

ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ
ΚΑΤ' ΕΠΙΤΟΜΗΝ

ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΘΕΙΣΑ

1885 345

ΥΠΟ

Δ. ΠΑΝΤΑΖΗ

ΠΡΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝ. ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΙ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙ

ΤΗΣ ΙΕΡΑΕ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΕ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΕΙ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΚΑΤΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΔΙΑ ΝΕΑΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΒΕΛΤΙΩΘΕΙΣΑ

ΠΕΠΛΟΥΤΙΣΜΕΝΗ ΜΕ 48 ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΟΥΣ
ΠΙΝΑΚΑΣ Κ.Τ.Λ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,
ΠΑΡΑ ΤΩΙ ΕΚΔΟΤΗΙ Σ. Κ. ΒΛΑΣΤΩΙ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ | ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ
14 ΟΔΟΣ ΝΙΚΗΣ 14 | 63 ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ 63

1885

παρακλήσει, ἵνα καρποφορῶσιν εἰς τὰς καρδίας τῆς νεότητος καὶ παραμένωσιν ἐφ' ἅπαντα τὸν βίον, καὶ παρασκευάζωσι παντὶ χριστιανῷ τὴν μέλλουσαν ἀτελεύτητον εὐδαιμονίαν, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν. Ἀμήν.

Σημ. Τῶν πλειοτέρων ἐκδόσεων τῆς ἱστορίας ταύτης ἔγειναν ὑπὸ τυποκλόπων ἐκδόσεις εἰς 8ον καὶ 16ον, αἵτινες ψευδῶς φέρουσιν ὡς τόπον ἐκδόσεώς των τὰς Ἀθήνας ἄνευ μάλιστα εἰκόνων, ἔμπλεσι δὲ σφαλμάτων. Πᾶν ἀντίτυπον τοιαύτης κατὰ κλεψιτυπίαν ἐκδόσεως θὰ κατάσχεται καὶ θὰ ἐνεργῶνται τὰ τοῦ νόμου. Αἱ γνήσιοι ἐκδόσεις φέρουσι τὴν μονογραφὴν τοῦ ἐκδότου· ἡ δεκάτη τρίτη δὲ αὕτη ἐκδοσις κοσμεῖται καὶ μὲ 48 εἰκονογραφίας φιλοτεχνηθείσας ἐν Παρισίοις καὶ τινὰς ἄλλας ἐνταῦθα ξυλογραφηθείσας, καὶ μὲ τοπογραφικοὺς πίνακας.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 4 Μαΐου 1882.

Δ. ΠΑΝΤΑΖΗΣ.

ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΚΑΤ' ΕΠΙΤΟΜΗΝ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Α'. Ἡ γῆ μετὰ τὸν κατακλυσμὸν. Χαναάν.

Ἡ γῆ ἐκατοικήθη μετὰ τὸν κατακλυσμὸν ὑπὸ τοῦ Νῶε καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτῶν.

Ὑπὸ τῶν ἀπογόνων τοῦ Χαναάν, υἱοῦ τοῦ Χάμ καὶ ἐκγόνου τοῦ Νῶε ἐκατοικήθη ἡ Χαναάν, κειμένη εἰς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Ἀσίας καὶ πλησίον τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Συρίας.

Β'. Ὄνόματα τῆς Χαναάν.

Ἐν τῇ Ἀγίᾳ Γραφῇ ὁ τόπος οὗτος ὀνομάζεται μὲ τὰ ἐξῆς ὀνόματα, Γῆ Χαναάν, Γῆ Ἑβραίων, Γῆ Ἰούδα, Ἀγία Γῆ, Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας, Γῆ Κυρίου ἢ Γῆ Θεοῦ ὀνομάζεται ἔτι καὶ Γῆ Φιλιστειμ (Παλαιστίνη νεωτερικώτερον).

1. Τὸ ἀρχαιότατον τῶν ὀνομάτων τοῦ τόπου τούτου εἶναι Γῆ Χαναάν. Ὀνομάσθη δὲ οὕτως ἀπὸ τοῦ Χαναάν, υἱοῦ τοῦ Χάμ, υἱοῦ τοῦ Νῶε· διότι οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ κατέλαβον πᾶσαν τὴν ἀπὸ Σιδῶνος μέχρι Γάζης κτλ. χώραν (Γεν. Α, 19).

2. Γῆ Ἑβραίων ὀνομάσθη διότι κατέλαβον αὐτὴν οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἀβραάμ, οἵτινες ὀνομάζοντο Ἑβραῖοι

(περᾶται), διότι ὁ Ἀβραάμ κατοικῶν πέραν τοῦ ποταμοῦ Εὐφράτου διέβη αὐτὸν καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Χαναάν· ἢ κατ' ἄλλους, ἀπὸ Χαβὲρ τοῦ Κιναίου (Κριτ. Δ. 17) ἢ, ὅπερ καὶ ἐγκριτώτερον, ἀπὸ τοῦ Ἐβερ ἀπογόνου τοῦ Σήμ. (Γεν. ΙΑ').

3. Γῆ Ἰσραὴλ ὠνομάσθη ἀπὸ τῶν ἀπογόνων τοῦ Ἰακώβ, ὅστις ὠνομάσθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ Ἰσραὴλ, ἐξ οὗ καὶ οἱ Ἑβραῖοι ὠνομάσθησαν Ἰσραηλῖται, υἱοὶ Ἰσραὴλ καὶ ἀπλῶς « Ἰσραὴλ. »

4. Γῆ Ἰούδα ὠνομάσθη κατὰ πρῶτον τὸ μέρος τῆς Χαναάν, τὸ ὁποῖον ἔλαβεν ἡ φυλὴ τοῦ Ἰούδα· ὕστερον μετεδόθη εἰς τὸ ἐκ τῶν φυλῶν τοῦ Ἰούδα καὶ τοῦ Βενιαμὴν ἀποτελεσθὲν βασιλείον. Ἐπειδὴ δὲ ἡ τοῦ Ἰούδα φυλὴ ὑπερέτερησε τῶν ἄλλων φυλῶν μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας τῆς Βαβυλῶνος, ὠνομάσθη ἀπ' αὐτῆς πᾶσα ἡ Χαναάν Γῆ Ἰούδα καὶ Ἰουδαία.

5. Ἀγία Γῆ ὠνομάσθη, ὡς φαίνεται, μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν Ἰσραηλιτῶν ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας τῆς Βαβυλῶνος, διότι ἦτο ἡ ἐκλεγθεῖσα παρὰ τοῦ Θεοῦ Γῆ εἰς κληρονομίαν τοῦ ἐκλεκτοῦ λαοῦ του καὶ ὁ τόπος εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς ἐλατρεύετο, καὶ ὕστερον διότι διέτριψεν ὁ λυτρωτὴς ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν αὐτῇ.

6. Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας ὠνομάσθη, διότι ὁ Θεὸς ὑπέσχεθη (ἐπηγγείλατο) νὰ δώσῃ αὐτὴν εἰς τὸν Ἀβραάμ ὡς αἰώνιον κληρονομίαν τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ τοῦ πατριάρχου.

7. Κυρίου Γῆ ἢ Γῆ Θεοῦ ὠνομάσθη, διότι ἦτο αὕτη ὡς ἰδίᾳ αὐτοῦ καὶ παρ' αὐτοῦ ἐδόθη εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας.

8. Παλαιστίνη καὶ Γῆ Φιλιστειμ ὠνομάσθη ἐκ τῶν Φιλισταίων, διότι κατεῖχον μέγα μέρος χώρας μεσημβρινοδυτικῶς τῆς Χαναάν παρὰ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν. Τοῦτο δὲ ἐγένεεν ὕστερον τὸ κοινότερον τῆς Χαναάν ὄνομα. Λέγεται ἐνίοτε καὶ Συρία Παλαιστίνη, ὡς ἀποτελέσσα μέρος τοῦ βασιλείου τῆς Συρίας.

Λέγεται πολλάκις ἐν ταῖς ἀγίαις Γραφαῖς καὶ ἀπλῶς
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Γῆ. Ἐκ τῆς ἐννοίας δὲ διακρίνεται πότε ἐννοεῖται ἡ Χαναάν διὰ τοῦ ὀνόματος τούτου ἐν ταῖς Γραφαῖς, καὶ πότε ὅλη ἡ Γῆ.

Γ'. Ὅρια, ἔκτασις καὶ πληθυσμός.

Ὅρια τῆς Χαναάν ἦσαν τὰ ὄρη Λίβανος καὶ Ἀντιλίβανος καὶ ἡ Συρία πρὸς βορρᾶν. Ἡ ἔρημος Ἀραβία, ἡ χώρα τῶν Ἀμμωνιτῶν, τῶν Μωαβιτῶν καὶ τῶν Μαδιανιτῶν πρὸς ἀνατολάς, ἡ Ἐδῶμ πρὸς μεσημβρίαν καὶ ἡ Μεσόγειος θάλασσα (Μεγάλη θάλασσα κατὰ τὰς Γραφάς) πρὸς δυσμᾶς.

Τὸ μέγιστον αὐτῆς μῆκος ἀπὸ βορρᾶ ἀπὸς μεσημβρίαν ἦτο περὶ τὰ 180 ἀγγλικά μίλια, τὸ δὲ πλάτος ἀπὸ ἀνατολῶν πρὸς δυσμᾶς ἀπὸ 45 μέχρι 100 μιλίων, κατὰ τὴν θέσιν. Τὸ ἐμβαδὸν δὲ αὐτῆς ὑπελογίσθη εἰς 11,000 γεωγραφικὰ μίλια.

Ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς ἐπὶ Δαβὶδ ἀνέβαινεν εἰς πέντε ἑκατομμύρια ψυχῶν.

Δ'. Ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Ὁ ἐπίσημότερος, ἢ μᾶλλον ὁ μόνος ποταμὸς τῆς Χαναάν εἶναι ὁ Ἰορδάνης, διερχόμενος διὰ τῶν λιμνῶν Μερόρὼμ καὶ Γεννησαρέτ καὶ χυνόμενος εἰς τὴν μεγάλην λίμνην, ἣτις ἐλέγετο Ἀλυκὴ καὶ θάλασσα Ἀλῶν καὶ Ἀσφαλτίτις λίμνη καὶ τέλος Νεκρὰ θάλασσα. Ὑπῆρχον δὲ καὶ πολλοὶ χεῖμαρροι, οἷον ὁ τῶν Κέδρων, ὁ Ἰαβὼκ καὶ ἄλλοι.

Ε'. Ὅρη.

Λίβανος πρὸς βορρᾶν, Κάρμηλος πρὸς τὴν θάλασσαν, Θαβὼρ, Γελβουέ, Γαριζίν, ὄρος Ἐλαιῶν κείμενον πλησίον τοῦ χειμαρροῦ τῶν Κέδρων καὶ ἄλλα.

ΣΤ'. Διανομή τῆς Χαναάν μεταξύ τῶν
δώδεκα φυλῶν τοῦ Ἰσραήλ.

Ἀφ' οὗ ἦλθον οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ ἐξ Αἰγύπτου καὶ ἐξουσίασαν τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, τὸ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ ποταμοῦ Ἰορδάνου μέρος ἐδόθη εἰς τὰς φυλάς τοῦ Ρουβὴν καὶ Γάδ καὶ εἰς τὸ ἥμισυ τῆς φυλῆς τοῦ Μανασσῆ. Μετὰ δὲ τὴν κατάκτησιν πάσης τῆς Χαναάν, τὸ πρὸς δυσμὰς τοῦ Ἰορδάνου μέρος κατενεμήθη εἰς τὰς ὑπολοίπους ἐννέα φυλάς καὶ εἰς τὸ ἕτερον ἥμισυ τῆς φυλῆς τοῦ Μανασσῆ. Ἡ διανομὴ αὕτη ἔγεινε κατὰ τὴν παραγγελίαν τοῦ Μωϋσέως (Ἀριθ. ΚΣΤ'. Ἰησ. Ναυῆ ΙΔ'). Ἡ φυλὴ τοῦ Λευί, ὀρίσθεισα εἰδικῶς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Θεοῦ, δὲν ἔλαβεν ἴδιον κλῆρον, διεσκορπίσθησαν δὲ οἱ Λευῖται εἰς τὰς χώρας τῶν ἄλλων φυλῶν καὶ ἐδόθησαν εἰς αὐτοὺς πρὸς κατοικίαν τῶν τεσσαράκοντα καὶ ὀκτὼ πόλεις, αἵτινες ὠνομάζοντο ἱεραὶ ἢ λευϊτικαὶ πόλεις, μεταξύ τῶν ὁποίων ἦσαν καὶ αἱ λεγόμεναι φυγαδευτήριοι πόλεις, ἕξ τὸν ἀριθμὸν, εἰς τὰς ὁποίας κατέφευγον, ὡς εἰς ἄσυλον, οἱ ἀκουσίως τινὰ φονεύοντες.

Αἱ δώδεκα αὗται φυλαὶ τοῦ Ἰσραήλ ἔγειναν ἐκ τῶν δέκα υἱῶν τοῦ Ἰακώβ καὶ τῶν δύο υἱῶν τοῦ Ἰωσήφ, τοὺς ὁποίους υἰοθέτησεν ὁ Ἰακώβ, καὶ ἔδωκεν εἰς ἕκαστον ἴσα δικαιώματα πρὸς τὰ δοθέντα παρ' αὐτοῦ εἰς τοὺς ἰδίους αὐτοῦ υἱούς.

Οὕτω πέραν μὲν τοῦ Ἰορδάνου ἐγκατεστάθησαν τὸ ἥμισυ τῆς φυλῆς τοῦ Μανασσῆ, ἡ φυλὴ τοῦ Ρουβὴν καὶ ἡ τοῦ Γάδ, ἐντεῦθεν δὲ αὐτοῦ, εἰς τὰ βόρεια μέρη τῆς Χαναάν, ἡ φυλὴ τοῦ Ἀσῆρ, ἡ τοῦ Νεφθαλεὶμ καὶ τοῦ Ζαβουλών, ἐν τῷ μέσῳ δὲ ἡ φυλὴ τοῦ Ἰσάχαρ, τὸ ἥμισυ τῆς φυλῆς τοῦ Μανασσῆ καὶ ἡ φυλὴ τοῦ Ἐφραὶμ· εἰς τὰ μεσημβρινὰ μέρη, ἡ φυλὴ τοῦ Βενιαμίν, ἡ τοῦ Ἰούδα, ἡ τοῦ Συμεὼν καὶ ἡ τοῦ Δάν.

Ζ'. Τὸ κράτος τοῦ Δαβὶδ καὶ τοῦ Σολομῶντος

Ὅτε ἔγεινε βασιλεὺς ὁ Δαβὶδ, καθυπέταζεν ἅπασαν τὴν Χαναάν, διότι πολὺ μέρος αὐτῆς δὲν εἶχον ἕως τότε ἐξουσιάσει οἱ Ἰσραηλιταί.

Οὕτως ἡ γῆ τῆς ἐπαγγελίας κατελήφθη ἅπασα ὑπὸ τῶν Ἑβραίων διὰ τοῦ Δαβὶδ· ὅθεν περὶ τοῦ υἱοῦ καὶ διαδόχου αὐτοῦ ἐβρέθη τὸ ἐξῆς. «Καὶ Σολομῶν ἦν ἐξουσιάζων ἐν πᾶσι βασιλείοις ἀπὸ ποταμοῦ γῆς ἄλλοφύλων (τοῦ Εὐφράτου) καὶ ἕως ὀρίου Αἰγύπτου» (Γ. Βασ. Α 21).

Η'. Βασιλείαι τοῦ Ἰούδα καὶ τοῦ Ἰσραήλ.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σολομῶντος δέκα ἐκ τῶν φυλῶν ἀπεστάτησαν ἀπὸ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ῥοβοάμ, ἔμειναν δὲ εἰς αὐτὸν μόνον αἱ φυλαὶ Ἰούδα καὶ Βενιαμὴν μετὰ τοῦ μέρους τῶν χωρῶν τῆς τοῦ Δάν καὶ τοῦ Συμεὼν τοῦ μεμιγμένου μετὰ τὴν φυλὴν Ἰούδα. Πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου τοῦ Ῥοβοάμ ἦτο ἡ Ἱερουσαλήμ.

Αἱ δέκα ἀποστατήσασαι φυλαὶ συνέστησαν νέον βασιλείον, ὀνομασθὲν βασιλείον τοῦ Ἰσραήλ, καὶ ἀνηγόρευσαν βασιλέα τῶν τὸν Ἱεροβοάμ εἰς Συγέμ· καὶ πρώτη μὲν αὐτῶν πρωτεύουσα ἔγεινεν ἡ πόλις Θερσά, ἔπειτα δὲ ἡ ἐν τῇ χώρᾳ τῆς φυλῆς Ἐφραΐμ Σαμάρεια.

Θ'. Ἡ Παλαιστίνη ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Ῥωμαίων.

Ἡ Παλαιστίνη ἐξουσιασθεῖσα ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων διηρέθη εἰς πέντε ἐπαρχίας, Γαλιλαίαν, Σαμάρειαν καὶ Ἰουδαίαν, κειμένας ἐντεῦθεν τοῦ Ἰορδάνου, Περσίαν καὶ Ἰδουμαίαν πέραν αὐτοῦ.

Ἡ Γαλιλαία, ἡ βορειοτάτη τῶν ἐπαρχιῶν, διηρεῖτο εἰς ἄνω καὶ κάτω Γαλιλαίαν. Ἡ ἄνω Γαλιλαία ἐκλήθη

Γαλιλαία τῶν ἔθνῶν, διότι γειτνιαζούσα μὲ τὴν Συρίαν καὶ τὰς πόλεις Τύρον καὶ Σιδῶνα, εἶχε κατοίκους ἀναμίκτους. Ἡ ἐπαρχία αὕτη περιελάμβανε τὰς χώρας τῶν φυλῶν Ἀσὴρ, Νεφθαλεὶμ, Ζαβουλὼν καὶ Ἰσάαχαρ. Πόλεις ἐπίσημοι ἐν Γαλιλαίᾳ ἦσαν αἱ ἐξῆς— Δάν, Ἀσώρ, Ἀκχώ ἢ μετὰ ταῦτα Πτολεμαῖς, Καπερναοῦμ, Τιβερίας, Ναζαρέτ, Ναΐν, κλπ.

Ἡ Σαμάρεια, κειμένη ἐν τῷ μέσῳ τῆς Χαναάν, περιελάμβανε τὰς χώρας τῶν φυλῶν Ἐφραΐμ καὶ τὰς τῆς ἡμισείας φυλῆς Μανασσῆ, ἐκτὸς μικρᾶς ταινίας αὐτῆς εἰς τὴν παραλίαν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας μέχρι τῆς Πτολεμαίδος. Τῆς Σαμαρείας ὀνομασται πόλεις ἦσαν αἱ ἐξῆς— Βαιθσάν, Ἰεσράελ, Σαμάρεια, γενομένη πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραήλ, Συχέμ, Αἰνών, Θερσά, κλπ.

Ἡ Ἰουδαία περιελάμβανε τὰς χώρας τῶν φυλῶν Βενιαμίν, Ἰούδα, Συμεὼν καὶ Δάν. Ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἐπίσημοι πόλεις ἦσαν αἱ ἐξῆς— Ἰεριχώ, Γάλγαλα, Σηγώρ, Γαθαὼν, Ραμά, Ταζέρ, Ἐμμαοῦς κώμη, Μασσηφά, Ἱερουσαλήμ ἢ μητρόπολις τοῦ βασιλείου τοῦ Δαβὶδ καὶ Σολομῶντος καὶ τῶν ἐξῆς βασιλείων τοῦ Ἰούδα· Βηθανία, Βηθλεέμ, Χεβρών, Λύδδη, Ἰόππη κλπ.

Περαία ὀνομάζετο ἐνίοτε πᾶσα ἡ πέραν τοῦ Ἰορδάνου χώρα, ἄλλοτε δὲ μέρος μόνον αὐτῆς. Καὶ κατὰ μὲν τὴν πρώτην σημασίαν τοῦ ὀνόματος περιελάμβανε τὴν Τραχωνίτιδα, τὴν Ἰτουραίαν, τὴν Γαυλωνίτιδα τὴν Αὐρανίτιδα, τὴν Βατανεάν, καὶ τὴν ἰδίως Περαίαν καὶ τὸ πλεῖστον τῆς λεγομένης Δεκαπόλεως, συγισταμένης ἐκ δέκα πόλεων πολὺ ἀπομακρυσμένων ἀπ' ἀλλήλων. Εἰς τὴν Περαίαν ἦσαν ὀνομασται πόλεις αἱ ἐξῆς—Καϊσάρεια ἢ Φιλίππου, Βηθσαϊδά, Γάδηρα, Φανουήλ, Βηθαβαρά, κλπ.

Ἡ Ἰδουμαία περιελάμβανε τὸ ἔσχατον πρὸς μεσημβρίαν μέρος τῆς Χαναάν καὶ μικρὸν μέρος τῆς Ἀραβίας.

ΙΕΡΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΟΡΙΣΜΟΣ

Ἰερὰ Ἱστορία λέγεται ἡ ἐκθεσις τῶν ἐν τῇ Παλαιᾷ καὶ τῇ Νέᾳ Διαθήκῃ ἀναφερομένων γεγονότων, δι' ὧν καταδεικνύεται ἡ δημιουργία τοῦ κόσμου, ἡ πτώσις τοῦ ἀνθρώπου διὰ τῆς παρακοῆς του εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, ἡ μέχρι τῆς ἐλεύσεως τοῦ Μεσίου ἱστορία τοῦ ἐκλεκτοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, ἡ παρασκευὴ τῆς ἀπολυτρώσεως τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τῆς προπατορικῆς ἀμαρτίας, καὶ ἡ τελείωσις τῆς ἀπολυτρώσεως ταύτης διὰ τοῦ ἐνανθρωπίσαντος Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ.

Σημ. Ἡ Ἰερὰ αὕτη Ἱστορία εἶναι ὅλη σχεδὸν εἰλημμένη περιληπτικῶς ἐκ τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Νέας Διαθήκης, ἤτοι τῆς Ἀγίας Γραφῆς, τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ. Πᾶσα δὲ ἡ Ἀγία Γραφή εἶναι θεόπνευστος, γεγραμμένη παρὰ τῶν διαφωτισθέντων εἰς τοῦτο παρὰ τοῦ ἐκ Πατρὸς ἐκπορευομένου Ἀγίου Πνεύματος θείων καὶ ἱερῶν ἀνδρῶν, θεραπόντων τοῦ Κυρίου Προφητῶν, Ἀποστόλων καὶ Εὐαγγελιστῶν· ἡ μετὰ πίστεως δὲ καὶ εὐλαβείας ἀνάγνωσις αὐτῆς σοφίζει τὸν ἄνθρωπον εἰς σωτηρίαν καὶ στερεώνει αὐτὸν εἰς τὴν ἀληθινὴν πίστιν. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶπεν· « Ἐρευνᾶτε τὰς Γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν » (Ἰω. Ε, 39).

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Ἀπὸ τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου μέχρι τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

§ 1. Δημιουργία τοῦ κόσμου καὶ πλάσις τοῦ ἀνθρώπου (Γεν. Α. καὶ Β.)

Ἐν ἀρχῇ ὁ ἀναρχος Θεὸς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

Ἡ γῆ ἦτο ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος, καὶ σκότος ἦτο ἐπάνω εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ πνεῦμα Θεοῦ ἐπεφέρετο ἐπάνω τοῦ ὕδατος.

Εἰς ἕξ ἡμέρας συνετέλεσεν ὁ Θεὸς ἐκ τοῦ μηδενὸς διὰ τοῦ λόγου του τὸν κόσμον.

Τὴν πρώτην ἡμέραν εἶπεν ὁ Θεὸς καὶ ἔγεινε φῶς· τὴν δευτέραν, τὸ σπερέωμα τοῦ οὐρανοῦ· τὴν τρίτην, ἡ γῆ καὶ τὰ ἐπάνω εἰς αὐτὴν φυτὰ· τὴν τετάρτην, ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη καὶ οἱ ἀστέρες· τὴν πέμπτην, οἱ ἰχθύς τῶν ὑδάτων καὶ τὰ πετεινά· τὴν ἕκτην, τὰ θηρία, τὰ κτήνη καὶ πάντα τὰ ἔρπετά, καὶ τέλος εἶπε τὴν αὐτὴν ἕκτην ἡμέραν ὁ Θεὸς «Ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν» καὶ λαβὼν χῶμα ἀπὸ τῆς γῆς ἔπλασεν ὁ Θεὸς τὸν πρῶτον ἄνθρωπον, καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς· ὠνόμασε δὲ αὐτὸν Ἀδάμ. Ἐπειτα θελήσας νὰ δώσῃ εἰς τὸν Ἀδὰμ βοηθόν, εἶπεν ὁ Θεός· Δὲν εἶναι καλὸν νὰ ἦναι ὁ ἄνθρωπος μόνος, ποιήσωμεν εἰς αὐτὸν βοηθὸν οἰκεῖον· ὅθεν κατακοιμήσας τὸν Ἀδὰμ, ἔλαβε μίαν ἐκ τῶν πλευρῶν αὐτοῦ καὶ ἐκ ταύτης ἔπλασε τὴν γυναῖκα (Εὐαν). Ἐξυπνήσας δὲ τὸν Ἀδὰμ, τὴν ἔφερε πρὸς αὐτόν. Ὁ Ἀδὰμ ἰδὼν τὴν Εὐαν εἶπε, Τοῦτο εἶναι ὅστοῦν ἐκ τῶν ὀστέων μου καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός μου. Ἡὐλόγησε δὲ ὁ Θεὸς τὸ πρῶτον τοῦτο ζεῦγος τῶν ἀνθρώπων, εἰπὼν, Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ γεμίσατε τὴν γῆν καὶ ὑποτάξατε αὐτὴν καὶ ἐξου-

σιάσατε τοὺς ἰχθῦς τῆς θαλάσσης καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πάντα τὰ κτήνη, καὶ πάντα τὰ ἑρπετά, καὶ ὅλην ἐν γένει τὴν γῆν,

Ἄφ' οὗ ἐδημιούργησεν ὁ Θεὸς πάντα ταῦτα εἰς ἕξ ἡμέρας καὶ εἶδεν ὅτι ἦσαν καλά, ἔπαυσε τὴν ἐβδόμην ἡμέραν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, καὶ ἠλόγησε καὶ ἡγάσεν αὐτήν.

Ἡ δημιουργία αὕτη ἔγινε 5508 ἔτη πρὸ τῆς ἐνανθρωπίσεως τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Παρατηρήσεις. Ἐκ τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου μανθάνομεν ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι παντοδύναμος· καὶ ἐπειδὴ τὰ πάντα ἔγειναν καλά, διδασκόμεθα ἐκ τούτου ὅτι εἶναι πάνσοφος, ἔτι δὲ ὅτι εἶναι πανάγαθος, διότι τὰ πάντα ἐποίησε διὰ τὸν ἄνθρωπον, καὶ προσδιώρισε διὰ τοῦ ἰδίου παραδείγματος ἡμέραν ἀναπαύσεως, τὴν ὁποίαν χρεωστοῦμεν καὶ ἡμεῖς νὰ φυλάττωμεν, παύοντες ἀπὸ τὰ συνήθη ἡμῶν ἔργα τὴν ἡμέραν αὐτὴν καὶ ἀγιάζοντες τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Ὡς τοιαύτην ἡμέραν ὠρίσεν ἡ ἀγία ἡμῶν Ἐκκλησία τὴν Κυριακὴν, διότι Κυριακὴν ἀνέστη ἐκ τοῦ τάφου ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Θεὸς εἶδεν ὅτι πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ἦσαν καλά· ὅθεν εἰς οὐδένα συγχωρεῖται ἡ ἐπίκρισις τῶν ποιημάτων τοῦ Δημιουργοῦ, ἃς λέγωμεν δὲ μετὰ τοῦ προφητὰνακτος Δαβὶδ, « Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου, Κύριε· Πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας, ἐπληρώθη ἡ γῆ τῆς κτίσεώς σου. » (Ψαλμ. 103)

Ἐπειδὴ τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου ἐπλάσθη ἐκ χύματος, δὲν πρέπει νὰ ἦναι ὑπερήφανος δι' αὐτό.

Διὰ τῆς πλάσεως τῆς Εὔας ὁ Θεὸς συνέστησε τὸν νόμιμον γάμον, ὅστις εἶναι ὅσιος καὶ ἀρεστὸς εἰς τὸν Θεόν.

Πρέπει νὰ ἤμεθα εὐγνώμονες εἰς τὸν Θεόν, διότι παρέδωκεν εἰς τὴν ἐξουσίαν ἡμῶν ὅλην τὴν γῆν καὶ ὅλα τὰ ζῶα, καὶ διότι ἔδωκεν εἰς ἡμᾶς ψυχὴν ἀθάνατον. Ἐπειδὴ δὲ μᾶς ἔπλασε κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν, χρεωστοῦμεν νὰ μὴ ἀσχημίζωμεν τὴν εἰκόνα ταύτην, παραβαίνοντες τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου καὶ ἀμαρτάνοντες.

§ 2. Παράδεισος καὶ ἡ πτώσις τοῦ ἀνθρώπου (Γεν. Β. Γ.)

Κύριος ὁ Θεὸς ἐφύτευσε παράδεισον εἰς τόπον καλοῦμενον Ἐδέμ. Εἰς τὸν παράδεισον τοῦτον ἐξάνεστησεν ὁ Θεὸς παντὸς εἶδους δένδρα ὠραῖα εἰς τὴν ὄρασιν καὶ φέροντα καρποὺς καλοὺς εἰς βρῶσιν. Εἰς τὸ μέσον δὲ αὐτοῦ

ἦτο τὸ δένδρον τῆς ζωῆς καὶ τὸ δένδρον τῆς γνώσεως
τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ.

Ὁ Ἀδάμ καὶ ἡ Εὗα ἐν τῷ Παραδείσῳ.

Ὁ Θεὸς ἔλαβε τὸν ἄνθρωπον, τὸν ὁποῖον ἔπλασε, καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὸν παράδεισον ἵνα ἀπολαυθάνῃ τὰ ἐκεῖ καλὰ καὶ νὰ ἐργάζεται αὐτόν. Εἶπε δὲ ὁ Θεὸς εἰς τὸν Ἀδάμ, νὰ τρώγῃ ἀπὸ πάντα τὰ εἰς τὸν παράδεισον

δένδρα, ἀπὸ δὲ τοῦ δένδρου τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ νὰ μὴ φάγωσι· διότι ἂν φάγωσιν ἀπ' αὐτοῦ θ' ἀποθάνωσι. Κατ' ἀρχὰς ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὐὰ ἦσαν εἰς τὸν παράδεισον ἀπαθεῖς, ἀναμάρτητοι, μακάριοι καὶ ἀθάνατοι καὶ ὅλα τὰ θηρία ἦσαν ἀβλαβῆ καὶ ὑποτεταγμένα εἰς αὐτούς.

Ὁ Θεὸς εἶχε ποιήσει, εἰς καιρὸν τὸν ὅποιον δὲν γνωρίζομεν, ἀγγέλους, οἵτινες εἶνε νοερὰ καὶ λογικὰ ὄντα καὶ καθαρὰ πνεύματα. Ἐπειδὴ δὲ τινες αὐτῶν ἐπανεστάτησαν κατὰ τοῦ Θεοῦ, φαντασθέντες νὰ ἐξισωθῶσι πρὸς αὐτόν, ὁ Θεὸς τοὺς ἐδίωξεν ἀπὸ τὸν οὐρανόν, ἀπώλεσαν τὴν δόξαν των καὶ ἔγειναν πονηρὰ πνεύματα, δαίμονες.

Ἐπειδὴ δὲ ἠθέλησαν οὗτοι νὰ φέρωσιν εἰς ἀποστασίαν κατὰ τοῦ Θεοῦ ἐκ φθόνου καὶ τοὺς μακαρίους ἕως τότε ὄντας Ἀδὰμ καὶ Εὐὰν, ὁ πρῶτος αὐτῶν διάβολος Σατανᾶς μετεσχηματίσθη εἰς ὄφιν, ὅστις ἦτο τὸ φρονιμώτατον ὄλων τῶν ζῶων, καὶ ἐξεπλάνησε τὴν Εὐὰν, εἰπὼν εἰς αὐτήν, Ἄν φάγητε ἐκ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ τοῦ δένδρου τῆς γνώσεως, θὰ γενῆτε ὡς θεοί, γνωρίζοντες τὸ καλὸν καὶ τὸ πονηρὸν. Οὕτω δὲ κατέπεισεν αὐτήν νὰ φάγη τὸν καρπὸν τοῦ ἀπηγορευμένου δένδρου· ἀφ' οὗ δὲ ἔφαγεν, ἔδωκε καὶ εἰς τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ ἔφαγεν· ἀμέσως δὲ ἐκατάλαβαν ὅτι ἦσαν γυμνοί. Ὅθεν ἔρραψαν φύλλα συκῆς καὶ ἔκαμαν περιζώματα. Ὅργισθεὶς δὲ ὁ Θεὸς διὰ τὴν παράβασιν ταύτην τῆς ἐντολῆς του, ἐδίωξεν αὐτούς ἐκ τοῦ παραδείσου, καὶ κατηράσθη αὐτούς. Καὶ τὸν μὲν ὄφιν κατηράσθη νὰ ἔρπη καὶ νὰ τρώγη γῆν, προσθέσας ὅτι θὰ θέσῃ ἔχθραν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ σπέρματος αὐτῆς καὶ αὐτοῦ, καὶ ὅτι αὐτὸ θὰ συντρίψῃ τὴν κεφαλὴν τοῦ ὄφεως. Τὴν Εὐὰν κατηράσθη μὲ λύπας νὰ γεννᾷ τὰ τέκνα της, καὶ νὰ ἦναι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀνδρός της. Εἰς δὲ τὸν Ἀδὰμ εἶπεν, Ἐπειδὴ ἤκουσας τῆς γυναικὸς σου, ἐπικατάρατος νὰ ἦναι ἡ γῆ καὶ τὰ ἔργα σου, μὲ τὸν ἰδρώτα τοῦ προσώπου σου νὰ

τρώγης τὸν ἄρτον σου, ἕως νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν γῆν, ἐξ ἧς ἐλήφθης.

Παρατηρήσεις. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα, ὅτι χρεωστοῦμεν εἰς οἰκονόμικε καταστάσει καὶ ἂν εἴμεθα, νὰ ἐργαζώμεθα, ἀποφεύγοντες τὴν πολλὰ κακὰ φέρουσαν ἀργίαν καὶ ἀκηρίαν. Ὁ Ἀδὰμ εἰργάζετο εἰς τὸν παράδεισον κατὰ παραγγελίαν τοῦ Θεοῦ.

Μανθάνομεν ἔτι, ὅτι ἡ ὑπερηφάνεια εἶναι ἁμαρτία καὶ κάκιστον πρᾶγμα. Ἔνεκα αὐτῆς οἱ ἄγγελοι ἐξέπεσαν τῆς δόξης αὐτῶν καὶ ἔγειναν διάβολοι.

Ἡ παρακοὴ εἰς τὰ προστάγματα τοῦ Θεοῦ ἐπιφέρει ἐναντίον τοῦ παρηκόου τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ. Ἔνεκα τῆς παρακοῆς ἐξεβλήθησαν τοῦ παραδείσου καὶ ὑπεβλήθησαν εἰς ὀλίψεις καὶ ὀδύνας οἱ πρωτόπλαστοι ἄνθρωποι, ἦτοι ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὐα. Ἀπὸ τότε δὲ εἰσῆλθεν ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἐξ αὐτῆς ὁ θάνατος. Μανθάνομεν ἔτι, ὅτι ὁ διάβολος ἔφερε τὸ ψεῦδος καὶ τὴν ἀπάτην εἰς τὸν κόσμον.

Ὁ διάβολος ὑπὸ διάφορα σχήματα πειράζει πάντοτε τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν παρακινεῖ εἰς ἁμαρτίαν· ὅθεν πρέπει νὰ ἤμεθα προσεκτικοί, καὶ νὰ λέγωμεν πάντοτε πρὸς τὸν Θεόν· « Μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν ».

Βλέπομεν ἔτι εἰς τ' ἀνωτέρω μετὰ τῆς δικαιοσύνης καὶ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ, παρηγορήσαντος τοὺς ἀνθρώπους διὰ τῆς ἐπαγγελίας τοῦ λυτρωτοῦ, ὅστις ἐμελλε νὰ συντρίψῃ τὴν κεφαλὴν τοῦ ὄφους ἦτοι τοῦ διαβόλου.

§ 3. Ὁ Κάϊν φονεύει τὸν Ἄβελ.

Ὁ Ἀδὰμ ἐγέννησεν ἐκ τῆς Εὐας υἱούς, τὸν Κάϊν καὶ τὸν Ἄβελ καὶ θυγατέρας. Καὶ ὁ μὲν Κάϊν ἦτο γεωργός, ὁ δὲ Ἄβελ ποιμὴν. Ἐκαστος τῶν δύο τούτων ἀδελφῶν προσέφερεν εἰς τὸν Θεὸν θυσίαν, ὁ μὲν Ἄβελ ἐκ τῶν πρωτοτόκων τῶν θρεμμάτων του, ὁ δὲ Κάϊν ἐκ τῶν καρπῶν τῆς γῆς. Ἡ θυσία τοῦ Ἄβελ ἔγεινεν εὐπρόσδεκτος εἰς τὸν Θεόν, ὅχι δὲ καὶ ἡ τοῦ Κάϊν, καὶ τοῦτο διότι ὁ Ἄβελ ἦτο δίκαιος καὶ εὐσεβής. Ὁ Κάϊν ἐλυπήθη καὶ ἐθύμωσε διὰ τὴν προτίμησιν τοῦ Ἄβελ, διὸ παραμερίσας αὐτὸν εἰς τὴν πεδιάδα ἐφόνευσεν αὐτόν. Εὐθύς μετὰ τὸν φόνον ἠρώτησεν ὁ Θεὸς τὸν Κάϊν, « Ποῦ εἶναι ὁ ἀδελφός σου; » Ὁ Κάϊν ἀπεκρίθη αὐθαδῶς, « Δὲν γνωρίζω, μήπως εἶμαι ἐγὼ φύλαξ τοῦ ἀδελφοῦ μου; » Τότε ὁ Θεὸς ἐπαναλαμβάνει, « Τί ἔπραξας; ἡ φωνὴ τοῦ αἵματος

τοῦ ἀδελφοῦ σου φωνάζει πρὸς με ἐκ τῆς γῆς· νὰ ἦσαι ἐπικατάρματος εἰς τὴν γῆν, ἣτις ἔπιε τὸ αἷμα τοῦ ἀδελφοῦ σου, νὰ στενάζης καὶ νὰ τρέμης.» Ὁ δὲ Κάιν εἶπε, «Μέγιστον καὶ ἀσυγχώρητον διὰ τοῦτο εἶνε τὸ ἐγκλημά μου· θὰ ἦμαι φυγὰς καὶ τρέμων ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ θὰ μὲ ἀποκτείνῃ πᾶς ὅστις ἠθελε μὲ εὖρει.»

Πρῶτος δὲ ὁ Κάιν οὗτος ὠκοδόμησεν ὕστερον πόλιν τὴν ὁποίαν ὠνόμασεν Ἐνώχ, ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ υἱοῦ του.

Ὁ Ἀδὰμ ἀπέκτησε μετὰ ταῦτα ἄλλον υἱὸν, τὸν ὁποῖον ὠνόμασε Σήθ. Τούτου δὲ οἱ ἀπόγονοι ὑπῆρξαν εὐσεβεῖς, ἐν ᾧ οἱ τοῦ Κάιν ἔγειναν ὡς ὁ πατὴρ αὐτῶν, ἀσεβεῖς. Μεταξὺ τῶν ἀπογόνων τοῦ Σήθ ἀξιομνημόνευτοι μάλιστα εἶναι ὁ Ἐνώχ καὶ ὁ υἱὸς του Μαθουσάλα. Καὶ τὸν μὲν Ἐνώχ, εὐαρεστήσαντα εἰς τὸν Θεόν, τὸν μετέθηκεν ὁ Θεὸς καὶ δὲν εὐρίσκετο, ὁ δὲ Μαθουσάλα ἔγεινε μακροβιώτατος πάντων τῶν ἀνθρώπων, ζήσας ἔτη ἑνεακόσια ἐξήκοντα ἑννέα. Ὁ Ἀδὰμ ἔζησεν ἔτη ἑνεακόσια τριάκοντα.

Παρατηρήσεις. Ἐκ τοῦ συμβάντος φόνου τοῦ Ἄβελ μανθάνομεν ὅτι ἐξ ἀρχῆς τοῦ κόσμου ἦσαν ἀγαθοὶ καὶ πονηροὶ ἄνθρωποι.

Ὁ Θεὸς προσδέχεται εὐμενῶς τὰς προσφορὰς τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν εὐσεβῶν καὶ εἰς αὐτὰς εὐαρεστεῖται. Ὁ φθόνος εἶναι ἁμαρτία φέρουσα πολλὰς ἄλλας. Ἐκ φθόνου ἐφόνευσεν ὁ Κάιν τὸν ἀδελφόν του.

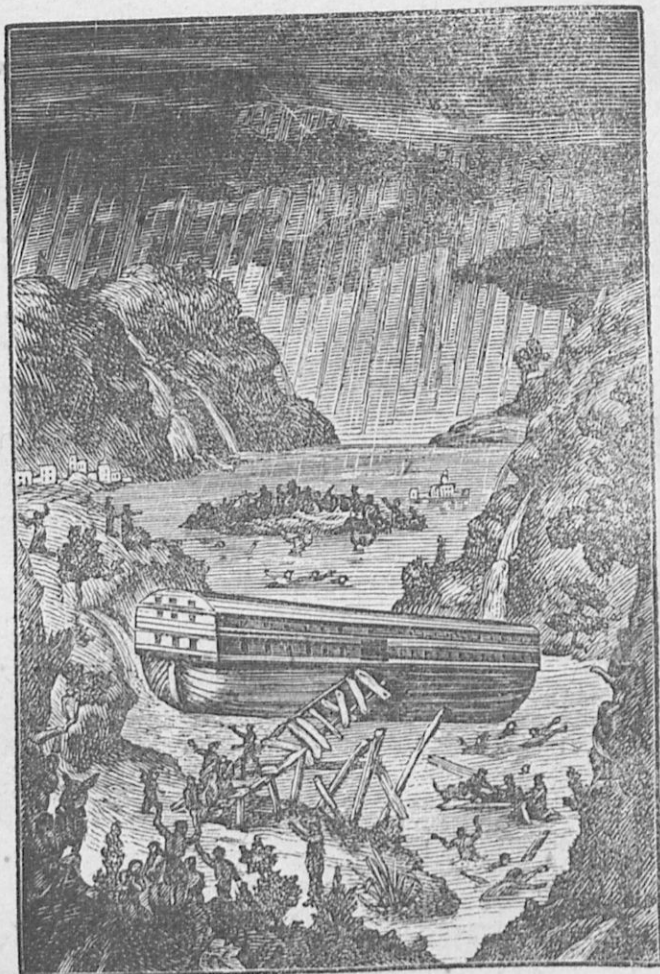
Ὁ Θεὸς ἐγνώριζεν ὅτι ὁ Κάιν ἐφόνευσε τὸν ἀδελφόν του, διότι εἶναι πανταχοῦ παρῶν καὶ γινώσκει τί πράττει ἕκαστος, ἀκόμη καὶ τί διανοεῖται.

Καὶ αὐτὸς ὁ πράττων τὸ κακὸν τιμωρεῖται οὐ μόνον μετὰ θάνατον ἀλλὰ καὶ ζῶν, ἐλεγχόμενος ὑπὸ τῆς συνειδήσεώς του.

§ 4. Κατακλυσμός (Γεν. ΣΤ').

Ἀφ' οὗ ἐπληθύνθησαν οἱ ἄνθρωποι ἐπὶ τῆς γῆς, ἤρχισαν νὰ τρέπωνται καὶ νὰ παραδίδωνται εἰς παντὸς εἶδους κακίας. Ὅθεν ὁ Θεὸς ἀπεφάσισε νὰ ἐξαλείψῃ ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς τὸν ἄνθρωπον καὶ τὰ κτήνη καὶ τὰ πετεινά· ὤρισε δὲ ἐξ εὐσπλαγγίας εἰς διόρθωσιν τῶν ἀνθρώπων ἑκατὸν εἴκοσιν ἔτη, ἀλλ' ὅμως οὐδόλως μετεμελήθησαν, μάλιστα δὲ περισσότερα κακὰ ἔπραττον.

Μόνος τότε δίκαιος άνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς ἦτο ὁ Νῶε. Θέλων ὁ Θεὸς νὰ σώσῃ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ, τὸν προσέταξε νὰ κατασκευάσῃ κιβωτὸν, τὸ μῆκος τρια-

Ὁ Κατακλυσμὸς.

κοσίων πήχεων, τὸ πλάτος πενήτηντα καὶ τὸ ὕψος τριάκοντα, καὶ νὰ ἀσφαλτώσῃ αὐτὴν ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν. Ἄφ' οὗ ὁ Νῶε ἀπετελείωσε τὴν κιβωτὸν, προσέταξεν αὐτὸν νὰ παραλάβῃ εἰς αὐτὴν ἀνά δύο ἄρσεν καὶ θῆλυ,

ἐξ ὄλων τῶν ζώων τῶν μὴ καθαρῶν, καὶ ἀνὰ ἑπτὰ ἐκ τῶν καθαρῶν, ὅσα δὲν ἠδύναντο νὰ ζήσωσιν εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ τροφᾶς ἱκανάς. Εἰσῆλθον δέ, ὅταν ὁ Θεὸς εἶπεν, ὁ Νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ οἱ τρεῖς υἱοὶ αὐτοῦ, Σὴμ, Χαμ καὶ 'Ιάφεθ, καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν αὐτοῦ, ὅλοι ὀκτὼ ἄνθρωποι καὶ τὰ ὠρισθέντα ζῶα· ἦτο δὲ τότε ὁ Νῶε ἐτῶν ἑξακοσίων. Ἀφ' οὗ ἔκλεισεν ὁ Θεὸς ἔξωθεν τὴν κιβωτὸν, διερράγησαν αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου, ἤνοιξαν οἱ καταρράκται τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἔβρεξεν ἀδιακόπως ἐπὶ τὴν γῆν τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας. Ἐκ τούτου ἐπλημμύρισαν τὰ ὕδατα καὶ ὑψώθησαν δεκαπέντε πῆγεις ὑπεράνω τῶν ὑψηλοτέρων ὀρέων, καὶ ἦτο ἡ γῆ οὕτω πλημμυρισμένη ἡμέρας ἑκατὸν πενήκοντα. Πάντες οἱ ἐκτὸς τῆς κιβωτοῦ μείναντες ἄνθρωποι καὶ πάντα τὰ ζῶα κατεποντίσθησαν καὶ ἀπέθανον, ἡ δὲ κιβωτὸς ἐπέπλεεν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, καὶ ὅτε ἤρχισαν νὰ ἀποσύρωνται τὰ ὕδατα, ἐκάθισεν ἡ κιβωτὸς ἐπάνω εἰς τὰ ὄρη Ἀραράτ. Ὁ Νῶε, ἵνα πληροφορηθῇ ἂν ἔπαυσαν τὰ ὕδατα εἰς τὴν γῆν καὶ ἂν ἐφάνη ἡ ξηρὰ, ἀπέστειλε τὸν κόρακα, ἀλλ' οὗτος δὲν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν κιβωτὸν· ἔπειτα ἀπέστειλε τὴν περιστερὰν· ἦτις μὴ εὐρούσα τόπον νὰ σταθῇ ἐπέστρεψε πρὸς τὸν Νῶε. Μετὰ ἡμέρας ἔστειλε πάλιν τὴν περιστερὰν· αὕτη δὲ ἐπιστρέψασα ἔφερεν ἐλαίας κάρφος. Τέλος ἔστειλε μετὰ ἑπτὰ πάλιν ἡμέρας τὴν περιστερὰν, ἀλλ' αὕτη δὲν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν κιβωτὸν, ἐπειδὴ εἶχεν ἤδη ξηρανθῆ ἡ γῆ. Τελευταῖον ὁ Θεὸς εἶπεν εἰς τὸν Νῶε καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς κιβωτοῦ αὐτὸς καὶ ἡ γυνὴ του καὶ οἱ υἱοὶ του καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν του· ἐξῆλθον δὲ καὶ ὅλα τὰ ἐν αὐτῇ ζῶα. Ἀμα ἐξελθὼν ὁ Νῶε, κατεσκεύασε θυσιαστήριον καὶ προσέφερεν εἰς τὸν Θεὸν θυσίαν, ἦτις ἐφάνη ἀρεστὴ εἰς αὐτόν, καὶ ἠυλόγησεν ὁ Θεὸς τὸν Νῶε καὶ τοὺς υἱούς του, καὶ ἔδωκε σημεῖον διαθήκης, ὅτι δὲν θὰ γεινῆ πλεόν κατακλυσμός, τὸ οὐράνιον τόξον, ὅπερ λέγεται ἴρις.

Θυσία τοῦ Νῶε.

Παρατηρήσεις. Μανθάνομεν ἐκ τῶν ἀνωτέρω ὅτι ὁ εὐσπλαγγνος Θεὸς δίδει μὲν καιρὸν εἰς μετάνοιαν, ἀλλ' ἐπὶ τέλους τιμωρεῖ ἀστηρῶς τοὺς ἐπιμένοντας εἰς τὰς κακίας.

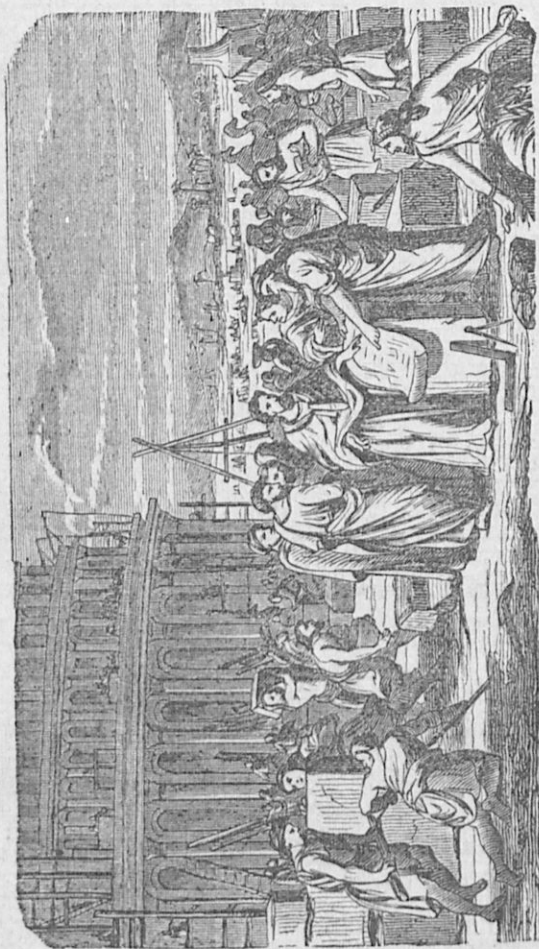
Ὅτι ὁ Θεὸς ὡς δίκαιος κριτὴς, δὲν ἐξολοθρεῖ μετὰ τῶν ἀσεβῶν καὶ τοὺς εὐσεβεῖς, ἀλλὰ σώζει αὐτούς, ὡς ἔσωσε τὸν Νῶε.

Οἱ μὴ ἀφελούμενοι ἐν καιρῷ μετανοίας, δὲν δύνανται νὰ σωθῶσιν ὕστερον ἅμα ἀρχίσῃ ἐκτελουμένη ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ.

§. 5. Υἱοὶ Νῶε. Πυργοποιία καὶ σύγχυσις γλωσσῶν (Γεν. Θ. ΙΑ.).

Ὁ Νῶε ἤρχισε νὰ γεωργῇ πάλιν τὴν γῆν, ἐφύτευσε δὲ καὶ ἀμπελῶνα. Ἐπειδὴ δὲ ἔπιεν οἶνον περισσότερον τοῦ δέοντος, ἐμέθυσε καὶ ἐγυμνώθη εἰς τὴν σκηνὴν του. Χάμ, ὁ υἱὸς του ἰδὼν τὴν γύμνωσιν τοῦ πατρός του, ἐξελθὼν εἶπε τὸ πρᾶγμα εἰς τοὺς δύο ἀδελφούς του, τὸν Σὴμ καὶ τὸν Ἰάφεθ. Οὗτοι δὲ, σεβόμενοι τὸν πατέρα αὐτῶν, ἤλθον ὀπισθοποροῦντες καὶ ἐσκέπασαν αὐτόν. Συνελθὼν δὲ ὁ Νῶε καὶ μαθὼν τὸ γεγονός, τοῦ μὲν Χάμ τὴν γενεάν, διότι ἀπρεπῶς οὗτος ἐφέρθη, κατηράσθη, τὸν δὲ Σὴμ καὶ τὸν Ἰάφεθ ἠλόγησε, προειπὼν εἰς αὐτόν μὲν τὸ δυστυχὲς μέλλον τῆς γενεᾶς του, εἰς τούτους δὲ τὴν μέλλουσαν εὐτυχίαν τῶν ἀπογόνων των. Ἀπέθανε δὲ ὁ Νῶε ζήσας ἔτη ἑνεακόσια πεντήκοντα.

Μετὰ τὸν κατακλυσμὸν μίαν γλῶσσαν μόνον παγκόσμιον ὠμίλου οἱ ἄνθρωποι. Ὅτε δὲ οἱ ἀπόγονοι τοῦ Νῶε ἐπληθύνθησαν, ἀπεφάσισαν, πρὶν ἢ διασπαρῶσι, νὰ οἰκο-

Ἡ Πυργοποιία.

δομήσωσιν εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Σενάαρ (περὶ τὴν νῦν λεγομένην Βαγδάτι, τὴν παλαιὰν Βαβυλωνίαν) πόλιν καὶ πύργον, τοῦ ὁποίου ἡ κορυφή νὰ φθάσῃ ἕως εἰς τὸν οὐρανόν, διὰ νὰ μὲνῃ τὸ ὄνομα αὐτῶν περίφημον εἰς τὴν γῆν. Ἄλλ' ὁ Θεός, ἀποφασίσας νὰ ταπεινώσῃ τὴν ὑπε-

ρηφανίαν αὐτῶν, ἐσύγχισε τὰς γλώσσας τῶν, ἐν ᾧ ἔκτιζον τὸν πύργον· ἀφ' οὗ δὲ ἔγεινε τοῦτο, δὲν ἑκαταλάμβανε πλέον ὁ εἰς τὸν ἄλλον, καὶ οὕτως ἠναγκάσθησαν ν' ἀφήσωσιν ἀτελεῖς τὸ οἰκοδόμημα αὐτό, καὶ διεσπάρησαν εἰς ὅλην τὴν γῆν ἕκαστος μετὰ τῶν οἰκείων αὐτοῦ, τὸ δὲ ἔργον αὐτῶν ὠνομάσθη σύγχυσις (βαβέλ), διότι ἐκεῖ ὁ Θεὸς ἐσύγχισε τὰς γλώσσας τῶν οἰκοδομούντων αὐτὸ καὶ τοὺς διέσπειρεν εἰς πᾶσαν τὴν γῆν.

Παρατηρήσεις. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω μανθάνομεν, ὅτι πρέπει νὰ ἀποφεύγωμεν τὴν οἰνοποσίαν, διότι ἡ κατάχρησις φέρει τὸν ἄνθρωπον εἰς ἀσχημοσύνας καὶ ἄλλα κακά, ὅτι ὀφειλωμεν νὰ μὴ περιγελωμεν, ἀλλὰ νὰ διορθώνομεν ὅπως δυνάμεθα τὰς τυχόν παρεκτροπὰς τῶν γονέων ἡμῶν, καὶ νὰ μὴ διαδίδωμεν εἰς ἄλλους, ὅ,τι ἂν τοιοῦτον εἰς τοὺς γονεῖς ἡμῶν βλέπομεν· καὶ οὕτω θὰ ἔχωμεν τὴν εὐλογίαν αὐτῶν ἡμεῖς καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν.

Ὁ Θεὸς προσέχει εἰς τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων, καὶ δὲν εὐοδοῦται πᾶν ὅ,τι γίνεται ὑπ' αὐτῶν παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς θεῖγμα τῆς ἀλαζονίας τῶν.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω μανθάνομεν ἔτι τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν αἰτίαν τῆς ὑπάρξεως πολλῶν γλωσσῶν.

Ἡ πυργοποιία δεικνύει, ὅτι πάλιν οἱ ἄνθρωποι ἤρχισαν ν' ἁμαρτάνωσι καὶ νὰ παρεκτρέπονται τῆς κατὰ Θεὸν ὁδοῦ.

Ἄς ἐνθυμηθῶμεν ἐδῶ τὸ : « Ἐὰν μὴ Κύριος οἰκοδομήσῃ οἶκον εἰς μάτην ἑκοπίασαν οἱ οἰκοδομοῦντες ».

§ 6. Κλήσις τοῦ Ἀβραάμ. Γέννησις τοῦ Ἰσαάκ (Γεν. ΙΑ—ΙΗ).

Ἀφ' οὗ διεσπάρησαν οἱ ἄνθρωποι καὶ ἐχωρίσθησαν εἰς ἔθνη, ἤρχισαν νὰ λησμονῶσι τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ νὰ περιπίπτωσιν εἰς εἰδωλολατρείαν.

Μεταξὺ τῶν κατοικούντων εἰς τὴν χώραν τῶν Χαλδαίων ἦτο καὶ εὐσεβής τις ἄνθρωπος, καταγόμενος ἐκ τοῦ Σῆμ υἱοῦ τοῦ Νῶε, λάτρεις δὲ τοῦ ἐνός καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ, ὀνόματι Ἀβραμ, τὸν ὁποῖον ὕστερον ὁ Θεὸς ὠνόμασεν Ἀβραάμ, ὡς πατέρα πολλῶν ἐθνῶν. Ἴνα δι' αὐτοῦ καὶ τῶν ἀπογόνων του διατηρηθῇ ἡ ἀληθὴς γνῶσις τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν κόσμον, ὁ Θεὸς εἶπεν εἰς τὸν Ἀβραάμ· « Ἐξέλθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ τῆς συγγενείας σου καὶ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς σου καὶ ἕλθε εἰς τὴν γῆν,

τὴν ὁποίαν θὰ σοὶ δεῖξω· θὰ εὐλογήσω τὴν γενεάν σου, καὶ διὰ σοῦ θὰ εὐλογηθῶσιν ὄλαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς.» Ὁ Ἀβραὰμ ὑπακούσας εἰς τὴν κλήσιν τοῦ Θεοῦ ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς πατρίδος του μετὰ τῆς γυναικὸς του Σάρρας καὶ τοῦ ἀνεψιοῦ του Λῶτ. Ἔλαβον δὲ μεθ' ἑαυτῶν τοὺς δούλους καὶ τὰς δούλας των καὶ ὄλα τὰ κτήνη καὶ τὰ ποιμνιά των.

Ὅτε δὲ ἔφθασεν ὁ Ἀβραὰμ εἰς τὴν γῆν Χαναάν, εἶπεν ὁ Θεὸς εἰς αὐτόν. Τὴν γῆν ταύτην θὰ δώσω κληρονομίαν εἰς τοὺς ἀπογόνους σου. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἀβραὰμ καὶ ὁ ἀνεψιὸς του Λῶτ εἶχον πολλὰ κτήνη καὶ ποιμνία, καὶ συνέβαινον ἔριδες μετὰξὺ τῶν ποιμένων των, ἐχωρίσθησαν χάριν εἰρήνης· καὶ ὁ μὲν Λῶτ ἐξέλεξε καὶ ἐγκατεστάθησεν εἰς τὴν περὶχωρον τοῦ Ἰορδάνου γόνιμον κοιλάδα, ὅπου ἦσαν τὰ Σόδομα καὶ Γόμορρα καὶ ἄλλαι τρεῖς πόλεις, ὁ δὲ Ἀβραὰμ εἰς τόπον τῆς Χαναάν λεγόμενον Χεβρών.

Γενομένου πολέμου μετὰξὺ τῶν ἐγχωρίων βασιλέων τῆς χώρας ὅπου κατώκησεν ὁ Λῶτ ἠχμαλωτίσθη οὗτος. Μαθὼν τοῦτο ὁ Ἀβραὰμ ἔσπευσε μετὰ 318 ἀνδρῶν καὶ ἠλευθέρωσε τὸν Λῶτ. Ἐπανερχόμενον δὲ τὸν Ἀβραὰμ μετὰ πολλῶν λαφύρων τὸν ἀπήντησεν ὁ βασιλεὺς Σοδόμων καὶ ὁ Μελχισεδὲκ βασιλεὺς Σαλήμ καὶ ἱερεὺς Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου. Οὗτος ἔδωκεν εἰς τὸν Ἀβραὰμ ἄρτον καὶ οἶνον καὶ ἠυλόγησεν αὐτόν. Ὁ Ἀβραὰμ δὲ ἀπέδωκε τὸ δέκατον τῶν λαφύρων εἰς αὐτόν καὶ ὄλα τὰ ἄλλα εἰς τὸν βασιλέα Σοδόμων, κρατήσας μόνον μερίδα ὑπὲρ τῶν ξένων βοηθῶν του.

Ὁ Ἀβραὰμ δὲν εἶχε τέκνα, διότι ἡ γυνὴ αὐτοῦ Σάρρα ἦτο στεῖρα· καὶ οὐδὲ ὑπῆρχεν ἐλπίς εἰς αὐτόν ν' ἀποκτήσῃ, διότι ἦσαν ἤδη καὶ αὐτὸς καὶ ἡ γυνὴ του γέροντες. Ἀλλ' ὅμως εἶχε πίστιν εἰς τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Θεοῦ, ὡς πάλιν ἐβεβαίωσεν αὐτόν ἐν ὁράματι ὁ Θεός, ὅτι ἤθελε γείνει γενάρχης μεγάλου γένους.

Ἐν ᾧ δὲ ἐκάθητο τὸ μεσημέριον εἰς τὴν θύραν τῆς

σκηνῆς του, ἐφάνη εἰς αὐτὸν ὁ Θεὸς ἐν τῇ εἰς Χεβρὼν δρυὶ τῇ Μαμβρῆ, ὅπου διέμενον. Ἀναβλέψας ὁ Ἀβραὰμ εἶδε τρεῖς ἄνδρας πλησίον του σταθέντας. Τοὺς ὑπεδέχθη λοιπὸν καὶ τοὺς ἐφιλοξένησε· τότε εἰς ἐξ αὐτῶν εἶπεν εἰς τὸν Ἀβραὰμ, ὅτι θέλει ἀποκτήσει υἱόν. Καὶ τῷ ὄντι ἡ Σάρρα ἔτεκεν υἱόν, ἐν ᾧ αὕτη μὲν ἦτο ἐνενήκοντα ἐτῶν, ὁ δὲ Ἀβραὰμ ἑκατόν. Ὁνομάσθη δὲ τὸ γεννηθὲν παιδίον Ἰσαάκ.

Ὁ Ἀβραὰμ πρὶν ἢ ἀποκτήσει τὸν Ἰσαάκ, εἶχε γεννήσει υἱὸν ἐκ τῆς παιδίσκης του Ἄγαρ κατὰ τὴν τότε συγκεχωρημένην εἰς τοὺς ἀτέκνους συνθήειαν, τὸν ὁποῖον ὠνόμασεν Ἰσμαήλ. Τὴν Ἄγαρ μετὰ τοῦ Ἰσμαήλ ἀπεμάκρυνεν ὕστερον ἐκ τῆς κατοικίας του ὁ Ἀβραὰμ κατ' αἴτησιν τῆς Σάρρας.

Εἰς τὸν Ἀβραὰμ διετάχθη παρὰ Θεοῦ καὶ ἡ περιτομή, ἣτις ἦτο τύπος τοῦ ἁγίου βαπτίσματος.

Παρατηρήσεις. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα ὅτι ὁ Θεὸς φροντίζει περὶ τῶν πιστῶν αὐτοῦ, ἐλευθερώνων αὐτοὺς ἀπὸ τῆς γενικῆς διαφθορᾶς.

Μανθάνομεν ὅτι πρέπει νὰ ἡμεθα φιλόξενοι καὶ νὰ περιποιώμεθα τοὺς ἐρχομένους πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἐὰν μὴ γνωρίζωμεν αὐτούς.

Ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι πιστὸς εἰς τὰς ἐπαγγελίας του καὶ εἶναι δυνατόν εἰς αὐτὸν ὅ,τι φαίνεται ἀδύνατον εἰς τοὺς ἀνθρώπους· τοῦτο ἀποδεικνύεται ἐκ πολλῶν ἄλλων καὶ ἐκ τῆς γεννήσεως τοῦ Ἰσαάκ.

§ 7. Σοδόμων καὶ Γομόρρων καταστροφή (Γεν. ΙΘ).

Εἰς τὰ Σόδομα καὶ τὰ Γομόρρα, ὅπου κατώκησεν ὁ Λῶτ, οἱ ἄνθρωποι ἐγείναν ἀσεβέστατοι, ἄσεμνοι καὶ αἰσχροί, οὐδένα νόμον ἠθικὸν φυλάττοντες. Ἐν ᾧ δ' ἐσπέραν τινὰ ἐκάθητο ὁ Λῶτ παρὰ τὴν αὐλὴν τῶν Σοδόμων, ἰδὼν εἰσερχομένους δύο ξένους, τοὺς ἐφιλοξένησεν εἰς τὴν οἰκίαν του. Οὗτοι ἦσαν ἄγγελοι. Τὴν νύκτα οἱ Σοδομίται περιεκύκλωσαν τὴν οἰκίαν καὶ ἀπήτουν νὰ δοθῶσι πρὸς αὐτοὺς παρὰ τοῦ Λῶτ οἱ δύο ξένοι. Ὁ Λῶτ παρεκάλει τοὺς Σοδομίτας νὰ μὴ πονηρεύωνται καὶ κακουργῶσιν, αὐτοὶ δὲ ἐπέμενον καὶ ὤρμησαν κατὰ τοῦ Λῶτ, ἀλλ' οἱ ἄγγελοι εὐθύς ἤπλωσαν τὰς χεῖράς των καὶ ἔσυραν

τὸν Λῶτ εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἔκλεισαν τὴν θύραν, τοὺς δὲ Σοδομίτας ἐτύφλωσαν καὶ ἀπέδιώξαν. Τὴν νύκτα δ' ἐκείνην οἱ ἄγγελοι εἶπον εἰς τὸν Λῶτ, ὅτι ἐστάλησαν παρὰ Θεοῦ νὰ καταστρέψωσι τὸν τόπον ἐκεῖνον. Τὸν Λῶτ καὶ τὴν γυναῖκα του καὶ τὰς θυγατέρας του τοὺς ἐξήγαγον ἐκ τῆς πόλεως καὶ τοὺς διέταξαν νὰ σπεύσωσι φεύγοντες καὶ νὰ μὴ περιβλέψωσιν εἰς τὰ ὀπίσω. Ὁ Λῶτ κατέφυγεν εἰς τὴν μικρὰν πόλιν Σηγώρ, καὶ ἀνατείλαντος ἤδη τοῦ ἡλίου ἔπεσε πῦρ ἐξ οὐρανοῦ καὶ θειάφιον εἰς τὰ Σόδομα καὶ τὰ Γόμορρα καὶ ὅλην τὴν περιχώρον καὶ κατέστρεψαν αὐτά, ὡς καὶ τὰς πλησίον πόλεις Ἀδαμὰ καὶ Σαβώϊμ, καὶ εἰς τὸν τόπον αὐτῶν ἔγεινεν ἡ Νεκρὰ θάλασσα. Ἡ γυνὴ τοῦ Λῶτ φεύγουσα ἔστρεψεν ὀπίσω τοὺς ὀφθαλμούς της νὰ ἴδῃ, παρακούσασα τὴν προσταγὴν τοῦ ἀγγέλου, καὶ εὐθὺς ἔγεινε στήλη ἄλατος.

Παρατηρήσεις. Ἐκ τῆς ἱστορίας ταύτης μανθάνομεν ὅτι τῶν εὐσεβῶν τὰ οἰκήματα φυλάττουσιν ἄγγελοι, καὶ ὅτι ὁ Θεὸς ἐν τῇ δικαιοσύνῃ αὐτοῦ δὲν ἐξολοθρεύει τοὺς εὐσεβεῖς μετὰ τῶν ἀσεβῶν.

Ὅτι ὅταν παρακούωμεν τὰς παραγγελίας τοῦ Θεοῦ, τιμωρούμεθα ὡς ἡ γυνὴ τοῦ Λῶτ, ἥτις ἔγεινε στήλη ἄλατος διὰ τὴν ἐκ περιεργείας παρακοὴν της.

§ 8. Θυσία τοῦ Ἰσαάκ (Γεν. ΚΒ).

Ὁ Θεὸς δοκιμάζων τὴν πίστιν τοῦ Ἀβραάμ. εἰς παρὰδειγμα πρὸς τοὺς ἄλλους εἶπεν εἰς αὐτόν, Λάβε τὸν ἀγαπητόν σου υἱὸν Ἰσαάκ καὶ ὕπαγε εἰς τὸ ὄρος καὶ ἐκεῖ ὅπου ἐγὼ σοι δεῖξω, θυσίασον αὐτόν εἰς ἐμέ. Ὁ Ἀβραάμ ἐγερθεὶς τὸ πρῶτ' ἐπέσαξε τὸν ὄνον του καὶ παραλαβὼν τὸν Ἰσαάκ καὶ σχίσας ξύλα ἤλθε μετὰ τρεῖς ἡμέρας εἰς τὸν τόπον, τὸν ὁποῖον εἶπεν ὁ Θεός. Ἀφήσας δὲ τοὺς δύο δούλους, τοὺς ὁποίους εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ, καὶ τὸν ὄνον ἔθεσε τὰ ξύλα εἰς τὸν ὄμον τοῦ Ἰσαάκ, καὶ ἤλθεν εἰς τὸν τόπον τῆς θυσίας. Οἰκοδομήσας δὲ ἐκεῖ θυσιαστήριον καὶ συμποδίσας τὸν Ἰσαάκ, ἐπέθεσεν αὐτόν ἐπάνω εἰς τὸ θυσιαστήριον. Ἀμὰ δὲ λαβὼν τὴν μάχαιραν νὰ σφάξῃ τὸν υἱόν του, ἀκούει ἄγγελον Κυρίου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγοντα. Ἀβραάμ,

Ἄβραάμ, μὴ ἐπιβάλης τὴν χεῖρά σου εἰς τὸ παιδίον, μὴ ποιήσης τίποτε εἰς αὐτό, τώρα ἐγνώρισα ὅτι φοβεῖσαι τὸν Θεὸν καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐφείσθης οὐδὲ τοῦ ἀγαπητοῦ σου υἱοῦ δι' ἐμέ. Ὁ Ἄβραάμ ἀναβλέψας εἶδε κριὸν κρα-

Θυσία τοῦ Ἰσαάκ.

τούμενον εἰς τι φυτὸν ἐκ τῶν κεράτων· τοῦτον λαβὼν ὁ Ἄβραάμ ἐθυσίασεν ἀντὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. Καὶ ὁ Θεὸς ἠλόγησε πάλιν τὸν Ἄβραάμ, καὶ ὑπεσχέθη ἐκ νέου, ὅτι ἐκ τοῦ γένους αὐτοῦ θὰ εὐλογηθῶσι πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς.

Παρατηρήσεις. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω μανθάνομεν, ὅτι καὶ οἱ ἀποδεδειγμένως πιστοὶ δοκιμάζονται πρὸς καλὸν τῶν ἐνίοτε παρὰ Θεοῦ, ὅστις ὅμως ἐλευθερώνει αὐτοὺς ἀπὸ τῆς δοκιμασίας ἀβλαβῶς.

Ὁ Θεὸς ἠλόγησε πάλιν τὸν Ἀβραάμ. Ἡ ἐπαγγελία δὲ τοῦ Θεοῦ ὅτι ἐκ τοῦ γένους αὐτοῦ θὰ εὐλογηθῶσι πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, δηλοῖ τὴν διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εὐλογίαν κατὰ σάρκα ἐκ τοῦ γένους αὐτοῦ γεννηθέντος.

Ὁφειλομένον δὲ νὰ ἐκπληρῶμεν προθύμως τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου διὰ πάσης θυσίας. Ἀξιωμακτόνος εἶναι καὶ ἡ πρὸς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα εὐπειθεία τοῦ Ἰσαάκ, οὐδὲν ἄντισταθέντος, ὅταν ἐτέθη εἰς τὸ θυσιαστήριον καὶ ἐπρόκειτο νὰ θυσιασθῇ.

§ 9 Μνηστεία τοῦ Ἰσαάκ (Γεν. ΚΔ.).

Γέρον ἤδη ὁ Ἀβραάμ, ἀποθανούσης καὶ τῆς γυναικὸς του Σάρρας εἰς ἡλικίαν ἐτῶν ἑκατὸν δέκα ἐπτὰ, ἐπεθύμησε νὰ λάβῃ ὁ υἱὸς του Ἰσαάκ γυναῖκα ἐκ τῆς φυλῆς του καὶ οὐχὶ ἐκ τῶν Χανααίων. Ὄθεν καλέσας τὸν ἐπιστάτην του (Ἐλιέζερ) ἀποστέλλει αὐτὸν μετὰ δέκα καμήλων φορτωμένων καὶ ἄλλων δούλων του εἰς τὴν πατρίδα του Μεσοποταμίαν, εἰς τὴν πόλιν Ναχώρ, ὅπου κατῴκει τότε ὁ ἀδελφὸς του Ναχώρ. Ἐρχεται λοιπὸν ὁ ἀπεσταλμένος τοῦ Ἀβραάμ εἰς τὴν εἰρημένην πόλιν· πρὶν δὲ εἰσελθῆ προσηυχῆθη εἰς τὸν Θεὸν νὰ ὑποδείξῃ εἰς αὐτὸν τὴν μέλλουσαν νύμφην τοῦ Ἰσαάκ.

Ἐξῶθεν τῆς πόλεως ταύτης ὑπῆρχε φρέαρ, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐλάμβανον ὕδωρ οἱ κάτοικοι καὶ ἐπότιζον καὶ τὰ θρέμματα αὐτῶν· ἤρχοντο δὲ πρὸς τὸ ἑσπέρασ αἱ θυγατέρες τῶν πολιτῶν ν' ἀντλῶσιν ὕδωρ. Ἐν ᾧ δὲ ἐδέετο ἔτι ὁ ἐπιστάτης τοῦ Ἀβραάμ, ἰδοὺ ἔρχεται ἐκ τῆς πόλεως εἰς τὸ φρέαρ παρθένος ὠραισιτάτη, ὀνόματι Ρεβέκκα, θυγάτηρ τοῦ Βαθουήλ, υἱοῦ τοῦ Ναχώρ, ἀδελφοῦ τοῦ Ἀβραάμ. Ἀφ' οὗ δὲ ἐγένισεν αὐτῇ τὴν ὑδρίαν της, λέγει εἰς αὐτὴν ὁ Ἐλιέζερ, Δός μοι νὰ πῶ· αὕτη δὲ προθύμως κατεβίβασε τὴν ὑδρίαν της ἐκ τῶν ὤμων καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν νὰ πῆ, ὕστερον δὲ ἐπότισε καὶ τὰς καμήλους του. Ἐπειδὴ δὲ συνέβη ὅπως αὐτὸς εἶχε δεηθῆ εἰς τὸν Θεόν, ἐσυμπέρανεν ὅτι αὕτη εἶνε ἡ μέλλουσα νύμφη τοῦ Ἰσαάκ, καὶ ὅτι ὁ Θεὸς εὐώδωσε τὴν ἀποστολὴν του.

Ὁθεν ἐχάρισεν εἰς τὴν κόρην ἐνώτια καὶ δύο ψέλλια καὶ ἠρώτησεν αὐτὴν ἂν ὑπῆρχε τόπος εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρός της νὰ καταλύσῃ. Ἡ κόρη λέγει εἰς αὐτόν, Καὶ τόπος εἶναι καὶ τροφὰς διὰ τὰς καμήλους ἔχομεν. Ἐπειτα τρέχει εἰς τὴν οἰκίαν καὶ λέγει τὰ γεγονότα εἰς τὴν μητέρα αὐτῆς. Ἐρχεται δὲ μετ' ὀλίγον Λάβαν ὁ ἀδελφός της ἐκ τῆς πόλεως πρὸς τὸν ἐπιστάτην τοῦ Ἀβραάμ καὶ λέγει εἰς αὐτόν, Εἰσελθε εἰς τὴν οἰκίαν μας, εὐλογημένε τοῦ Κυρίου, διὰ τί μένεις ἔξω; Εἰσελθὼν οὗτος δὲν ἠθέλησε νὰ φάγῃ, πρὶν ἢ εἶπῃ τὸν σκοπὸν τῆς ἀποστο-

Μνηστεία τοῦ Ἰσαάκ.

λῆς του. Εἶπε λοιπὸν πρὸς τί ἐστάλη παρὰ τοῦ Ἀβραάμ. Οἱ γονεῖς τῆς Ῥεβέκκας ἅμα ἀκούσαντες τὴν πρότασιν εἶπον, τὸ πρᾶγμα τοῦτο προέρχεται ἐκ Θεοῦ καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ ἐναντιωθῶμεν. Ἠρώτησε δὲ τότε τὴν Ῥεβέκκαν ὁ πατήρ, ἂν θέλῃ νὰ ὑπάγῃ μετὰ τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ, καὶ αὕτη συγκατένευσε. Τότε ὁ ἐπίστατης ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς ὅσα εἶχε φέρεϊ δῶρα· καὶ τὴν ἐπαύριον ἐτοιμάσαντες τὰ τῆς ὁδοιπορίας, προέπεμψαν τὴν Ῥεβέκκαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆς δώσαντες εἰς αὐτὴν καὶ θεραπαίνας· ἐπηνυχῆθησαν δὲ εἰς αὐτὴν πληθυσμὸν ἀπογόνων. Ἐν ᾧ δὲ ἤρχοντο εἰς Χαναάν, προϋπῆντησε τὴν

Ῥεβέκκᾱν ὁ Ἰσαὰκ καὶ εἰσήγαγεν αὐτὴν εἰς τὴν σκηνὴν τῆς μητρός του καὶ ἔλαβεν αὐτὴν γυναῖκα.

Μετὰ τὸν θάνατον τῆς Σάρρας ὁ Ἀβραὰμ ἔλαβε γυναῖκα Χεττούραν, ἐξ ἧς ἐγέννησεν ἕξ υἱούς· γενόμενος δὲ ἐτῶν 175 ἐτελεύτησεν εἰς καλὸν γῆρας.

Παρατηρήσεις. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω μανθάνομεν ὅτι τὰ τέκνα πρέπει νὰ ὑπανδρεύονται μὲ τὴν ἄδειαν τῶν αὐτῶν γονέων. Ὅτι οἱ γονεῖς εἰς τοιαύτας περιστάσεις πρέπει νὰ ἐρωτῶσι καὶ τὴν γνώμην τῶν τέκνων των, ὡς ἠρωτήθη ἡ Ῥεβέκκα.

Διδασκόμεθα ἔτι, ἐὰν τύχωμεν εἰς ὑπηρεσίαν ἄλλου, ὅτι πρέπει πιστῶς καὶ τιμῶς νὰ ἐκπληρῶμεν τὰ καθήκοντά μας, ἐπικαλούμενοι εἰς πᾶν ἔργον τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, ὡς ὁ ἐπιστάτης τοῦ Ἀβραὰμ Ἐλιέζερ. Διὰ τῆς προσευχῆς κατεωδοῦνται αἱ τίμαι ἐπιχειρήσεις.

§ 10. Εὐλογία τοῦ Ἰσαὰκ πρὸς τὰ τέκνα του.

(Γεν. ΚΕ—ΚΖ.)

Ἡ Ῥεβέκκα ἦτο στεῖρα, ἀλλ' ὁ Θεὸς ὑπήκουσε τῆς δεήσεως τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς Ἰσαὰκ, καὶ ἰδοὺ εἰκοσιν ἔτη μετὰ τὸν γάμον των ἔτεκε δύο υἱούς διδύμους, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ μὲν πρωτότοκος ὠνομάσθη Ἡσαῦ, ὁ δὲ δευτερότοκος Ἰακώβ. Καὶ ὁ μὲν Ἡσαῦ ἦτο ἐπιτήδειος κυνηγός, διέτριβεν εἰς τοὺς ἀγρούς καὶ τὸ σῶμά του ἦτο δασύτριχον, ὁ δὲ Ἰακώβ ἦτο λεῖος καὶ ἡμερος, ἔργον δὲ εἶχε νὰ ποιμαίνει πρόβατα, ἔμενε δὲ εἰς τὸν οἶκον, καὶ τοῦτον ἠγάπα περισσότερο ἢ μῆτηρ των Ῥεβέκκα, ἐν ᾧ ὁ πατὴρ ἠγάπα περισσότερο τὸν Ἡσαῦ, διότι ἔφερον εἰς αὐτὸν κυνήγιον.

Ἐλθὼν ποτε ἐκ τοῦ ἀγροῦ ὁ Ἡσαῦ πειναλὲς, εὔρε τὸν Ἰακώβ ἔχοντα μαγειρευμένας φακᾶς καὶ τοῦ ἐζήτησε νὰ φάγη ὁ Ἰακώβ ἔδωκε τὰς φακᾶς ἐπὶ συμφωνίᾳ νὰ τῷ χάρισῃ τὸ δικαίωμα τῆς πρωτοτοκίας· ὁ Ἡσαῦ παρεχώρησεν αὐτὸ ἀναγκασθεὶς ὑπὸ τῆς πείνης καὶ τῆς λαιμαργίας του.

Γηράσαντος ἤδη τοῦ Ἰσαὰκ, ἐξησθένησαν οἱ ὀφθαλμοὶ του καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ βλέπῃ εὐκρινῶς· καλέσας δὲ τὸν Ἡσαῦ λέγει εἰς αὐτόν, Ὑπάγε εἰς τὴν πεδιάδα καὶ κυνήγησον κυνήγιον καὶ παρασκευάσον μοι φαγητά, ὅπως ἐγὼ τὰ ἀγαπῶ, καὶ φέρε μοι νὰ φάγω καὶ νὰ σ' εὐλογῇ—

ση ἡ ψυχὴ μου πρὶν ἢ ἀποθάνω. Ἀκούσασα ἡ Ῥεβέκκα τούτους τοὺς λόγους διενοήθη νὰ κατορθώσῃ ὥστε ὁ Ἰσαὰκ νὰ εὐλογῆσῃ τὸν Ἰακώβ καὶ νὰ ὑπερισχύσῃ τοῦ Ἡσαῦ. Καὶ ὁ Θεὸς εἶχεν ἤδη εἶπει εἰς αὐτήν, ὅτε ἦτο ἔγκυος, ὅτι ὁ μέγας θὰ ἦναι ὑπόδουλος τοῦ μικροτέρου. Ἡ Ῥεβέκκα λοιπὸν εἶπεν εἰς τὸν Ἰακώβ καὶ ἔφερεν ἐκ τοῦ ποιμνίου δύο ἐρίφια. Ἀφ' οὗ δὲ τὰ ἐμαγείρευσεν, ἐνέδυσεν αὐτὸν μὲ τὰ ἐνδύματα τοῦ Ἡσαῦ, καί, ἵνα γείνη δασύθριξ ὡς αὐτός, ἐτύλιξε τοὺς βραχίονας καὶ τὸν τράχηλόν του μὲ τὰ δέρματα τῶν ἐρίφιων καὶ ἔστειλεν αὐτὸν μὲ τὰ φαγητὰ πρὸς τὸν πατέρα. Ἐλθὼν δὲ εἶπεν, Ἐγείρου πάτερ νὰ φάγῃς τὰ παραγγελλθέντα φαγητὰ καὶ νὰ μὲ εὐλογῆσῃς. Ὁ Ἰσαὰκ λέγει, Ποῖος εἶσαι σύ, τέκνον μου; Ὁ Ἰακώβ ἀπεκρίθη εἰς αὐτόν, Ἐγὼ εἶμαι ὁ Ἡσαῦ ὁ πρωτότοκός σου υἱός. Ὁ Ἰσαὰκ ἐκάλεσεν αὐτὸν πλησίον του καὶ ψηλαφίσας αὐτὸν εἶπεν, « Ἡ μὲν φωνὴ φωνὴ Ἰακώβ, αἱ δὲ χεῖρες χεῖρες Ἡσαῦ » Τότε ὁ Ἰσαὰκ λαβὼν ἔφαγε τὸ φαγητὸν καὶ ὁσφρανθεὶς τὴν ὀσμήν τῶν ἐνδυμάτων τοῦ Ἡσαῦ κατεπέσιθῃ καὶ ἠλόγησε τὸν Ἰακώβ ἀντὶ τοῦ Ἡσαῦ. Μόλις δ' ἐξεληθόντος τοῦ Ἰακώβ, ἔρχεται ὁ Ἡσαῦ, προσφέρων εἰς τὸν πατέρα του τὰ παραγγελλθέντα φαγητὰ. Ὁ Ἰσαὰκ ἐκστατικὸς γενόμενος, εἶπε, Ποῖος εἶσαι σύ, τέκνον μου; ὁ δὲ ἀποκρίνεται, Ἐγὼ εἶμαι ὁ Ἡσαῦ ὁ πρωτότοκός σου. Ὁ Ἰσαὰκ ἐννοήσας τὸ πρᾶγμα λέγει, Ἐλθὼν ὁ ἀδελφός σου μὲ ἐξηπάτησε καὶ ἔλαβεν αὐτὸς τὴν διὰ σέ εὐλογίαν καὶ θὰ ἦναι εὐλογημένος. Ἀλλὰ καμφθεὶς εἰς τὸν θρῆνον τοῦ Ἡσαῦ, εἶπεν εἰς αὐτόν, « Ἐπὶ τῇ μαχαίρᾳ σου ζήσῃ καὶ τῷ ἀδελφῷ σου δουλεύσεις ». Διὰ ταῦτα ὀργισθεὶς ὁ Ἡσαῦ διενοήθη νὰ φονεύσῃ τὸν ἀδελφόν του.

Παρατηρήσεις. Αἱ τῶν γονέων εὐχαὶ μεγάλην ἔχουσι δύναμιν.

Ἡ λαίμαργία εἶναι πάντοτε ἐπιζήμιος· ἔνεκεν αὐτῆς ἀπώλεσε τὰ πρωτοτόκια αὐτοῦ ὁ Ἡσαῦ

Ἡ ἀπάτη ἀνακαλύπτεται ταχέως, ὡς ἡ τοῦ Ἰακώβ, καὶ ἔχει δεινὰς συνεπείας. Ὁ Ἰακώβ ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ ἐκ τῆς πατρίδος του καὶ νὰ φοβῆται τὴν ἐκδίκησιν τοῦ Ἡσαῦ.

§ 11. Κλίμαξ τοῦ Ἰακώβ. (Γεν. ΚΖ. ΚΗ.)

Κατὰ τὴν ἀπειλὴν τοῦ Ἡσαῦ, ἃν ὁ Ἰακώβ ἔμενεν εἰς τὴν πατρικὴν οἰκίαν, μεγάλως ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐκινδύνευε. Τοῦτο γνωρίζουσα ἡ Ρεβέκκα συνεβούλευσε καὶ παρεκίνησε τὸν Ἰακώβ ν' ἀπέλθῃ πρὸς τὸν ἀδελφόν της Λάβαν εἰς Μεσοποταμίαν. Ἡ συμβουλὴ αὕτη ἤρесе καὶ εἰς τὸν πατέρα αὐτοῦ Ἰσαάκ, ὅστις καὶ ἠύλογησεν ἐκ δευτέρου τὸν Ἰακώβ καὶ παρήγγειλεν εἰς αὐτὸν νὰ ὑπάγῃ ὅπου καὶ ἡ μήτηρ εἶπεν καὶ νὰ νυμφευθῇ μίαν τῶν θυγατέρων τοῦ Λάβαν, διότι εἶχε πολὺ λυπηθῆ ὅτι ὁ Ἡσαῦ ἐπῆρε γυναῖκας ἄλλοφύλους. Ὀδοιπορῶν δὲ ὁ Ἰακώβ ἐνυκτώθη καθ' ὁδόν, ὅθεν ἠναγκάσθη νὰ διανυκτερεύσῃ εἰς τὸ ὑπαιθρον. Πλαγιάσας δὲ εἰς τὴν πεδιάδα ἔθεσεν εἰς προσκεφάλαιον πέτραν· κοιμηθεὶς δὲ εἶδε κατ' ὄναρ ὁ Ἰακώβ κλίμακα, τῆς ὁποίας ἡ μὲν βᾶσις ἐστηρίζετο εἰς τὴν γῆν, ἡ δὲ κορυφὴ ἔφθανεν ἕως εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἄγγελοι Κυρίου ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον ἐπ' αὐτῆς, ὁ δὲ Κύριος ἐστηρίζετο εἰς αὐτὴν καὶ εἶπε, Τὴν γῆν, εἰς τὴν ὁποίαν κοιμᾶσαι, θὰ δώσω εἰς σὲ καὶ τοὺς ἀπογόνους σου, καὶ ἐν σοὶ καὶ τῷ σπέρματί σου θὰ εὐλογηθῶσι πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. Ἐξυπνήσας ὁ Ἰακώβ εἶπε περίφοβος, Πόσον εἶναι φοβερός ὁ τόπος οὗτος· τοῦτο δὲν εἶναι ἄλλο παρά οἶκος Θεοῦ καὶ αὕτη εἶναι ἡ πύλη τοῦ οὐρανοῦ. Λαβὼν δὲ τὸν λίθον, τὸν ὁποῖον εἶχε προσκεφάλαιον, ἔστησεν αὐτὸν εἰς μνημεῖον καὶ ἠύχθη λέγων, Ἐὰν ὁ Κύριος μὲ διαφυλάξῃ καὶ μ' ἐπιστρέψῃ καλῶς ἔχοντα εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου, θὰ καταστήσω τὸν λίθον τοῦτον οἶκον Θεοῦ καὶ θὰ προσφέρω εἰς τὸν Θεὸν τὸ δέκατον τῶν ὅσα ἤθελε μοὶ δώσει.

Παρατηρήσεις. Ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ διδῇ τόπον τῇ ὁρῆ. Ὁ Ἰακώβ προετίμησεν, ὑπακούων εἰς τοὺς γονεῖς του, νὰ φύγῃ μακρὰν αὐτῶν, παρὰ νὰ μένῃ καὶ νὰ εὐρίσκεται εἰς διαμάχην πρὸς τὸν ἀδελφόν του. Τοὺς ἐν θλίψει καὶ στενοχωρίᾳ ὄντας πιστοὺς παρηγορεῖ ὁ πανταχοῦ Θεὸς κατ' ἴδιαν. Ἡ εὐσέβεια τοῦ Ἰακώβ δεικνύεται καὶ ἐκ τῆς μνήμης καὶ τῆς καθιερώσεως τοῦ τόπου, ὅπου ἐνεφανίσθη εἰς αὐτὸν ὁ Θεός, διὰ νὰ παρηγορήσῃ καὶ στηρίξῃ αὐτόν.

§ 12. Διπλοῦς γάμος τοῦ Ἰακώβ (Γεν. ΚΘ.).

Ὁ Ἰακώβ λοιπὸν ἐπορεύθη εἰς Λάβαν τὸν ἀδελφὸν τῆς μητρὸς του κατοικοῦντα εἰς Χαρρᾶν τῆς Μεσοποταμίας, ἵνα σωθῆ ἀπὸ τῆς ἀπειλῆς τοῦ ἀδελφοῦ του Ἡσαῦ, λάβῃ δὲ γυναῖκα ἐκ τῶν θυγατέρων τοῦ θεοῦ του κατὰ παραγγελίαν τῶν ἑαυτοῦ γονέων. Ὁ Λάβαν εἶχε δύο θυγατέρας, ἐξ ὧν ἡ μὲν πρεσβυτέρα ἐλέγετο Λεῖα, καὶ εἶχεν ἀσθενεῖς ὀφθαλμούς, ἡ δὲ νεωτέρα Ῥαχὴλ καὶ ἦτο ὠραία.

Ὀδοιπορῶν ὁ Ἰακώβ εἰς Χαρρᾶν εἶδε φρέαρ εἰς τὴν περιάδα καὶ ποιμένας μὲ τρία ποίμνια καὶ ἠρώτησεν αὐτοὺς περὶ τοῦ Λάβαν. Ἐν ᾧ δὲ ἐγένετο λόγος περὶ αὐτοῦ, ἔρχεται ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ Ῥαχὴλ μετὰ τῶν προβάτων εἰς τὸ φρέαρ. Ὁ Ἰακώβ εἰπὼν τίς εἶναι ἐκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τοῦ στόμιον τοῦ φρέατος καὶ ἐπότισε τὰ πρόβατα αὐτῆς. Ἡ Ῥαχὴλ ἀνήγγειλε παρευθὺς εἰς τὸν πατέρα αὐτῆς, ὅτι ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς του Ἰακώβ εἶναι ἔξω τῆς πόλεως. Ὁ Λάβαν ἄμα ἀκούσας τοῦτο, ἐξῆλθεν εἰς προὔπαντησιν αὐτοῦ καὶ ἐφίλησεν αὐτὸν καὶ τὸν εἰσήγαγεν εἰς τὸν οἶκόν του. Ὁ Ἰακώβ διηγήθη εἰς τὸν Λάβαν τὰ περὶ αὐτοῦ. Αἰτήσαντος δὲ τοῦ Λάβαν νὰ ὀρίσῃ ὁ Ἰακώβ τὸν μισθὸν τῆς παρ' αὐτῷ ὑπηρεσίας του, ὁ Ἰακώβ ἐπρότεινε νὰ ὑπηρετήσῃ αὐτὸν ἑπτὰ ἔτη καὶ νὰ λάβῃ εἰς γυναῖκα τὴν θυγατέρα του Ῥαχὴλ. Ὁ Λάβαν εἶπεν ὅτι στέργει, ἀλλὰ πληρωθείσης τῆς ἑπταετίας, ἀντὶ τῆς Ῥαχὴλ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν δι' ἀπάτης τὴν Λεῖαν. Ἀνακαλύψας ὁ Ἰακώβ τὴν ἐπιούσαν τοῦ γάμου του τὴν ἀπάτην, παρεπονήθη εἰς τὸν πενθερόν του. Οὗτος δὲ εἶπεν ἀπολογούμενος, Ὑπάρχει συνήθεια παρ' ἡμῖν νὰ δίδωμεν πρῶτον τὴν πρεσβυτέραν θυγατέρα καὶ ὕστερον τὴν μικροτέραν, καὶ προέτεινεν εἰς αὐτὸν νὰ δουλεύσῃ ἕτερα ἑπτὰ ἔτη καὶ εἰς ἀντιμισθίαν νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν καὶ τὴν Ῥαχὴλ. Ἐστέρξεν ὁ Ἰακώβ εἰς τὴν πρότασιν ταύτην καὶ οὕτως ἔλαβεν εἰς γυναῖκα καὶ τὴν Ῥαχὴλ,

τὴν ὁποῖαν ἠγάπησε περισσότερο παρὰ τὴν Λείαν. Ἄλλ' ὁ Θεὸς ἔδωκε διὰ τοῦτο προτέρημα εἰς τὴν Λείαν τὴν εὐτεχνίαν, εἰς δὲ τὴν Ῥαχὴλ τὴν ἐπί τινα καιρὸν στείρωσιν. Ἐκ τούτου ἐφθόνησεν ἡ Ῥαχὴλ τὴν Λείαν.

Παρατηρήσεις. Καὶ πάλιν ἐνταῦθα μανθάνομεν ὅτι τὰ τέκνα πρέπει νὰ ἐκτελῶσι τὰς ὑπηρεσίας τῶν γονέων αὐτῶν. Ἡ Ῥαχὴλ ἔβασκε τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς τῆς. Οἱ ὄραϊοι δὲν πρέπει νὰ ὑπερφηανεῶνται διὰ τοῦτο τὸ χάρισμα, διότι πολλάκις καταστέλλεται ἡ ὑπερηφάνια δι' ἄλλου ἐλαττώματος, ὅπως ἐξάγεται ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἱστορίας.

Βλέπομεν ἔτι ἐνταῦθα ὅτι, ὅπως ὁ Ἰακώβ ἠπάτησε τὸν πατέρα του, οὕτω καὶ αὐτὸς ἠπατήθη παρὰ τοῦ πενθεροῦ του. Ἰδοὺ ἡ ἀλήθεια τοῦ ῤητοῦ τοῦ Εὐαγγελίου «ἐν ᾧ μέτρω μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν.» Δὲν πρέπει νὰ ἀγανακτῶμεν ὅταν πάσχωμεν ἑλλείψιν τινα, ὡς ἡ Ῥαχὴλ, διότι ἦτο στείρα, ἀλλὰ νὰ παρακαλῶμεν τὸν Θεὸν νὰ διορθῶνῃ τὰς ἐλλείψεις ἡμῶν.

§ 13. Ἐπιστροφή τοῦ Ἰακώβ (Γεν. ΛΒ. ΛΓ. ΛΔ.).

Ὁ Ἰακώβ ἀπέκτησεν ἐκ μὲν τῆς Λείας υἱοὺς ἕξ τοὺς ἐξῆς, Ρουβὴν, Συμεὼν, Λευὶ, Ἰούδαν, Ἰσάχαρ, Ζαβουλῶν, καὶ θυγατέρα μίαν, τὴν Δείαν· ἐκ δὲ τῆς Ῥαχὴλ υἱοὺς δύο, τὸν Ἰωσήφ, καὶ ὅταν ἐπανῆλθεν εἰς Χαναὰν τὸν Βενιαμίν, ἐκ δὲ τῶν παιδισκῶν του τέσσαρας, Δάν, Νεφθαλεῖμ, Γὰδ καὶ Ἀσήρ.

Ἐπιστρέφων δὲ κατὰ προσταγὴν τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν πατρίδα του Χαναὰν μετὰ τῆς οἰκογενείας του ὅλης καὶ τῶν ποιμνίων του καὶ τῶν κτηνῶν του, εἶδε καθ' ὁδὸν στρατεύμα ἀγγέλων Θεοῦ, τοὺς ὁποίους ἅμα ἰδὼν εἶπε, Στράτευμα Θεοῦ εἶναι. Μετὰ ταῦτα μαθὼν ὅτι ἔρχεται εἰς ἀπάντησίν του ὁ ἀδελφός του Ἡσαῦ μετὰ τετρακοσίων ἀνδρῶν ἐφοβήθη, καὶ κατὰ πρῶτον παρεκάλεσε τὸν Θεὸν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας του, ὕστερον δὲ ἔστειλεν εἰς τὸν ἀδελφόν του πλοῦσια δῶρα ἐκ τῶν ποιμνίων καὶ τῶν κτηνῶν, ἵνα καταπραύνη αὐτόν.

Ἐν ᾧ δὲ ἔμενε μόνος τὴν νύκτα, ἄνθρωπος κατὰ τὸ φαινόμενον ἐπάλαισε μὲ αὐτόν καὶ ἐχώλανε τὸν μηρόν αὐτοῦ· ὕστερον δὲ ἐφανερῶθη ὅτι ἐπάλαισε μὲ τὸν Θεόν, ὅστις τῷ εἶπεν, Ἄφ' οὗ ἐστάθης ἰσχυρὸς μετὰ τοῦ Θεοῦ, θὰ ἦσαι δυνατὸς μετὰ ἀνθρώπων, ἀλλὰ δὲν ἐφανέρωσε τὸ

ὄνομά του. Ὁ Ἰακώβ ἐνόησας ὅτι ὁ παλαίσιος μετ' αὐτοῦ ἦτο ὁ Θεός, εἶπε μεγάλη τῆ φωνῇ, « Εἶδον τὸν Θεὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον καὶ ἐσώθη μου ἡ ψυχὴ ». Ἠυλογήθη δὲ παρὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ὠνομάσθη Ἰσραήλ, ¹ ἐξ οὗ ὠνομάσθησαν καὶ οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ Ἰσραηλιταί.

Ἀναβλέψας δὲ ὕστερον ὁ Ἰακώβ εἶδεν ἐρχόμενον τὸν ἀδελφόν του Ἡσαῦ, τὸν ὅποτον ἐπροσκύνησεν ἐπτάκις μετὰ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν τέκνων του. Δραμῶν δὲ ὁ Ἡσαῦ ἐνηγκαλίσθη καὶ ἐφίλησε τὸν Ἰακώβ καὶ ἔκλαυσαν ἀμφοτέρω. Ὁ Ἡσαῦ δὲν ἤθελε νὰ δεχθῆ τὰ δῶρα, ἀλλὰ ἐνδιδὼν εἰς τὰς παρακλήσεις τοῦ Ἰακώβ, κατεπίσθη καὶ ἐδέχθη αὐτά· οὕτω χωρισθέντες ἀπῆλθον ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια. Ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πατὴρ των Ἰσαὰκ πλήρης ἡμερῶν καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ὁ Ἡσαῦ καὶ ὁ Ἰακώβ, οἱ υἱοὶ αὐτοῦ.

Παρατηρήσεις. Αἱ ὑποσχέσεις τοῦ Θεοῦ ἀφεύκτως ἐκπληροῦνται. Ἰδοὺ ἡ ἐκπλήρωσις τῆς διαθήκης αὐτοῦ, ὅτι θελεῖ πληθύνει τὸ σπέρμα τοῦ Ἀβραάμ: δεκατρία τέκνα ἀπέκτησεν ὁ Ἰακώβ.

Ὁ Ἰακώβ διὰ τῆς ἀποστολῆς δῶρων εἰς τὸν Ἡσαῦ καὶ τῆς προσκυνήσεώς του δεκνύει, ὅτι ἐπεθύμησε νὰ ἐπανορθώσῃ ὑπερ ἔπραξεν ἀδικον. Τὴν διαγωγὴν του ταύτην πρέπει νὰ μιμώμεθα.

Ἡ πίστις οὐδέποτε πρέπει νὰ μᾶς λείπῃ. Ὁ Ἰακώβ ἐδεῖθη τοῦ Θεοῦ καὶ ἠλόγησεν αὐτὸν καὶ ἔσωσεν αὐτὸν ἀπὸ πάσης ἐκδικήσεώς του Ἡσαῦ. Τοῦ Θεοῦ τὴν βοήθειαν πρέπει νὰ ἐπικαλώμεθα πάντοτε, μάλιστα δὲ ὡσάντι κίνδυνοι μᾶς ἀπειλοῦσι.

§ 14. Πώλησις τοῦ Ἰωσήφ (Γεν. 47.).

Ὁ Ἰακώβ ἐπιστρέψας κατῴκησεν εἰς Γῆν Χαναάν. Ἐκ τῶν δώδεκα υἱῶν του ἡγάπα περισσότερον τὸν Ἰωσήφ, καὶ διὰ τοῦτο καὶ χιτῶνα ποικίλον ἐνέδυσεν αὐτόν. Οἱ ἀδελφοὶ του διὰ τοῦτο καὶ μάλιστα διότι κατήγγειλόν εἰς τὸν πατέρα κακὴν τινα πρᾶξιν των, τὸν ἐμίσουν καὶ δὲν ἔζων ἐν εἰρήνῃ μὲ αὐτόν. Ἠύξησε τὸ μῖσος αὐτῶν καὶ τοῦτο, ὅτι εἶδεν ὁ Ἰωσήφ δύο ἐνούπνια τῶν ὁποίων ἡ ἐξήγησις ἐφανέρωνεν, ὅτι ἐμελλόν ποτε οἱ ἀδελφοὶ του καὶ οἱ γονεῖς του νὰ προσκυνήσωσιν αὐτόν.

(1) Διότι ἐνίσχυσις μετὰ Θεοῦ κτλ. (Γεν. 46, 28.).

Μετὰ ταῦτα, ὅτε οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἔβοσκον τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς των εἰς Συχέμ, ὁ Ἰακώβ ἔστειλε τὸν Ἰωσήφ νὰ ἴδῃ, ἂν ὑγιαίνωσιν αὐτοὶ καὶ τὰ πρόβατα καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ νὰ τὸ ἀναγγείλῃ εἰς αὐτόν. Οἱ ἀδελφοὶ του ἰδόντες μακρόθεν τὸν Ἰωσήφ ἐρχόμενον πρὸς αὐτοὺς εἰς Δωθαεὶμ, ὅπου εἶχον μεταβῆ ἐκ Συχέμ, εἶπον μεταξύ των, Ἰδοὺ ἔρχεται ὁ ἐνυπνιαστής ἐκεῖνος, καὶ διενεώθησαν νὰ φονεύσωσιν αὐτόν καὶ νὰ τὸν ρίψωσιν εἰς λάκκον. Ὁ Ῥουβὴν ἐναντιωθείς εἶπε, μὴ χύνετε αἷμα, ἀλλὰ βάλετε αὐτόν εἰς ἓνα ἐκ τῶν λάκκων τῆς ἐρήμου· εἶχε δὲ σκοπὸν νὰ ἐλευθερώσῃ αὐτόν καὶ νὰ τὸν παραδώσῃ εἰς τὸν πατέρα του. Ὅθεν ἀφαιρέσαντες αὐτοῦ τὸν ποικίλον χιτῶνα ἔρριψαν αὐτόν εἰς λάκκον κενόν, ἄνευ ὕδατος.

Πώλησις τοῦ Ἰωσήφ.

Κατὰ παρακίνησιν δὲ τοῦ ἀδελφοῦ των Ἰούδα ἀπεπάσισαν, ἀπόντος τοῦ Ῥουβὴν, καὶ ἀνασύραντες τὸν Ἰωσήφ ἐκ τοῦ λάκκου, ἐπώλησαν αὐτόν εἰς ἐμπόρους Ἰσραηλίτας διαβαίνοντας ἐκεῖθεν. Τὸν ποικίλον δὲ χιτῶνα κύτρυ χρίσαντες οἱ ἀδελφοὶ του μὲ αἷμα ἐριφίου ἔστειλαν εἰς τὸν πατέρα. Ἰδὼν αὐτόν ὁ Ἰακώβ εἶπε, «Θηρίον πονηρὸν κατέφαγε τὸν Ἰωσήφ» καὶ ἐπένησε τὸν Ἰωσήφ ὁ πατὴρ πολλὰς ἡμέρας.

Οἱ ἔμποροι ἐλθόντες εἰς Αἴγυπτον ἐπώλησαν τὸν Ἰωσήφ εἰς τὸν Πετερρῆν, μέγαν ἀξιωματικὸν καὶ ἀρχιμάγειρον τοῦ Φαραῶ (βασιλέως) τῆς Αἴγυπτου.

Παρατηρήσεις. Πολλάκις τὰ ἐνύπνια δύνανται νὰ ἔχωσι σημασίαν, ὅταν μάλιστα βλέπωσιν αὐτὰ οἱ πιστοὶ καὶ καθαροὶ τὴν καρδίαν.

Ὁ φθόνος τῶν ἀδελφῶν τοῦ Ἰωσήφ τοὺς ἔφερεν εἰς ἄλλην ἁμαρτίαν· ἐπέβουλευσαν τὴν ζωὴν του, τέλος τὸν ἐπώλησαν, καὶ ἠπάτησαν τὸν πατέρα των. Ὁ φθόνος εἶναι πολλῶν ἁμαρτιῶν ῥίζα.

Ὁ ἀθῶρος καὶ ἀκακος διατελεῖ ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Θεοῦ ὑποουδήποτε καὶ ἂν ᾖ. Ὁ Θεὸς ἔσωσε τὸν Ἰωσήφ, ὅτε οἱ ἀδελφοὶ του ἠθέλησαν νὰ τὸν φονεύσωσι, καὶ ἐπροστάτευεν αὐτὸν πανταχοῦ, ὡς θέλομεν ἰδεῖ.

§ 15. Ἰωσήφ ἐν τῇ φυλακῇ (Γεν. ΛΘ. Μ.).

Ὁ Ἰωσήφ ἦτο ὠραῖος καὶ εὐσεβὴς καὶ ἐνάρετος, ὁ κύριός του Πετερρῆς, εἰς τοῦ ὁποίου τὸν οἶκον ὑπηρέτει πιστῶς, τὸν ἠγάπησε καὶ ἐνεπιστεύθη εἰς αὐτὸν τὴν οἰκονομίαν ὄλου τοῦ οἴκου του. Ἄλλ' ἡ γυνὴ τοῦ Πετερρῆ, ἀσεβὴς καὶ πονηρά, ἐσυκοφάντησεν ὡς ἄτιμον τάχα τὸν Ἰωσήφ εἰς τὸν ἄνδρα τῆς· οὗτος δὲ πιστεύσας εἰς τὴν διαβολὴν τῆς γυναικὸς του, καὶ ὀργισθεὶς διέταξε καὶ ἔρριψαν τὸν Ἰωσήφ εἰς τὴν φυλακὴν. Ἐφυλακίσθησαν δὲ εἰς τὴν ἰδίαν φυλακὴν καὶ ὁ ἀρχιαινοχόος καὶ ὁ ἀρχισιτοποιὸς τοῦ Φαραῶ, ὑποπεσόντες εἰς τὴν ὀργὴν τούτου. Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα ὁ Θεὸς ἐβοήθη τὸν Ἰωσήφ, καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ἰωσήφ ἀπήλαυσε τὴν ἀγάπην τοῦ ἀρχιδεσμοφύλακος, ὅστις κατέστησεν αὐτὸν διὰ τοῦτο ἐπίστατον τῶν ἄλλων δεσμοτῶν.

Ἐχων τοιαύτην ἐξουσίαν ὁ Ἰωσήφ ἐπεσκέφθη τοὺς δύο ἐν τῇ φυλακῇ θεράποντας τοῦ βασιλέως. Ἰδὼν δὲ αὐτοὺς κατηρεῖς καὶ ἐρωτήσας αὐτοὺς ἔμαθεν, ὅτι εἶχον ἰδεῖ ἐνύπνια καὶ δὲν εὕρισκον ἐξηγητὴν. Ὁ μὲν ἀρχιαινοχόος εἶδε τρία κλήματα ἀμπέλου φέροντα ὠρμα σταφύλια, ἐκ τῶν ὁποίων ἐκθλίψας οἶνον εἰς τὸ ποτήριον τοῦ Φαραῶ ἔδωκεν εἰς αὐτόν. Ὁ δὲ ἀρχισιτοποιὸς εἶχεν ἰδεῖ τρία κάνιστρα, ὧν τὸ ἐπάνω εἶχεν ἐξ ὄλων τῶν πραγμάτων, ὅσα αὐτὸς παρεσκευάζε νὰ τρώγει ὁ Φαραῶ, καὶ

ὅτι τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέτρωγον αὐτά. ὁ Ἰωσήφ ἀκούσας τὰ ἐνύπνια εἶπεν εἰς μὲν τὸν ἀρχιοινοχόον, ὅτι μετὰ τρεῖς ἡμέρας θὰ τὸν καταστήσῃ ὁ Φαραὼ εἰς τὴν προτέραν θέσιν του· τὸν παρεκάλεσε δὲ νὰ ἐνθυμηθῇ τότε καὶ αὐτόν.

Εἰς δὲ τὸν ἀρχισιτοποιὸν εἶπεν, ὅτι τὸ ἐνύπνιον του δηλοῖ ὅτι μετὰ τρεῖς ἡμέρας θὰ τὸν ἀποκεφαλίσῃ ὁ Φαραὼ, καὶ τὸ σῶμά του κρεμάμενον θὰ καταφάγωσι τὰ ὄρνεα.

Τῷ ὄντι, τὴν τρίτην ἡμέραν, ἐορτάζων ὁ Φαραὼ γενέθλια, ἡμέραν δωρεῶν καὶ χαρίτων, τὸν μὲν ἀρχιοινοχόον ἀποφυλακίσας κατέστησε πάλιν εἰς τὴν ἀρχὴν, τὴν ὁποίαν εἶχε, τὸν δὲ ἀρχισιτοποιὸν ἐκρέμασεν. Ὁ ἀρχιοινοχόος ὅμως φαίνεται ὅτι ἐκ τῆς χαρᾶς του ἐλησμόνησε τὸν Ἰωσήφ.

Παρατηρήσεις. Ὁ Θεὸς δὲν ἐγκαταλείπει τοὺς εὐσεβεῖς καὶ ἐὰν εἰς μεγάλας δυστυχίας περιπέσωσι, μάλιστα ὑψώνει αὐτούς, ὡς τὸν Ἰωσήφ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πετεφρῆ καὶ εἰς τὸ δεσποτήριον ὑστερον. Διὰ τῆς θείας βοήθειας εὐκόλως δύναται τις νὰ ἀποφεύγῃ πάντα πειρασμόν· οὕτως ὁ Ἰωσήφ ἐφέρθη τιμίως εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πετεφρῆ καὶ δὲν ἠμάρτησεν. Οἱ κακοὶ δὲν λείπουν ἐκ τοῦ κόσμου· ὅθεν πρέπει νὰ προσέχωμεν νὰ μὴ περιπίπτωμεν εἰς τὰς παγίδας αὐτῶν.

§ 16. Δόξα τοῦ Ἰωσήφ (Γεν. ΜΑ.).

Δύο ἔτη μετὰ τὴν ἀνωτέρω τύχην τοῦ ἀρχισιτοποιοῦ καὶ τοῦ ἀρχιοινοχόου, εἶδεν ὁ Φαραὼ τὰ ἐξῆς ἐνύπνια. Πρῶτον ὅτι ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ποταμοῦ τῆς Αἰγύπτου Νείλου ἑπτὰ παχεῖαι βόες, κατόπιν δὲ αὐτῶν ἀνέβησαν ἄλλαι ἑπτὰ ἰσχναὶ καὶ κατέφαγον τὰς πρώτας ἑπτὰ παχείας. Δεύτερον δὲ ἀνεφύησαν ἑπτὰ στάχυες καλοὶ, καὶ τούτους κατέπιον ἄλλοι ἑπτὰ λεπτοὶ καὶ ἄθλιοι, κατόπιν φυέντες. Ἐγερθεὶς ὁ Φαραὼ, ἐκάλεσεν ὅλους τοὺς ἐξηγητὰς καὶ τοὺς σοφοὺς τῆς Αἰγύπτου, ἀλλ' οὐδεὶς ἠδυνήθη νὰ ἐξηγήσῃ τὰ ἐνύπνια του. Ὁ ἀρχιοινοχόος, ἐνθυμηθεὶς τότε τὸν Ἰωσήφ, διηγήθη εἰς τὸν Φαραὼ τὰ περὶ αὐτοῦ. Ὅθεν εὐθὺς προσεκλήθη ὁ Ἰωσήφ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰωσήφ τὴν διήγησιν τῶν ἐνυπνίων εἶπεν, Ὅσα μέλει νὰ κάμῃ ὁ Θεὸς τὰ ἐδειξε διὰ τῶν ἐνυπνίων εἰς τὸν Φαραὼ. Οὕτως αἱ ἑπτὰ βόες αἱ

καλαί, καὶ οἱ ἑπτὰ στάχυες οἱ καλοὶ δηλοῦσιν ἑπτὰ ἔτη εὐθηνίας πολλῆς πλήρη· αἱ ἑπτὰ βόες αἱ ἰσχυαὶ καὶ οἱ ἑπτὰ στάχυες οἱ λεπτοὶ σημαίνουσιν ἑπτὰ ὕστερον ἔτη λιμοῦ. Συνεβούλευσε δὲ τὸν Φαραῶ νὰ διορίσῃ ἄνδρα φρόνιμον καὶ συνετὸν ἐπιστάτην εἰς ὅλην τὴν Αἴγυπτον, νὰ συνάξῃ τὰ πλεονάζοντα γεννήματα τῆς εὐτυχίας, διὰ νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰ ἑπτὰ ἔτη τῆς ἀφορίας. Οἱ λόγοι τοῦ Ἰωσήφ ἤρσαν εἰς τὸν Φαραῶ καὶ τοὺς περὶ αὐτόν, καὶ ἀνεγνώρισεν ὅτι εἶχεν αὐτὸς πνεῦμα Θεοῦ· ὅθεν κατέστησεν αὐτὸν ἄρχοντα δευτέρου μετὰ τὸν ἑαυτὸν του εἰς πᾶσαν τὴν Αἴγυπτον· τὸν ἐφόρεσε τὸ ἴδιόν του δυκτυλίδιον, καὶ ἐνδύσας αὐτὸν λαμπρὰν στολὴν καὶ θέσας περιδαίρεον χρυσοῦν περὶ τὸν λαιμόν του, ἀνεβίβασεν αὐτὸν εἰς τὴν δευτέραν βασιλικὴν ἀμαξάν, καὶ διὰ κηρύκων ἀνεδείξεν αὐτὸν κύριον πάσης γῆς Αἰγύπτου, καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ὁ Φαραῶ γυναῖκα τὴν Ἀσινέθ, θυγατέρα Ἰερέως Ἡλιουπόλεως, ἀπέκτησε δὲ ἐκ ταύτης δύο υἱούς, τὸν Μανασσῆ καὶ τὸν Ἐφραῖμ.

Παρατηρήσεις. Ὁ τῆς δυστυχίας ἢ τῆς εὐτυχίας καιρὸς ἔρχεται ἐκ Θεοῦ.

Οἱ σοφοὶ καὶ πεπαιδευμένοι δὲν ἐμποροῦσι νὰ λύωσι τὰς ἐκφράσεις τῆς θείας βουλῆς. Οἱ εὐσεβεῖς ἔμως καὶ πιστοὶ τοῦ Κυρίου ἐννοοῦσι καὶ τὰς εἰκονικῶς παριστανομένας βουλάς αὐτοῦ, ὡς ὁ Ἰωσήφ ἐνόησε καὶ ἐζήγησε τὰ ἐνύπνια τοῦ Φαραῶ.

Ὅταν ἔχωμεν εὐθηνίαν, πρέπει νὰ ἡμεθα οἰκονόμοι, ἵνα μὴ στερώμεθα τῶν ἀναγκαίων, ἂν δυστυχία ἐπέλθῃ.

Ὁ δίκαιος ἐπὶ τέλους λαμβάνει τὴν θέσιν του. Ὁ Ἰωσήφ δὲν ἤδημόνησε πρὸς τὸν Θεὸν δι' ὅσα ἔπαθεν, οὕτως ἐδικαιώθη ἐπὶ τέλους καὶ ἀντεμίφθη.

§ 17. Ἐλευσις ἀδελφῶν Ἰωσήφ εἰς Αἴγυπτον (Γεν. ΜΒ. ΜΓ. ΜΔ.).

Κατὰ τὰ ἐνύπνια τοῦ Φαραῶ, μετὰ ἑπταετῆ εὐθηνίαν, ἦλθεν ἡ ἑπτὰ ἔτη διαρκέσασα σιτοδεία, ἣτις ἐφθασε καὶ μέχρι τῆς Χαναάν, ὅπου ἐκατοίκει ὁ Ἰακώβ. Κατὰ τὰ ἑπτὰ δυστυγῆ ἔτη ὁ Ἰωσήφ ἤνοιξε τὰς ἀποθήκας, ὅπου εἶχε φυλάξει τὰ περισσεύματα τῶν ἑπτὰ ἐτῶν τῆς

εὐθηνίας καὶ ἐχορήγει σῖτον εἰς τοὺς ἐρχομένους ν' ἀγοράζωσι. Μαθὼν ὁ Ἰακώβ ὅτι πωλεῖται σῖτος εἰς Αἴγυπτον, ἀπέστειλεν ἐκεῖ τοὺς υἱούς του ν' ἀγοράσωσι, κρατήσας μόνον τὸν Βενιαμίν, ὅστις ἦτο νεώτατος πάντων. Ἐλθόντες οἱ υἱοὶ Ἰακώβ πρὸς τὸν Ἰωσήφ ἐπροσκύνησαν αὐτόν, ἀλλὰ δὲν τὸν ἐγνώρισαν, ἐν ᾧ αὐτὸς πάραυτα ἀνεγνώρισεν αὐτούς, χωρὶς ὅμως νὰ τὸ ἀποδείξῃ. Ὁ Ἰωσήφ προσποιούμενος ὅτι θεωρεῖ αὐτοὺς ὡς κατασκόπους, διέταξε καὶ τοὺς ἐφυλάκισαν τρεῖς ἡμέρας. Αὐτοὶ εἶπαν, ὅτι εἶναι δώδεκα ἀδελφοὶ εἰρηνοποιοὶ καὶ οὐχὶ κατάσκοποι, καὶ ὅτι ὁ μὲν νεώτατος ἔμεινε παρὰ τῷ πατρὶ ὁ δὲ ἄλλος δὲν ὑπάρχει. Ὁ Ἰωσήφ τότε προστάσσει νὰ στείλωσιν ἓνα ἐξ αὐτῶν νὰ φέρῃ τὸν νεώτατον ἀδελφόν. ὡς ἤκουσαν τοῦτο, εἶπον ἐβραϊστὶ μεταξύ των. « Διατελοῦμεν εἰς ἀμαρτίαν διὰ τὸν ἀδελφόν μας Ἰωσήφ » καὶ ἄλλα. Ἀκούσας ταῦτα ὁ Ἰωσήφ, ὅστις ἐπροσποιεῖτο ὅτι δὲν γνωρίζει τὴν διάλεκτόν των, καὶ συγχινηθεὶς παρεμέρισε καὶ ἔκλαυσε.

Τελευταῖον κρατήσας τὸν Συμεών, ἀπέστειλε τοὺς λοιποὺς πρὸς τὸν πατέρα των, διατάξας τοὺς ἀνθρώπους του νὰ γεμίσωσι τοὺς σάκκους των σῖτον καὶ κρυφίως νὰ δέσωσι τὰ χρήματά των εἰς τὸν σάκκον ἐκάστου. Ὅτε ἤλθον εἰς τὸν πατέρα των καὶ εὔρον τὸ ἀργύριον των εἰς τοὺς σάκκους ἐταράχθησαν αὐτοὶ τε καὶ ὁ πατήρ των. Ἀφ' οὗ δὲ ἐτελείωσεν ὁ σῖτος ὁ Ἰακώβ ἀπέστειλε πάλιν εἰς Αἴγυπτον τὰ τέκνα του νὰ ἀγοράσωσιν. Οὗτοι δὲ δὲν ἠθέλησαν νὰ καταβῶσιν εἰς Αἴγυπτον ἄνευ τοῦ Βενιαμίν, φοβούμενοι τὸν Ἰωσήφ. Ὁ Ἰακώβ ἐπέισθη, ἐγγυηθέντος τοῦ υἱοῦ του Ἰούδα, καὶ ἔστειλε μετ' αὐτῶν καὶ τὸν Βενιαμίν. Ἄμα δ' ἐλθόντες εἰς Αἴγυπτον, παρέδωκαν εἰς τὸν οἰκονόμον τοῦ Ἰωσήφ τὸ ἀργύριον, τὸ ὅποιον εὔρον εἰς τοὺς σάκκους των· ἀλλ' αὐτὸς δὲν τὸ ἐδέχθη εἰπών, « Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν ἔδωκεν εἰς ὑμᾶς θησαυροὺς εἰς τοὺς σάκκους ». Ὁ Ἰωσήφ ἐδέχθη αὐτοὺς μετὰ χαρᾶς, εἰς δὲ τὸν ὁμομήτριον ἀδελφόν του Βενιαμίν εἶπεν,

« Ὁ Θεὸς ἐλεήσει σε τέκνον »· συνταραχθεὶς δὲ καὶ εἰσ-
ελθὼν εἰς τὸ δωμάτιόν του ἔκλαυσεν· ὕστερον παρεκάθι-
σεν αὐτοὺς εἰς συμπόσιον κατὰ τὴν τάξιν τῆς ἡλικίας
των, διὰ τὸ ὅποιον ἠπόρουν.

Παρατηρήσεις. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω βλέπομεν ὅτι ἐπηλήθευσε τὸ
ἐνύπνιον τοῦ Ἰωσήφ, ὅτι οἱ ἀδελφοὶ του ἤθελον τὸν προσκυνήσει. Ὁ
Θεὸς γνωρίζει τὰ πάντα πρὶν γείνωσιν.

Ὅταν περιερχόμεθα εἰς κινδύνους, τότε ἐνθυμούμεθα τὰς ἀμαρτίας
ἡμῶν, ὡς οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἐνεθυμήθησαν τὸ κακόν, τὸ ὅποιον
ἔκαμαν εἰς τὸν Ἰωσήφ. Ἀξιολίμητος εἶναι ἡ πραότης καὶ ἡ ἀμνησικα-
κία τοῦ Ἰωσήφ πρὸς τοὺς ἀδελφούς του, ὅστις οὐ μόνον τοὺς ἐσυγγώ-
ρησεν, ἀλλὰ καὶ ἔκλαυσεν ἐκ συγκινήσεως ἰδὼν αὐτοὺς ζῶντας καὶ εὐ-
εργετούμενους παρ' αὐτοῦ.

§ 18. Φανέρωσις τοῦ Ἰωσήφ εἰς τοὺς ἀδελφούς του. (Γεν. ΜΔ. ΜΕ.)

Ὅτε ἠθέλησαν οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ νὰ ἐπιστρέψω-
σιν εἰς τὰ ἴδια, προσέταξεν οὗτος τὸν οἰκονόμον νὰ γε-
μίση τοὺς σάκκους των καὶ νὰ θέσῃ πάλιν ἐντὸς αὐτῶν
καὶ τὸ ἀργύριον ἐκάστου, εἰς δὲ τοῦ Βενιαμὶν τὸν σάκ-
κον νὰ βάλῃ μετὰ τῶν χρημάτων καὶ τὸ ἀργυροῦν του
ποτήριον. Τὸ πρῶν, καθὼς ἀνεχώρησαν, προσέταξεν ὁ
Ἰωσήφ τὸν οἰκονόμον του νὰ τοὺς καταδιώξῃ· συλλα-
βῶν δὲ αὐτοὺς οὗτος τοὺς ἤλεγξε, διότι ἔκλεψαν τάχα
τὸ ἀργυροῦν ποτήριον τοῦ Ἰωσήφ. Αὐτοὶ δὲ μὴ ἔχοντες
εἶδησιν τῶν γενομένων, εἶπον, Εἰς ὄντινα εὐρεθῆ τὸ πο-
τήριον, ἃς θανατωθῆ καὶ ἡμεῖς ἃς γείνωμεν δοῦλοι τοῦ
κυρίου ἡμῶν. Γενομένης ἐρεύνης καὶ εὐρεθέντος τοῦ πο-
τηρίου εἰς τὸν σάκκον τοῦ Βενιαμίν, ἔσχισαν τὰ φορέ-
ματά των καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν πόλιν. Ὁ Ἰωσήφ τοὺς
ἤλεγξε διὰ τὸ γεγονός, οὗτοι δὲ δὲν ἤξευραν τί νὰ εἴ-
πωσιν· ὁ Ἰούδας δὲ εἶπεν εἰς τὸν Ἰωσήφ, ὅτι μένουσι
παρ' αὐτῶ δοῦλοι πάντες. Ὁ Ἰωσήφ ἀποκρίνεται ὅτι
μόνος ἐκεῖνος, εἰς τὸν ὅποιον εὐρέθη τὸ ποτήριον, νὰ
μείνῃ δοῦλος, καὶ οἱ ἄλλοι ν' ἀπέλθωσι. Τότε ὁ Ἰούδας
τῶ λέγει νὰ κρατήσῃ αὐτὸν καὶ ν' ἀφήσῃ τὸν Βενιαμίν,
διότι ὁ γέρον πατήρ των θὰ ἀποθάνῃ ἐκ τῆς λύπης ἂν

μὴ ἐπανεῖλθῃ ὁ Βενιαμίν. Ὁ Ἰωσήφ μὴ δυνηθεὶς νὰ κρατηθῇ περισσότερο ἀπέπεμψε τοὺς ἄλλους ἐκεῖ παρόντας καὶ εἶτα ἐγνωρίσθη εἰς τοὺς ἀδελφούς του, ἠρώτησε περὶ τῆς ὑγείας τοῦ πατρὸς του, κατεφίλησε τὸν Βενιαμίν, εἶτα

Ὁ Ἰωσήφ ἀγνωρίστος καὶ οἱ ἀδελφοὶ του.

ἀπέστειλεν ὅλους μὲ δῶρα πρὸς τὸν πατέρα του, καὶ παρήγγειλε νὰ ἔλθωσι μετ' αὐτοῦ καὶ τῶν οἰκογενειῶν των καὶ τῶν πραγμάτων των νὰ κατοικήσωσιν εἰς Αἴγυπτον. Ἔστειλε δὲ καὶ ὁ Φαραὼ, μαθὼν τὰ γενόμενα, ἀμάξας

διὰ νὰ μεταφέρωσι τὸν Ἰακώβ καὶ τοὺς περὶ αὐτόν. Ὁ δὲ Θεὸς εἶπεν εἰς τὸν Ἰακώβ νὰ μὴ φοβηθῆ νὰ υπάγῃ εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ ὑπεσχέθη ὅτι πάλιν θὰ φέρῃ αὐτὸν εἰς Χαναάν.

Ὁ Ἰακώβ, πρὶν ἢ ἀναχωρήσῃ εἰς Αἴγυπτον, προσέφερε θυσίαν εἰς τὸν Θεόν, ὁ Θεὸς δὲ ἐνίσχυσεν αὐτὸν νὰ κατέλθῃ εἰς Αἴγυπτον. Οὕτω κατῆλθον πάντες εἰς Αἴγυπτον, συμποσούμενοι εἰς ἐβδομηκοντα πέντε ψυχάς. Ὁ Ἰωσήφ ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς πρὸς οἰκισιν ἀρίστην γῆν, τὴν Ῥαμεσσῆ ὀνομαζομένην, καὶ τοὺς ἐπεμελεῖτο παρέχων εἰς αὐτοὺς ἄφθονα τὰ ἀναγκαῖα.

Παρατηρήσεις. Ὁ Θεὸς φροντίζει ἀείποτε διὰ τοὺς εὐσεβεῖς εἰς τὰς γενικὰς δυστυχίας, ἰδοὺ ἔλαβε πρόνοιαν περὶ τοῦ Ἰακώβ, καταστήσας τὸν Ἰωσήφ ἄρχοντα ἐν Αἴγυπτῳ.

Ὁ Θεὸς δύναται νὰ στρέψῃ εἰς ἀγαθὸν τὰ κακὰ ὑπολαμβάνόμενα· τοῦτο εἶπεν ὁ Ἰωσήφ εἰς τοὺς ἀδελφούς του, « Ἔμεῖς ἐβουλεύσαμε κατ' ἐμοῦ εἰς πονηρά, ὁ δὲ Θεὸς ἐβουλεύσατο περὶ ἐμοῦ εἰς ἀγαθά. »

Ἀπέδωκε δὲ καλὸν ἀντὶ κακοῦ εἰς τοὺς ἀδελφούς του, καὶ οὕτω δειλομεν νὰ ποιῶμεν καὶ ἡμεῖς πρὸς πάντα ἄνθρωπον.

§ 19. Θάνατος τοῦ Ἰακώβ καὶ τοῦ Ἰωσήφ (Γεν. ΜΘ. Ν.).

Ὁ Ἰακώβ υἱοθέτησεν ἐν Αἰγύπτῳ τοὺς δύο υἱοὺς τοῦ Ἰωσήφ, τὸν Ἐφραΐμ καὶ τὸν Μανασσῆ, καὶ ἠυλόγησεν αὐτούς· εἶπε δὲ εἰς τὸν Ἰωσήφ, Ἴδου ἐγὼ ἀποθνήσκω· ὁ Θεὸς μου θὰ ἦναι μὲ σᾶς, καὶ θὰ σᾶς ἐπιστρέψῃ ἐντευθεν εἰς τὴν γῆν τῶν πατέρων σας (δηλ. τὴν Χαναάν). Ἐπειτα καλέσας ὁ Ἰακώβ τοὺς υἱοὺς του ὅλους ἠυλόγησεν αὐτοὺς χωριστὰ ἕκαστον. Ἀξιοσημείωτος εἶναι ἡ πρὸς τὸν Ἰούδαν εὐλογία αὐτοῦ αὕτη, ἥτις ἦτο προφητεία περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, « Οὐκ ἐκλείπει ἄρχων ἐξ Ἰούδα καὶ ἡγούμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ, ἕως ἂν ἔλθῃ ᾧ ἀπόκειται· καὶ αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν » Μετὰ τὴν εὐλογίαν τῶν τέκνων, ἀπέθανεν ὁ Ἰακώβ ἑκατὸν τεσσαράκοντα ἑπτὰ ἐτῶν· παρήγγειλε δὲ νὰ τὸν θάψωσιν εἰς Χαναάν, ἐκεῖ ὅπου ἐτάφη ὁ Ἀβραάμ καὶ ἡ Σάρρα, ὁ Ἰσαὰκ καὶ ἡ Ρεβέκκα καὶ ἡ Λεῖα. Ὁ

Ἰωσήφ ἐζήτησεν ἄδειαν παρὰ τοῦ Φαραῶ καὶ ἀνέβη μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ καὶ πάντων τῶν οἰκείων αὐτοῦ καὶ Αἰγυπτίων ἀρχόντων εἰς Χαναὰν καὶ ἔθαψαν τὸν πατέρα αὐτῶν, πενήτησαντες ἐπτὰ ἡμέρας. Ὅτε ὁμως ἐπέστρεψαν εἰς Αἴγυπτον οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἐφοβήθησαν μὴ μνησικακῆσῃ οὗτος καὶ ἐζήτησαν συγχώρησιν παρ' αὐτοῦ ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς των Ἰακώβ. Ὁ Ἰωσήφ κλαύσας ἐβεβαίωσεν αὐτούς ὅτι θὰ τοὺς ἀγαπᾷ καὶ θὰ τοὺς βοηθῇ. Γενόμενος δὲ ὁ Ἰωσήφ ἐτῶν ἑκατὸν δέκα καὶ προαισθανθεὶς τὸν θάνατόν του, εἶπεν εἰς τοὺς ἀδελφούς του, ὅτι θὰ ἐπανέλθωσιν εἰς Χαναὰν καὶ ὤρκισεν αὐτούς νὰ λάβωσι τότε μεθ' ἑαυτῶν τὰ ὀστᾶ του, καὶ οὕτως ἀπέθανεν ἐν εἰρήνῃ.

Παρατηρήσεις. Ὁφείλομεν νὰ φυλάττωμεν τὰς παραγγελίας τῶν γονέων ἡμῶν οὐ μόνον ζώντων ἀλλὰ καὶ μετὰ θάνατον.

Ὁ πάγκαλος Ἰωσήφ ὑποδεικνύει εἰς ἡμᾶς τύπον βίου ἐναρέτου καὶ εὐσεβοῦς. Ἄς γείνωμεν σώφρονες, φιλάδελφοι, ἀμνηστικοὶ, συμπαθητικοί, ὑπομονητικοὶ καὶ χρηστοὶ ὡς ὁ Ἰωσήφ· οὕτως ὁ Θεὸς θὰ ᾔηται μὲ ἡμᾶς πανταχοῦ καὶ εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις τῆς ζωῆς ἡμῶν βοηθὸς καὶ ὑπερασπιστής. Ὅταν γενῶμεν τοιοῦτοι, οὐ μόνον εἰς ἡμᾶς αὐτούς, ἀλλὰ καὶ εἰς πολλοὺς θὰ ἡμεῖθα χρήσιμοι, ὡς ἔγεινεν ὁ Ἰωσήφ εἰς ὄλον τὸ γένος αὐτοῦ.

§ 20. Ἡ ἐν Αἰγύπτῳ δουλεία τῶν Ἰσραηλιτῶν, καὶ ὁ Μωϋσῆς (Ἔξοδος Α. Β.).

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰωσήφ καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ Φαραῶ, ἤρχισεν ἄλλος νέος Φαραῶ (βασιλεὺς) νὰ φοβῆται τὴν αὐξήσιν τοῦ πληθυσμοῦ τῶν εἰς Αἴγυπτον παροικούντων Ἰσραηλιτῶν· ὅθεν ἀπεφασίσθη νὰ καταθλίψωσιν αὐτούς μὲ ἀγγαρείας καὶ βαρύτατα ἔργα, διορίζοντες σκληροὺς καὶ ἀπανθρώπους ἐπιστάτας τῶν ἔργων, ἀλλὰ καὶ οὕτως οἱ Ἑβραῖοι ἐπληθύνοντο. Ὁ Φαραῶ τότε προσέταξε τὰς δύο μαίας τῶν Ἑβραίων, Σεπφώραν καὶ Φουάν, νὰ φονεύωσι πᾶν γεννώμενον ἀρσενικὸν παιδίον, ὅταν μαιῶνται τὰς Ἑβραίας. Αἱ μαῖαι φοβούμεναι τὸν Θεὸν δὲν ἐξετέλουν τὸ προσταχθὲν ἀνοσιούργημα, προφασιζόμεναι δὲ ἔλεγον ὅτι αἱ Ἑβραῖαι

τίκτουσι πρὶν καταφθάσωσιν αὐται. Τότε ὁ Φαραὼ διέταξε νὰ ρίπτηται εἰς τὸν ποταμὸν πᾶν ἄρσεν γεννώμενον ἐξ αὐτῶν. Ἡ Ἑβραία Ἰωχαβέδ, γυνὴ Ἀβραάμ, τέξασα ἄρσεν, ἔθηκεν αὐτὸ εἰς πισσωμένην θίβην (κόφην) καὶ τὸ ἔβαλεν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ. Καταβάσα ἡ θυγάτηρ τοῦ Φαραὼ μὲ τὰς θεραπαινίδας τῆς εἰς τὸν ποταμὸν νὰ λουσθῇ καὶ εὐροῦσα τὸ παιδίον ἐπῆρεν αὐτό, τὸ ὠνόμασε δὲ ἡ βασιλόπαις Μωϋσῆν, (σωθέντα ἐκ τοῦ

Ὁ Μωϋσῆς ἐν τῷ ποταμῷ.

ὑδατος) καὶ τὸ ἔδωκε νὰ τὸ θρέψῃ αὐτὴ ἡ μήτηρ του, τὴν ὁποῖαν ἐπρομήθευσεν εἰς τὴν βασιλόπαιδα ἢ παραφυλάττουσα τὴν θίβην ἀδελφῆ τοῦ παιδίου. Ἀφ' οὗ ἐμεγάλωσεν ὁ Μωϋσῆς, ἔμαθε τὴν καταγωγὴν του καὶ ἐλυπεῖτο διὰ τὰ δυστυχήματα τῶν ὁμογενῶν του. Ἴδὼν δὲ ποτε Αἰγύπτιον δέροντα Ἑβραῖον, ἐθανάτωσεν αὐτόν· φοβηθεὶς δὲ τὸν Φαραῶ, ὅστις μαθὼν τὸ γεγονός ἐζήτηε νὰ τὸν φονεύσῃ, ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον εἰς γῆν Μαδιάμ, καὶ ἐκεῖ λαβὼν γυναῖκα τὴν Σαπφώραν, θυγατέρα τοῦ Ἰσθὸρ ἱερέως τῆς Μαδιάμ, ἔβοσκε τὰ πρόβατα τοῦ πενθεροῦ του. Ἀπέθανε δὲ ἤδη καὶ ὁ εἰρημένος Φαραῶ καὶ διεδέχθη αὐτὸν ἄλλος Φαραῶ, ἧτοι βασιλεὺς.

Παρατηρήσεις. Αἱ εὐεργεσίαι ταχέως ὑπὸ ἀχαρίστων λησμονοῦνται·

οὔτως· οἱ Αἰγύπτιοι ἐλησμόνησαν πλέον τὸν εὐργέτην των Ἰωσήφ, καὶ ἐτυράνουν τοὺς ὁμογενεῖς του Ἰβραίου.

Τὸ παράδειγμα τῶν ματιῶν διδάσκει ἡμᾶς, ὅτι πρέπει νὰ φοβώμεθα τὸν Θεὸν μᾶλλον παρὰ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ν' ἀποφεύγωμεν τὰς κακὰς πράξεις.

Ὁ Θεὸς φυλάττει πάντοτε καὶ σώζει ἀπὸ παντὸς κινδύνου ἐκεῖνον, ὅστις μέλλει νὰ χρησιμεύσῃ εἰς μέγα τι καὶ γενικὸν καλόν.

§ 21. Ἱστορία τοῦ Ἰώβ.

Εἰς τὴν Αὐσήτηδα χώραν ἔζη κατὰ τοὺς χρόνους περὶ τοῦ τούτους ἄνθρωπός τις εὐσεβής, ὀνομαζόμενος Ἰώβ. Ἦτο δὲ πλουσιώτατος καὶ εἶχεν ἑπτὰ υἱοὺς καὶ τρεῖς θυγατέρας. Οἱ υἱοὶ τοῦ συνερχόμενοι ἐφιλεύοντο ἀμοιβαίως δι' ἐστίασεων συμπεριλαμβάνοντες καὶ τὰς τρεῖς ἀδελφὰς των. Ὁ πατὴρ δὲ αὐτῶν προσέφερε θυσίας εἰς τὸν Κύριον ὑπὲρ τῶν τέκνων του, φοβούμενος μήπως κατὰ διάνοιαν ἀμαρτάνωσιν εἰς τὰς εὐθυμίας των.

Ὁ μακάριος οὗτος ἄνθρωπος ὑπεβλήθη κατὰ θείαν παραχώρησιν, ἵνα δοκιμασθῇ ἡ εὐσέβειά του, εἰς τρομερὰ δυστυχήματα.

Κατ' ἀρχὰς ληστρική τις συμμορία ἤρπασε τὰ ζεύγη τῶν βοῶν καὶ τοὺς ὄνους του· ὕστερον πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατέστρεψε τὰ ποιμνία του, καὶ ἵππεῖς ἐπῆραν τὰς καμήλους του καὶ ἀπέκτειναν τοὺς ὑπηρέτας του. Ἄνεμος δὲ σφοδρὸς κατέρριψε τὸν οἶκον ὅπου ἦσαν συνηθροισμένα καὶ συνέτρωγον τὰ τεκνα του πάντα, καὶ καταπλακωθέντα ἀπέθανον ὑπὸ τὰ ἐρείπια. Μαθὼν ταῦτα πάντα ὁ Ἰώβ ἔσχισε τὰ ἐνδύματά του, ἔκειρε τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς του καὶ πεσὼν κατὰ γῆς εἰς προσκύνησιν τοῦ Θεοῦ λέγει, «Ὁ Κύριος τὰ ἔδωκεν, ὁ Κύριος τὰ ἐπῆρεν, ἃς ἦναι τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου εὐλογημένον.»

Ἡ δοκιμασία τῆς πίστεως τοῦ Ἰώβ ἐξετάθη μέχρι τοῦ σώματός του προσβληθέντος ὑπὸ πληγῶν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, τὰς ὁποίας ἔξεε μὲ ὄστρακον καθήμενος ἐπάνω εἰς τὴν κοπρίαν ἔξωθεν τῆς πόλεως. Ἡ γυνὴ του ἰδοῦσα αὐτὸν εἰς τοιαύτην κατάστασιν τὸν παρεκίνησε νὰ εἴπῃ λόγον τινά, παράπονον εἰς τὸν Θεὸν

καὶ ν' ἀποθάνῃ· ὁ ὑπομονητικὸς ὅμως Ἰώβ ἀπεκρίθη,
 « Διὰ τί ἐλάλησας ὡς μία τῶν ἀφρόνων γυναικῶν ; ἀφ' οὗ
 τὰ ἀγαθὰ ἐδέχθημεν ἐκ χειρὸς Κυρίου, δὲν θέλεις νὰ ὑπο-
 φέρωμεν καὶ τὰ κακὰ ; »

Ὁ Ἰώβ καὶ οἱ τρεῖς φίλοι του.

Φίλοι τοῦ Ἰώβ τρεῖς βασιλεῖς ἐλθόντες καὶ ἰδόντες τὴν
 ἀθλιεστάτην αὐτοῦ κατάστασιν ἔκλαυσαν, ἔμειναν δὲ
 ἑπτὰ ἡμέρας καὶ ἑπτὰ νύκτας χωρὶς νὰ λαλήσῃ οὐδεὶς
 πρὸς αὐτὸν λόγον. Ὁ Ἰώβ, συγκινηθεὶς τότε κατηρά-
 σθη τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεώς του, ὅπερ ἦτο πλάγιόν
 τι παράπονον πρὸς τὸν Θεόν.

Τότε οἱ φίλοι του ἤρχισαν διαλόγους μετ' αὐτοῦ, ζη-
 τοῦντες νὰ ἀποδείξωσιν ὅτι ἐξ ἁμαρτιῶν πάσχει. Ἐλθὼν
 ὕστερον ἄλλος κατέκρινε τὸν Ἰώβ, νομίσαντα ὅτι δὲν
 ἠμάρτησεν. Ἐρχεται τότε φωνὴ οὐρανόθεν ἐξελέγχουσα
 τὸν Ἰώβ καὶ αὐτούς. Ὁ Ἰώβ αἰσθανθεὶς τὴν παρεκτρο-
 πὴν του, ἐζήτησεν εὐθὺς συγχώρησιν παρὰ τοῦ Κυρίου.
 Μετὰ ταῦτα ἠδύοκῃσεν ὁ Θεὸς νὰ ἐπιφέρῃ θεραπείαν εἰς
 τὰ παθήματά τοῦ θεράποντος αὐτοῦ Ἰώβ. Ὅθεν τὸν
 ἐθεράπευσε καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν πλείονα τῶν ὧσων ἀπώ-
 λησεν. Ἀπέκτησε πάλιν υἱοὺς ἑπτὰ καὶ θυγατέρας τρεῖς
 καὶ ποίμνια διπλάσια τῶν ὧσων πρὸ τῆς δοκιμασίας του

εἶχεν. Οὕτως ὁ Κύριος ηὐλόγησε τὰ ἔσχατα τοῦ Ἰώβ πλεῖον ἢ τὰ προτερινά του. Ἐζήσῃ δὲ ὁ Ἰώβ ἑκατὸν τεσσαράκοντα ἔτη μετὰ τὴν πληγὴν ταύτην. Ὅλα δὲ τῆς ζωῆς του τὰ ἔτη ἔγειναν διακόσια τεσσαράκοντα ὀκτώ, καὶ εἶδεν ἐγγόνους αὐτοῦ μέχρι τῆς τετάρτης γενεᾶς.

Παρατηρήσεις. Ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἱστορίας μανθάνομεν ὅτι ὁ Θεός, παραχωρεῖ ἐπίστευσις νὰ δοκιμάζωνται καὶ αὐτοὶ οἱ ὁμολογουμένως εὐσεβεῖς, ἵνα ἀποδεικνῆται, ὅτι δὲν εἶναι τοιοῦτοι μόνον ὅταν εὐτυχῶσι παρὰ Θεοῦ.

Ὅταν δὲ δοκιμασθῇ ἡ πίστις διὰ πολλῶν δοκιμασιῶν, ὁ Θεός ἀνταμείβει τοὺς παθόντας καὶ παρ' αὐτοῦ τὴν ἴασιν τῶν παθιμάτων προσδοκῶντας.

Ὁ Χριστιανὸς δὲν πρέπει νὰ ἀπελιπίξῃται καὶ νὰ μικροψυχῇ ὅταν περιπέτῃ εἰς ταλαιπωρίας. Ὁ Ἀπόστολος Ἰάκωβος (Α. 12) λέγει « Μακάριος ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πειρασμόν. »

Ἀξιοσημείωτον προφητικὸν λόγον περὶ τοῦ Μεσίου εἶπεν ὁ Ἰώβ πάσχων (Κεφ. 16'), « Οἶδα γὰρ ὅτι ἀένναός ἐστιν ὁ ἐκκλίειν με μέλῳ, ἐπὶ γῆς ἀναστήσει δέ μοι τὸ δέρμα τὸ ἀναντλοῦν ταῦτα. »

§ 22. Σκλήρυνσις τῆς καρδίας τοῦ Φαραώ.

("ΕΞ· Γ· ΙΑ.)

Βόσκων ὁ Μωϋσῆς τοῦ Ἰοθὼρ τὰ πρόβατα, καὶ μιᾶ τῶν ἡμερῶν εὐρεθεὶς εἰς τὸ ὄρος Χωρήθ ἐν τῇ ἐρήμῳ Σινᾶ, εἶδε βᾶτον καιομένην καὶ μὴ φλεγομένην. Ἐκ τῆς βᾶτου ταύτης εἶπεν εἰς αὐτὸν Κύριος ὁ Θεός, « Εἶδον τὰ δυστυχήματα τοῦ λαοῦ μου εἰς Αἴγυπτον καὶ κατεβην νὰ τὸν ἀπελευθερώσω ». Προσέταξε δὲ τὸν Μωϋσῆν νὰ γνωστοποιήσῃ τοῦτο εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας καὶ τὸν Φαραώ καὶ νὰ ἐξαγάγῃ τὸν λαὸν ἐκ τῆς γῆς Αἰγύπτου καὶ νὰ φέρῃ αὐτοὺς εἰς Χαναάν, τὴν ὁποίαν ἐχαρακτήρισεν ὡς γῆν ῥέουσιν μέλι καὶ γάλα. Ὁ Μωϋσῆς ἐδίστασε, θεωρήσας ἑαυτὸν ἀνάξιον τοιαύτης ἀποστολῆς· ὁ Θεὸς ὁμῶς ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ἐξουσίαν νὰ ποιῇ σημεῖα καὶ θαύματα ἵνα φανῇ ὅτι εἶναι θεόπεμπτος, καὶ ἵνα βεβαιώσῃ αὐτὸν μετέβαλε τὴν ποιμενικὴν ράβδον του εἰς ὄφιν, καὶ πάλιν μετεποίησεν αὐτὴν εἰς ράβδον, τὴν δὲ χειρὰ του ἔκαμε λεπρᾶν, καὶ πάλιν ἰάτρευσε αὐτήν, καὶ εἶπε νὰ κάμῃ τὰ αὐτὰ, ἵνα γείνη πιστευτὴ ἡ θεία ἀποστολή του εἰς

Αίγυπτον. Ἐπειδὴ δὲ ἦτο ἰσχνόφωνος καὶ βραδυγλωσσος, ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ὁ Θεὸς βοηθὸν τὸν εὐγλωττον ἀδελφὸν τοῦ Ἀαρῶν.

Ὅτε ἤκουσεν ὁ νέος Φαραὼ παρ' αὐτῶν ἐλθόντων τὴν διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, τοῦ νὰ ἐπιτραπῇ εἰς τοὺς Ἑβραίους νὰ ἐξέλθωσιν εἰς τὴν ἔρημον νὰ ἑορτάσωσι Κυρίῳ τῷ Θεῷ αὐτῶν, ἐσκήρυνε τὰ ἔργα των καὶ ἐκακοποίησε αὐτοὺς περισσότερον. Ὁ Μωϋσῆς ἔκαμεν ἐνώπιον τοῦ Φαραὼ τὸ θαῦμα τῆς ῥάβδου· ἀλλ' αὐτὸς, ἐπειδὴ καὶ οἱ Αἰγύπτιοι μάχοι ἔπραξαν τὸ αὐτό, δὲν ἐπέισθη. Ὅθεν ὁ Θεὸς ἀπέστειλε διὰ τοῦ Μωϋσέως ἐπὶ Φαραὼ δέκα βαρῆας πληγὰς ἀλλεπαλλήλως εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἐξ ὧν δὲν ἔπαθον μόνον οἱ εἰς Γῆν Γεσέμ οἰκοῦντες Ἑβραῖοι. Καθ' ἐκάστην πληγὴν ὁ Φαραὼ ὑπέσχετο ν' ἀφήσῃ τὸν λαὸν νὰ ἐξέλθῃ, ἀλλ' ἅμα παρερχομένης ταύτης, μετεμελεῖτο. Αἱ πληγαὶ ἦσαν αὗται· 1, τὰ ὕδατα μετεβλήθησαν εἰς αἷμα· 2, βάτραχοι κατεκάλυψαν ὅλον τὸν τόπον· 3, ἐπῆλθον πανταχόσε σκνίπες· 4, κυνόμυιαι δηκτικαί· 5, θάνατος εἰς τὰ κτήνη μόνον τῶν Αἰγυπτίων· 6, ἔλκη εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ ζῶα· 7, χάλαζα μετὰ τρικυμίας καὶ πυρός· 8, ἀκρίδες κατατρῶγουσαι ὅ,τι ἔμεινεν ἄφθαρτον ἐκ τῆς χαλάζης· 9, πυκνότατον σκότος· 10, θάνατος πάντων τῶν πρωτοτόκων ἀνθρώπων καὶ ζώων τῶν Αἰγυπτίων.

Πρὶν ἐπέλθῃ ἡ τελευταία αὕτη πληγὴ, ὁ Μωϋσῆς κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, παρήγγειλεν εἰς τοὺς Ἑβραίους νὰ σφάξῃ ἐκάστη οἰκογένεια, ἢ ἂν ἦναι μικρά, μετ' ἄλλης ὁμοῦ, ἑνὸς ἔτους ἄρνιον καὶ νὰ χρίσωσι τὴν φλοιὰν τῶν θυρῶν των μὲ τὸ αἷμα τοῦ ἄρνιου διὰ νὰ σωθῶσιν ἀπὸ τοῦ ἐξολοθρευτοῦ παντὸς πρωτοτόκου τῶν Αἰγυπτίων ἀγγέλου, νὰ φάγωσι δὲ τὸ ἄρνιον αὐτὸ ὀπτὸν μετὰ ἄρτου ἀζύμου καὶ νὰ ἦναι ἔτοιμοι εἰς ἀναχώρησιν. Αὕτη εἶναι ἡ σύστασις τοῦ Ἑβραϊκοῦ Πάσχα, τὸ ὁποῖον ἑορτάζουσι κατ' ἔτος εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐξόδου των ἐξ Αἰγύπτου.

Παρατηρήσεις. "Όταν εὐσεβὴς λαὸς ταλαιπωρῆται ὑπὸ δουλείαν, ὁ Θεὸς παρίσταται εἰς αὐτὸν βοηθός. Αἱ κακώσεις βασιλεύουσι μὲν τὸ σῶμα, ἀλλὰ δὲν ἐξολοθρεύουσιν οὔτε τὸν πληθυσμὸν, οὔτε τὴν πίστιν τῶν εἰς Θεὸν Πρόνοιαν ἐλπίζόντων.

Οἱ σκληροκάριοι μένουσι διὰ παντὸς τοιοῦτοι πρὸς ὀλεθρὸν των. Εἰς τὰ ἐπερχόμενα δεινὰ κατ' αὐτῶν φαίνονται ὡπωσοῦν ταπεινούμενοι, ἀλλ' ἔταν ταῦτα παρέρχονται, αὐτοὶ ἀναλαμβάνουσι τὴν προτέραν ἀπάνθρωπον φύσιν των, ἐπὶ τέλους ἡμῶς καταστρέφονται.

§ 23. "Εξοδος ἐξ Αἰγύπτου ("Εξ.ΙΔ—ΙΕ.).

Ἄρα τὸν Φαραὼ τρομάξας ἐκ τῆς δεκάτης πληγῆς ἐκάλεσε τὸν Μωϋσῆν καὶ τὸν Ἀαρὼν τὴν νύκτα καὶ εἶπεν εἰς αὐτούς, « Ἐξέλθετε πάντες καὶ τὰ πρόβατα καὶ τὰ κτήνη σας ἐκ τοῦ λαοῦ μου καὶ ὑπάγετε νὰ λατρεύσητε τὸν Θεὸν σας, εὐλογῆσατε δὲ καὶ ἐμὲ » καὶ οἱ Αἰγύπτιοι αὐτοὺς τοὺς ἐβίαζον μάλιστα ν' ἀναχωρήσωσιν. Οἱ Ἑβραῖοι, δανεισθέντες παρὰ τῶν Αἰγυπτίων χάριν δῆθεν τῆς ἐορτῆς χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ σκεύη καὶ κοσμήματα καὶ φορέματα, καὶ παραλαβόντες πάντα τὰ πράγματα αὐτῶν, ἀνεχώρησαν ἐκ Ῥαμμεσῆ, ὄντες περὶ τὰς 600,000 πεζῶν, δηλ. ἀνδρῶν δυναμένων νὰ ὀπλοφορῶσιν.

Ἐξελθόντες ἐπῆραν τὴν πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν ὁδὸν διὰ τῆς ἐρήμου· ὠδήγει δὲ αὐτούς ὁ Θεὸς τὴν μὲν ἡμέραν διὰ στύλου νεφέλης, τὴν δὲ νύκτα διὰ στύλου πυρός, καὶ οὕτως ἔφθασαν μέχρι τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Ἡ νεφέλη αὕτη ὠδήγει αὐτούς καὶ ὕστερον πανταχοῦ προπορευομένη, προεφύλαττεν αὐτούς ὅταν ἐστρατοπέδευον ἀπὸ τοῦ καύσωνος τοῦ ἡλίου ἱσταμένη ἄνωθεν αὐτῶν, τὴν δὲ νύκτα ἐφώτιζεν αὐτούς. Ὅταν ἴστατο ἡ νεφέλη ἐπάνω τῆς σκηνῆς ἐστρατοπέδευον, ὅταν δὲ ὑψοῦτο ἐπανελάμβανον τὴν ὁδοπορίαν.

Ἄρα τὸν Φαραὼ μεταμεληθεὶς διότι ἀφῆκε τοὺς δούλους αὐτοῦ ν' ἀπέλθωσι, κατεδίωξεν αὐτούς μεθ' ὅλης τῆς στρατιωτικῆς δυνάμεώς του, καὶ ἐπλησίασεν εἰς αὐτούς ἐστρατοπεδευμένους πλησίον τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης εἰς Βεελσεπφών. Ὁ Μωϋσῆς τότε, κατὰ προσταγὴν τοῦ Θεοῦ, ἐκτείνας τὴν χειρὰ του ἐπὶ τὰ ὕδατα τῆς θαλάσσης,

ἐχώρισεν αὐτὰ ἔνθεν καὶ ἔνθεν, καὶ οἱ Ἑβραῖοι διήλθον εἰς τὸ πέραν μέρος ἀβρόχοις ποσίν. Ἄμα διαβάντων τῶν Ἑβραίων εἰσῆλθον καὶ οἱ διώκοντες αὐτοὺς Αἰγύπτιοι εἰς τὸ μέσον τῆς χωρισθείσης θαλάσσης, ὁ Μωϋσῆς τότε ἐξέτεινε τὴν χειρὰ του καὶ ἐπανῆλθον τὰ ὕδατα καὶ κατεποντίσθησαν οὕτως οἱ διώκοντες αὐτοὺς Αἰγύπτιοι. Ἐψαλαν δὲ καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν ἄνδρες καὶ γυναῖκες τῶν Ἑβραίων μετὰ τὴν τοιαύτην διάβασίν των καὶ τὴν παντελεῆ καταστροφὴν τῶν διωκτῶν των.

Παρατηρήσεις. Τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τέλους ἐκτελεῖται, ὅσον καὶ ἂν ἀντισταθῶσιν οἱ ποιηροὶ ἄνθρωποι. Οἱ υπερήφανοι καὶ αὐθάδεις καταβάλλονται ὑπὸ τῆς θείας ὀργῆς καὶ αἰσθάνονται τὴν ἀδυναμίαν των.

Οἱ κόποι τῶν ἀδικουμένων παρὰ τῶν δεσποτῶν αὐτῶν δὲν χάνονται. Οἱ Ἰουδαῖοι λαβόντες ἀνεπιστρέπτει τὰ πολῦτιμα πράγματα τῶν Αἰγυπτίων, ἀπεξημιώθησαν τρόπον τινὰ διὰ τὴν σκληρὰν δουλείαν των.

Ὁ Θεὸς ὁδηγεῖ καὶ προστατεύει τοὺς πιστοὺς αὐτοῦ νύκτα καὶ ἡμέραν. Καταστρέφει δὲ πᾶσαν δύναμιν κακοποιόν, ὡς τοὺς Αἰγυπτίους κατεπόντισεν ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσῃ.

§ 24. Τὸ Μάννα καὶ διαγωγὴ ἐν ἐρήμῳ (Ἐξ. ΙΕ. ΙΣΤ κτλ.).

Ἀπὸ τῶν ἀκτῶν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης ὁ Μωϋσῆς ὠδήγησε τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ πρὸς τὴν ἔρημον Σούρ· εἰς τριῶν δὲ ἡμερῶν ὁδὸν δὲν ἀπῆντησαν πηγὴν ὕδατος. Φθάσαντες δὲ εἰς Μερρόαν εὗρον ὕδωρ πικρὸν καὶ ἐγόγγυζον διὰ τοῦτο, ἀλλ' ὁ Θεὸς ἔδειξεν εἰς τὸν Μωϋσῆν ζύλον, ὅπερ ῥίψας εἰς τὴν πηγὴν ἐγλύκανε τὸ ὕδωρ. Ἐκ Μερρόαν ἦλθον εἰς Αἰλείμ, ὅπου ἦσαν δώδεκα πηγαὶ ὕδατων καὶ ἑβδομήκοντα στελέχη φοινίκων. Μετὰ ταῦτα ἦλθον εἰς τὴν ἔρημον Σίν, τὴν δεκάτην πέμπτην ἡμέραν τοῦ δευτέρου μηνὸς ἀπὸ τῆς ἐξόδου των ἐξ Αἰγύπτου.

Ὅτε ἐξηνητήθησαν αἱ ζωοτροφίαι, τὰς ὁποίας εἶχον πάρει οἱ Ἰσραηλῖται, ἤρχισαν πάλιν νὰ γογγύζωσι κατὰ τοῦ Μωϋσέως καὶ Ἀαρῶν ἐνθυμούμενοι τὰς τροφὰς τῆς Αἰγύπτου· ἀλλ' ὁ Θεὸς τὸ μὲν ἐσπέρας ἀποστέλλει ὄρτυγας ἀντὶ κρέατος εἰς τροφήν των, τὴν δὲ ἐπιούσαν τὸ πρωτὶ κατεκάλυψε τὴν γῆν εἶδος σπέρματος κοριάδου

λευκοῦ (μάννα), εὐαρέστου εἰς τὴν γεῦσιν, πίπτοντος οὐρανόθεν· τοῦτο δὲ ἐπιπτεν ἔκτοτε πᾶσαν πρωίαν πλὴν τῆς ἡμέρας τοῦ σαββάτου. Ὅταν δὲ ἐστεροῦντο ὕδατος ὁ Μωϋσῆς ἐκτύπα τὴν ράβδον αὐτοῦ εἰς τὴν πέτραν καὶ ἔρρεεν ὕδωρ. Ἐνδυμάτων καὶ ὑποδημάτων χρεῖαν δὲν ἔλαβον, διότι ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη, καθ' ἃ διέτριβον εἰς τὴν ἔρημον, δὲν ἐφθάρησαν ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἐξ ἀρχῆς ἐφόρουσαν (Δευτ. ΚΘ'. 5. Νεεμ. Θ'. 21).

Ἐν ᾧ δὲ εὐρίσκοντο εἰς τὸ ὄρος Χωρήβ, προσεβλήθησαν ὑπὸ τῶν Ἀμαληκитῶν, φυλῆς νομάδος τῶν μερῶν αὐτῶν. Ὁ Μωϋσῆς διώρισε τότε τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ νὰ τοὺς κτυπήσῃ, αὐτὸς δὲ ὕψωσε τὰς χεῖρας καὶ τὴν ράβδον ἐπὶ ὄρους πρὸς τὸν Θεὸν καὶ οὕτω κατετροπώθησαν οἱ ἐχθροὶ τῶν αὐτοῦ.

Τὸν Μωϋσῆν συνεβούλευσεν ἔλθων ὁ πενθερός του Ἰοθάρ νὰ διευθετήσῃ τὸν λαὸν καὶ καταμερίσῃ αὐτὸν ὑπὸ ἀρχηγούς καὶ κριτὰς νὰ διοικῶσι καὶ κρίνωσιν αὐτόν, ὅπερ καὶ ἐποίησεν. Ὑστερον δὲ αὐτὸς ὁ λαὸς ἐξέλεγε τοὺς κριτὰς αὐτοῦ.

Παρατηρήσεις. Ὁ Θεὸς προνοεῖ καὶ φροντίζει πάντοτε διὰ τὸν λαὸν του, ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι ταχέως λησμονοῦσι τὰς εὐεργεσίας αὐτοῦ, καὶ παραβλέπουσι τὴν μακροθυμίαν του.

Τὸ σάββατον δὲν κατέπιπτε μάννα, διότι ἡ ἡμέρα αὕτη ἔπρεπε νὰ δαπανᾷται εἰς δοξολογίαν τοῦ Θεοῦ καὶ οὐχὶ εἰς ἔργα ἀφορῶντα εἰς τὴν καλοπεράσιν τοῦ ἀνθρώπου. Παρεκτός δὲ τούτου μία ἡμέρα τὴν ἑβδομάδα ἀναπαύσεως ἀπὸ τῶν συνήθων ἐργασιῶν καὶ εἰς τὴν υγιείαν εἶναι ὠφέλιμος. Ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἁγίας ταύτης ἡμέρας εἶνε ἐκ τῶν εὐεργεσιῶν τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον, καὶ ὁ μὴ τηρῶν αὐτὴν προσηκόντως καὶ εἰς τὸν Θεὸν ἀμαρτάνει καὶ τὴν υγιείαν του καταστρέφει.

Ἡ δύναμις τοῦ στρατοῦ ὅταν συνοδεύηται καὶ μετὰ τῆς δεούσης εἰς Κύριον προσευχῆς, φέρει τὴν ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν ἀπαλλαγὴν καὶ τὴν νίκην.

§ 25. Σινᾶ. Δέκα ἐντολαί (Ἔξ. ΙΘ. Κ. ΚΑ. ΚΕ. κτλ.)

Τὸν τρίτον μῆνα μετὰ τὴν ἐξοδὸν ἐξ Αἰγύπτου οἱ Ἰσραηλῖται ἤλθον εἰς τὴν ἔρημον Σινᾶ καὶ ἐστρατοπέδευσαν ἀντικρὺ τοῦ ὄρους Σινᾶ. Ἐκεῖ διέταξεν ὁ Θεὸς νὰ νηστεύσωσι καὶ νὰ ἦναι καθαροὶ τρεῖς ἡμέρας καὶ

τρεις νύκτας. Τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ πρωί, μέγα καὶ πυκνὸν νέφος ἐκάλυψε τοῦ ὄρους αὐτοῦ τὴν κορυφὴν, καὶ ἔγειναν βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ ἠκούσθη μέγιστος ἤχος σάλπιγγος· πᾶς δὲ ὁ λαὸς ἐφοβήθη, ὁ δὲ Μωϋσῆς ἐξήγαγεν αὐτὸν καὶ τὸν ἔφερε πλησίον εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ, τὸ ὁποῖον ἐκαπνίζετο ὅλον «διὰ τὸ καταβεβηκέναι τὸν Θεὸν ἐν πυρὶ ἐπ' αὐτό.» Ὁ Μωϋσῆς, ἀφοῦ παρήγγειλεν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας, κατὰ προσταγὴν τοῦ Θεοῦ, νὰ μὴ προχωρήσωσιν ὑπεράνω τῶν προπόδων τοῦ ὄρους ἀνέβη εἰς αὐτό. Ὁ Θεὸς εἶπεν, ὅτι ἤθελε θανατωθῆ πᾶς παραβάτης τῆς προσταγῆς ταύτης. Τότε εἰς τὸν ἀναβάντα Μωϋσῆν, τὸν ὁποῖον ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς εἰς τὸ ὄρος, εἶπε τὰς δέκα ἐντολάς, τὰς ὁποίας ἐν συνόψει ἐκθέτομεν ἐνταῦθα.

1. Ἐγὼ εἶμαι Κύριος ὁ Θεὸς σου, ὅστις σὲ ἐξήγαγον ἐκ τῆς Αἰγύπτου, ἐκ τοῦ τόπου τῆς δουλείας· δὲν θέλεις ἔχει ἄλλους θεοὺς πλὴν ἐμοῦ.

2. Δὲν θέλεις κάμει εἰς τὸν ἑαυτὸν σου εἰδῶλον, οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα ὅσα εἶναι εἰς τὸν οὐρανὸν ἄνω, καὶ ὅσα εἰς τὴν γῆν κάτω καὶ εἰς τὰ ὕδατα ὑποκάτω τῆς γῆς· οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, οὐδὲ μὴ λατρεύσεις αὐτοῖς.

3. Δὲν θέλεις λάβει ἐπὶ ματαίῳ τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου.

4. Ἐνθυμοῦ ν' ἀγιάζης τὴν ἡμέραν τῶν Σαββάτων· ἕξ ἡμέρας νὰ ἐργάζησαι καὶ νὰ κάμνης ὅλα σου τὰ ἔργα, τὴν ἑβδόμην δὲ ἡμέραν ν' ἀναπαύησαι καὶ σὺ καὶ τὰ τέκνα σου καὶ οἱ ὑπηρέται σου καὶ τὰ κτήνη σου· διότι εἰς ἕξ ἡμέρας ἐποίησε Κύριος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, καὶ κατέπαυσεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ· διὰ τοῦτο ἠυλόγησε Κύριος τὴν ἡμέραν τὴν ἑβδόμην καὶ ἡγίασεν αὐτήν.

5. Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα εὐτυχῆσῃς καὶ μακροχρόνιος γείνης ἐπὶ τῆς γῆς.

6. Οὐ φονεύσεις.

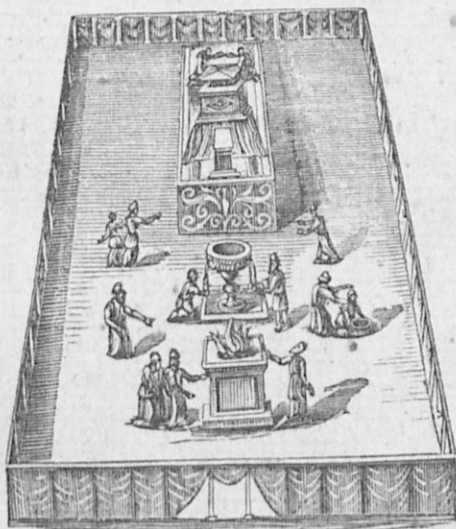
7. Οὐ μοιχεύσεις.

8. Οὐ κλέψεις.

9. Οὐ ψευδομαρτυρήσεις κατὰ τοῦ πλησίον σου μαρτυρίαν ψευδῆ.

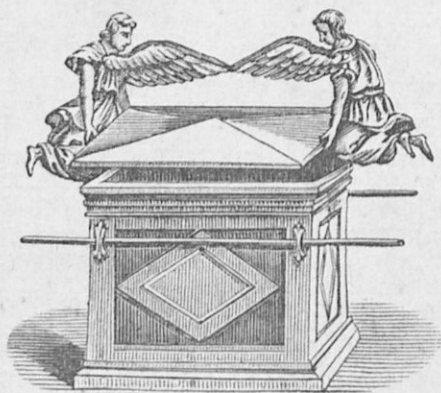
10. Οὐκ ἐπιθυμήσεις τίποτε, τὸ ὅποιον εἶναι τοῦ πλησίον σου· οὔτε τὴν οἰκίαν του, οὔτε τοὺς ἀνθρώπους του, οὔτε τὰ πράγματά του.

Ἐπειτα ὁ Θεὸς ἐλάλησε πάλιν εἰς τὸν Μωϋσῆν καὶ εἶπεν εἰς αὐτὸν ν' ἀναβῆ εἰς τὸ ὄρος, νὰ τῷ δώσῃ τὰς λιθίνας πλάκας, εἰς τὰς ὁποίας ἔγραψε τὰς δέκα ἐντολάς, νὰ διδάσκῃ τὸν λαόν. Ἀφήσας ἐπιστάτην τοῦ λαοῦ τὸν ἀδελφόν του Ἀαρών, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος ὁ Μωϋσῆς καὶ ἐκεῖ ἔμενεν, χωρὶς νὰ φάγῃ ἢ νὰ πῖνῃ, τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας. Ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὰς πλάκας τῶν δέκα ἐντολῶν καὶ διάφορα ἄλλα

Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου.

νομοθετήματα, καὶ προσέταξεν αὐτὸν νὰ κατασκευάσῃ τὴν σκηνήν, τὴν κιβωτὸν τοῦ μαρτυρίου, τὴν τράπεζαν τῶν ἄρτων τῆς προθέσεως καὶ τὴν χρυσοῦν λυχνίαν καὶ ἄλλα ἀφορῶντα εἰς τὰς ἱεροτελεστίας διὰ νὰ τηρῶσιν αὐτὰ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ.

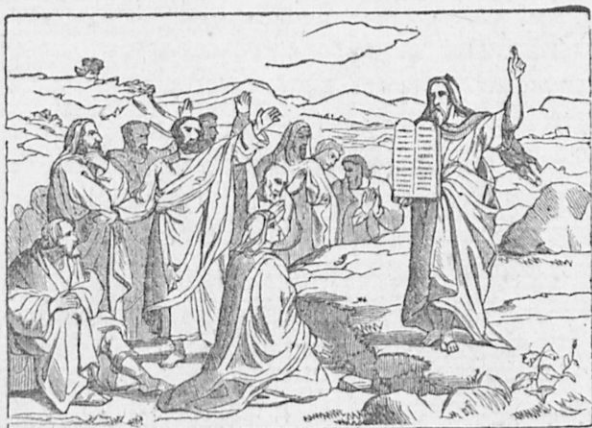

Ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης.

Ἡ ἑπτάφωτος λυχνία.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ Μωϋσῆς ἠργοπόρησεν εἰς τὸ ὄρος. οἱ Ἰσραηλίται νομίσαντες ὅτι δὲν ἐπιστρέφει, ἠνάγκασαν τὸν Ἄαρὼν καὶ κατεσκεύασεν ἐκ τῶν χρυσῶν ἐνωτίων τῶν γυναικῶν καὶ τῶν θυγατέρων τῶν μοσχάριον χρυσοῦν χωνευτὸν (χυτόν), περὶ τὸ ὅποσον ἐθυσίαζον ὡς θεὸν καὶ ἐχόρευον. Ὁ Μωϋσῆς ἐν τῷ ὄρει ἐδέηθη τοῦ Θεοῦ νὰ συγχωρήσῃ τὸν λαὸν του, ὅτε ὁ Θεὸς εἶδεν ὅτι ἀντ' αὐτοῦ ἐλάτρευον τὸ μοσχάριον καὶ ὠργίσθη καὶ ἠθέλησε νὰ τοὺς ἐξολοθρεύσῃ. Ὅτε δὲ καταβάς ὁ Μωϋσῆς εἶδε τὸν μόσχον καὶ τὴν κατάστασιν ταύτην τοῦ λαοῦ, κυριευθεὶς ὑπὸ ἀγανακτήσεως ἔρριψε καὶ ἔσπασε τὰς ὁποίας ἔφερον εἰς τὰς χεῖράς του δύο πλάκας τοῦ νόμου, καὶ λαβὼν τὸ μοσχάριον ἐποίησεν αὐτὸ κόνιν, τὴν ὁποίαν ἔθηκεν εἰς τὸ ὕδωρ καὶ ὑπεχρέωσε τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ πῖωσιν ἐξ αὐτοῦ· κατέσφαξε δὲ διὰ τῶν Λευιτῶν τοὺς πρωταιτίους ἕως τρεῖς χιλιάδας. Ἐγραψε δὲ πάλιν ὁ Θεὸς εἰς δύο ἄλλας πλάκας τὰς αὐτὰς δέκα ἐντολάς, καὶ τὰς ἔδωκεν εἰς τὸν Μωϋσῆν ἀναβάντα πάλιν εἰς τὸ ὄρος ἵνα τὰς φυλάττῃ ὁ λαός· κατέστησε δὲ καὶ τὸν Ἄαρὼν μέγαν ἀρχιερέα τοῦ λαοῦ.

Ὁ Μωϋσῆς μετὰ τὰς πλάκας τῶν δέκα ἐντολῶν ἐνώπιον τοῦ λαοῦ.

Παρατηρήσεις. Ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια εἶναι ἄστατος καὶ ἡ πίστις ἐκλείπει, ἂν μὴ στερεωθῆται διὰ διηκεοῦς προσευχῆς καὶ ἀφοσιώσεως εἰς τὸν Θεόν.

Ὁ Θεὸς γίνεται ἴλεως εἰς τοὺς ἀμαρτάνοντας διὰ τῆς δεήσεως τῶν δικαίων καὶ τῆς μετανοίας.

Αἱ δέκα ἐντολαὶ πρέπει νὰ ἦναι ὁ ἀπαράβατος κανὼν τῆς διαγωγῆς ἡμῶν, ἂν θέλωμεν νὰ ἦμεθα ἀρεστοὶ εἰς τὸν Θεὸν τὸν γράψαντα αὐτάς, εὐτυχεῖς εἰς τὸν παρόντα βίον, καὶ μακάριοι εἰς τὴν μέλλουσαν ἀτελεύτητον ζωὴν.

§ 26. Πλάνη ἐν τῇ ἐρήμῳ (Ἄριθ. ΙΓ. ΙΔ.

Δευτερ Α· Ἰησ. Ναυῆ Β· Γ. κτλ.).

Προχωροῦντες οἱ Ἰσραηλῖται διὰ τῆς ἐρήμου ἤλθον εἰς Κάδης κατὰ τὴν ἐρημον Φαράν ὄχι μακρὰν τῆς Χαναάν. Ἐντεῦθεν ἀπέστειλεν ὁ Μωϋσῆς, κατὰ παραγγελίαν τοῦ Θεοῦ δώδεκα ἐκλεκτοὺς ἄνδρας, ἀνὰ ἓνα ἐξ ἐκάστης φυλῆς, ἵνα μεταβάντες κατασκοπεύσωσι τὴν γῆν Χαναάν. Μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἐπανελθόντες εἰς Κάδης, διηγήθησαν θαυμάσια πράγματα περὶ τῆς γονιμότητος τῆς γῆς τὴν ὁποῖαν ἐξήτασαν, καὶ εἰς δεῖγμα ἐκόμισαν καὶ ἄλλα προϊόντα καὶ σταφυλὴν, τὴν ὁποῖαν μόλις ἐσήκωναν δύο ἄνδρες· ἀλλὰ, ἐξαιρουμένων τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ καὶ τοῦ Χάλεβ, οἱ ἄλλοι ἀπεσταλμένοι κατετρόμαξαν ἄλλως τὸν λαόν, διηγούμενοι τοὺς κινδύνους, τοὺς

ὁποίους ἔμελλον ν' ἀπαντήσωσιν εἰς τὴν Χαναάν. Ἐλεγον ὅτι αἱ πόλεις ἐκεῖ ἔχουσι τείχη μεγάλα καὶ ὄχυρά καὶ οἱ κάτοικοι εἶνε γίγαντες. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ καὶ ὁ Χάλεβ ἀντέκρουσαν τοὺς λόγους αὐτῶν, ἀλλ' ὅμως οἱ Ἑβραῖοι δειλιάσαντες ἐζήτησαν νὰ ἐκλέξωσιν ἀρχηγὸν νὰ τοὺς ἐπιστρέψῃ εἰς Αἴγυπτον. Ὁ Θεός, ὀργισθεὶς διὰ τὴν ἀπιστίαν των, ἀπεφάσισε νὰ τοὺς ἐξολοθρεύσῃ, ἀλλ' ἐξιλέωσεν αὐτὸν ὁ Μωϋσῆς διὰ προσευχῆς. Κατεδικάσθη ἐν τοσοῦτῳ παρὰ Κυρίου ὁ λαὸς νὰ πλανᾶται τεσσαράκοντα ἔτη εἰς τὴν ἔρημον καὶ νὰ μὴ ἀξιώθῃ νὰ ζήσῃ καὶ ἴδῃ τὴν Χαναάν μηδεὶς ἐξ ὧσων ἐξῆλθον ἐξ Αἰγύπτου ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω, παρεκτὸς τοῦ Χάλεβ καὶ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ.

Πλανώμενοι οἱ Ἰουδαῖοι πολλάκις ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ Μωϋσέως ἐνθυμούμενοι τὴν Αἴγυπτον. Λευίτης δέ τις, Κορὲ ὀνομαζόμενος, ἐστασίασε μετὰ τῆς συναγωγῆς του κατὰ τοῦ Μωϋσέως. Μετὰ τοῦ Κορὲ ἦσαν καὶ ὁ Δαθὰν καὶ ὁ Ἀβειρών· ἀλλ' ἐτιμωρήθησαν οὗτοι παρὰ Θεοῦ διὰ τὸ κίνημά των τοῦτο κατὰ τῆς νομίμου ἀρχῆς, ἐσχίσθη ἡ γῆ καὶ κατέπιεν αὐτοὺς καὶ πάντας τοὺς μετὰ τοῦ Κορὲ ἀνθρώπους καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν.

Μετὰ ταῦτα οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐβαρύνθησαν τὸ μάννα καὶ τὰς ταλαιπωρίας καὶ ὀλιγοψυχῆσαντες κατελάλουν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ κατὰ τοῦ Μωϋσῆ· ὁ Θεὸς ἔστειλεν εἰς αὐτοὺς τότε ὄφεις θανατηφόρους. Προσπεσόντες δὲ εἰς τὸν Μωϋσῆν ἔλεγον ὅτι ἠμάρτησαν καὶ ἐζήτουν θεραπείαν τοῦ κακοῦ. Ὁ Θεὸς τότε διέταξε τὸν Μωϋσῆν καὶ ἐποίησεν ὄφιν χαλκοῦν καὶ ἔστησεν αὐτὸν εἰς ὑψηλὸν μέρος· οἱ δακνόμενοι δὲ βλέποντες εἰς αὐτὸν δὲν ἀπέθνησκον.

Πλανηθέντες οὕτως εἰς τὴν ἔρημον τριάκοντα καὶ ἑπτὰ ἔτη, ἐπανῆλθον εἰς Κάδης καὶ ἐκείθεν εἰς τὸ ὄρος Ὄρ ὅπου ἀπέθανεν ὁ Ἀαρών, 123 ἐτῶν γενόμενος. Ἐλθόντες δὲ εἰς γῆν Μωὰβ ἀνεμίχθησαν μετὰ τοὺς Μωαβίτας καὶ περιέπεσαν εἰς εἰδωλολατρείαν, δι' ὃ καὶ ἐτιμωρήθησαν παρὰ τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Μωϋσῆς καὶ ὁ Χαλκοῦς ὄφις.

Ἐν ᾧ δὲ ἐπλησίαζεν εἰς τὴν Χαναὰν ὁ Μωϋσῆς ἐπέ-
 τρεψεν εἰς τὰς φυλάς Γὰδ καὶ Ῥουβὴν καὶ τὸ ἥμισυ τῆς
 φυλῆς Μανασσῆ νὰ ἐγκατασταθῶσι πρὸς ἀνατολάς τοῦ
 Ἰορδάνου, ἐξαφανίζοντες τοὺς πρῶν κατοίκους, ἵνα
 μὴ μένη ἴχνος εἰδωλολατρείας. Ἀνανεώσας δὲ τὴν δια-
 θήκην τοῦ Ἰσραὴλ μετὰ τὸν Θεόν, καὶ ἀπαριθμήσας εἰς
 τὸν λαὸν τὰ πρὸς αὐτὸν εὐεργετήματα τοῦ Θεοῦ, προέ-
 τρεψεν αὐτὸν νὰ μένη πιστὸς εἰς τὰς ἐντολάς καὶ τὸν
 νόμον· ὕστερον ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος Ναβαῦ, ἐκ τοῦ ὁποίου
 ἔδειξεν εἰς αὐτὸν ὁ Θεὸς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, καὶ
 αὐτοῦ ἀπέθανεν ὁ Μωϋσῆς 120 ἐτῶν, δύο μῆνας πρὶν
 συμπληρωθῶσι τὰ τεσσαράκοντα ἔτη τῆς ἐν ἐρήμῳ πλά-
 νης τῶν Ἰσραηλιτῶν.

Παρατηρήσεις. Ἐχόντες ὑποσχέσεις τοῦ Θεοῦ εἰς τὰς ἀγίας Γρα-
 φάς, δὲν πρέπει νὰ δυσπιστῶμεν περὶ τῆς ἐκπληρώσεως αὐτῶν καὶ ἂν
 παρουσιάζονται εἰς ἡμᾶς ἐμπόδια, ἀφελωμεν νὰ ἐπικαλωμέθα τὴν βοή-
 θειαν τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ προχωρῶμεν, οὐδόπως στρέφοντες τὰ βλέμματα
 ἡμῶν πρὸς τὴν ἁμαρτίαν, ὡς οἱ ὀλιγόπιστοι Ἰσραηλιταί, οἵτινες εἰς
 πᾶσαν δυσκολίαν ἤθελον νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς Αἴγυπτον. Πρέπει ν' ἀκού-
 ωμεν τοὺς κηρύττοντας τὴν ἀλήθειαν, καὶ οὐχὶ τοὺς ζητοῦντας ν' ἀπο-
 τρέψωσιν ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ καλοῦ.

Ὁ ὕψωθεις χαλκοῦς ὄφις τοῦ Μωϋσέως προδιετύπου τὴν σταύρωσιν
 τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὅπως ὅσοι ἔβλεπον εἰς τὸν ὄφιν δὲν ἀπέθνησκον,
 Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

οὕτω καὶ ἄλλοι ἀποβλέπουσιν ἐν πίστει εἰς τὸν Ἐσταυρωμένον κληρονομοῦσι τὴν αἰώνιον ζωὴν καὶ σώζονται ἀπὸ τοῦ θανάτου τῆς ἁμαρτίας.

§ 27. Ἰησοῦς Ναυῆ (Ἰησ. Ναυῆ).

Διάδοχος τοῦ Μωϋσῆ ἀνεδείχθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ. Οὗτος ὠδήγησε τοὺς Ἰσραηλίτας μέχρι τοῦ Ἰορδάνου· σταθέντων δὲ ἐν τῷ ρέματι αὐτοῦ τῶν

Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ προεβίασεν τὸν Ἰλλιον νὰ σταθῆ.

ιερέων, φερόντων τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης, τὰ ὕδατα
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τοῦ ποταμοῦ διεχωρίσθησαν καὶ ὁ λαὸς διέβη αὐτὸν ἀβρόχοις ποσίν. Ὁ Ἰησοῦς Ναυῆ διηυθύνθη πρὸς τὴν πλησίον τοῦ Ἰορδάνου ὄχυρὰν πόλιν Ἰεριχώ, ἵνα κυριεύσῃ αὐτήν. Ἐλαβε δὲ παρὰ Κυρίου ἐντολήν καὶ ἐσάλπισαν οἱ ἱερεῖς μὲ τὰς σάλπιγγας καὶ περιέφερον τὴν κιβωτὸν περὶ τὰ τείχη, καὶ οὕτως ἐκρημνίσθη καὶ ἐκυριεύθη ἡ Ἰεριχώ καὶ ἐθανατώθησαν πάντες οἱ κάτοικοι αὐτῆς, ἐκτὸς τῆς Ραάβ, γυναικὸς ἣτις εἶχε ὑποδεχθῆ καὶ προφυλάττει δύο νεανίσκους κατασκόπους, τοὺς ὁποίους εἶχε στείλει ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ νὰ ἰδῶσι τὴν Ἰεριχώ καὶ ἐν γένει τὸν τόπον.

Οἱ βασιλεῖς τῆς Χαναὰν ἠνωσαν τὰς δυνάμεις τῶν κατὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν· μόνοι δὲ οἱ Γαβαωνῖται προσετέθησαν εἰς τοὺς Ἑβραίους καὶ ὑπηρέτουν αὐτούς. Διὰ τοῦτο πέντε βασιλεῖς ἐξεστράτευσαν κατὰ τῶν Γαβαωνιτῶν· ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ, ἐλθὼν ἐκ Γαλγάλων, ὑπερησπίσθη αὐτούς· ἐπειδὴ δὲ ἡ ἡμέρα δὲν ἦρκει ἵνα κατατροπώσῃ ἐντελῶς τοὺς πολεμίους, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Στήτω ὁ Ἥλιος κατὰ Γαβαὼν καὶ ἡ σελήνη κατὰ φά-

Ἐπὶ τῆς ἐπιπέδου τοῦ Ἰορδάνου ἠνωσαν οἱ βασιλεῖς τῆς Χαναὰν τὰς δυνάμεις αὐτῶν κατὰ τὸν Ἰησοῦν τὸν υἱὸν Ναυῆ τοῦ υἱοῦ Νουβ, καὶ ἐστράτευον ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν καὶ τὸν λαόν αὐτοῦ ἐν τῇ ἐπιπέδῳ τοῦ Ἰορδάνου. Ἦσαν οὖν οἱ βασιλεῖς οὗτοι οἱ ἑπτά· ὁ βασιλεὺς τῆς Γαβαὼν, ὁ βασιλεὺς τῆς Χιβῶν, ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰεριχῶ, ὁ βασιλεὺς τῆς Βεθ-εάν, ὁ βασιλεὺς τῆς Βεθ-εάν, ὁ βασιλεὺς τῆς Βεθ-εάν, ὁ βασιλεὺς τῆς Βεθ-εάν, ὁ βασιλεὺς τῆς Βεθ-εάν.

ραγγα Αἰλῶν. Οἱ φωστῆρες οὗτοι ἔστησαν μίαν ἡμέραν καὶ οὕτως ἐτελείωσεν ἐπιτυχῶς τὴν μάχην.

Νικητὴς ὁ Ἰησοῦς Ναυῆ τούτων καὶ ἄλλων βασιλέων

τῆς Χαναάν, διεμοίρασεν αὐτὴν εἰς τὰς φυλάς Ἰσραήλ.

Αἰσθανθεὶς ὁ Ἰησοῦς Ναυῆ προσεγγίζοντα τὸν θάνατον του, συνεκάλεσεν εἰς Σιλῶ πάντας τοὺς πρεσβυτέρους τοῦ Ἰσραήλ καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς γραμματεῖς καὶ τοὺς δικαστὰς καὶ ἀφ' οὗ ἀπηριθμήσε τὰς εἰς τὸ ἔθνος των εὐεργεσίας τοῦ Θεοῦ, συνεβούλευσεν αὐτοὺς νὰ μείνωσι πιστοὶ εἰς τὸν Θεόν. Μετ' ὀλίγας δὲ ἡμέρας ἀπέθανεν 110 ἐτῶν.

Παρατηρήσεις. Ὁ Θεὸς φροντίζει πάντοτε νὰ ὑπάρχωσιν οἱ ὀδηγοῦντες τὸν ἄνθρωπον εἰς τὰ ἐπηγγελμένα ἀγαθὰ. Τοὺς ἐχθροὺς τῶν πιστῶν καταβάλλει ἡ δύναμις τοῦ Κυρίου, ὅταν ἐπικαλῶνται αὐτήν.

Οἱ ἀγαθοὶ ἄνθρωποι οὐδέποτε παύουσι τοῦ νὰ νοθεύωσι τὸν λαόν· καὶ εἰς αὐτὴν τὴν στιγμήν τοῦ θανάτου των συσταίνουσι τὴν εἰς τὸν Κύριον πίστιν καὶ οὕτως ἀποθνήσκουσιν ἐν εἰρήνῃ, συλλογιζόμενοι ὅτι ἔπραξαν, ὅπως ἠδυνήθησαν, τὸ καθήκον αὐτῶν.

§ 28. Δεββώρα. Γεδεών. Ἀβιμέλεχ. Ἰεφθάε.

(Κριτ. Δ. Ε. ΣΤ. Ζ.).

Μετὰ τὸν θάνατον Ἰησοῦ Ναυῆ οἱ Ἰσραηλίται ἐξέκλιναν πάλιν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ Κυρίου καὶ διὰ τοῦτο, κατὰ θεῖαν παραχώρησιν, κατεδιώκοντο καὶ πολλακίς ὑπεδουλοῦντο ὑπὸ τῶν ἐγγχωρίων βασιλέων, τοὺς ὁποίους δὲν εἶχον ἐντελῶς ἐξαλείψει. Ἀπὸ τοῦ βασιλέως Ἰαβὴν ἀπλευθέρωσεν αὐτοὺς μετὰ εἰκοσαετῆ δουλείαν ἢ Δεββώρα καὶ ὁ προσκληθεὶς ὑπ' αὐτῆς ὡς στρατηγὸς Βαράκ. Ἡ Δεββώρα ἦτο προφῆτις, καὶ καθημένη ὑπὸ φοῖνικα ἔκρινε τὸν λαόν, ἐρχόμενον πρὸς αὐτήν.

Τεσσαράκοντα ἔτη ἔκτοτε οἱ Ἑβραῖοι εἶχον εἰρήνην, ἀλλ' ἁμαρτήσαντες πάλιν, ὑπεδουλώθησαν ὑπὸ τῶν Μαδιανιτῶν, ἐκ τῶν ὁποίων τοὺς ἠλευθέρωσεν ὁ Γεδεών, κατὰ θεῖαν εὐσπλαγγίαν.

Διαταχθεὶς ὁ Γεδεών παρ' ἀγγέλου Κυρίου εἰς τὸ ἔργον τοῦτο, ἐδίστασεν, ἀναλογιζόμενος τὰς μικράς του δυνάμεις· ἀλλ' ὁ ἄγγελος διὰ θαύματος ἔπεισεν αὐτόν, καὶ οὕτω συναθροίσας τοὺς Ἰσραηλίτας καὶ ἐκλέξας ἐξ αὐτῶν τριακοσίους μόνον ἀνδρείους μετέβη εἰς καταδίωξιν τῶν Μαδιανιτῶν. Θέσας τοὺς τριακοσίους εἰς τρία

διάφορα μέρη, ὤπλισεν ἕκαστον μὲ σάλπιγγα καὶ λαμπά-
δα ἐντὸς ὑδρίας ἀνημμένην. Πλησιάζαντες οὕτω εἰς τοὺς
πολεμίους ἐκ τῶν τριῶν μερῶν περὶ τὸ μεσονύκτιον συνέ-
τριψαν κατὰ διαταγὴν τοῦ Γεδεών, ἕκαστος τὴν ὑδρίαν
του καὶ ἀνεφάνη αἴφνης ἡ καιομένη λαμπάς, καὶ αἱ σάλ-

Ὁ Γεδεών κατατροπώνει τοὺς Μαδιανίτας.

πιγγες δὲ ἤχησαν πανταχόθεν καὶ πάντες ἐφώνησαν
« Ῥομφαία τῷ Κυρίῳ καὶ τῷ Γεδεών ». Οἱ Μαδιανίται
ἐκπληκτοὶ ἐφόνευον ἀλλήλους ὡς ἐκ τῆς ἐπελθούσης συγ-

χύσεως, οἱ ζῶντες δὲ ἐτράπησαν εἰς φυγὴν. Ἐζησέ δὲ μετὰ τὴν ἤτταν τῶν Μαδιανιτῶν κριτὴς τοῦ Ἰσραὴλ ὁ Γεδεὼν 40 ἔτη καὶ ἀπέθανεν. Ἐζήτησαν δὲ οἱ Ἰσραηλιταὶ ν' ἀναγορεύσωσιν αὐτὸν βασιλέα, ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἐδέχθη.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Γεδεὼν ὁ νόθος υἱὸς τοῦ Ἀβιμέλεχ ἀπέκτεινε τοὺς ἀδελφούς του, νομίμους υἱούς τοῦ Γεδεὼν πάντας, ἐκτὸς ἐνός, καὶ ἀνηγορεύθη βασιλεὺς ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν του κατοίκων τῆς Συχέμ· ἀλλὰ μετὰ τρία ἔτη ἐφονεύθη ὑπὸ λίθου τὸν ὅποιον ἐρρίψε γυνὴ τις κατὰ τῆς κεφαλῆς του.

Μετὰ τοῦτο ἔγινε κριτὴς τοῦ Ἰσραὴλ ὁ Θολᾶ 23 ἔτη, καὶ μετὰ τοῦτον ὁ Ἰαεὶρ 22 ἔτη.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰαεὶρ οἱ Ἰσραηλιταὶ ὑπέπεσαν πάλιν εἰς εἰδωλολατρείαν καὶ διὰ τοῦτο ἐγκατελείφθησαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν τυραννίαν τῶν Ἀμμαιτιτῶν καὶ τῶν Φιλισταίων. Μετανοήσαντες δὲ ἠλεήθησαν παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὅστις ἀνήγειρεν εἰς ἐλευθέρωσίν των τὸν Γαλαθίτην ἀρχηγὸν Ἰεφθάε. Προτοῦ δὲ ἀπέλθη εἰς τὴν μάχην ὁ Ἰεφθάε, ἔταξεν εἰς τὸν Κύριον, ἂν ἤθελε νικήσῃ, νὰ θυσιάσῃ ὀλοκαύτωμα εἰς αὐτὸν τὸν πρῶτον ἄνθρωπον, ὅστις ἤθελεν ἐξέλθει ἐκ τοῦ οἴκου του νὰ τὸν προῦπανθήσῃ ἐπιστρέφοντα ἐκ τῆς ἐστρατείας. Ἀφ' οὗ δὲ κατετρόπωσε τοὺς ἐχθρούς καὶ ἐπέστρεψεν, ἐφάνη πρώτη ἐξελθοῦσα τοῦ οἴκου του εἰς ἀπάντησίν του μὲ τύμπανα καὶ χοροὺς ἡ μονογενὴς θυγάτηρ του. Ἰδὼν αὐτὴν διέρρηξε τὰ ἱμάτιά του καὶ ἐλυπήθη σφόδρα, εἶπε δὲ εἰς τὴν θυγατέρα του τὸ τάξιμόν του (εὐχὴν), αὕτη δὲ δὲν ἀντέστη εἰς τὴν θυσίαν της. Ἐζήτησε μόνον καὶ τῇ παρεχωρήθη καιρὸς δύο μηνῶν, καθ' οὓς ἀπελθοῦσα εἰς τὰ ὄρη ἐκλαυσε μὲ τὰς φίλας της τὴν παρθενίαν της. Ἐκτοτε αἱ θυγατέρες τῶν Ἰσραηλιτῶν τέσσαρας κατ' ἔτος ἡμέρας συνερχόμεναι ἐθρῆνον τὴν εἰρημένην κόρην.

Παρατηρήσεις. Λυπηρὸν ὅτι οἱ ἄνθρωποι ταχέως λησμονοῦσι τὸν Θεόν καὶ ἐκ τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν ὑποπίπτουσιν εἰς δυστυχήματα.

Ἡ θεία εὐπλαγχγία οὐδέποτε ἐγκαταλείπει τὸν ἄνθρωπον, ὅταν ἐπιζητῇ αὐτήν. Ὁ Θεός εἶναι ὁ παιδεύων καὶ πάλιν ἰώμενος. Διὰ τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ σώζει ἐκ τῶν δεινῶν τὸν λαόν του.

Ἡ εὐχὴ (τὸ τάξιμον) τοῦ Ἰεφθάε ἦτο τολμηρὸν καὶ ἐναντίον τοῦ θείου νόμου. Δεικνύει μόνον τὴν πίστιν εἰς ὅ,τι τις ὑπόσχεται καὶ τὴν προθυμίαν νὰ θυσιάσῃ διὰ τοῦτο καὶ αὐτὰ τὰ τέκνα του, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἄκραν εὐπειθειαν τῆς κόρης.

§ 29. Ρούθ (Βιβλ. Ρούθ).

Συνέβη εἰς τὴν γῆν Ἰσραὴλ ἐπὶ τῶν χρόνων τῶν Κριτῶν λιμὸς μέγας. Ὁ ἐκ Βηθλεέμ. Ἐλιμέλεχ κατέφυγε τότε εἰς τῶν Μωαβιτῶν τὴν χώραν μετὰ τῆς γυναικὸς του Νωεμὶν καὶ τῶν δύο υἱῶν του. Ἀποθανόντος ἐκεῖ τοῦ Ἐλιμέλεχ, ἔμεινεν ἡ χήρα Νωεμὶν μετὰ τῶν δύο υἱῶν της, οἵτινες ἐνυμφεύθησαν γυναῖκας Μωαβίτιδας, ὁ μὲν τὴν Ὀρφά, ὁ δὲ τὴν Ρούθ. Ἀποθανόντων καὶ τῶν δύο υἱῶν ἐκεῖ, ἡ δυστυχὴς Νωεμὶν ἀπεράσισε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πατριδα της· παρηκολούθησε δὲ αὐτὴν ἐπιμόνως ἡ νύμφη της Ρούθ, εἰποῦσα, Ὁ λαός σου θὰ ἦ-

Ἡ Ρούθ καὶ ὁ Βοῶζ.

ναι λαός μου καὶ ὁ Θεός σου Θεός μου. Ἀφ' οὗ ἤλθον εἰς Βηθλεέμ, ἡ Ρούθ ἐπορεύθη, με ἄδειαν τῆς πενθερᾶς της, νὰ σταχυολογήσῃ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ Βοῶζ, πλουσίου συγγενοῦς του Ἐλιμέλεχ. Ἐλθὼν ὁ Βοῶζ εἰς τὸν ἀγρὸν, διέ-

ταζε τούς θεριστάς ν' ἀφίνωσιν αὐτήν νὰ σταχυολογῇ. Αὕτη δὲ ἔπεσε καὶ προσεκίνησε τὸν Βοόζ, διότι κατεδέχθη νὰ φανῇ τόσον εὖνους πρὸς αὐτήν. Ὁ Βοόζ τῇ εἶπεν, Ἔμαθα ὅτι ἐφέρθης καλὰ πρὸς τὴν πενθεράν σου καὶ εἶθε νὰ σὲ ἀνταμείψῃ ὁ Θεός. Ἐβαλε δὲ αὐτήν νὰ φάγῃ μὲ τούς θεριστάς του, καὶ παρήγγειλεν εἰς αὐτοὺς ν' ἀφίνωσιν ἐπίτηδες στάχυα, νὰ συνάζῃ ἀφθονώτερα ἢ Ῥούθ. Ἐλθοῦσα τὸ ἑσπέρας εἰς τὴν οἰκίαν, διηγήθη εἰς τὴν πενθεράν της τὰ γεγονότα. Αὕτη δὲ τὴν συνεβούλευσε νὰ σταχυολογῇ μόνον εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ Βοόζ καὶ ὄχι ἀλλαχοῦ. Ὁ Βοόζ, γνωρίσας τὸν καλὸν χαρακτῆρα τῆς Ῥούθ, ἀπεφάσισε νὰ νυμφευθῇ αὐτήν. Ἐρωτηθέντες δὲ περὶ τούτου κατὰ τὰ νόμιμα παρ' αὐτοῦ οἱ πρεσβύτεροι τῆς πόλεως Βηθλεέμ, εἶπον, Εἶθε νὰ εὐλογῆσῃ ὁ Κύριος ὡς τὴν Ῥαχὴλ καὶ τὴν Λείαν τὴν εἰσερχομένην εἰς τὸν οἶκόν σου γυναῖκα ταύτην, καὶ νὰ διαφημισθῇ τὸ ὄνομά της εἰς τὴν Βηθλεέμ. Οὕτω λοιπὸν ὁ Βοόζ ἐνυμφεύθη αὐτήν καὶ ἐγέννησεν ἐξ αὐτῆς υἱόν, τὸν ὁποῖον ὠνόμασεν Ὠβήδ· τοῦτον λαβοῦσα ἡ Νωεμὶν ἀνέθρεψεν. Ὁ Ὠβήδ οὗτος ἔγεινε πατὴρ τοῦ Ἰεσσαί, πατρὸς Δαβὶδ τοῦ βασιλέως.

Παρατηρήσεις. Εἰς τὴν ἀνωτέρω ἱστορίαν βλέπομεν ὅτι ἡ ἀρετὴ ἐκτιμᾶται, καὶ οἱ ἀγαθοὶ ἄνθρωποι δύνανται δι' αὐτῆς νὰ λαμβάνωσιν ἀνέλπιστα ἀγαθὰ καὶ ν' ἀξιοθῶσι μεγάλου ὀνόματος.

Πολλοὶ φρόνιμοι ἄνθρωποι προτιμῶσι νὰ λαμβάνωσι γυναῖκας ἐναρέτους, καὶ πτωχαὶ ἀν' ἦναι αὗται.

Ὁ υἱὸς τῆς Ῥούθ ἔγεινε πάππος τοῦ βασιλέως Δαβὶδ. Ἡ διαγωγὴ τῆς Ῥούθ κατέστησεν αὐτὴν προμητορά βασιλέως καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς ἔγεινεν ἀκουστόν.

§ 30. Σαμψών (Κριτ. ΙΓ. ΙΔ. ΙΕ. ΙΣΤ.).

Οἱ Ἰσραηλιταὶ ὑποπεσόντες πάλιν εἰς εἰδωλολατρείαν, ἐγκατελείφθησαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν κατὰθλιψιν τῶν Φιλισταίων ἐπὶ πολὺν χρόνον· ἐλεήσας αὐτοὺς ἐπὶ τέλους ὁ Θεός, προσδιώρισεν ἐλευθερωτὴν των τὸν Σαμψών, υἱὸν τοῦ Μανωῆ, ἐκ τῆς φυλῆς Δάν.

Ἄγγελος Θεοῦ προεῖπε καὶ εἰς τὴν στεῖραν γυναῖκα τοῦ Μανωὲ καὶ εἰς τοῦτον ὅτι θ' ἀποκτήσωσιν υἱόν. Παρήγγειλε δέ, ὡς ἀφιερωμένος εἰς τὸν Θεὸν ὁ μέλλων υἱὸς τῶν νὰ μὴ πίνη οἶνον, νὰ μὴ τρώγῃ κρέας ἀκάθαρτον καὶ νὰ μὴ κόψῃ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του. Ἐγείνε δὲ ἐκ νεαρᾶς του ἡλικίας ῥωμαλέος. Ἡμέραν τινὰ κατεξέσχισε λέοντα ἐπιπεσόντα κατ' αὐτοῦ. Ἐντρομοὶ ἔμαθον οἱ Φιλισταῖοι τὰ περὶ τοῦ Σαμφών. Ἐφόνευσε μίαν ἡμέραν τριάκοντα Φιλισταίους, ἄλλοτε συνέλαβε τριακοσίας ἀλώπεκας καί, δέσας αὐτὰς ἀνὰ δύο ἐκ τῶν οὐρῶν, ἔβαλεν ἀνὰ μέσον τῶν δύο οὐρῶν λαμπάδα καὶ τὰς ἀφῆκε νὰ τρέξωσιν εἰς τὰ σπαρτὰ καὶ τὰ ἄλλα κτήματα τῶν ἀλλοφύλων, τὰ ὅποια οὕτω κατεκάλυψαν. Οἱ Φιλισταῖοι ἀπήτησαν νὰ παραδοθῆ εἰς αὐτοὺς παρὰ τῶν ὁμογενῶν του ὁ Σαμφών· ὅθεν ἐδόθη εἰς αὐτοὺς δεδεμένος, ἀλλὰ διαβρόχης τὰ δεσμὰ ἐφόνευσε χιλίους ἐξ αὐτῶν μὲ μίαν σιαγόνα ὄνου.

Οἱ Φιλισταῖοι περιεκύκλωσαν τὴν πόλιν Γάζαν, ὅπου ἔτυχε νὰ ᾔῃαι ὁ Σαμφών, ἵνα συλλάβωσιν αὐτόν, ἀλλ' αὐτὸς ἐγερθεὶς περὶ τὸ μεσονύκτιον, ἐπῆρε τὰς πύλας τῆς πόλεως εἰς τὸν ὠμόν του καὶ τὰς ἀνεβίβασεν εἰς τὸ ὄρος.

Οἱ Φιλισταῖοι ἔφθειραν διὰ χρημάτων μίαν κακὴν γυναῖκα φίλην τοῦ Σαμφών, Δαλιδὰ ὀνομαζομένην, ὅπως μάθῃ καὶ φανερῶσῃ εἰς αὐτοὺς ποῦ ἔκειτο ἡ δύναμις του. Ἐξαπατηθεὶς παρ' αὐτῆς ὁ Σαμφών, ὠμολόγησεν ἐπὶ τέλους ὅτι ἡ δύναμις του ἔκειτο εἰς τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του. Αὕτη δέ, ἀποκοιμίσασα αὐτόν, ἔβαλε κουρέα καὶ ἐξύρισε τοὺς βοστρύχους του καὶ τὸν παρέδωκεν εἰς τοὺς Φιλισταίους, οἵτινες εὐθύς τὸν ἐτύφλωσαν καὶ τὸν ἔφεραν εἰς Γάζαν καὶ τὸν ἔδεσαν μὲ χαλκᾶς ἀλύσεις καὶ τὸν ἔβαλαν νὰ γυρίζῃ μῦλον εἰς τὴν φυλακὴν. Ἀλλὰ μὲ τὸν καιρόν, αὐξήθεισος τῆς κόμης του, ἐπανῆλθεν ἡ δύναμις του. Οἱ Φιλισταῖοι τότε πανηγυρίζοντες εἰς τὸν ναόν των τὴν ἑορτὴν τοῦ Θεοῦ των Δαγών, ἔφεραν τὸν Σαμφών νὰ τὸν περιγελάσωσι, καὶ τὸν ἔστησαν μεταξύ δύο στύλων, οἵτινες ὑπεστήριζον ὄλον τὸ οἰκοδόμημα. Ὁ

Σαμφών ἐπικαλεσθεὶς τότε τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, ἔρριψε μὲ τὰς χειρὰς του τοὺς στύλους εἰπών, « Ἀποθανέντω ἡ ψυχὴ μου μετὰ τῶν ἄλλοφύλων ». Τὸ οἰκοδόμημα δὲ καταπεσὼν ἐφόνευσε περισσοτέρους ἢ ὅσους ἐθανάτωσεν ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ ὁ Σαμφών· 3,000 ἦσαν μόνον εἰς τὸ δῶμα, βλέποντες ἐμπαιζόμενον τὸν Σαμφών, καὶ πάντες ἐφονεύθησαν. Ἦτο δὲ ὁ Σαμφών 20 ἔτη κριτῆς τοῦ Ἰσραήλ.

Παρατηρήσεις. Ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ προσέχη μὲ ποίους συναναστρεφεται, καὶ νὰ μὴ προσελκύηται ἀπροσέκτως παρὰ τῶν διεφθαρμένων καὶ ἐπιβούλων, μηδὲ νὰ ἐμπιστευθῆται ἄνευ δικαιολογημένης ἀνάγκης τὰ μυστικά του εἰς ἄλλους, διότι εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ τὸν ἐπιβουλεύωνται, ὡς ἡ Δαλιὰ τὸν Σαμφών.

Ὁ Σαμφών ἔχασε καὶ τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ τὴν ζωὴν του, διότι ὑπῆρξεν ἀπρόσεκτος εἰς τὴν διαγωγὴν του καὶ τὰς φιλίας του καὶ συναναστρώφας του.

Οἱ Φιλισταῖοι ἐτιμωρήθησαν καὶ διὰ τὴν ἀσεβείαν των καὶ διότι ἠθέλησαν νὰ ἐμπαιξῶσι τυφλὸν καὶ ἀσθενῆ νομιζόμενον ἄνθρωπον.

§ 31. Ἡλί (Α. Βασιλ. Β. Γ. Δ.).

Μετὰ τὸν Σαμφών ἔλαβε τὴν ἱερατικὴν καὶ τὴν πολιτικὴν ἀρχὴν τῶν Ἰσραηλιτῶν ὁ μέγας ἱερεὺς Ἡλί, ὅστις κατῴκει εἰς Σιλῶ. Οὗτος εἶχε δύο υἱούς, τὸν Ὀφνὶ καὶ τὸν Φινεές, οἵτινες ἦσαν ἀσεβέστατοι καὶ ἔφερον ἐμπόδια εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ λαοῦ λατρείαν τοῦ Θεοῦ, ἀρπάζοντες τὰ κρέατα τῶν θυμάτων, καταφρονοῦντες τὰς παρατηρήσεις τῶν θυσιαζόντων καὶ ἄλλας αἰσχροτήτας πράττοντες. Ὁ Ἡλί, περιορισθεὶς εἰς ἀπλᾶς συμβουλάς πρὸς τὰ τέκνα του, δὲν ἐπαίδευεν αὐτὰ αὐστηρότερον. Ὅθεν ὁ Θεὸς ἐμήνυσε εἰς αὐτὸν διὰ προφήτου τὸν ὄλεθρον τοῦ οἴκου του· ὕστερον δὲ καὶ εἰς τὸν νέον Σαμουὴλ ἀπεκάλυψε ὁ Θεὸς ὅτι ἤθελε τιμωρῆσαι τὸν οἶκον τοῦ Ἡλί· καὶ τοῦτο ὁ Σαμουὴλ ἐφανέρωσεν εἰς τὸν Ἡλί. Καὶ τῷ ὄντι, ἔρχεται μετ' ὀλίγον μηνυτῆς εἰς τὸν Ἡλί ἐκ τοῦ πολέμου τῶν Ἰσραηλιτῶν μὲ τοὺς Φιλισταίους καὶ ἀναγγέλλει εἰς αὐτόν, ὅτι οἱ δύο του υἱοὶ ἐφονεύθησαν εἰς τὴν μάχην, ὅτι τὴν Κιβωτὸν τῆς διαθήκης, τὴν ὁποίαν εἶχον φέρει μεθ' ἑαυτῶν οἱ υἱοὶ Ἡλί, ἐπῆραν οἱ

Φιλισταῖοι καὶ πολὺς ἐφονεύθη λαός. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἥλι ἐπέσεν ἐκ τῆς καθέδρας του εἰς τὰ ὀπίσω, συνέτριψε τὸν νῶτόν του καὶ ἀπέθανεν. Οἱ δὲ Φιλισταῖοι ἔθεσαν τὴν Κιβωτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ των Δαχῶν, τὸν ὁποῖον Θεὸν των παρίστανον κατὰ τὸ ἥμισυ ἄνθρωπον καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ ἰχθύν.

Παρατηρήσεις. Δεινῶς τιμωροῦνται οἱ ἀμελοῦντες τὴν ἠθικὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων των γονεῖς. Οἱ γονεῖς ὀφείλουσιν οὐ μόνον νὰ συμβουλεύωσιν, ἀλλὰ καὶ νὰ τιμωρῶσι τὰ τέκνα των, ἂν μὴ ὑπακούωσιν εἰς αὐτοὺς.

Ὅταν παραβλέπωμεν τὰ σφάλματα τῶν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν ἡμῶν καὶ δὲν τιμωρῶμεν αὐτοὺς, ἀφ' οὗ δὲν ἀκούουσι συμβουλὰς, γίνονται ἡμέρα τῇ ἡμέρα χειρότεροι. Ὅταν μάλιστα τις ἔχη ἀξίωμα, πρέπει αὐστηρότερος νὰ ᾖ πρὸς τοὺς οἰκείους του, διὰ νὰ διδῇ καλὸν παράδειγμα καὶ σεβαστότερος νὰ καθίσταται εἰς τὸ κοινόν, καὶ αὐτοὺς νὰ ὠφελῇ οὕτω.

§ 32. Σαμουήλ (Α. Βασιλ. Α.—Ι.).

Ἄννα ἡ γυνὴ τοῦ Ἐλκανᾶ ἦτο στεῖρα καὶ ἐλυπεῖτο διὰ τοῦτο μεγάλως. Παρεκάλεσε δὲ τὸν Θεὸν νὰ χαρίσῃ εἰς αὐτὴν τέκνον, τὸ ὁποῖον καὶ ὑπεσχέθη νὰ ἀφιερῶσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κυρίου. Ὁ Θεὸς εἰσήκουσε τῆς δεήσεως αὐτῆς καὶ ἔτεκεν αὐτῇ τὸν Σαμουήλ. Ἐνθυμηθεῖσα δὲ τὴν ὑπόσχεσίν της, ἔφερε τὸ τέκνον της, ἀφ' οὗ τὸ ἀπεγαλάκτισεν, εἰς Σιλῶ καὶ ἀφιέρωσεν αὐτὸ εἰς τὸν Θεόν, παραδώσασα αὐτὸ εἰς τὸν ἀρχιερεῖα Ἥλι.

Ὁ νέος Σαμουήλ ἠύξανε πιστὸς καὶ εὐάρεστος εἰς τὸν Θεὸν γινόμενος καὶ δὲν ἐμιμεῖτο τὰς κακὰς πράξεις τῶν υἱῶν τοῦ Ἥλι, διὸ καὶ μέγας προφήτης καὶ κριτῆς τοῦ Ἰσραὴλ ἔγεινε.

Γηράσας δὲ ὁ Σαμουήλ, ἀνέθεσε τὴν ἐξουσίαν του εἰς τοὺς δύο του υἱοὺς Ἰωὴλ καὶ Ἀθιά, ἀλλ' ὁ λαὸς δὲν ἠγάπατε, διότι αὐτοὶ ἦσαν ἄδικοι καὶ διεφθείροντο διὰ δώρων.

Ὅτε δὲ ὁ Ναβάλ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀμμωνιτῶν εἰσέβαλεν εἰς τὴν γῆν Ἰσραὴλ, ὁ λαὸς ἐφοβήθη ἐκ τούτων καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἦλθον πρὸς τὸν γέροντα Σαμουήλ καὶ ἐζήτησαν νὰ τοὺς δώσῃ βασιλέα. Ὁ Σαμουήλ κατ' ἀρχὰς

τοὺς ἀπέτρεψεν, ἀλλ' ὁ Θεὸς εἶπεν εἰς αὐτὸν νὰ πράξῃ ὅτι ὁ λαὸς ζητεῖ, χρίων εἰς αὐτοὺς βασιλέα.

Παρατηρήσεις. Οὐδέποτε μένει ἀπαρηγόρητος ὁ ἀπὸ καρδίας συντετριμμένος εἰς τὸν Θεὸν προσευχόμενος.

Οἱ εὐσεβεῖς ἄνθρωποι δὲν λησμονοῦσι τὰς ὑποσχέσεις αὐτῶν.

Ὁ Σαμουὴλ πιστὸς εἰς τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ, δὲν ἐφθάρη ἐκ τοῦ παραδείγματος τῶν υἱῶν τοῦ Ἡλὶ. Ἡ ἀληθὴς εὐσέβεια σώζει ἡμᾶς ἀπὸ τῆς δολερᾶς ἀμαρτίας.

Ὁ Σαμουὴλ δὲν ἤθελε νὰ καινοτομήσῃ εἰς τὸ πολίτευμα, εἰμὴ ἀφ' οὗ ἔλαβε τὴν ἄδειαν τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ πράττῃ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

§ 33. Σαοὺλ (Α. Βασιλ. Θ.—ΚΑ.).

Ὁ Σαμουὴλ, ὑπακούσας εἰς τὸν Θεόν, ὑπεσχέθη εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας βασιλέα. Ὁ Σαοὺλ υἱὸς τοῦ Κις ζητῶν τὰς ἀπολεσθείσας ὄνους τοῦ πατρὸς του, ἦλθε καὶ εἰς τὸν Σαμουὴλ νὰ ἐξετάσῃ περὶ αὐτῶν. Ὁ Σαμουὴλ ὑπέδεχθη αὐτὸν καὶ τὸν ἔχρισε βασιλέα. Ἦτο δὲ ὁ Σαοὺλ ὑψηλοῦ ἀναστήματος καὶ ἡμερος καὶ ἀπλοῦς. Ὁ Σαμουὴλ ἀνηγόρευσε αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ λαοῦ εἰς Μασσηφάθ βασιλέα. Πάντες δὲ ἐφώνησαν τότε, Ζήτω ὁ βασιλεύς.

Ὁ Σαμουὴλ χρίων τὸν Σαοὺλ βασιλέα.

Κατ' ἀρχὰς ὁ Σαοὺλ εἰδέχθη καλὸς καὶ πολλοὺς τῶν ἐχθρῶν τοῦ ἔθνους του κατέστρεψεν· ἀλλ' ὕστερον κατέ-

στη ὑπερήφανος καὶ ἀπειθῆς εἰς τὰ προστάγματα τοῦ Κυρίου. Ἐπρόσταξέ ποτε αὐτὸν ὁ Σαμουὴλ ἐκ Θεοῦ νὰ θανατώσῃ τοὺς Ἀμαληκίτας ὅλους ἄνδρας καὶ γυναῖκας καὶ τὰ κτήνη των ὅλα. Ὁ Σαοὺλ ἐπιπεσὼν ἐνίκησε μὲν τοὺτους, ἀλλὰ ἀφῆκε ζῶντα τὸν βασιλέα Ἀγὰγ καὶ τὰ ἐξαίρετα τῶν ποιμνίων καὶ βουκολίων αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς διὰ τοῦ προφήτου Σαμουὴλ, ἀνήγγειλεν εἰς αὐτόν, ὅτι θὰ τὸν ἀποβάλῃ τῆς βασιλείας, ἐπειδὴ παρήκουσε τὴν θείαν παραγγελίαν. Ἐπεμψε δὲ ὁ Θεὸς τὸν Σαμουὴλ εἰς Βηθλεέμ πρὸς τὸν Ἰεσσαί, εἰπὼν ἐκ τῶν υἱῶν αὐτοῦ νὰ ἐκλέξῃ βασιλέα διάδοχον τοῦ Σαοὺλ.

Ὁ Σαμουὴλ ἐπορεύθη εἰς Βηθλεέμ πρὸς τὸν Ἰεσσαί· ἐκ τῶν υἱῶν δὲ αὐτοῦ εὗρισκει ὅτι ὁ μικρότερος, ὁ βόσκων τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τὰ πρόβατα, Δαβὶδ ὀνομαζόμενος, ἦτο ὁ παρὰ Θεοῦ προσδιωρισμένος διάδοχος τοῦ Σαοὺλ καὶ χρίει αὐτόν. Ἐκτοτε δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ Κυρίου ἦτο μετὰ τοῦ Δαβὶδ.

Πάσχων ὁ Σαοὺλ ἐκ μελαγχολίας, εὗρισκεν ἀνακούφισιν ἐκ τῆς μουσικῆς· συνέστησαν δὲ εἰς αὐτὸν τὸν Δαβὶδ ὡς καλὸν κιθαριστὴν· καλέσας δὲ τοῦτον ὁ Σαοὺλ, ὠφελήθη τῷ ὄντι καὶ διὰ τοῦτο τὸν ὑπερηγάπησεν.

Παρατηρήσεις. Ὅπως εἰς τὸν Σαοὺλ τὸ ἀξίωμα τῆς βασιλείας ἐδόθη παρὰ Θεοῦ ἀπροσδοκῆτως, οὕτω καὶ εἰς ἡμᾶς πολλάκις δίδονται θεόθεν ἀνελπιστα ἀγαθὰ· ἀλλ' αἱ βελτιώσεις τῆς καταστάσεως ἡμῶν δὲν πρέπει νὰ μᾶς καθιστῶσιν ὑπερηφάνους καὶ ὑπερόπτας, οὐδὲ ἀπειθεῖς εἰς τὰς ἐντολάς τοῦ Κυρίου καὶ τὰ προστάγματα τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ μάλιστα ταπεινότερους καὶ προθυμότερους εἰς τὸ πράττειν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Τὸ πνεῦμα τοῦ Κυρίου ἦλθεν εἰς τὸν Δαβὶδ, ἀφ' οὗ ἀπεβρίβη ὁ Σαοὺλ, ὅστις κατελήφθη ὑπὸ πονηροῦ τότε πνεύματος καὶ ἔπασεν εἰς μελαγχολίαν. Ὅταν ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἀφαιρῆται ἐξ ἡμῶν, καταλαμβανόμεθα ὑπὸ μυρίων κακῶν καὶ πράττομεν ἔργα φέροντα ἡμᾶς εἰς ἀπώλειαν.

§ 34. Γολιάθ καὶ Δαβὶδ (Α. Βασιλ. ΙΖ.).

Παρατεταγμένων πρὸς μάχην ὄντων τῶν Φιλισταίων ἀπέναντι τῶν Ἰσραηλιτῶν, ἐπαρουσιάζετο ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας μετὰ τῶν δύο στρατοπέδων γίγας τις λεγόμενος Γολιάθ Φιλισταῖος, προκαλῶν εἰς μονομαχίαν

Ἰσραηλίτην πολεμιστήν, ἵνα διὰ ταύτης κριθῆ ἡ τύχη τοῦ πολέμου. Ὁ Σαοὺλ ὑπεσχέθη τὴν θυγατέρα του εἰς γάμον καὶ πλοῦσια δῶρα εἰς ὄντινα ἤθελεν εὔρεθῆ νὰ ἀντιπολεμήσῃ τὸν Γολιάθ, ἀλλ' εἰς μάτην, οὐδεὶς ἐτόλμα·

Ὁ Δαβὶδ φονεύει τὸν Γολιάθ.

ὁ δὲ Γολιάθ ἐνέπαιζε τοὺς Ἰσραηλίτας. Ὁ Δαβὶδ ἐλθὼν εἰς τὸ στρατόπεδον νὰ φέρῃ τροφίμα εἰς τοὺς ἀδελφούς του ἐδέχθη τὴν πρόσκλησιν τοῦ Γολιάθ. Ὁ Σαοὺλ τὸν ἀπέτρεπεν ὡς νέον παιδίον, καὶ ἐπομένως ἀνίκανον, ἀλλ'

ὁ Δαβὶδ, πεπειθῶς εἰς τὸν Κύριον ἐπέμενε, καὶ λαβῶν μόνον βακτηρίαν, σφενδόνην καὶ πέντε λίθους, οὐδὲν δὲ προσυλακτικὸν ἄλλο ὄπλον, εἶπε πρὸς τὸν Γολιάθ, — Σὺ ἔρχεσαι πρὸς με μὲ ῥομφαίαν καὶ δόρυ καὶ ἀσπίδα, καὶ ἐγὼ ἔρχομαι πρὸς σὲ ἐν ὀνόματι Κυρίου Σαβαώθ. — Βαλὼν δὲ ἓνα τῶν λίθων εἰς τὴν σφενδόνην ὁ Δαβὶδ τὸν ἐξεσφενδόνισε κατὰ τοῦ Γολιάθ· ὁ λίθος ἐκτύπησεν αὐτὸν κατὰ μέτωπον καὶ ὁ Γολιάθ ἔπεσε κατὰ γῆς· δραμῶν δὲ ὁ Δαβὶδ τοῦ ἐπῆρε τὴν μάχαιραν καὶ ἔκοψε τὴν κεφαλὴν του. Οἱ Φιλιισταῖοι ἰδόντες τοῦτο ἐτράπησαν εἰς φυγὴν.

Μετὰ τὸ συμβῆν τοῦτο αἱ γυναῖκες ἐξεληθοῦσαι τῶν πόλεων τοῦ Ἰσραήλ, ἔψαλλον ἐνώπιον τοῦ Σαοὺλ διερχομένου λέγουσαι, « Ἐπάταξε Σαοὺλ ἐν χιλιᾶσιν αὐτοῦ καὶ Δαβὶδ ἐν μυριάσιν αὐτοῦ. » Ὁ Σαοὺλ διὰ τοῦτο ὑπέβλεπεν ἔκτοτε τὸν Δαβὶδ· ἐζήτησε μάλιστα ποτε, ὅτε ἐκιδάριζεν ἐνώπιον αὐτοῦ, νὰ τὸν φονεύσῃ. Ὁ Ἰωνάθαν ὁμως, ὁ υἱὸς τοῦ Σαοὺλ, ἠγάπα πολὺ τὸν Δαβὶδ καὶ τὸν ἔκρυπεν, ἵνα μὴ τὸν φονεύσῃ ὁ πατὴρ του Σαοὺλ, τὸν ὁποῖον μάλιστα κατεπράυνεν, ἀλλ' οὗτος ὕστερον πάλιν ἐζήτηε νὰ τὸν φονεύσῃ. Ὁ Δαβὶδ καταδιωκόμενος οὕτω ὑπὸ τοῦ Σαοὺλ ἐκρύβη, καὶ ἐν ᾧ ἔτυχεν εὐκαιρία νὰ φονεύσῃ τὸν Σαοὺλ, ἐσεβάσθη αὐτὸν ὡς βασιλέα χριστὸν Κυρίου· τότε δὲ ὁ Σαοὺλ μεταμεληθεὶς ὡμολόγησε τὸ ἄδικον καὶ προσεῖπε τὴν ἀνύψωσιν τοῦ ἐχθροῦ του. Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ἀπέθανε καὶ ὁ Σαμουὴλ κρίνας τὸν Ἰσραὴλ 21 ἔτη πρὸ τῆς βασιλείας Σαοὺλ, καὶ ζήσας 98 ἔτη.

Παρατηρήσεις. Ἐὰν ὁ Θεὸς ἦναι μεθ' ἡμῶν, οὐδεὶς καθ' ἡμῶν. Τοῦτο διδασκόμεθα ἐκ τῆς ἱστορίας ταύτης τοῦ Δαβὶδ, ὅστις διὰ τῆς εὐσεβείας του κατέβαλε τὸν Γολιάθ καὶ ἠλευθέρωσε τὴν πατρίδα του. Ὁ δυνατὸς δὲν πρέπει νὰ καυχᾶται εἰς τὴν δύναμίν του, ὅπως ὁ Γολιάθ, διότι ὁ Κύριος ταπεινώνει τοὺς ὑπερηφάνους καὶ ἀνυψώνει τοὺς ταπεινοὺς.

Ὁ φθόνος φέρει πάντοτε κακὰ ἀποτελέσματα. Ὁ Σαοὺλ ἐπεδοῦλευσεν ἐκ φθόνου τὴν ζωὴν τοῦ Δαβὶδ, ἀλλ' ὁ Δαβὶδ ἐσώθη, καὶ ὅτε ἠδύνατο αὐτὸς νὰ φονεύσῃ τὸν ἐχθρόν του Σαοὺλ, ἐσεβάσθη αὐτὸν ὡς χριστὸν Κυρίου, καὶ τοῦτο μᾶς διδάσκει ὅτι ὀφειλομεν νὰ σεβώμεθα πᾶσαν παρά Κυρίου καθισταμένην ἀρχὴν καὶ ἐξουσίαν.

§ 35. Βασιλεία Δαβίδ (Β. Βασιλ. Α.—ΙΕ.).

Εἰς τινὰ μάχην πρὸς τοὺς Φιλισταίους ἐφονεύθησαν οἱ τρεῖς υἱοὶ τοῦ Σαούλ, αὐτὸς δὲ πληγωθεὶς καὶ φοβηθεὶς μὴ πέσῃ ζῶν εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν τοῦ ἐρρίφθη ἐπὶ τοῦ ξίφους τοῦ καὶ ἐφονεύθη. Μετὰ ταῦτα ἀνεκνήρυχθη εἰς Χεβρών ὁ Δαβὶδ βασιλεὺς ὑπὸ τῆς φυλῆς τοῦ Ἰούδα.

Ὁ Δαβὶδ ἐπολέμησεν ἐπιτυχῶς πολλοὺς τῶν ἐχθρῶν τῶν Ἰσραηλιτῶν, διότι ὁ Κύριος ἦτο μετ' αὐτοῦ. Κατέβαλε δὲ τὸν ἀρχιστράτηγον τοῦ Σαούλ Ἀβεννήρ, ὅστις εἶχεν ἀναγορεύσει βασιλεία τῶν ἄλλων φυλῶν τὸν υἱόν

Ἡ Κιβωτὸς τῆς διαθήκης φέρεται εἰς Ἱερουσαλήμ.

τοῦ Σαούλ Ἰεβοσθὲ (ἢ Μεμφιβοσθὲ) καὶ οὕτως ἀνηγορεύθη ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ δηλ. ὅλων τῶν φυλῶν. Κυριεύσας τὴν κατεχομένην ὑπὸ τῶν Ἰεβουσαίων Ἱερουσαλήμ, κατέστησεν αὐτὴν πρωτεύουσαν τοῦ βασιλείου τοῦ καὶ ᾠκοδόμησεν εἰς αὐτὴν ἀνάκτορον· ἔφερε δὲ μετὰ μεγάλης πομπῆς τὴν Κιβωτὸν τῆς διαθήκης εἰς Ἱερουσαλήμ καὶ ἀπεφάσισε νὰ οἰκοδομήσῃ λαμπρὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, ἵνα τεθῆ αὕτη· ἀλλ' ὁ Θεὸς ἀπεκάλυψεν εἰς αὐτόν, ὅτι τὸ ἔργον τοῦτο Πηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ἀπέκειτο νὰ πράξῃ ὁ υἱὸς του (ὁ Σολομών). Ὁ Δαβὶδ διέταξε τὰ τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ μεγαλοπρεπῶς· ἐποίησε δὲ καὶ τοὺς γνωστούς ἡμῖν καὶ φέροντας τὸ ὄνομα του ψαλμοὺς πρὸς δοξολογίαν τοῦ Ὑψίστου.

Νικῆσας ὁ Δαβὶδ τοὺς Φιλισταίους, Μωαβίτας καὶ Ἀμμωνίτας ἀνύψωσε τὴν βασιλείαν του εἰς τὴν μεγίστην αὐτῆς δόξαν. Πάντες οἱ λαοὶ ὑπετάγησαν εἰς αὐτὸν ἀπὸ Εὐφράτου μέχρι τῆς μεγάλης (μεσογείου) θαλάσσης, καὶ ἀπὸ τοῦ ὄρους Λιβάνου μέχρι τῆς ἀραβικῆς θαλάσσης.

Ἐν τῇ δόξῃ του ὁ Δαβὶδ περιέπεσεν εἰς ἁμαρτήματα, προκαλέσαντα τὴν ὀργὴν του Θεοῦ. Ἐπῆρε τὴν Βηρσαβεεὶ, γυναῖκα τοῦ ἀξιωματικοῦ του Οὐρίου, καὶ ἐνήργησε νὰ φονευθῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς οὗτος εἰς τὴν μάχην, ταχθεὶς εἰς τὰς πρώτας τάξεις καὶ ἀβοήθητος ἀφειθείς παρὰ τοῦ ἀρχιστρατήγου τοῦ Δαβὶδ Ἰωάβ. Ὁ Θεὸς ἀπέστειλε πρὸς τὸν Δαβὶδ Νάθαν τὸν προφήτην νὰ ἐλέγξῃ αὐτὸν διὰ τὸ ἁμάρτημα τοῦτο. Εἶπε λοιπὸν πρὸς αὐτὸν ὁ Νάθαν, ὅτι εἶναι ἄξιος θανάτου διὰ τὸ ἐγκλημά του. Ὁ Δαβὶδ μετεμελήθη καὶ ταπεινωθεὶς εἶπεν, «Ἡμάρτον εἰς τὸν Θεόν» καὶ εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν ἐποίησε τὸν πεντηχοστὸν τοῦ Ψαλτηρίου ψαλμὸν, «Ἐλέησόν με ὁ Θεὸς κτλ.» Καὶ συνεχωρήθη μὲν αὐτός, ἀντ' αὐτοῦ δὲ ἀπέθανεν ὁ ἐκ τῆς Βηρσαβεεὶ γεννηθεὶς πρωτότοκος υἱὸς του, νήπιον ἔτι. Πλὴν δὲ τούτου καὶ ἄλλα δυστυχήματα ὑπέστη ὁ Δαβὶδ, ὡς θέλομεν ἰδεῖ κατωτέρω.

Παρατηρήσεις. Ἐν ὧν μὲν ὁ Δαβὶδ ἐτήρει τὰ πρὸς τὸν Θεὸν καθήκοντα αὐτοῦ, εὐδαιμονεῖ καὶ ὁ Κύριος ἦτο βοηθὸς του εἰς τὰ ἔργα αὐτοῦ· ἅμα δὲ παρεκκλίνας τῆς εὐθείας ὁδοῦ, ὑπεβλήθη εἰς θλίψεις καὶ τιμωρίας.

Ἡ μετάνοια τοῦ Δαβὶδ, γενομένη εὐλαβῶς καὶ ἀπὸ καρδίας, ἐπροκάλεσε τὴν μακροθυμίαν καὶ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἄνθρωπος παρασύρεται πολλάκις εἰς ἁμαρτίαν καὶ νικᾶται ὑπὸ τῶν παρουσιαζομένων πειρασμῶν, διὰ τοῦτο καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν ἔθεσεν εἰς τὴν Κυριακὴν προσευχὴν τὸ αἶτημα, «Μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν.»

Μόνη ἢ μετάνοια δύναται νὰ μᾶς σώσῃ ἐκ τῶν συνεπειῶν τῆς ἁμαρτίας καὶ ἡ προσευχὴ αὐτῆς μᾶς βοηθᾷ ἐκ τῶν πειρασμῶν. Ἐκπαιδεύει τὴν Πολιτικὴν

§ 36. Ἄβεσσαλώμ. Τέλος τῆς βασιλείας Δαβὶδ
(Β. Βασιλ. Ε—ΚΔ.)

Ἄβεσσαλώμ ὁ υἱὸς τοῦ Δαβὶδ, νέος ὠραιότατος, συν-
ώμωσε κατὰ τοῦ πατρός του καὶ προσείλκυσε διὰ τεχνα-
σμάτων πολλοὺς καὶ ἰσχυροὺς ὀπαδοὺς, ἐπιθυμήσας νὰ
λάβῃ αὐτὸς τὴν βασιλείαν.

Ὁ Ἰωάβ φονεύει τὸν Ἄβεσσαλώμ.

καὶ ὁ σύμβουλος τοῦ Δαβὶδ Ἀρχιτόφελ. Ὁ Δαβὶδ φεύγει ἐξ Ἱερουσαλήμ, προσπίπτει εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ, δεικνύει ἄκραν ταπεινοφροσύνην καὶ ἐπιείκειαν. Διαβάς δὲ τὸν Ἰορδάνην εὐρίσκει ὑποδοχὴν καὶ πίστιν εἰς τοὺς ἐκεῖ ὑπηκόους του καὶ παρασκευάζεται εἰς πόλεμον πρὸς τὸν ἀποστάτην υἱὸν του. Καὶ αὐτὸς μὲν ὁ Δαβὶδ κατὰ συμβουλὴν τῶν στρατηγῶν του δὲν ἐξῆλθεν εἰς τὴν μάχην, ἀποστείλας δὲ αὐτοὺς παρήγγειλε νὰ φεισθῶσι τοῦ υἱοῦ του Ἀβεσσαλώμ. καὶ νὰ μὴ τύχη καὶ τὸν φονεύσωσι. Νικηθεὶς ὁ Ἀβεσσαλώμ εἰς τὸ δάσος Ἐφραΐμ ἐτράπη εἰς φυγὴν· ἐν ᾧ δὲ ἔφευγεν ἐπὶ ἡμιόνου, περιεπλάκη ἡ κόμη του εἰς τοὺς κλάδους δένδρου καὶ ἐκρεμάσθη ἐξ αὐτῆς. Ἐκεῖ δὲ οὕτω κρεμάμενον τὸν ἐφόνευσεν ὁ στρατηγὸς τοῦ Δαβὶδ Ἰωάβ. Κατακόψοντες δὲ αὐτὸν σωρεύουσι σωρὸν λίθων ἐπὶ τοῦ τάφου του. Ὁ Δαβὶδ μαθὼν τοῦ υἱοῦ του τὸν θάνατον θρηνεῖ ἀπαρηγόρητα, φωνάζων, Υἱέ μου, υἱέ μου Ἀβεσσαλώμ, υἱέ μου Ἀβεσσαλώμ, τίς δῶκε τὸν θάνατόν μου ἀντί σου; Ἀβεσσαλώμ υἱέ μου, υἱέ μου.

Ἀναγκασθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἰωάβ ὁ Δαβὶδ ἀφίνει τὸν θρῆνον καὶ παρουσιάζεται εἰς τὸν λαὸν καὶ ἐπιστρέφει εἰς Ἱερουσαλήμ· κατέβαλε δὲ καὶ ἄλλην στάσιν τοῦ Σαβεὲ ἐναντίον του, καὶ οὕτω ἅπας ὁ Ἰσραὴλ ὑπετάγη πάλιν εἰς τὸν νόμιμον βασιλέα αὐτοῦ.

Ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ ὁ Δαβὶδ ἐπεθύμησε παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ Κυρίου νὰ ἀπαριθμῆσῃ τὸν λαὸν Ἰσραὴλ. Ἐμετρήθησαν ἤδη 500,000 ἄνδρες δυνάμενοι νὰ ὀπλοφορῶσιν εἰς τὴν φυλὴν Ἰούδα, καὶ 800,000 εἰς ἄλλας φυλάς. Ἄλλ' ὁ Θεὸς πρὶν τελειώσῃ ἡ ἀπαριθμησις ὄλων, στέλλει τὸν προφῆτην Γὰδ πρὸς τὸν Δαβὶδ καὶ διατάττει νὰ ἐκλέξῃ ἐκ τριῶν προταθεισῶν ποινῶν διὰ τὴν ἁμαρτίαν του ταύτην, ὅποιαν ἤθελε, 1), λιμὸν τριετῆ· 2), καταδίωξιν τρίμηνον ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν του· 3), λοιμὸν τριήμερον. Ὁ Δαβὶδ προετίμησε νὰ πέσῃ εἰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ καὶ προσέκρινε τὴν τρίτην ποινήν· ἀρχεται λοι-

πὸν ὁ λοιμὸς καὶ ἀποθνήσκουσιν ἀπὸ πρῶτας μέχρις ἀρίστου 70,000. Ὁ Δαβὶδ ἰδὼν τὸν ἐξολθρευτὴν ἄγγελον ἐκτείνοντα τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἐκφωνεῖ πρὸς τὸν Θεόν, « Ἐγὼ ἔπραξα τὴν ἀδικίαν, ἐγὼ ἄς τιμωρηθῶ. » Ὁ Θεὸς εἰσακούσας τῆς δεήσεως τοῦ μετανοούντος Δαβὶδ, παύει τὸ κακόν· ὁ δὲ ἄγγελος ἔστη ἐπάνω εἰς τὸ ἄλώνιον Ὀρνᾶ, ὅπου μετὰ ταῦτα ἐκτίσθη ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ ὁποίου εἶχεν ὁ Δαβὶδ μεγάλην προετοιμασίαν ὑλικῶν καὶ χρημάτων.

Γηράσας ὁ Δαβὶδ ἀναγορεύει βασιλεῖα τὸν ἐκ τῆς Βηρσαβεὲ δεύτερον υἱὸν τοῦ Σολομῶντα, τὸν ὁποῖον ἐσυμβούλευσε νὰ ἦναι πιστὸς εἰς Κύριον τὸν Θεόν. Ὀλίγον δὲ ὕστερον ἀπέθανεν ἐβδομηκοντούτης. Ἐβασίλευσε δὲ ὅλα τεσσαράκοντα ἔτη, ἔχων πρωτεύουσαν ἐπτὰ ἔτη περίπου τὴν Χεβρὼν καὶ τριάκοντα τρία τὴν Ἱερουσαλήμ.

Παρατηρήσεις. Δὲν πρέπει νὰ ἐπιθυμῶμεν ν' ἀποκτῶμεν δι' ἀρπαγῆς ὅ,τι δὲν ἀνήκει εἰς ἡμᾶς. Πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς ἀνωτέρους ἡμῶν ὀφειλομέν νὰ ἤμεθα εὐπειθεῖς καὶ οὐδέποτε ἐπίβουλοι, διότι ἐπιφέρομεν, ὡς ὁ Ἄβεσσαλώμ, τὸν ἄλεθρον μας.

Οἱ φοβούμενοι τὸν Θεὸν γονεῖς δὲν εἶναι φιλέκδικοι κατὰ τῶν τέκνων αὐτῶν, οὐδὲ κατ' οὐδενὸς ἄλλου· ἀλλ' ὅμως ἡ ἀγάπη καὶ ἡ τρυφερότης αὐτῶν δὲν εἶναι ἱκανὴ νὰ σώσῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας τῆς θείας ὀργῆς τὰ ἀσεβῆ καὶ ἐπίβουλα τέκνα. Θλίβονται δὲ δεινῶς οἱ γονεῖς, ὅταν συμβαίη κακὸν εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν.

Ὁ Δαβὶδ ἐτιμωρήθη πάλιν, διότι διὰ τῆς ἀπαριθμήσεως τῶν ὑπηρετῶν ἔδειξεν ἔπαρσιν. Ἡ μετάνοιά του ἐπέφερε πάλιν τὸ θεῖον ἔλεος.

§ 37. Σολομών (Γ. Βασιλ. Α—Ε.).

Ὁ Σολομών ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον Δαβὶδ τοῦ πατρὸς του εἰκοσαετῆς περίπου. Ἐλαβε δὲ γυναῖκα μίαν τῶν θυγατέρων τοῦ Φαραῶ καὶ ἐλθὼν εἰς Γαβαὼν ἐθυσίασεν εἰς τὸν Κύριον.

Ἐρωτηθεὶς δὲ κατ' ὄναρ παρὰ Κυρίου, τί ἤθελε νὰ χερσίσει εἰς αὐτόν, ὁ Σολομών ἐζήτησε σοφίαν, καὶ ὁ Θεὸς ἐχάρισεν εἰς αὐτόν καὶ σοφίαν καὶ πλοῦτον καὶ δόξαν.

Παρευθὺς εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς βασιλείας του δύο κακῆς διαγωγῆς γυναῖκες ἔδωσαν ἀφορμὴν νὰ δεῖξῃ τὴν σοφίαν του. Ἐκατέρω αὐτῶν εἶχε παιδίον, ἐν ᾧ δὲ ἐκοιμῶντο
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

εἰς τὸ αὐτὸ οἶκημα, ἐπλάκωσεν ἡ μία τὸ τέκνον τῆς καὶ τὸ ἐθανάτωσε, τὸ ἔβαλε δὲ πλησίον τῆς ἄλλης καὶ ἐπῆρε τὸ παιδίον ταύτης. Τὸ πρῶτ' ἐφιλονεῖκον περὶ τοῦ ζῶντος παιδίου, καὶ ἦλθον εἰς τὸν Σολομῶντα ν' ἀποφασίσῃ. Ὁ Σολομῶν διέταξε νὰ σχίσωσι τὸ ζῶν παιδίον καὶ νὰ δώσωσι τὸ ἥμισυ εἰς τὴν μίαν, καὶ τὸ ἄλλο ἥμισυ εἰς τὴν ἄλλην. Τότε ἡ μὲν ἀληθὴς μήτηρ τοῦ παιδίου πα-

Ἡ περὶ τῶν δύο παιδῶν κρίσις τοῦ Σολομῶντος.

ρεκάλεσε τὸν βασιλέα νὰ δώσῃ τὸ παιδίον εἰς τὴν ἄλλην καὶ νὰ μὴ τὸ φονεύσῃ· ἡ δὲ ἄλλη ἐπροτίμα νὰ τὸ σχίσωσιν. Ὁ Σολομῶν ἐννοήσας ἐκ τούτου ποία εἶναι ἡ ἀληθὴς τοῦ παιδίου μήτηρ, διέταξε καὶ ἐδόθη εἰς ταύτην τὸ παιδίον.

Τὸ ὄνομα τοῦ Σολομῶντος ἔγεινε σεβαστὸν καὶ φοβερὸν οὐ μόνον ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ ἐκτεταμένου βασιλείου του, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ περὶ αὐτὸ ἔθνη. Πανταχόθεν ἀπεστέλλοντο εἰς αὐτὸν μεγαλοπρεπῆ καὶ πλούσια δῶρα· ὅθεν χωρὶς νὰ ἐπιβαρύνῃ τὸν λαόν του εὐτυχοῦντα, ἐπεδείκνυε μεγαλοπρέπειαν ἀνήκουστον ἕως τότε. Ἡ Ἁγία Γραφή λέγει περὶ αὐτοῦ τὰ ἀξιοσημεῖωτα ταῦτα, «Καὶ εἰρήνη ἦν αὐτῷ ἐκ πάντων τῶν μερῶν κυκλόθεν. Καὶ κατώκει Ἰούδας καὶ Ἰσραὴλ πεποιθότες ἕκαστος ὑπὸ

τὴν ἄμπελον αὐτοῦ καὶ ὑπὸ τὴν συκὴν αὐτοῦ, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες ἀπὸ Δὴν καὶ ἕως Βηρσαβεὲ πάσας τὰς ἡμέρας Σολομῶν » (Γ. Βασιλ. Δ.).

Ὁ Σολομῶν κατεσκεύασε στόλον, διὰ τοῦ ὁποῦ ἐκομίσθησαν τοσοῦτοι θησαυροί, ὥστε, κατὰ τὴν Ἀγίαν Γραφήν, τότε εἰς Ἱερουσαλήμ ὁ ἄργυρος καὶ ὁ χρυσὸς ἦσαν τόσον κοινά, ὡς οἱ λίθοι, καὶ αἱ ἀπὸ τοῦ Λιβάνου κέδροι, ὡς τὰ κοινότατα τῶν ζύλων.

Παρατηρήσεις. Τὸ παράδειγμα τοῦ Σολομῶντος εἶναι ἀξιομίμητον. — Ἐξήγησε παρὰ τοῦ Θεοῦ σοφίαν, καὶ ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς αὐτὸν οὐ μόνον σοφίαν, ἀλλὰ καὶ πλοῦτον καὶ δόξαν. Ἐν ὧσιν ἔμενε πιστὸς εἰς ὅ,τι ἡ θεὸθεν σοφία ὑπεργόρευεν εἰς αὐτὸν εὐδοκίμει καὶ ἐνδοξος ἐγένετο καὶ οἱ λαοὶ του εὐδαιμόνου.

Ὁ Θεὸς ὑπακούει τοῦ εἰλικρινῶς προσευχομένου καὶ εὐλογα καὶ ὀφέλιμα πράγματα ζητοῦντος.

Διὰ τῆς θείας σοφίας γνωρίζομεν τὰ καθήκοντα ἡμῶν πρὸς τὸν Θεόν, πρὸ ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους, καὶ διακρινόμεθα εἰς οἰανδήποτε θέσιν εὐρεθῶμεν. Ὅθεν ἄς μὴ παύομεν ζητοῦντες παρὰ τοῦ Θεοῦ σοφίαν καὶ σύνεσιν ἐν πᾶσιν.

§ 38. Οἰκοδομὴ τοῦ Ναοῦ (Γ. Βασιλ. Ε—ΙΑ.).

Ὁ Σολομῶν ἀποκτήσας ἤδη πολὺν ἴδιον πλοῦτον, ἔχων δὲ καὶ τὰς προετοιμασίας τοῦ πατρός του Δαβίδ, ἤρχισε νὰ οἰκοδομῇ εἰς Ἱερουσαλήμ ἐπὶ τοῦ μέρους, τὸ ὁποῖον εἶχε δεῖξει εἰς αὐτὸν ὁ πατὴρ του εἰς τὸ ὄρος Ἀμορία τὸν Ναὸν τοῦ Θεοῦ.

Χιλιάδες πολλαὶ ἐργατῶν καὶ ἐπιστατῶν ἠσχολοῦντο εἰς προετοιμασίαν τῆς ὕλης καὶ οἰκοδομῆν τοῦ Ναοῦ. Τὸ τέταρτον ἔτος τῆς βασιλείας του ἔβηκεν ὁ Σολομῶν τὸ θεμέλιον τοῦ Ναοῦ, καὶ μετὰ ἑπτὰ καὶ ἡμισυ ἐτῶν ἀδιάκοπον ἐργασίαν ἐτέλεσε τὰ ἐγκαίνια αὐτοῦ ἐν τῷ μέσῳ μεγίστης συρροῆς λαοῦ ἐκ πάντων τῶν μερῶν τοῦ βασιλείου. Μετὰ πομπῆς μετεκόμισαν εἰς αὐτὸν τὴν Κιβωτὸν τῆς διαθήκης, ἣτις περιεῖχε τὰς δύο πλάκας, εἰς ἃς εἶχε γραμμένας ὁ Θεὸς τὰς δέκα ἐντολάς. Ἀφ' οὗ τὴν ἀπέθεσαν οἱ ἱερεῖς εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων καὶ ἐξῆλθον, ἐνεπλήσθη νεφέλης δόξης Κυρίου ὁ Ναός. Τότε ὁ Σολομῶν ηὐλόγησε τοὺς συνηθροισμένους ἐκεῖ καὶ γονυπετήσας καὶ

ὑψώσας τὰς χεῖρας προσηυχῆθη ἐκτενωῶς, δεηθεὶς τοῦ Θεοῦ νὰ εὐλογήσῃ τὸν Ἰσραὴλ καὶ νὰ ἐπακούσῃ τῶν δεήσεων αὐτοῦ ἐν τῷ ἱερῷ.

Ἄμα δὲ τελειωθείσης τῆς προσευχῆς, κατέβη πῦρ οὐρανόθεν καὶ κατέκαυσε τὰ ὀλοκαυτώματα. Ἐθυσίασε δὲ ὁ Σολομὼν 22,000 βοῶν καὶ 12,000 προβάτων καὶ εἰστίασε τὸν λαὸν καὶ ἐπανηγύρισε τὰ ἐγκαίνια ἑπτὰ ἡμέρας αὐτὸς καὶ ὅλος ὁ λαὸς μετ' αὐτοῦ.

Ἀκούσασα ἡ βασίλισσα Σαβᾶ τὴν φήμην τοῦ Σολομῶντος, ἦλθε πρὸς αὐτὸν φέρουσα πλουσιώτατα δῶρα. Συνδιαλεχθεῖσα δὲ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἀκούσασα τὰς σοφὰς ἀποκρίσεις του εἰς τὰ ἐρωτήματά της καὶ ἰδοῦσα τὰ ἔργα αὐτοῦ εἶπεν, ὅτι ἡ σοφία του ὑπερβαίνει τὴν φήμην, τὴν τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀκούσει περὶ αὐτοῦ.

Ἐμεγαλύνθη δὲ ὁ Σολομὼν ὑπὲρ πάντας τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ κατὰ τὴν φρόνησιν καὶ κατὰ τὸν πλοῦτον. Πολύτιμα δῶρα ἔφερον εἰς αὐτὸν οἱ ἐρχόμενοι ξένοι νὰ τὸν ἰδῶσι.

Παρεκτός τοῦ Ναοῦ, ὁ Σολομὼν ἀκοδόμησε λαμπρὸν ἀνάκτορον, περιετείχισε πολλὰς πόλεις, ἔκτισε καὶ τὴν περιώνυμον Παλμύραν (Θεοδμόρ) εἰς τὴν ἔρημον, ἔγραψε δὲ καὶ σοφώτατα καὶ διδακτικώτατα βιβλία.

Ἄλλ' ὁ τόσον εὐσεβὴς καὶ σοφὸς Σολομὼν δὲν ἠδυνήθη ἐπὶ τέλους ν' ἀποφύγῃ τοὺς πειρασμοὺς τοῦ κόσμου τούτου. Παραδοθεὶς εἰς πολλὰς γυναῖκας ἀλλοφύλους, κατήντησε πρὸς χάριν των νὰ γείνη καὶ αὐτὸς εἰδωλοάτρης, καὶ εἰς ψευδεῖς δὲ θεοὺς θυσιαστήρια ἀνήγειρε καὶ ἐθυσίαζεν. Ὄθεν ὁ Θεὸς προεῖπε τὴν μετὰ θάνατον τοῦ Σολομῶντος διαιρέσιν τοῦ βασιλείου του, καὶ προοίμια τῆς παρακμῆς ἤρχισαν ζῶντος ἔτι αὐτοῦ, δηλ. ἀποστασία καὶ ἐπιβουλαί. Εἶπε δὲ ὁ Θεός, ὅτι χάριν τοῦ Δαβιδ δὲν θὰ διαρρήξῃ τὴν βασιλείαν τοῦ Σολομῶντος ζῶντος, ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατόν του, καὶ ὅτι πάλιν χάριν τοῦ Δαβιδ δὲν θὰ ἀπολέσωσιν οἱ διάδοχοί του τὸ ὅλον τῆς βασιλείας, καὶ οὕτως ἔγεινε. Φαίνεται δὲ ὅτι

κατανοήσας ὁ Σολομών τὰ ἐπαπειλούμενα δεινά, συνῆλθεν εἰς ἑαυτὸν καὶ μετενόησεν. Ἄλλ' ὅμως αἱ δοθεῖσαι προφητεῖαι ἐπληθήθυσαν. Ὁ Σολομών ἀπέθανεν ἐξηκοντούτης βασιλεύσας τεσσαράκοντα ἔτη.

Ἡ βασίλισσα Σαβᾶ.

Ὁ Σολομών εἶπεν ὡς συμπέρασμα καὶ τέλος τῶν διδασκαλιῶν του, α Ματαιότης ματαιότητων, τὰ πάντα

ματαιότης. . . . Τὸν Θεὸν φοβοῦ καὶ τὰς ἐντολὰς αὐ-
τοῦ φύλασσε, ὅτι τοῦτο πᾶς ἄνθρωπος, καὶ ὅτι ὁ Θεὸς
θέλει κρίνει πᾶσαν πράξιν τοῦ ἀνθρώπου, ἀγαθὴν καὶ
πονηράν» (Ἐκκλ. ιβ.).

Παρατηρήσεις. Ὁ Θεὸς δὲν ἔχει ἀνάγκην ναῶν, δὲν κατοικεῖ κατὰ
τὸν ἀπόστολον Παῦλον, εἰς χειροποιήτους ναοὺς, ἀλλ' ἡμεῖς ἔχομεν
ἀνάγκην αὐτῶν, ἵνα, συνερχόμενοι ἐν δυνάμει τοῦ Κυρίου, δοξολο-
γῶμεν αὐτόν, ἀκούωμεν εὐλαβῶς τὰς θείας τελετάς, καὶ ἀνυψῶμεν
τὸν νοῦν ἡμῶν εἰς τὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς εὐλογεῖ τοὺς ἀγαπῶντας τὴν
εὐπρέπειαν τῶν ἐκκλησιῶν, τότε δὲ μᾶλλον εὐπρεπίζονται ὅταν καὶ οἱ
εἰς αὐτὰς συνερχόμενοι ἔχωσι κεκοσμημένην τὴν καρδίαν τῶν μὲ τὸν
φόβον τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν τήρησιν τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ. Ὅπως νεφέλη
θείας δόξης ἐγένισε τὸν Ναόν τοῦ Σολομῶντος εἰς τὰ ἐγκαίρια, οὕτω
καὶ ἐν δόξῃ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι μεταξὺ ἡμῶν εἰς τὴν Ἐκκλη-
σίαν, καὶ ὅπου ἀλλοῦ συναθροίζομεθα ἐν ἀδελφικῇ ἀγάπῃ εἰς τὸ
δῶμα αὐτοῦ.

Ἰηράσας ὁ Σολομῶν ἐξέκλινε καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ ἐγκατέλειπε
αὐτόν. Βέβαια, ὅταν ὁ ἄνθρωπος παραδίδεται εἰς τὴν ἁμαρτίαν, ὁ
Θεὸς ἐγκαταλείπει αὐτόν.

§ 39. Διαίρεσις τοῦ βασιλείου. Ῥοβοάμ. Ἱεροβοάμ. (Γ. Βασιλ. ΙΒ. ΙΓ. Β. Παραλ. Ι.—ΙΒ.).

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σολομῶντος ἡ μὲν φυλὴ τοῦ
Ἰούδα καὶ ἡ τοῦ Βενιαμὴν ἔμειναν πισταὶ εἰς τὸν υἱὸν
αὐτοῦ Ῥοβοάμ· αἱ δὲ ἄλλαι δέκα φυλαὶ ἀπεστάτησαν
ἀπ' αὐτοῦ, διότι δὲν ἐδέχθη ὁ Ῥοβοάμ οὕτος τὰς προ-
τάσεις αὐτῶν περὶ ἐλαττώσεως φόρων, καὶ διότι παρὰ
τὴν συμβουλὴν τῶν φρονίμων, αὐθαδῶς ἀπήντησεν εἰς
αὐτάς. Ἐτέθησαν δὲ αἱ δέκα φυλαὶ ὑπὸ τὸν δούλον
τοῦ Σολομῶντος Ἱεροβοάμ, καὶ οὕτως ἔγειναν δύο
βασιλείαι, ἐξ ὧν τὸ μὲν τῶν δύο φυλῶν ὠνομάσθη βα-
σίλειον Ἰούδα, καὶ πρωτεύουσα αὐτοῦ ἔμεινεν ἡ Ἱε-
ρουσαλήμ, τὸ δὲ τῶν δέκα φυλῶν ὠνομάσθη βασιλείον
τοῦ Ἰσραήλ, τοῦ ὁποίου πρωτεύουσα ἐπὶ τῶν διαδόχων
τοῦ Ἱεροβοάμ ἔγεινεν ἡ Σαμάρεια, κτισθεῖσα ὑπὸ Ἀμ-
βρί, τοῦ ἔκτου μετὰ Ἱεροβοάμ βασιλεύσαντος εἰς τὸ
βασιλείον Ἰσραήλ.

Ὁ Ῥοβοάμ ἠθέλησε νὰ καταπολεμήσῃ, τὰς ἀπο-

χωρισθείσας δέκα φυλάς, ἀλλ' ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Σαμαίου ἀπηγόρευσεν εἰς αὐτὸν τοῦτο. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ῥοβοὰμ περιεποιήθη τὴν εἰδωλολατρείαν ἐτιμωρήθη διὰ τοῦ βασιλέως Αἰγύπτου Σουσακαίμ, ὅστις ἐξεγερεῖς ἐναντίον τοῦ Ῥοβοὰμ καὶ ἐπιδραμῶν εἰς τὸ βασιλεῖον του ἤρπασε τοὺς θησαυροὺς τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις ναοῦ καὶ τοῦ βασιλικοῦ οἴκου.

Ὁ δὲ τοῦ Ἰσραὴλ βασιλεὺς Ἱεροβοὰμ, ἵνα μὴ μεταβαίῃ ὁ λαὸς αὐτοῦ καὶ θυσιάζῃ εἰς τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ναὸν καὶ σχετιζῆται μὲ τοὺς ὁμογενεῖς του, ἔστησε χρυσᾶς δαμάλεις εἰς Βαιθὴλ καὶ εἰς Δάν καὶ ἠνάγκαζε τὸν λαόν του νὰ θυσιάζῃ εἰς αὐτάς. Διὰ τὴν ἀμαρτίαν του ταύτην ἐτιμωρήθη παρὰ Θεοῦ διὰ πολλῶν δυστυχημάτων καὶ τῆς ἀρπαγῆς μερῶν τοῦ βασιλείου του παρὰ τοῦ Ἀβιά, διαδόχου τοῦ Ῥοβοὰμ.

Οἱ δὲ εὐσεβεῖς Ἱερεῖς καὶ Λευίται, ἀφέντες τὰς εἰς τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἰσραὴλ πόλεις των, ἦλθον εἰς τὸ τοῦ Ἰούδα καὶ ἄλλοι δὲ τινες ἐκ τοῦ λαοῦ τῶν ἀποστατησασῶν δέκα φυλῶν ἔμειναν ὑπὸ τὸν Ῥοβοὰμ.

Παρατηρήσεις. Οἱ νέοι ἔχουσιν ἀνάγκην τῶν νοουθεσιῶν τῶν φρονίμων πρεσβυτέρων. Ἡ αὐθάδης ἀπόκρισις τοῦ Ῥοβοὰμ διηρέτισε τοὺς λαοὺς του καὶ ἀπεστάτησαν. Ποτὲ ἡ σκληρότης δὲν ἔχει καλὰ ἀποτελέσματα.

Ἄλλὰ καὶ οἱ ἀποστατοῦντες ἀπὸ τῆς ἀληθοῦς πίστεως καὶ εἰς ἀσέβειαν περιπίπτοντες τιμωροῦνται θεοθεν. Αἱ ἀποστατήσασαι δέκα φυλαὶ περιέπεσαν εἰς εἰδωλολατρείαν καὶ παρήκουον τοὺς στελλομένους πρὸς σωτηρίαν αὐτῶν προφήτας παρὰ τοῦ Θεοῦ· ὤθεν τὸ νέον βασιλεῖον τοῦ Ἰσραὴλ κακῶς ἀπωλέσθη. Τὸ αὐτὸ ἔπαθε καὶ τὸ τοῦ Ἰούδα, ἀλλ' ἐπηνορθώθη αὐθις, διότι εὐσεβέστεραι αἱ συγκροτοῦσαι αὐτὸ φυλαὶ ἐστάθησαν. Ὁ Θεὸς παιδεύει δικαίως καὶ πάλιν θεραπεύει ἐν τῇ εὐσπλαγχνίᾳ αὐτοῦ τοὺς μετανοοῦντας.

§ 40. Βασιλεῖς Ἰούδα, πάντες ἐξ οἴκου Δαβὶδ (πλὴν τῆς Γοθολίας).

1. Ῥοβοὰμ, υἱὸς καὶ διάδοχος τοῦ Σολομῶντος, ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ. εἰς τὰς φυλάς Ἰούδα καὶ Βενιαμὴν ἔτη 17.

2. Ἀβιᾶ ἐνίκησε τὸν Ἱεροβοᾶμ βασιλέα Ἰσραὴλ καὶ ἐκυρίευσε τόπους τινὰς αὐτοῦ· ἐβασίλευσε δὲ ἔτη 3.

3. Ἀσὰ ἐβασίλευσε 40 ἔτη· κατέβαλε τὴν εἰδωλολατρείαν· ἐνίκησε, τῇ βοηθείᾳ τοῦ Θεοῦ, τὸν Ζαρὲ βασιλέα Αἰθιοπῶν, εἰσβαλόντα εἰς τὸ βασιλεῖόν του μετὰ πολυαριθμοῦ στρατοῦ. Ὑστερον ὁμως ἠμάρτησε, βαλὼν πεποίθησιν εἰς τοὺς ἀνθρώπους μᾶλλον ἢ εἰς τὸν Θεόν, διὸ καὶ κατεκρίθη.

4. Ἰωσαφάτ ἐβασίλευσεν ἔτη 25· κατέστρεψε τὴν εἰδωλολατρείαν καὶ ἀπέστειλε Λευίτας εἰς τὰς πόλεις ν' ἀναγινώσκωσι τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ. Κατέστησε δικαστὰς· ὠχύρωσε τὸ βασιλεῖόν του καὶ ἐνίκησε τοὺς εἰσβαλόντας εἰς αὐτὸ Μωαβίτας καὶ Ἀμμωνίτας. Οἱ ὑπήκοοί του προσέφερον δῶρα εἰς τὸν Ἰωσαφάτ ἐξ εὐγνωμοσύνης καὶ ἔγεινεν οὕτω πλούσιος καὶ ἔνδοξος.

Ὁ βασιλεὺς Ἰωσαφάτ δεχόμενος δῶρα εὐγνωμοσύνης.

5. Ἰωράμ, ἀνάξιος διάδοχος τοῦ Ἰωσαφάτ, ἔλαβε γυναῖκα τὴν Γοθολιάν, θυγατέρα τοῦ βασιλέως Ἰσραὴλ Ἀχαάβ καὶ τῆς Ἰεζάβελ· ἀπέκτεινε πάντας τοὺς ἀδελφούς του, εἰσήγαγε τὴν λατρείαν τοῦ Βάαλ, διὸ προσεβλήθη ὑπὸ νόσου δεινῆς καὶ ἀπέθανε βασιλεύσας ἔτη ἑπτά.

6. Ὁχοζίας ὁ υἱὸς τοῦ ἐβασίλευσεν ἔν μόνον ἔτος, διότι ἐπίστευσεν εἰς τὴν βοήθειαν τοῦ Βααλμυία εἰδώλου· ἐφονεύθη δὲ ὑπὸ τοῦ Ἰηοῦ, βασιλέως Ἰσραήλ.

Φόνος τῆς Γοθολίας. Ὁ μικρὸς Ἰωᾶς εἰς τὸν θρόνον.

7. Γοθολία, γυνὴ τοῦ Ἰωράμ, ἀπέκτεινε πάντας τοὺς βασιλικούς γόνους καὶ ἔλαβε τὴν ἐξουσίαν· ἐσώθη δὲ ἀπὸ τοῦ φόνου μόνος ὁ Ἰωᾶς, υἱὸς Ὁχοζίου, βρέφος ὢν· ἡ Γοθολία τέλος ἐφονεύθη κατὰ διαταγὴν τοῦ Ἀρχιερέως Ἰωδαέ, ἀφ' οὗ ἐβασίλευσεν ἕξ ἔτη, εἰσαγαγοῦσα καὶ τὴν εἰδωλολατρείαν εἰς τὸ βασίλειον.

8. Ἰωᾶς ἐνεθρονίσθη ἑπταετῆς ὑπὸ τοῦ Ἰωδαέ ἀρχιερέως· ἐπεσκεύασε τὸν ναόν· ἀλλ' ὕστερον, θανόντος τοῦ Ἰωδαέ, εἰσήγαγε τὴν εἰδωλολατρείαν· ἀπέθανε δὲ βασιλεύσας ἔτη τριάκοντα καὶ ἑννέα, φονευθεὶς ὑπὸ τῶν δούλων του.

9. Ἀμασίας ὁ υἱὸς τοῦ βασιλεύει ἔτη 29, ἐνίκησε τοὺς Ἐδωμίτας, ἠττήθη ὑπὸ Ἰωᾶς βασιλέως Ἰσραήλ, καταστρέψαντος τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ τὸν ναὸν λεηλατήσαντος, καὶ ἠχμαλωτίσθη· ἐλευθερωθεὶς δὲ ἐθανατώθη.

10. Ἀζαρίας (Ὁζίας) ἐβασίλευσε 52 ἔτη. Ἐν ὧσφ ἕξῃ ὁ προφῆτης Ζαχαρίας καὶ τὸν ἐσυμβούλευε,

διέμενεν εὐσεβής· ἀνήγειρε τὰ τείχη τῆς Ἱερουσαλήμ· ἐνίκησε τοὺς ἐχθρούς του. Θελήσας δὲ παρὰ τὸν νόμον νὰ θυσιάσῃ εἰς τὸν ναόν, κατέστη λεπρὸς διὰ βίου, διὰ τοῦτο ἐδιοίκει ἀντ' αὐτοῦ ὁ υἱὸς του Ἰωάθαμ.

11. Ἰωάθαμ, εὐσεβής· ἐβασίλευσε 15 ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του· κατέστησε δὲ ὑποτελεῖς τοὺς Ἀμμωνίτας.

12. Ἀχαζ, υἱὸς τοῦ Ἰωάθαμ, ἐβασίλευσε 15 ἔτη ἦτο εἰδωλολάτρης, καὶ ἔγεινεν ὑποτελής τοῦ βασιλέως τῆς Ἀσσυρίας Θαλγαθφελλασάρ.

13. Ἐζεκίας ὁ υἱὸς του, εὐσεβής, κατέστρεψε τὴν εἰδωλολατρείαν. Ὁ Σεναχηρείμ βασιλεὺς τῶν Ἀσσυρίων εἰσέβαλεν εἰς τὸ βασιλείον του, ἀλλ' ἐξηγοράσθη ἡ εἰρήνη παρὰ τοῦ Ἐζεκίου· βασιλεύσας δὲ 29 ἔτη ἀπέθανε.

14. Μανασσῆς, ἀσεβέστατος πάντων· ἐβασίλευσεν ἔτη 55· ἠχμαλωτίσθη ὑπὸ τοῦ Ἀσσαρδῶν διαδόχου τοῦ Σεναχηρείμ καὶ ἤχθη εἰς Βαβυλῶνα· μετενόησεν ὁμως καὶ ἐπεκαλέσθη τὸν Κύριον· ὅθεν σωθεὶς ἐπανῆλθεν εἰς Ἱερουσαλήμ καὶ ἀπέθανε μετ' οὐ πολὺ.

15. Ἀμμὼν ἐβασίλευσε δύο ἔτη· ἀνεέωσε τὴν εἰδωλολατρείαν· ἐφρονεύθη δὲ ὑπὸ τῶν δούλων του.

16. Ἰωσίας ἐβασίλευσε 31 ἔτη εὐσεβής· κατέλυσε πανταχοῦ τὴν εἰδωλολατρείαν· ἀνεκαίνισε τὸν ναόν· ἐφρονεύθη ἐν πολέμῳ ὑπὸ Νεχαὼ βασιλέως Αἰγύπτου.

17. Ἰωάχαζ υἱὸς του ἀνέβη τὸν θρόνον· μετὰ τρεῖς μῆνας ἐθρονίσας αὐτὸν ὁ Νεχαὼ, κατέστησε βασιλέα τὸν πρεσβύτερον υἱὸν τοῦ Ἰωσίου Ἐλιακείμ (Ἰωακείμ).

18. Ἐλιακείμ (ὁ καὶ Ἰωακείμ) ἐβασίλευσεν 11 ἔτη· κατέστη ὑποτελής τοῦ κυριεύσαντος τὴν Ἱερουσαλήμ Ναβουχοδονόσορος· ἀπεστάτησεν ὁμως δις καὶ ἐφρονεύθη.

19. Ἰωαχειμ. (ὁ καὶ Ἰεχονίας) ἐβασίλευσε τρεῖς μῆνας· ἠχμαλωτίσθη καὶ ἀπῆλθεν εἰς Βαβυλῶνα μετὰ τῶν προκρίτων.

20. Σεδεκίας θεῖος Ἰεχονίου· ἐβασίλευσεν 11 ἔτη· ἀπεστάτησεν ἀπὸ τοῦ Ναβουχοδονόσορος. Αἰχμαλωσία Ἰουδαίων, 585 π. Χ.

Τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα διήρκεσε ἀπὸ Ῥοβοάμ μέχρι καταλύσεως αὐτοῦ ἔτη 388.

§ 41. Βασιλεῖς Ἰσραήλ.

1. Ἰεροβοάμ· ἰδρυτὴς τῶν δαμάλλων εἰς Βαιθὴλ καὶ Δὰν καὶ καταστροφεὺς τῆς ἀληθοῦς λατρείας τοῦ Θεοῦ.

2. Ναβάδ, ἀσεβὴς ὡς ὁ Ἰεροβοάμ. ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ ἀποστατήσαντος στρατηγοῦ του Βασά, βασιλεύσας 3 ἔτη.

3. Βασά, ἐβασίλευσεν ἕως 22 ἔτη· κατέστρεψεν αὐτὸν ὁ ἵππαρχος Ζαμβρί.

4. Ἥλᾶ, ἐβασίλευσε δύο ἔτη καὶ ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Ζαμβρί.

5. Ζαμβρί, ἤρπασε τὴν βασιλείαν ἐπὶ ὀλίγας ἡμέρας· ἐκάη δὲ μετὰ τοῦ ἀνακτόρου του καταπονηθεὶς ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Ἀμβρί.

6. Ἀμβρί ἐκτίσε τὴν Σαμάρειαν καὶ κατέστησεν αὐτὴν πρωτεύουσαν τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραήλ.

7. Ἀγαάβ, διεδέχθη τὸν πατέρα του Ἀμβρί· ἐβασίλευσεν 22 ἔτη· ἐφονεύθη. Ὁ προφῆτης Ἡλιοῦ ἠλεγξεν αὐτὸν καὶ τὴν γυναῖκα του Ἰεζάβελ (σελ. 89).

8. Ὀχοζίας, ἐβασίλευσε 2 ἔτη διαδεχθεὶς τὸν πατέρα του.

9. Ἰωράμ ἀδελφὸς Ὀχοζία διεδέχθη αὐτὸν· ἐνίκησε τοὺς Μωαβίτας καὶ ἐβασίλευσε 12 ἔτη.

10. Ἰηοῦ ἐφόνευσεν τὸν Ἰωράμ καὶ ἐχρίσθη ὑπὸ τοῦ προφήτου Ἐλισσεὲ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ.

Ὁ Ἰηοῦ φονεῖ τὸν Ἰωράμ διὰ βελους.

11. Ἰωάχαζ διεδέχθη τὸν πατέρα του Ἰηοῦ· ἐβασίλευσε 17 ἔτη· ἐτήρει, ὡς ὁ πατήρ του, μεμιγμένην τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν χρυσῶν δαμάλεων.

12. Ἰωᾶς υἱὸς Ἰωάχαζ ἐβασίλευσε 16 ἔτη· ἐνίκησε καὶ κατέβαλε τὸν Ἀζαήλ ἐχθρὸν τοῦ βασιλείου του.

13. Ἰεροβοᾶμ β' ἐβασίλευσε 41 ἔτη· ἐνουθέτησαν αὐτὸν οἱ προφῆται Ὡσηέ, Ἀμώς καὶ Ἰωνᾶς.

14. Ζαχαρίας υἱὸς Ἰεροβοᾶμ ἐβασίλευσε μετὰ 11 ἐτῶν ἀναρχίαν· ἀλλὰ μετὰ ἕξ μῆνας ἐθανατώθη ὑπὸ τοῦ Σελλοῦμ.

15. Σελλοῦμ ἐβασίλευσεν ἕνα μῆνα καὶ ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ στρατάρχου Μαναήμ.

16. Μαναήμ (Δ. Βασιλ. ΙΕ'. 19) ἐβασίλευσε 10 ἔτη· ἔγεινεν ὑποτελὴς τοῦ Φοῦλ βασιλέως Ἀσσυρίων χάριν προστασίας.

17. Φακείας υἱὸς Μαναήμ ἐβασίλευσε 2 ἔτη καὶ ἐδολοφονήθη ὑπὸ τοῦ Φακεέ.

18. Φακεέ, ἐβασίλευσεν 20 ἔτη καὶ ἐφονεύθη ὑπὸ Ὡσηέ.

19. Ὡσθέ, μετὰ 9 ἔτη ἀναρχίας, ἀρπάσας τὴν βασιλείαν καὶ βασιλεύσας 9 ἔτη ἠχμαλωτίσθη ὑπὸ τοῦ Σαλμανασάρ καὶ ἀπήχθη εἰς Ἀσσυρίαν μετὰ πλήθους λαοῦ του, ἐν οἷς ἦτο καὶ ὁ θεοσεβὴς Γωβίτ. Οὕτω καταλύεται ἡ βασιλεία Ἰσραὴλ μετὰ 255 ἔτη ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτῆς, 722 π. Χ.

Τὰ περὶ τῶν βασιλείων τοῦ Ἰούδα καὶ Ἰσραὴλ ἱστοροῦνται κατ' ἕκτασιν ἐν Γ'. καὶ Δ'. Βασιλείων καὶ Β'. Παραλειπομένων.

Ἐκ τῶν εἰς αἰχμαλωσίαν ἀπαχθέντων ἦσαν καὶ θεοσεβεῖς ἄνδρες, οἵτινες ἐνέσπειραν, ὅπου κατεστάθησαν, τὴν ιδέαν τοῦ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ τὴν περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Μεσσίου προσδοκίαν.

§ 42. Ἡλιοῦ (Γ. καὶ Δ.).

Εἰς τὸν βασιλέα Ἀχαάβ, εἰσαγαγόντα τὴν εἰδωλολατρείαν εἰς τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἰσραὴλ χάριν τῆς ἀσεβοῦς γυναικὸς του Ἰεζάβελ, θυγατρὸς βασιλέως Σιδῶνος, ἐμφανισθεὶς ὁ προφήτης τοῦ Θεοῦ Ἡλιοῦ εἶπεν

Ὁ προφήτης Ἡλιοῦ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως Ἀχαάβ.
εἰς αὐτὸν ἐκ Θεοῦ, «Τὰ ἔτη ταῦτα δὲν θὰ πέσῃ οὔτε δρόσος, οὔτε βροχή, εἰμὴ διὰ λόγου ἐκ τοῦ στόματός

μου.» Εἶτα ἀπῆλθε, κατὰ παραγγελίαν τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸν χειμάρρον Χορράθ, καὶ ἐκεῖ προσέταξεν ὁ Θεὸς καὶ ἔφερον εἰς τὸν προφήτην πρῶτῃ καὶ δειλινὸν ἄρτον καὶ κρέας οἱ κόρακες πρὸς τροφήν του, ὕδωρ δὲ ἔπινεν ἐκ τοῦ χειμάρρου. Ἄφ' οὗ δὲ ἐκ τῆς ἀνυδρίας ἐξηντλήθη ὁ χειμάρρος, μετέβη πάλιν κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, εἰς Σαρεπτὰ τῆς Σιδωνίας. Εἰς τὴν πύλην τῆς πόλεως ταύτης ἀπήντησε χήραν τινὰ συνάζουσαν ξυλάρια καὶ τῆς ἐζήτησεν ὀλίγον ἄρτον καὶ ὀλίγον ὕδωρ· ἡ γυνὴ ἀπεκρίθη, « Δὲν ἔχω εἰμὴ ὀλίγον ἄλευρον ἐν τῇ ὑδρίᾳ καὶ ὀλίγον ἔλαιον εἰς τὸ ἐλαιοδοχεῖον, καὶ ἀφ' οὗ φάγωμεν μετὰ τῶν τέκνων μου καὶ ταῦτα πλεόν θά ἀποθάνωμεν.» Μὴ φοβῆσαι, λέγει εἰς αὐτὴν ὁ Ἥλιος, οὔτε τὸ ἄλευρον αὐτὸ θά ἐκλείψῃ, οὔτε τὸ ἔλαιον θά ὀλιγοστεύσῃ, μέχρις οὗ ὁ Θεὸς ἀποστείλῃ βροχὴν, ὅπερ καὶ ἐγένετο, διότι ἔκτοτε ἡ χήρα ἔτρεφεν ἐξ αὐτῶν ἑαυτήν, τὰ τέκνα της καὶ τὸν προφήτην ἐν ὄσφ διήρκει ἡ δυστυχία.

Ὁ προφήτης Ἥλιος καὶ ἡ χήρα Σαρεπτὰ.

Ἄλλ' ἐν τῷ μεταξύ ἀπέθανε τὸ τέκνον της. Ὁ Ἥλιος δεηθεὶς τοῦ Κυρίου ἀνέστησεν αὐτό. Τρία ἔτη

διήρκεσεν ἡ ἀνομβρία καὶ ὁ λιμός· τότε ὁ Ἥλιου πο-
 ρεύεται, κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὸν Ἀγαάθ,
 ὅστις ἰδὼν τὸν προφήτην λέγει εἰς αὐτόν, Σὺ εἶσαι ὁ
 διαστρέφων τὸν Ἰσραὴλ; Ὅχι ἐγώ, ἀπεκρίθη ὁ Ἥλιου,
 ἀλλὰ σὺ καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου, διότι ἀφήσατε
 τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ἀκολουθεῖτε τὸν Βάαλ. Τώρα
 στείλε καὶ συνάθροισον πρὸς ἐμὲ τοὺς Ἰσραηλίτας πρὸς
 τὸ Καρμήλιον ὄρος καὶ τοὺς 450 προφῆτας τοῦ Βάαλ,
 καὶ τοὺς τρεφομένους ὑπὸ τῆς Ἰεζάβελ 400 προφῆτας
 τοῦ ἄλλου. Ἀφ' οὗ δὲ συνήχθησαν οὗτοι, λέγει ὁ
 Ἥλιου πρὸς πάντας, Ἐὰν ὁ Κύριος εἶναι ὁ Θεός, ἀκο-
 λουθήσατε αὐτόν· ἐὰν δὲ ὁ Βάαλ εἶναι ὁ Θεός, ὑπάγετε
 ὀπίσω αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ οὐδὲν ὁ λαὸς ἀπεκρίθη, ὁ
 Ἥλιου εἶπεν, Ἄς φέρωσι δύο βόας, τὸν μὲν ἓνα νὰ
 θυσιάσωσιν οἱ προφῆται τοῦ Βάαλ, τὸν δὲ ἄλλον ἐγώ·
 ἄς τεθῆ δὲ ὁ βοῦς ἐκείνων εἰς τὰ ξύλα χωρὶς πῦρ,
 καὶ ὁ ἰδικός μου ὁμοίως, εἰς οὐτινος δὲ θῦμα πέσῃ
 πῦρ ἐξ οὐρανοῦ, ἐκείνου ὁ Θεός εἶναι ἀληθινὸς Θεός.
 Ἔστερξεν ὁ λαὸς εἰς τοῦτο. Πρῶτοι ἔσφαζαν τὸ ἐαυ-
 τῶν θῦμα οἱ προφῆται τοῦ Βάαλ καὶ τρέχοντες πρὸς
 τὸ θυσιαστήριον ἐφώναζον ἀπὸ πρωτῆ μέχρι μεσημβρίας.
 Ὁ Ἥλιου ἐμπαίζων αὐτοὺς λέγει, φωνάζετε δυνατώ-
 τερα, διότι ὁ Βάαλ ἢ ὑποθέσεις ἔχει ἢ κοιμᾶται. Τό-
 τε ἤρχισαν κράζοντες μεγάλη τῇ φωνῇ καὶ κατακο-
 πτόμενοι μέχρις αἵματοχυσίας, ἀλλ' εἰς μάτην. Ὁ
 Ἥλιου τότε λέγει καὶ σφάζουσι τὸν ἰδικόν του βοῦν,
 καὶ ποιήσας θυσιαστήριον ἐκ δώδεκα λίθων, ἔθεσε τὴν
 θυσίαν καὶ εἶπε καὶ ἔχυσαν καὶ νερὸν ἐπ' αὐτῆς καὶ
 τοῦ θυσιαστηρίου. Ἀφ' οὗ δὲ ἔγειναν ὅλα ἔτοιμα,
 ἐπικαλεῖται ὁ Ἥλιου τὸν Θεὸν καὶ πάραυτα καταπί-
 πτει πῦρ ἐξ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγε τὸ ὀλοκαύτωμα
 καὶ τὰ ξύλα καὶ τοὺς λίθους τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τὸ
 χῶμα καὶ τὸ ὕδωρ. Τοῦτο ἰδόντες ὁ λαὸς ἔπεσαν καὶ
 ἐπροσκύνησαν κράζοντες, Ἀληθῶς Κύριος, αὐτὸς εἶναι
 ὁ Θεός. Εἶπε δὲ ὁ Ἥλιου εἰς τὸν λαὸν καὶ συνέλαβον

τοὺς ψευδοπροφήτας, τοὺς ὁποίους ἀπαγαγόντες εἰς τὸν χεῖμαρρόν Κεῖσῶν ἔσφαζαν αὐτοὺς ἐκεῖ· εἶτα δὲ διὰ προσευχῆς τοῦ Ἡλιοῦ ἔβρεξεν ἀφθόνως καὶ ἔδροσίσθη ἡ γῆ.

Παρατηρήσεις. Τοὺς εὐσεβεῖς ἐλέγχει ὁ Θεὸς διὰ τῶν λειτουργῶν αὐτοῦ. Πολλάκις οἱ κηρύττοντες τὴν θείαν ἀλήθειαν καταδιώκονται παρ' αὐτῶν καὶ κακολογοῦνται, ὡς ὁ Ἡλιὸς παρὰ τοῦ ἀσεβοῦς Ἀγαάβ. Ὁ Θεὸς φροντίζει πολλάκις ἐκτάκτως περὶ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ. Οὕτως ἔθρεψε τὸν Ἡλιοῦ εἰς τὸν χεῖμαρρόν, ὅτε συνέβη πείνα, ὁμοίως καὶ εἰς Σαρεπτά.

Ἀπέβλεψε δὲ εἰς τὴν πτωχὴν χήραν καὶ διὰ τοῦ προφήτου τοῦ ἔθρεψε καὶ αὐτήν· τοῦτο δηλοῖ ὅτι ὁ Θεὸς ἀξιώνει τῆς προστασίας αὐτοῦ πάντα καλὸν ἄνθρωπον, οἷαςδήποτε ἐν τῷ κόσμῳ καταστάσῃς.

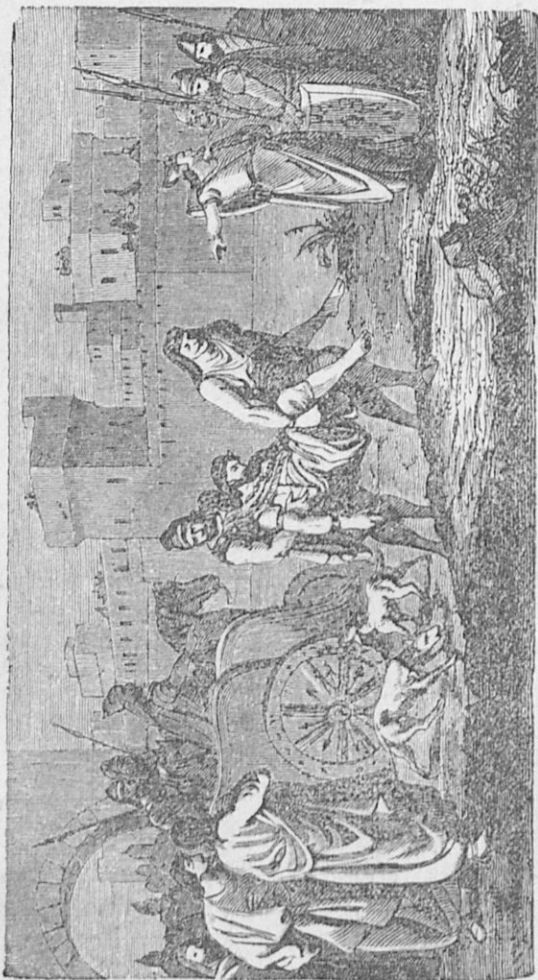
Οἱ μὴ λατρεύοντες τὸν ἀληθινὸν Θεὸν μάτην κοπιῶσι καὶ ἡ καταστροφὴ αὐτῶν πολλάκις καὶ εἰς τοῦτον τὸν κόσμον ἐπέρχεται. Οὕτω μάτην ἀγωνισθέντες οἱ τοῦ Βάαλ προφῆται κατεστράφησαν, ἐξελεγχθείσης τῆς πλάνης των.

§ 43. Ἀμπελος Ναβουθαί. Ἀνάληψις Ἡλιοῦ.

(Γ. Καὶ Δ. Βασιλ.).

Ἡ πονηρὰ βασίλισσα Ἰεζάβελ γυνὴ τοῦ Ἀγαάβ, ὀργισθεῖσα κατὰ τοῦ Ἡλιοῦ διὰ τὸν θάνατον τῶν προφητῶν τῆς, ἐβουλήθη νὰ τὸν φονεύσῃ· ἀλλ' ὁ προφήτης φεύγει εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου, ἀφ' οὗ ἔφαγε διὰ προσταγῆς ἀγγέλου τροφήν, ὠδοιπόρησε τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας χωρὶς νὰ μεταφάγη πλέον. Ἐλθὼν δὲ εἰς τὸ ὄρος Χωρήβ λαμβάνει παρὰ Θεοῦ ἐντολήν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὰ μέρη τῆς Δαμασκοῦ νὰ κρίσῃ βασιλέα τῆς μὲν Συρίας τὸν Ἀζαήλ, τοῦ δὲ Ἰσραὴλ τὸν Ἰηοῦ, καὶ προφήτην διὰδοχόν του ν' ἀναδείξῃ τὸν Ἐλισσαιέ. Ἀπελθὼν ὁ Ἡλιὸς καὶ ἀπαντήσας τὸν Ἐλισσαιέ ἀροτριῶντα ἔρριψεν ἐπάνω του τὴν μηλωτὴν αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ παρευθὺς ἠκολούθησε τὸν Ἡλιοῦ, ἀφ' οὗ ὑπῆγε καὶ ἀπεχειρέτισε τοὺς γονεῖς του.

Ναβουθαι ὁ Ἰσραηλίτης εἶχεν ἄμπελον· ταύτην ἐζήτησεν ὁ βασιλεὺς Ἀχαάβ ν' ἀποκτήσῃ δι' ἀγορᾶς ἢ δι' ἀνταλλαγῆς, ἐπειδὴ συνώρευε μὲ ἰδιόν του κτῆμα. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ναβουθαι δὲν ἔστεργε ν' ἀποξενώσῃ τὸ πατρικόν του κτῆμα, ὁ Ἀχαάβ ἐλυπήθη καιρίως καὶ

Θάνατος τοῦ Ἀχαάβ.

δὲν ἤθελε μηδὲ νὰ φάγῃ. Ἡ γυνὴ του Ἰεζάβελ μα-
θούσα τὴν αἰτίαν τῆς ἀθυμίας του, ἐνεργεῖ διὰ ψευδο-

μαρτύρων και καταδικάζεται ως ύβριστής τάχα του Θεού και του 'Αχαάβ εις θάνατον ὁ Ναβουθαί και λιθοβολείται. Γνωστοποιεῖ δὲ τότε ἡ κακὴ γυνὴ εἰς τὸν 'Αχαάβ τὸ γενόμενον και λέγει εἰς αὐτόν, 'Ανάστα νὰ κληρονομήσης τὴν ἄμπελον, διότι ὁ Ναβουθαί καταδικασθεὶς ἐθανατώθη. Καὶ ὁ μὲν 'Αχαάβ ἔλαβε τὴν ἄμπελον, ὁ δὲ Θεὸς ἀποστέλλει 'Ηλιοῦ τὸν προφήτην πρὸς αὐτόν και τῷ προλέγει τὰ δεινὰ ἐπακόλουθα του συμβάντος τούτου, και πρὸς τούτοις ὅτι τὸ αἷμά του θὰ λειξωσιν οἱ κύνες ὅπου ἔλειξαν τὸ του Ναβουθαί, και ὅτι οἱ κύνες θὰ καταφάγωσι τὸ σῶμα τῆς 'Ιεζάβελ. Ταῦτα ἐπληρώθησαν μετ' ὀλίγον καιρόν. Ὁ 'Αχαάβ πληγωθεὶς ἀπέθανε και οἱ κύνες ἔλειχον τὸ ἐκ τῆς ἀμάξης ῥέον αἷμά του. Τὴν δὲ 'Ιεζάβελ ἐπέταξαν ἐκ του παραθύρου, και μέρος του σώματός της κατεπατήθη, μέρος δὲ ἔφαγον οἱ κύνες και ἀνεπανόρθωτος ἐξολοθρευμὸς ἐπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον ὅλον του 'Αχαάβ.

Σονοδουόμενος ὁ 'Ηλιοῦ ὑπὸ του 'Ἐλισσαιέ ἦλθεν εἰς τὰς ὄχθας του 'Ιορδάνου· ἀπλώσας δὲ τὴν μηλωτὴν του ἐχώρισε τὰ ὕδατα και διέβη μετὰ του 'Ἐλισσαιέ· ἀφ' οὗ δὲ ἐπροχώρησαν εἰς τὴν ἔρημον και ἦσαν συνομιλοῦντες, αἰφνης ἄρμα πύρινον και ἵπποι πύρινοι ἀνέλαβον τὸν 'Ηλιοῦ εἰς τὸν οὐρανόν.

Παρατηρήσεις. Ὁ Θεὸς φυλάττει τοὺς δούλους αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καταδιωγμῶν τῶν ἰσχυρῶν, ὡς τὸν 'Ηλιοῦ ἀπὸ τῆς 'Ιεζάβελ.

Ὁ 'Αχαάβ παρέβη τὴν ἐντολὴν του Θεοῦ, ἐπιθυμήσας τὸ κτήμα του πλησίον του. Ἡ 'Ιεζάβελ παρέβη ἄλλην ἐντολὴν, ἐνεργήσασα νὰ φωνευθῇ ὁ Ναβουθαί· ἀλλὰ και ὁ 'Αχαάβ και ἡ 'Ιεζάβελ δεινῶς διὰ τοῦτο ἐτιμωρήθησαν.

Μὴ ἐπιθυμῆτε μηδέποτε ὅ,τι δὲν εἶναι ἰδικόν σας. Ἡ ἐπιθυμία κατὰ τὴν ἁγίαν Γραφὴν γεννᾷ τὴν ἁμαρτίαν και ἡ ἁμαρτία φέρει τὸν θάνατον και τὴν αἰώνιον τιμωρίαν.

Οἱ πιστοὶ εἰς τὸν Θεόν και εἰς τοὺς εὐσεβεῖς διδασκάλους αὐτῶν ἀξιούνται χάριτος, ὡς ὁ 'Ἐλισσαιέ, ὅστις διεδέχθη τὸν 'Ηλιοῦ και ἔλαβε θεῶθεν τὴν χάριν αὐτοῦ.

§ 44. 'Ἐλισσαιέ (Δ. Βασιλ.).

'Ο 'Ηλιοῦ ἀναλαμβανόμενος εἰς οὐρανόν ἀφῆκε νὰ

πέση ἢ μηλωτή του εἰς τὸν Ἐλισσαιέ, ὅστις διαιρέσας δι' αὐτῆς τὰ ρεῖθρα τοῦ Ἰορδάνου καὶ διαβάς ἀβρόχοις ποσίν, ἦλθεν εἰς Ἱεριχώ, ὅπου μὲ ὀλίγον ἄλας καὶ διὰ προσευχῆς κατέστησεν ὑγιεινὰ τὰ ἕως τότε βλαβερὰ ὕδατα. Ἐντεῦθεν ἀναβαίνων εἰς Βαιθήλ, ὑβρίσθη καθ' ὁδὸν ὑπὸ παιδῶν λεγόντων εἰς αὐτόν, Ἀνάβα φαλακρέ, ἀνάβα φαλακρέ. Κατηράσθη δὲ αὐτὰ ἐν ὀνόματι Κυρίου, καὶ ἐν τῷ ἅμα ἐξῆλθον ἐκ τοῦ δάσους δύο ἄρκτοι καὶ κατεσπάραξαν τεσσαράκοντα καὶ δύο ἐξ αὐτῶν.

Ὅτε ὁ Ἰωρὰμ βασιλεὺς Ἰσραὴλ καὶ ὁ Ἰωσαφὰτ βασιλεὺς Ἰούδα, καταδιώκοντες ἐκ συμφώνου τὸν Μωσὰ βασιλέα Μωαβιτῶν, ἦλθον εἰς τὴν ἔρημον, καὶ ἐνόμισαν ὅτι ἤθελον ἀποθάνει δι' ἔλλειψιν ὕδατος, ὁ Ἐλισσαιέ εἶπεν εἰς αὐτούς, ὅτι ὕδωρ θὰ εὑρεθῆ ἄφθονον εἰς τοὺς στρατοὺς των καὶ ὅτι θὰ νικήσωσιν, καὶ οὕτω διὰ τοῦ Ἐλισσαιέ ἔγεινεν.

Ὑστερώτερον ὁ αὐτὸς προφήτης ἀνέστησε νεκρὸν παιδίον· ἴατρευσε τὸν Ναιμὰν ἀρχιστράτηγον τοῦ βασιλέως τῆς Συρίας, πάσχοντα λέπραν· ἐτύφλωσε στρατιώτας ἐλθόντας νὰ τὸν συλλάβωσιν· ἐτιμώρησε διὰ λέπρας τὸν δούλον του Γιεζεί, διότι κρυφίως ζητήσας ἔλαβε παρὰ τοῦ Ναιμὰν χρήματα καὶ δῶρα, ὅπερ διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ ἐγνώρισεν ὁ Ἐλισσαιέ.

Ταῦτα καὶ ἄλλα θαύματα ἔπραξεν ὁ πιστὸς εἰς τὸν Κύριον προφήτης οὗτος.

Παρατηρήσεις. Ἡ ὁργὴ τοῦ Κυρίου καταπίπτει καὶ τιμωρεῖ τοὺς καταφρονοῦντας τοὺς ἁγίους αὐτοῦ λειτουργούς. Οὕτως ἐτιμώρηθησαν τὰ παιδιά τὰ καταγελάσαντα τὸν Ἐλισσαιέ. Ἡ φειλομένη τέλεον σέβας εἰς τοὺς ὑπηρετάς τοῦ Θεοῦ, τὸν ἱερὸν κλῆρον. Οἱ ἀφιερωμένοι εἰδικῶς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κυρίου προσεύχονται ὑπὲρ ἡμῶν, διδάσκουσιν ἡμᾶς καὶ τελετουργοῦσι τὰ πρὸς σωτηρίαν ἡμῶν μυστήρια καὶ τὰς τελετάς. Ὁ σεβόμενος τὸν κλῆρον καὶ τὴν ἐκκλησίαν καὶ μὴ τιμῶν προσηκόντως τοὺς λειτουργοὺς τιμωρεῖται δεινῶς ἐνίστε μὲν εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, ἀφέντως δὲ καὶ πάντοτε εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν.

§ 45. Ἰωνᾶς ὁ προφήτης (Προφ. Ἰωνᾶ Α. Δ.).

Οἱ κάτοικοι τῆς Νινευί, μεγίστης πόλεως καὶ πρωτεύουσας τῶν Ἀσσυρίων, ἐγένοντο κάκιστοι καὶ ἀσεβέστατοι. Ὁ Θεὸς διέταξε τὸν προφήτην Ἰωνᾶν νὰ ὑπάγῃ ἐκεῖ καὶ κηρύξῃ μετάνοιαν. Ὁ Ἰωνᾶς θέλων ν' ἀποφύγῃ τὴν ἀποστολὴν ταύτην, κατέβη εἰς Ἰόππην καὶ ἐπεβίβάσθη εἰς πλοῖον, τὸ ὅποιον ἀπέπλεεν εἰς Θαρσεῖς· ἀλλ' ὁ Θεὸς διήγειρε τρικυμίαν καὶ τὸ πλοῖον ἐκινδύνευσεν νὰ καταποντισθῇ. Οἱ πλέοντες ἔβαλον κλῆρον νὰ μάθωσι τίς ὁ αἴτιος τοῦ κινδύνου· εὐρέθη δὲ ὡς τοιοῦτος ὁ Ἰωνᾶς, διὸ εἶπε καὶ τὸν ἔρριψαν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ παρευθὺς ἐκόπασεν ἡ τρικυμία· ὁ δὲ Θεὸς προσέταξε κῆτος καὶ κατέπιε τὸν προφήτην, ἔμεινε ζῶν οὗτος εἰς τὴν κοιλίαν τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας καὶ προσηύχετο ἐκ τῆς κοιλίας τοῦ κήτους εἰς τὸν Θεόν. Ἐπειτα τὸ κῆτος ἐξῆμεσεν αὐτὸν εἰς τὴν ξηρὰν ἀβλαβῆ. Τότε ὁ Θεὸς λέγει πάλιν εἰς αὐτὸν νὰ ὑπάγῃ εἰς Νινευί.

Ἐλθὼν λοιπὸν εἰς αὐτὴν κηρύττει, « Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἡ Νινευὶ θὰ καταστραφῇ. » Οἱ κάτοικοι πάντες καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς των, συναισθανθέντες τὴν ἀπειλὴν τοῦ Θεοῦ, ἤλθαν εἰς μετάνοιαν εἰλικρινῆ καὶ ταπεινώσιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς ἐλέησας αὐτοὺς σώζει τὴν πόλιν. Ἀλλ' ὁ Ἰωνᾶς λυπηθεὶς διότι δὲν ἐξετελέσθη ἡ προφητεία του, ἐξῆλθε τῆς πόλεως καὶ ἠσύχαζε εἰς τι μέρος. Ἐκεῖ ἐφύτρωσε κολοκύνθη καὶ ἐσκίαζεν αὐτόν. Ἀλλ' αἴφνης ξηρανθεῖσης τῆς κολοκύνθης, ὁ Ἰωνᾶς ἐλυπήθη σφόδρα καὶ ἐπεθύμει ν' ἀποθάνῃ. Τότε εἶπεν εἰς αὐτόν ὁ παρασκευάσας ταῦτα Θεός, Σὺ ἐλυπήθης τὴν κολοκύνθην τὴν ὁποίαν δὲν ἐφύτευσας, καὶ ἐγὼ δὲν ἔπρεπέ νὰ λυπηθῶ τὴν μεταμεληθεῖσαν μεγάλην πόλιν Νινευί;

Παρατηρήσεις. Ὅταν ἀξιώμεθα θείας κλήσεως, δὲν πρέπει

ν' ἀποφeyόμεν αὐτήν. Ὅπου καὶ ἂν ὑπάγωμεν ὁ Κύριος μᾶς εὕρισκει. Καὶ εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης εἶναι ἡ χεὶρ τοῦ Κυρίου.

Ὅταν πολλοὶ πάσχωσιν ἕνεκα ἐνός, οὗτος ὀφείλει, μιμούμενος τὸ παράδειγμα τοῦ Ἰωνᾶ ἐν τῷ πλοίῳ, νὰ θυσιάσῃ ἑαυτὸν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν ἄλλων. Προθύμως ἄς ἐκπληρῶμεν τὸ παρά Θεοῦ ἐπιβαλόμενον εἰς ἡμᾶς καθήκον, καὶ ἄς ἀφίνωμεν εἰς τὸν Κύριον τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐπιτακτομένης ἡμῖν ὑπηρεσίας.

Πρέπει νὰ ἀκούωμεν τοὺς κήρυκας τῆς μετανοίας καὶ οὕτω σωζόμεθα ἀπὸ τῆς ἐπαπειλουμένης καταστροφῆς τῶν σωμάτων καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ἡ τριήμερος διαμονὴ τοῦ Ἰωνᾶ εἰς τὴν κοιλίαν τοῦ κήτους προδιετύπωσε τὴν τριήμερον διαμονὴν εἰς τὸν τάφον τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ

§ 46. Τωβίτ (Βιβλ. Τωβίτ).

Ἐκ τῶν αἰχμαλωτισθέντων ὑπὸ τοῦ καταλύσαντος τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραὴλ βασιλέως τῆς Ἀσσυρίας Σαλμανασσάρου καὶ εἰς Νινευὶ ἀπαχθέντων Ἰσραηλιτῶν ἦτο καὶ ὁ γέρον Τωβίτ, ἀνὴρ εὐσεβῆς καὶ φιλόανθρωπος εἰς ἄκρον. Κοιμηθεὶς ποτε ἐκ κόπου ἔξωθεν τῆς οἰκίας του ἐν Νινευί, ἐτυφλώθη ἐκ κόπρου πτηνῶν καταπεσούσης εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του. Μὴ δυνάμενος δὲ οὕτω νὰ ἐργάζεται, περιέπεσεν εἰς δυστυχίαν μεγάλην. Ἐνθυμηθεὶς τότε ὅτι συγγενῆς τις, ὀνόματι Γαβαήλ, κατοικῶν ἐν Ῥάγοις τῆς Μηδείας, τοῦ ἐχρεώσται δέκα τάλαντα ἀργυρίου, ἀπεφάσισε νὰ στείλῃ τὸν εὐσεβῆ καὶ ἀγαθὸν υἱὸν του Τωβίαν, νὰ λάβῃ τὰ ὀφειλόμενα. Φοβηθεὶς δὲ ὁ Τωβίτ μὴ ἀποθάνῃ, ὅπερ καὶ ἐπεθύμει, ἐκάλεσε πλησίον του τὸν Τωβίαν καὶ πρῶτον συνέστησεν εἰς τὴν ἀγάπην καὶ προστασίαν αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ μητέρα τοῦ Τωβίου, εἶτα δὲ συνεβούλευσεν αὐτὸν διὰ μακρῶν νὰ ἦναι εὐσεβῆς καὶ νὰ φυλάττῃ τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ. Ἀποφασίσας δὲ ὁ Τωβίας νὰ ὑπάγῃ εἰς ἐπιζήτησιν τοῦ ἀργυρίου, εὔρε κατὰ παραγγελίαν τοῦ πατρὸς του ὁδηγόν. Ὁ εὕρεθεὶς ὁδηγὸς ἦτο ὁ ἄγγελος Κυρίου Ῥαφαήλ, τὸν ὁποῖον ὁμως ὡς ἄνθρωπον ὑπέλαβεν ὁ Τωβίας.

Τωβίου ἀναχώρησις. Ἐὐλογεῖται ὑπὸ τοῦ πατρὸς του.

Ἀναχωρήσαντες οἱ δύο ἔφθασαν ἑσπέρας εἰς τὸν ποταμὸν Τίγγρη. Ὁ Ῥαφαὴλ εἶπεν ἐνταῦθα εἰς τὸν Τωβίαν νὰ συλλάβῃ ἰχθύν τινα καὶ νὰ φυλάττῃ καλῶς τὴν καρδίαν, τὸ ἥπαρ καὶ τὴν χολὴν αὐτοῦ. Ἐλθόντες δὲ εἰς Ῥάγους, κατέλυσαν, κατὰ συμβουλήν τοῦ ἀγγέλου, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ῥαγουὴλ συγγενοῦς τοῦ Τωβίτ.

Ὁ Ῥαγουὴλ οὗτος εἶχε θυγατέρα μονογενῆ, ὀνόματι Σάρραν, ἣτις εἶχε λάθει ἀλληλοδιαδόχως ἑπτὰ ἄνδρας, τῶν ὁποίων ἕκαστος ἐφρονεῦετο τὴν πρώτην τοῦ γάμου του νύκτα ὑπὸ τινος δαιμονίου, τὸ ὅποιον ὠνομάζετο Ἀσμοδαῖος. Ὁ ἀγγελος συνεβούλευσε τὸν Τωβίαν νὰ ζητήσῃ γυναῖκα τὴν Σάρραν ταύτην. Ὅτε δὲ ὁ Τωβίας εἶπεν εἰς τὸν Ῥαφαὴλ τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἀσμοδαίου, οὗτος παρήγγειλε νὰ ἐνασχολῆται εἰς προσευχὴν τρεῖς πρὸ τοῦ γάμου του ἡμέρας, καὶ τὴν νύκτα τοῦ γάμου νὰ καύσῃ ἐπὶ ἀνθράκων τὴν καρδίαν καὶ τὸ ἥπαρ τοῦ ἰχθύος καὶ οὕτως ἡ δύναμις τοῦ δαιμονίου ἤθελε καταπαύσει καὶ οὕτως ἐγεινε. Τὴν ἐπιούσαν τοῦ γάμου ἐδόξασαν πάντες τὸν Θεόν, ὅτι ἐσώθη ὁ Τωβίας καὶ ἐπανηγύρισαν τοὺς γάμους

δεκατέσσαρας ἡμέρας, καλέσαντες καὶ τὸν Γαβριήλ εἰς αὐτούς, ὅστις ἔδωκε καὶ ὅσα εἰς τὸν Τωβίτ ἐχρεώσται.

Ἐπανελθὼν δὲ ὁ Τωβίας μετὰ τῆς γυναικὸς του καὶ τοῦ Ῥαφαήλ εἰς τὸν πατέρα του, ἔχρισε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ μετὰ τὴν χολὴν τοῦ ἰχθύος, κατὰ συμβουλήν τοῦ ἀγγέλου, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. Ἄφ' οὗ δὲ ἐώρτασαν ἑπτὰ ἡμέρας, ἐζήτησαν ὕστερον ν' ἀμείψωσι τὸν Ῥαφαήλ διὰ τοὺς κόπους του, ὅθεν ἀπεφασίσθη νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν τὸ ἥμισυ τῶν ὄσων ἔφερον ἐκ Μηδείας, ἀλλὰ τότε ἐφανερώθη οὗτος ὅτι ἦτο ἄγγελος Κυρίου, τοὺς ἐνουθέτησε καὶ ἀνέβη εἰς οὐρανόν.

Παρατηρήσεις. Ὁ Θεὸς εἶναι πάντοτε μετὰ τοὺς εὐσεβεῖς καὶ βοηθεῖ αὐτούς.

Εἰς οὐδεμίαν περίστασιν δὲν πρέπει ν' ἀπιστῶμεν εἰς τὸν Θεόν. *Ὁ Τωβίτ, ἂν καὶ μεταξὺ εἰδωλολατρῶν κατοικῶν εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν, ἔμενον ὄμως πιστὸς εἰς τὴν πίστιν τῶν πατέρων του.

Ὁ Τωβίας, εὐσεβὴς ὢν, ὑπήκουσεν εἰς τὸν πατέρα του καὶ ἀνέλαβε μακρυνὴν ὁδοιπορίαν, ἥτις καὶ αὐτὸν εὐτυχῆ κατέστησε καὶ τοὺς γονεῖς αὐτοῦ. Ἄγγελος Κυρίου συνοδεύει πάντα εὐσεβῆ ἄνθρωπον, ὡς τὸν Τωβίαν, καὶ προφυλάττει αὐτὸν ἀπὸ παντὸς κινδύνου.

Ἀπαλλαγτόμενοι τῶν κινδύνων, πρέπει νὰ δοξολογῶμεν τὸν Θεόν, διότι αὐτὸς εἶναι ὁ σώζων.

Τοὺς ὑπηρετοῦντας ἡμᾶς προθύμως πρέπει νὰ ἀμείβωμεν.

§ 47. Ἰουδίθ (Βιβλ. Ἰουδίθ).

Ὁλοφέρνης ὁ στρατηγὸς τοῦ Ναβουχοδονόσορος ἐπολιόρκει τὴν πόλιν Βετυλούαν. Οἱ πολιορκούμενοι εἶχον ἤδη ἀποφασίσει, ἕνεκεν ἐλλείψεως τῶν ἀναγκαίων, νὰ παραδοθῶσι μετὰ πέντε ἡμέρας. Ὑπῆρχε τότε ἐν τῇ πόλει ταύτῃ γυνὴ χήρα ὠραιότατη καὶ εὐσεβής, ὀνόματι Ἰουδίθ. Αὕτη ἀπεφάσισε, πιστεύουσα εἰς τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, ν' ἀπαλλάξῃ τῆς καταστροφῆς τὴν πόλιν καὶ τοὺς συμπολίτας της. Ὅθεν, ἀποβαλοῦσα τὰ πένθιμα ἐνδύματα, ἐνεδύθη τὴν λαμπροτέραν στολὴν της

καὶ ἐκαλλωπίσθη· προσευχηθεῖσα δὲ εἰς τὸν Κύριον ἐξ-
 ἤλθε τῆς πόλεως μετὰ μιᾶς ὑπηρετρίας καὶ μετέβη εἰς
 τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀσσυρίων. Συλληφθεῖσα ἐκεῖ ὑπὸ
 τῶν φυλάκων, φέρεται εἰς τὸν Ὀλοφέρνην, ὅστις θαυμά-
 σασ τὴν γυναῖκα, εἶπε νὰ τὴν εἰσαγάγωσιν εἰς τὴν σκηνὴν
 του. Ἐδόθη δὲ παρ' αὐτοῦ, κατ' αἰτησίαν της, ἄδεια
 νὰ ἐξέρχηται ἀκωλύτως ἐκ τοῦ στρατοπέδου τὴν νύκτα,
 ἵνα προσεύχηται εἰς τὸν Θεὸν της. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας
 ὁ Ὀλοφέρνης συμποσιάζων ἐκάλεσε καὶ τὴν Ἰουδίθ νὰ
 παρευρεθῇ ἐκεῖ. Καταβεβαρημένος δὲ ὑπὸ τῆς πολυπο-
 σίας, ἐβυθίσθη εἰς βαθὺν ὕπνον· ὡσαύτως καὶ οἱ φύλα-
 κές του. Ἡ Ἰουδίθ τότε, λαβοῦσα τὴν μάχαιράν του,
 ἀπέκοψε τὴν κεφαλὴν του καὶ ἔφερεν αὐτὴν νύκτα, ὅτε
 ἐσυγχωρεῖτο νὰ ἐξέρχηται τοῦ στρατοπέδου, εἰς τὴν Βε-
 τυλοῦαν καὶ ἔδειξεν εἰς τοὺς συμπολίτας της ταύτην

Ἰουδίθ μετὰ τὴν κεφαλὴν τοῦ Ὀλοφέρνου.

Συναλθόντες οὗτοι καὶ ἰδόντες τὴν κεφαλὴν τοῦ Ὀλο-
 φέρνου, ἐδόξασαν τὸν Θεὸν διὰ τὴν ἀπροσδόκητον σω-
 τηρίαν των.

Τὸ πρῶτ' ἐξεληθόντες τῆς πόλεως ἐδίωξαν τὸν κατα-
 τρομασμένον διὰ τὸ γεγονός ἐχθρικὸν στρατὸν καὶ ἐπῆ-

ράν ἄπειρα λάφυρα. Ὁ μέγας ἱερεὺς, ἀκούσας τὸ συμβάν, ἔρχεται εἰς Βετυλούαν ἐξ Ἱερουσαλήμ μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἰδὼν τὴν Ἰουδαίῃ λέγει πρὸς αὐτήν, « Σὺ εἶσαι τὸ καύχημα τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ τοῦ γένους ἡμῶν· κατώρθωσας αὐτὰ εὐδοκίᾳ τοῦ Θεοῦ, νὰ ἦσαι εὐλογημένη παρὰ τῷ παντοκράτορι Κυρίῳ εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον.»

Παρατηρήσεις. Ἐκαστος ὀφείλει, ὡς ἡ Ἰουδαίῃ, ἐν ὀνόματι καὶ βοηθείᾳ τοῦ Κυρίου, νὰ ἐκτίθεται εἰς πάντα κίνδυνον ὑπὲρ πίστεως καὶ πατριδος, καὶ ὁ Θεὸς θὰ ἦναι μετ' αὐτοῦ.

Ἡ προσευχὴ εἶναι ἐν πολέμῳ τὸ συντελεστικώτερον ὄπλον κατὰ τῶν ἀδίκων ἐχθρῶν. Ὁ μικρὸς Δαβὶδ ἐφόνησε τὸν γίγαντα Γολιάθ, ἡ ἀσθενὴς γυνὴ Ἰουδαίῃ ἀπεκεφάλισε τὸν μέγαν στρατηγὸν Ὀλοφέρνην. Ἐκ τούτου δεικνύεται ὅτι ὁ Θεὸς μεταχειρίζεται πολλάκις εἰς μεγάλα ἔργα μικροὺς καὶ ἀδυνάτους, τοὺς ὁποίους ἡ δύναμις αὐτοῦ ἐνισχύει καὶ γίνονται ὄργανα τῆς σωτηρίας πολλῶν.

§ 48. Ἡ εἰς Βαβυλῶνα αἰχμαλωσία.

(Δ· Βασιλ. ΙΖ—ΚΕ.).

Εἶπομέν ἄνωτέρω, ὅτι τὸ μὲν βασιλεῖον τοῦ Ἰσραὴλ κατελύθη τὸ 722 π. Χ. καὶ οἱ αὐτὸ συγκροτοῦντες ὑπέπεσον εἰς δουλείαν. Τὸ δὲ βασιλεῖον τοῦ Ἰούδα διήρκεσε μέχρι τοῦ 585 π. Χ.

Ὁ βασιλεὺς Ναβουχοδονόσορ ἐλθὼν εἰς Ἱερουσαλήμ, ὅτε ἐβασίλευεν ὁ Ἰωακείμ, ἐπόρθησεν αὐτήν καὶ ἀπήγαγε τοῦτον δέσμιον εἰς Βαβυλῶνα, ὕστερον δὲ καὶ τὸν διάδοχον αὐτοῦ υἱὸν του Ἰεχονίαν μετὰ τῶν προκρίτων.

Μετὰ ἐννέα ἔτη ἠχμαλώτευσεν καὶ τὸν ἔσχατον τῆς Ἱερουσαλήμ βασιλέα Σεδεκίαν, καὶ ἐσφαζεν ἐνώπιόν του τοὺς υἱούς του, αὐτὸν δὲ τυφλώσας ἐρρίψε διὰ βίου εἰς τὸ ἐν Βαβυλῶνι δεσμωτήριον. Μετὰ ἓνα μῆνα ὁ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ναβουχοδονόσορος Ναβουζαρδάν εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἔκαυσε τὸν ναὸν τοῦ Σολομῶντος καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, κατέστρεψε τὰ τείχη τῆς πόλεως καὶ κατηδάφισεν αὐτήν ὀλοκλήρως· ἐσφάγη δὲ

ὁ ἀρχιερεὺς, πολλοὶ ἀξιωματικοὶ καὶ ἐξήκοντα πρόκριτοι παρὰ τοῦ Ναβουχοδονόσορος, εἰς τὸν ὁποῖον τοὺς ἔφερον ὁ Ναβουζαρδάν. Ἄπαντα δὲ τὸν λαὸν ἀπήγαγεν εἰς αἰχμαλωσίαν, ἐκτὸς πτωχῶν τινῶν γεωργῶν καὶ ἐργατῶν, τῶν ὁποίων οἱ πλεῖστοι κατέφυγον ὕστερον εἰς Αἴγυπτον, λαβόντες μεθ' ἑαυτῶν καὶ τὸν προφήτην Ἰερεμίαν, ὅστις δεινοπαθῶς εἶχε θρηνησεὶ τὴν καταστροφὴν τῆς Ἱερουσαλήμ.

Οἱ εἰς αἰχμαλωσίαν Ἰουδαῖοι δὲν ἠδύναντο νὰ λησμονήσωσι τὴν Ἱερουσαλήμ. Ὁ Ναβουχοδονόσορ μετεχειρίσθη αὐτοὺς ὕστερον φιλανθρώπως, καὶ εἰς τινὰς μάλιστὰ ἔδωκεν ἀξιώματα· ἀφῆκεν αὐτοὺς νὰ ἔχωσιν ἰδίους κριτὰς τῶν ὑποθέσεών των κατὰ τοὺς νόμους των. Οὗτοι ὅμως ἔτρεφον πάντοτε ἐλπίδα, ὅτι, κατὰ τὰς προφητείας, τὰ ὑψωθέντα διὰ τῆς πτώσεως αὐτῶν ἔθνη θὰ κατεστρέφοντο, καὶ αὐτοὶ θὰ ἐπέστρεφον εἰς τὴν πατρίδα των καὶ θὰ ἀνωκοδόμουν τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου.

Παρατηρήσεις. Τὴν κατάλυσιν τῶν βασιλείων τοῦ Ἰούδα καὶ Ἰσραὴλ ἔφερε πρῶτον ὁ ἐξ ἁμαρτιῶν εἰς δύο βασιλεία διαμελισμὸς αὐτῶν. Ἡ ἀσέβεια τοῦ λαοῦ, ἐπανειλημμένως εἰς εἰδωλολατρείαν ἐκπίπτοντος, ἐπέφερον ἐπὶ τέλους καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν. Ὁ Θεὸς δίδει εὐκαιρίας μετανοίας καὶ μακροθυμεῖ. Τὸ παράδειγμα τῆς καταλύσεως τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραὴλ δὲν ἐσωφρόνισε τὸ τοῦ Ἰούδα· ὅθεν κατελύθη καὶ αὐτὸ καὶ ἀπῆχθησαν οἱ Ἰουδαῖοι εἰς αἰχμαλωσίαν. Ἡ δυστυχία φέρει πολλάκις τὸν ἄνθρωπον εἰς συναίσθησιν· ὅθεν μετὰ θαυράων ἐνθυμοῦντο τὴν πατρίδα των καὶ εἰς αὐτὴν ἀπέβλεπον.

Ἡ στέρησις τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς πατρίδος εἶναι τὰ ὀδυνηρότατα τῆς καρδίας βάσανα. Ὅθεν πρέπει νὰ παρακαλῶμεν τὸν Θεὸν εὐσεβοῦντες νὰ φυλάττη ἡμᾶς ἀπὸ τιοιαύτης σκληρᾶς δοκιμασίας, καὶ νὰ λυτρώνη τοὺς ἐν δουλείᾳ ὄντας.

§ 49. Ὁ Δανιὴλ καὶ ἡ Σωσάννα (Δαν. Α' καὶ Προοίμ.).

Ὁ βασιλεὺς Ναβουχοδονόσορ διέταξε τὸν ἀρχιευνουῶν αὐτοῦ νὰ ἐκλέξη ἀμέμπτους καὶ εὐφυεῖς νέους ἐκ τῶν αἰχμαλωτισθέντων μετὰ τοῦ Ἰωακείμ, βασιλέως Ἰούδα, εὐγενῶν Ἰουδαίων, καὶ νὰ ἐκπαιδεύσωσιν αὐτοὺς εἰς τὴν σοφίαν τῶν Χαλδαίων καὶ νὰ τοὺς τρέφωσι μὲ φαγητὰ τῆς βασιλικῆς τραπέζης.

Μεταξὺ τῶν οὕτως ἐκλεχθέντων ἦσαν καὶ οἱ νέοι τότε τὴν ἡλικίαν Δανιήλ, Ἀνανίας, Ἀζαρίας καὶ Μισαήλ. Ὁ βασιλεὺς Ναβουχοδονόσορ προσέταξε νὰ τοὺς τρέφωσι καλῶς καὶ νὰ τοὺς ἐκπαιδεύσωσι κατὰ τὴν σοφίαν τῶν Χαλδαίων καὶ οὕτω νὰ τοὺς παρουσιάσωσιν εἰς αὐτόν. Ἄλλ' οὗτοι παρεκάλεσαν τὸν ἐπιστάτην αὐτῶν νὰ τοὺς τρέφῃ μὲ ὄσπρια καὶ τὰς ἐπιτετραμμένας παρὰ τοῦ νόμου τοῦ Μωϋσέως τροφάς, ὅπερ καὶ κατώρθωσαν. Διέμενον δὲ πιστοὶ εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ἐτήρουν τὰ τῆς πίστεως αὐτῶν· ἐπέδωκαν δὲ εἰς τὰς σπουδάς των καὶ ἀπέκτησαν σοφίαν· ὁ Δανιήλ μάλιστα καὶ προφητικὸν χάρισμα παρὰ τοῦ Κυρίου ἔλαβε, καὶ ὑπὲρ τοὺς ἄλλους ἀνεδείχθη· ὠνόμασαν δὲ τὸν μὲν Δανιήλ Βαλτάσαρ, τοὺς δὲ τρεῖς ἄλλους παῖδας, Σεδράχ, Μισάχ καὶ Ἀβδεναγῶ.

Οἱ Ἰουδαῖοι, ἂν καὶ αἰχμάλωτοι, ἐκρίνοντο ὁμῶς κατὰ τοὺς νόμους αὐτῶν. Εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἰωακείμ, ἐπισήμου Ἰουδαίου, ἐκρίναν τὸν λαὸν δύο πρεσβύτεροι, ἄνδρες πονηροὶ καὶ ὑποκριταί· οὗτοι ἠγάπησαν τὴν γυναῖκα τοῦ Ἰωακείμ· ἀλλ' αὕτη ἐνάρετος οὐσα ἔμενε τιμία καὶ πιστὴ εἰς τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ. Οἱ κριταὶ οὗτοι πρὸς ἐκδίκησιν τὴν ἐσυκοφάντησαν ὡς τάχα ἄτιμον. Προσαχθεῖσα δὲ καὶ κριθεῖσα κατὰ τὴν πιστευθεῖσαν συκοφαντίαν, κατεδικάσθη εἰς θάνατον, κατὰ τὸν νόμον τοῦ Μωϋσέως· ἐν ᾧ δὲ ἐφέρετο νὰ θανατωθῇ, κράζει ὁ νέος Δανιήλ, «Εἶμαι καθαρὸς ἀπὸ τοῦ αἵματος ταύτης»· κατέκρινε δὲ τὸν λαὸν διότι ἐπίστευσεν εἰς τοὺς συκοφάντας. Ὁ λαὸς τότε ἐπέστρεψεν εἰς τὸ δικαστήριον, ὅπου ὁ Δανιήλ ἀπέδειξε καθαρῶτατα τὴν γενομένην ἐπιβουλήν· διότι ἐξετάσας χωριστὰ ἕκαστον τῶν δύο ψευδομαρτύρων ἀπέδειξεν ὅτι δὲν ἦσαν σύμφωνοι εἰς τὴν κατηγορίαν, τὴν ὁποίαν ἔκαμαν, εὐρεθέντες εἰς ἀντίφασιν. Ὅθεν ἡ μὲν ἐνάρετος καὶ εὐσεβὴς Σωσάννα ἀθωωθείσα ἀπελύθη πρὸς χαρὰν τῶν γονέων, τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῶν οἰκείων της, οἵτινες ἐδόξασαν τὸν Θεόν, διότι ἐσώθη ἡ ὑπόληψις

καὶ ἡ ζωὴ τῆς Σωσάννης, οἱ δὲ δύο παράνομοι καὶ ἐπίβουλοι ἐκεῖνοι ἄνδρες καταδικασθέντες ἐθανατώθησαν.

Παρατηρήσεις. Οὐδεμία ἐξ ἀνθρώπων περιποίησις καὶ τιμὴ πρέπει ν' ἀπαλλοτριώνη ἡμᾶς ἀπὸ τῆς πίστεως ἡμῶν.

Πρέπει νὰ ἤμεθα ἐγκρατεῖς εἰς ὅλα, ὡς ὁ Δανιὴλ καὶ οἱ ἄλλοι τρεῖς παῖδες, προτιμήσαντες νὰ τρώωσιν ὄσπρια, κατὰ τὸν νόμον τῶν πατέρων τῶν, καὶ οὐχὶ φαγητὰ ἀπηγορευμένα ὑπὸ τοῦ νόμου.

Ὁ πιστὸς καὶ εὐσεβὴς ἄνθρωπος καὶ ἑαυτὸν καὶ ἄλλους σώζει ἐκ τῶν κακῶν, ὡς ὁ Δανιὴλ τὴν Σωσάνναν.

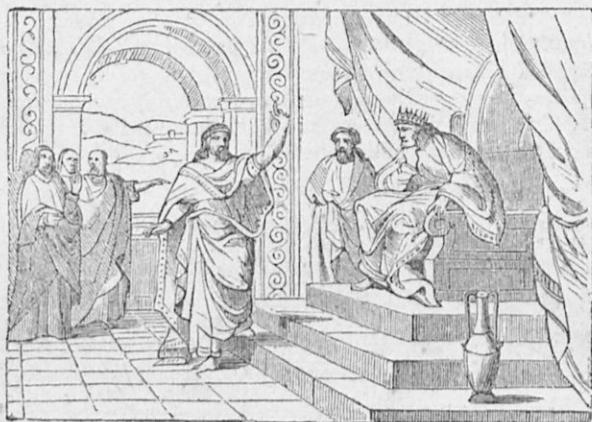
Οἱ ἐπίβουλοι καὶ συκοφάνται ἐξελέγχονται καὶ τιμωροῦνται καὶ οἱ ἀθῶοι σώζονται ἀπὸ τῆς ἀδικίου ποινῆς. Οὕτως ἱκανοποιεῖται ἡ ἀρετὴ καὶ χαρὰ γίνεται εἰς τοὺς οἰκείους τῶν ἀθῶων.

§ 50. Ἐνύπνιον τοῦ Ναβουχοδονόσορος

(Δαν. κεφ. Β.).

Ὁ βασιλεὺς Ναβουχοδονόσορ εἶδεν ἐνύπνιον, τὸ ὁποῖον τόσον τὸν ἐτάραξεν, ὥστε ὅτε ἐξύπνησε δὲν τὸ ἐνεθυμεῖτο πλέον. Ἐπειδὴ δὲ οὐδεὶς τῶν μάγων καὶ τῶν σοφῶν ἠδυνήθη, κατὰ τὴν προσταγὴν τοῦ νὰ μαντεύσῃ τί ἐνύπνιον εἶδε καὶ τί ἐσήμαινεν, ἀπεφάσισε νὰ τοὺς φονεύσῃ πάντας. Τότε ὁ Δανιὴλ ἐμήνυσε εἰς τὸν βασιλέα νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν καιρὸν διὰ νὰ εἴπῃ καὶ ἐξηγήσῃ τὸ ἐνύπνιον· προσευχηθεὶς ὁ Δανιὴλ, καὶ οἱ τρεῖς ἄλλοι παῖδες ὑπὲρ αὐτοῦ, ἐπαρουσιάσθη εἰς τὸν Ναβουχοδονόσορα καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν, « Ἐνυπνιάσθης, βασιλεῦ, καὶ εἶδες εἰκόνα ὑψηλὴν, ἔχουσαν τὴν κεφαλὴν χρυσοῦν, τὸ στῆθος καὶ τοὺς βραχίονας ἀργυροῦς, τὴν κοιλίαν καὶ τοὺς μηρούς χαλκίους, τὰς κνήμας σιδηρᾶς καὶ τῶν ποδῶν μέρος σιδηροῦν καὶ μέρος ὀστράκινον. Αἰφνιδίως δὲ ἐκόπη ἀφ' ἑαυτοῦ, χωρὶς ἐνεργείας χειρῶν, λίθος ἐκ-τοῦ ὄρους καὶ κτυπήσας τὴν εἰκόνα μετέβαλεν αὐτὴν εἰς κόνιν, ἣτις ἐχάθη. Ὁ λίθος δὲ οὗτος κατέστη ὄρος μέγα, τὸ ὁποῖον ἐσκέπασεν ὅλην τὴν γῆν. » Ὁ Δανιὴλ ὕστερον ἐξήγησε τὸ ἐνύπνιον, προφητεύσας ὅτι διὰ τῶν διαφόρων ὑλῶν ἐδηλοῦντο διάφορα βασίλεια καὶ ἡ τύχη αὐτῶν, καὶ ἐξήγησεν αὐτὰ· περὶ δὲ τοῦ λίθου εἶπεν, ὅτι ὁ Θεὸς θὰ ἀνα-

στήση βασιλείαν τοῦ οὐρανοῦ, ἣτις θὰ καταλύσῃ ὅλας τὰς βασιλείας τῆς γῆς καὶ θὰ μένη εἰς τοὺς αἰῶνας, (ἐννόει δὲ ὁ Δανιὴλ τὴν ἔλευσιν τοῦ Χριστοῦ). Ὁ Ναβουχοδονόσορ εἶπε τότε εἰς τὸν Δανιὴλ, Ὁ Θεός σου εἶναι Θεὸς θεῶν καὶ Κύριος βασιλείων ἀποκαλύπτων μυστήρια.

Ὁ Δανιὴλ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως Ναβουχοδονόσορος.

Ἐψῶσε δὲ τὸν Δανιὴλ εἰς μέγα ἀξίωμα· διώρισε δέ, κατ' αἴτησίν του, καὶ τοὺς τρεῖς παῖδας εἰς ὑπηρεσίαν, καὶ ἔγεινεν ὁ Δανιὴλ μέγας καὶ πολὺς εἰς τὴν αὐλήν τοῦ βασιλέως.

Παρατηρήσεις. Ὁ Θεὸς σοφίζει τὸν πιστὸν αὐτοῦ καὶ γίνεται αὐτοῦ αἴτιος νὰ δοξάζεται τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ.

Ἡ προσευχὴ πρέπει νὰ προηγῆται παντὸς ἔργου. Οἱ τρεῖς παῖδες προσηυχῆθησαν ὑπὲρ τοῦ φίλου αὐτῶν Δανιὴλ. Ὁ Θεὸς ἀκοεῖ τὴν δέησιν τῶν δικαίων. Ὅθεν ὀφείλομεν καὶ ἡμεῖς νὰ προσευχόμεθα καὶ τοὺς λειτουργοὺς τοῦ Κυρίου καὶ τοὺς εὐσεβεῖς ἄνδρας νὰ παρακαλῶμεν νὰ προσεύχωνται ὑπὲρ ἡμῶν, διότι πολὺ ἰσχύει τοῦ δικαίου ἡ δέησις.

Ἡ εὐσέβεια πολλάκις ἀνταμείβεται καὶ εἰς τοῦτον τὸν κόσμον. Ὁ Δανιὴλ καὶ οἱ τρεῖς παῖδες ἔλαβον μεγάλα ἀξιώματα παρὰ τοῦ Ναβουχοδονόσορος, ὅστις μάλιστα ἂν καὶ εἰδωλολάτρης, ἀνεγνώρισε τὴν δύναμιν καὶ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ.

§ 51. Οἱ τρεῖς παῖδες ἐν τῇ καμίνῳ
(Δαν. κεφ. Γ.).

Ὀλίγον καιρὸν μετὰ ταῦτα ὁ Ναβουχοδονόσορ ἐποίη-

σεν εικόνα χρυσήν ὑπερμεγέθη, ἔστησεν αὐτὴν εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Βαβυλῶνος Δειρὰν καὶ προσέταξεν ὅλους, ἵνα, ἅμα δοθέντος σημείου διὰ φωνῆς σάλπιγγος καὶ ἄλλων μουσικῶν ὀργάνων, πέσωσι καὶ προσκυνήσωσι τὴν εἰκόνα αὐτὴν. Οἱ τρεῖς παῖδες φίλοι τοῦ Δανιήλ, Ἀνανίας, Ἀζαρίας καὶ Μισαήλ, δὲν ἠθέλησαν νὰ προσκυνήσωσι τὸ εἶδωλον τοῦτο, ἐπειδὴ ἀντέβαινον εἰς τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ ἢ τοιαύτη πρᾶξις. Ἐπειδὴ δὲ ἐπέμενον μὴ θέλοντες νὰ παρανομήσωσιν, ὁ βασιλεὺς διέταξε νὰ κούσωσιν ἐπταπλασίως κάμινον πυρὸς καὶ νὰ ῥίψωσιν εἰς ταύτην τοὺς τρεῖς παῖδας. Ῥιφθέντες εἰς αὐτὴν οἱ παῖδες οὐδὲν κακὸν ἔπαθαν, διότι ἄγγελος Κυρίου κατέβη εἰς τὴν κάμινον καὶ ἐμπόδιζε τὴν δύναμιν τοῦ πυρὸς νὰ βλάβῃ αὐτούς, οἵτινες μετὰ τοῦ ἀγγέλου ἐν τῷ μέσῳ τῆς καμίνου ὕμνον τὸν Θεόν. Ὁ Ναβουχοδονόσορ ἰδὼν εἰς τὴν κάμινον τέσσαρας ἀντὶ τριῶν καὶ φοβηθεὶς, διέταξε νὰ ἐξέλθωσιν ἐκ τῆς καμίνου οἱ τρεῖς παῖδες· ἐξῆλθον καὶ οὔτε θοῖξ τῆς κεφαλῆς των ἦτο βεβλαμμένη, οὔτε ὀσμήν τοῦ πυρὸς εἶχον. Ὁ Ναβουχοδονόσορ ἐκπεπληγμένος προσέταξε νὰ μὴ τύχη καὶ βλασφημῆση τις τὸν Θεὸν τοῦ Σεδράχ, Μισάχ καὶ Ἀβδναγῶ, ἄλλως θὰ τιμωρηθῆ. Ἐτίμησε δὲ εἰς Βαβυλῶνα τοὺς πιστοὺς εἰς τὸν Θεὸν τρεῖς παῖδας, ἀνυψώσας αὐτοὺς εἰς ἀξιώματα μεγάλα παρὰ τῷ λαῷ αὐτῶν.

Παρατηρήσεις. Οὐδεμίαν τιμωρίαν καὶ βάσανον πρέπει νὰ μᾶς φοβίξῃ καὶ νὰ ἀρνώμεθα ἐκ τοῦ τοιοῦτου φόβου τὴν ἀληθινὴν πίστιν. Μυριάδες μαρτύρων ὑπέστησαν ἀπείρους βασάνους ὑπὲρ τῆς ἀληθείας τῆς πίστεως καὶ ἀπολαύουσιν ἤδη αἰωνίας μακαριότητος.

Ὁ Θεὸς εἶναι πάντοτε μετὰ τοὺς πιστοὺς εἰς αὐτόν. Ὅπως οἱ τρεῖς παῖδες ἔμειναν ἀβλαβεῖς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρὸς, οὕτω καὶ πᾶς χριστιανός, ἔτοιμος εἰς θάνατον ὑπὲρ τῆς ἀγίας καὶ ὀρθοδόξου πίστεως, ἀπαλλάττεται τοῦ αἰωνίου πυρὸς τῆς κολάσεως καὶ ἀγάλλεται ἐν οὐρανοῖς μετὰ τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ.

§ 52. Ἔτερον ἐνύπνιον τοῦ Ναβουχοδονόσορος
(Δαν. κεφ. Δ.).

Μετά τινα καιρὸν εἶδεν ὁ αὐτὸς βασιλεὺς τὸ ἐξῆς

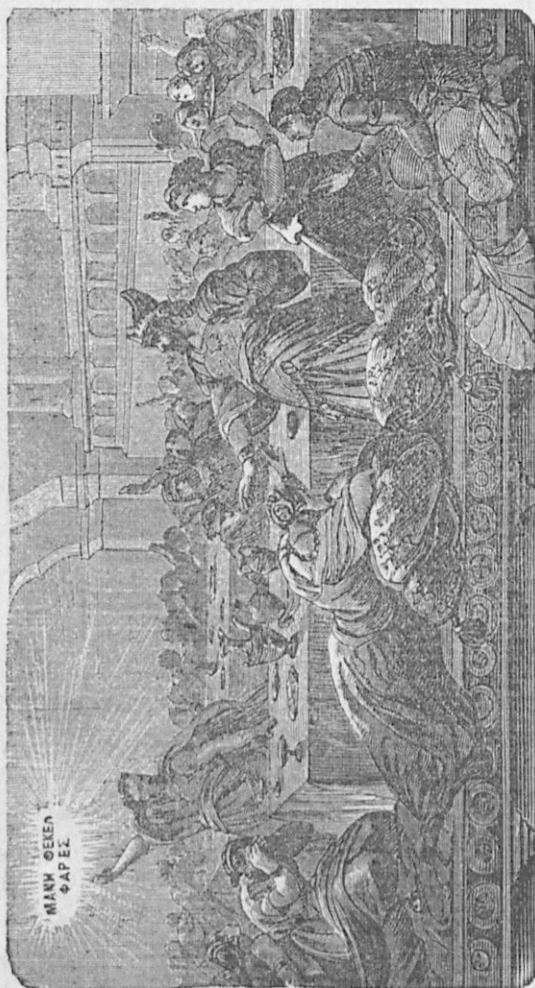
δραμα. Δένδρον ἐν τῷ μέσῳ τῆς γῆς εἶδε πεφυτευμένον· ἡ κορυφή του ἔφθανεν μέχρι οὐρανοῦ· οἱ κλάδοι του ἐξετείνοντο μέχρι τῶν ἐσχρατιῶν τοῦ κόσμου· ἐκ τοῦ καρποῦ ἐτρέφοντο πολλὰ ζῶα· εἰς τοὺς κλάδους του ἐφώλευον τὰ ὄρνεα τοῦ οὐρανοῦ καὶ εἰς τὴν σκιάν του κατῶκουν τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ. Ἄγγελος δὲ ἐξ οὐρανοῦ φωνάζει, Νὰ κοπῆ τὸ δένδρον καὶ νὰ διασκορπισθῶσι τὰ φύλλα καὶ οἱ καρποὶ αὐτοῦ, νὰ ἀφειθῆ δὲ μόνον ἡ ρίζα, καὶ νὰ ἀλυσσοδεθῆ ὁ διὰ τοῦ δένδρου ἐννοούμενος, ἀφ' οὗ μεταβληθῆ ἡ φύσις αὐτοῦ εἰς θηρίον, ἕως οὗ παρέλθωσιν ἑπτὰ καιροί. Οὐδεὶς ἠδυνήθη πάλιν νὰ ἐξηγήσῃ τὸ ἐνύπνιον τοῦτο τοῦ βασιλέως παρεκτὸς τοῦ Δανιήλ, ὅστις ἐξήγησεν αὐτὸ ὅπως καὶ συνέβη ὕστερον. Εἶπε λοιπὸν εἰς τὸν Ναβουχοδονόσορα, Σὺ, βασιλεῦ, θὰ διωχθῆς ἐκ τῆς κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων καὶ θὰ κατοικήσῃς μετὰ τῶν ἀγρία θηρία, ἕως οὗ μετὰ ἔτη γνωρίσῃς ὅτι τοῦ Ὑψίστου Θεοῦ εἶναι ὅλαι αἱ βασιλεῖαι καὶ τὰς δίδει εἰς ὅν τινα εὐαρεστήται.

Ἡ ἐξήγησις αὕτη τοῦ Δανιήλ ἐπληθήευσεν οὕτω. Μετὰ ἓν ἔτος ἐν ᾧ περιεπάτει ὁ Ναβουχοδονόσορ εἰς τὸν ναὸν τῆς βασιλείας του, εἶπε « Δὲν εἶναι αὕτη ἡ Βαβυλῶν ἡ μεγάλη, τὴν ὁποίαν ἐγὼ φκοδόμησα εἰς κατῶκίαν τῆς βασιλείας μου μετὰ τὴν δύναμίν μου καὶ εἰς τὴν λάμπιν τῆς δόξης μου ; » Ἐν ᾧ δὲ ἔλεγε ταῦτα, γίνεται ἔμμανθς καὶ νομίζει ὅτι μετεβλήθη εἰς θηρίον. Οἱ ἄνθρωποι τότε τὸν ἐδίωξαν καὶ ἐζῆ μετὰ τῶν θηρίων τρεφόμενος ὡς ἐκεῖνα. Ἄλλ' ὅτε ἦλθεν ὁ δίωρισμένος καιρὸς, ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς του εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐδοξολόγησε τὸν Θεόν. Τότε ἐπανέρχεται εἰς ἑαυτὸν, καὶ λαβὼν τὴν προτέραν μορφήν του, βασιλεύει πάλιν.

Παρατηρήσεις. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος φθάσῃ εἰς τὸ ἔπακρον τῆς εὐδαιμονίας καὶ λησμονῆ ὅτι πᾶν ἀγαθὸν θεόθεν ἔρχεται, ἐπίκειται εἰς αὐτὸν βαρεῖα συμφορὰ καὶ ἔρχεται αὕτη, ἂν μὴ προλάβῃ τις αὐτὴν διὰ ταπεινώσεως ἐνώπιον τοῦ Κυρίου τῶν ὄλων. Ἄν ἀφήσῃ τις τὴν ἁμαρτίαν νὰ κυριεύσῃ αὐτόν, ἀποθηριούται ἡ καρδιά του, μισεῖται καὶ διώκεται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ μόνον διὰ τῆς μετανοίας

δύναται πάλιν νὰ ἀξιώθῃ συγχωρήσεως, νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν προτέραν ἐν Κυρίῳ θέσιν του, καὶ νὰ γείνη ὠφελίμος εἰς ἑαυτὸν καὶ εἰς ἄλλους.

§ 53. Ὁ Δανιήλ εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων
(Δαν. Ε.)

Συμπόσιον Βαλτάσαρ.

Τὸν Ναβουχοδονόσορα, βασιλεύσαντα 45 ἔτη, διαδέχεται ὁ υἱὸς του Βαλτάσαρ. Ἐν ᾧ οὗτος εἶχε μέγα Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

συμπόσιον, εἶδεν εἰς τὸν τοῖχον χεῖρα γράφουσιν λέξεις, τὰς ὁποίας δὲν ἐκαταλάμβανεν· ἐτρόμαξε δὲ ἐκ τῆς θεάς τῆς χειρός. Ἐκ τῶν κληθέντων σοφῶν καὶ μάγων οὐδεὶς ἠδυνήθη νὰ ἀναγνώσῃ τὰ γραφέντα. Μόνος ὁ Δανιὴλ ἐξήγησε ταῦτα εἰπὼν εἰς τὸν Βαλτάσαρ, ὅτι ἡ βασιλεία του θὰ περιέλθῃ εἰς τοὺς Μήδους καὶ τοὺς Πέρσας. Καὶ τῷ ὄντι τὴν αὐτὴν νύκτα ἐκυριεύθη ἡ Βαβυλῶν, ἐφρονεύθη ὁ Βαλτάσαρ, καὶ Δαρεῖος ὁ Μήδος παρέλαβε τὴν βασιλείαν τῆς Βαβυλῶνος. Αἱ γραφεῖσαι λέξεις ἦσαν αὗται «Μανὴ θεκὲλ φάρες.»

Ὁ Δανιὴλ εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων.

Ὁ νέος βασιλεὺς ὕψωσεν ἐν τιμῇ καὶ ἀξιώματι τὸν Δανιὴλ, διὸ καὶ ἐφθόνουν καὶ ἐπέβουλευοντο αὐτὸν οἱ μεγιστάνες διὰ τὸ ἀξίωμα του. Γνωρίζοντες οὗτοι ὅτι ὁ Δανιὴλ προσηύχετο τρεῖς τῆς ἡμέρας βλέπων πρὸς τὴν Ἱερουσαλήμ, συνεβούλευσαν τὸν βασιλέα Δαρεῖον καὶ προσέταξε νὰ μὴ ζητήσῃ τις ἐπὶ τριάκοντα ἡμέρας παρ' ἄλλου τίποτε, εἰμὴ μόνον παρὰ τοῦ βασιλέως· ὁ δὲ παραβάτης τῆς διαταγῆς ταύτης νὰ ριφθῇ εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων. Ὁ Δανιὴλ παρακούσας εἰς τὴν διαταγὴν ταύτην ὡς ἀσεβῆ, ἐξηκολούθει νὰ προσεύχεται εἰς τὸν Θεὸν ὡς καὶ πρότερον. Καταδοθεὶς δὲ εἰς τὸν βασιλέα, ἐρρίφθη

εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων, ὡς παραβάτης τῆς προσταγῆς του. Ὁ βασιλεὺς ἐλυπήθη διὰ τὸ συμβῆναι τοῦτο, καὶ ἐκοιμήθη χωρὶς νὰ δειπνήσῃ, ἀλλ' ὁ Θεὸς ἔφραξε τὰ στόματα τῶν λεόντων. Τὸ πρῶν ἦλθεν ὁ βασιλεὺς νὰ ἴδῃ αὐτοπροσώπως τί ἀπέγεινεν ὁ ἀγαπητὸς εἰς αὐτὸν Δανιήλ. Ἰδὼν δὲ σῶον αὐτόν, διέταξε πάντας νὰ σέβωνται τὸν Θεὸν τοῦ Δανιήλ, καὶ ἔρριψεν εἰς τὸν λάκκον τοὺς διαβαλόντας αὐτὸν μεγιστᾶνας, τοὺς ὁποίους εὐθὺς κατεσπάραζαν οἱ λέοντες.

Οὕτω δὲ ὁ Δανιήλ ἐξηκολούθει ἔχων μέγα ἀξίωμα ἐπὶ τοῦ βασιλείου τούτου καὶ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ. Κατέστρεψε δὲ καὶ τὸν ψευδοθεὸν Βήλ καὶ τὸ τέμενος αὐτοῦ, καὶ ἀπέκτεινε μέγαν τινὰ δράκοντα, τὸν ὁποῖον ἐσέβοντο ὡς θεὸν οἱ Βαβυλώνιοι.

Προφητεύσας δὲ σαφέστατα τὰ περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Μεσσίου καὶ προσδιόρισας μάλιστα καὶ τὸν καιρὸν αὐτῆς, ἐτελεύτησε γέρων ὁ Δανιήλ καὶ πιστὸς εἰς τὸν Κύριον.

Παρατηρήσεις. Δὲν λείπουν οὐδέποτε οἱ ἐπιβουλευόντες τοὺς ἁγίους καὶ τοὺς ἱερούς ἀνδρας· ἀλλ' ὁ Θεὸς εἶναι πάντοτε μετ' αὐτούς. Εἰς πάντα διωγμὸν πρέπει ν' ἀφιερῶμεθα εἰς τὸν Θεόν, καὶ ἀφόβως νὰ ὁμολογῶμεν τὸ ἅγιον αὐτοῦ ὄνομα, μηδὲως φοβούμενοι τὰς παρὰ ἀνθρώπων ἀσεβῶν ἀπειλὰς, μηδ' αὐτὸν τὸν θάνατον. Ὁ Θεὸς οὕτως οὐ μόνον σώζει ἡμᾶς, ἀλλὰ προάγει ἡμᾶς εἰς δόξαν ἀληθῆ καὶ ἀμείβει ἡμᾶς καὶ μετὰ θάνατον.

§ 54. Τέλος τῆς αἰχμαλωσίας τῶν Ἰουδαίων (Ἔσδρας Α'. κτ.).

Κῦρος ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν, ἐξουσιάσας τὸ βασιλεῖον τῶν Μήδων καὶ τῶν Χαλδαίων, ἔγεινε κύριος καὶ τῆς Βαβυλώνας. Ἐκήρυξε δὲ εἰς ὅλον τὸ κράτος του τὰ ἐξῆς, «Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ οὐρανοῦ, ὅστις μοι ἔδωκε πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου, μετ' ἐπέταξε νὰ οἰκοδομήσω ναὸν αὐτοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ· ὅστις λοιπὸν θέλει ἐκ τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων, ἃς ὑπάγῃ εἰς Ἱερουσαλήμ νὰ ἀνοικοδομήσῃ τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ Ἰσραήλ.» Εὐθὺς περὶ τὰς 50,000 Ἰουδαίων, ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ ἐκ τῆς

γενεᾶς τοῦ Δαβίδ καταγομένου Ζοροβάβελ καὶ τοῦ ἀρχιερέως Ἰησοῦ, ἐπανῆλθον εἰς Ἱερουσαλήμ, φέροντες μεθ' ἑαυτῶν τὰ ἱερὰ σκεύη τοῦ ναοῦ, τὰ ὅποια ἀπέδωκεν εἰς αὐτοὺς ὁ Κύρος· εὔρον δὲ αὐτὴν ἔρημον καὶ κατεστραμμένην.

Ἐπανελθόντες εἰς τὴν γῆν τῶν πατέρων αὐτῶν οἱ Ἰουδαῖοι ἤρχισαν τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ. Κατὰ διαταγὴν τοῦ Κυρίου οἱ ἔμποροι τῆς Τύρου καὶ τῆς Σιδῶνος ἐχορήγουν τὸ ἀναγκαῖον ὕλικόν καὶ τὸ ἔργον ἐπροχώρει. Ἄλλ' οἱ Σαμαρεῖται, λαὸς ἀνάμικτος ἐκ τῶν παλαιῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ Ἀσσυρίων ἀποίκων, τοὺς ὁποίους εἶχε στείλει ὁ Σαλμανασάρ, παρενέβαλον ἄπειρα ἐμπόδια, συκοφαντοῦντες εἰς τὸν διάδοχον τοῦ Κυρίου Καμβύσην τοὺς Ἰουδαίους ὡς λαὸν ἀχάριστον καὶ ἐπαναστατικόν. Ὁ Καμβύσης, ἀκούσας τοὺς λόγους τῶν, ἠκύρωσε τὸ διάταγμα τοῦ πατρὸς του Κυρίου· ἀλλ' ὁ μετ' αὐτὸν βασιλεύσας Δαρεῖος ἔδωκεν ἄδειαν νὰ οἰκοδομηθῇ ὁ ναός, καὶ οἱ διάδοχοι αὐτοῦ ἐπροστάτευσαν τὰ προνόμια τῶν Ἰουδαίων. Ὁ ναὸς ἐτελείωσε διὰ τῆς προτροπῆς τῶν προφητῶν Ἀγγαίου καὶ Ζαχαρίου εἴκοσιν ἔτη μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν Ἰουδαίων ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας. Τὰ ἔγκαίνια δὲ αὐτοῦ ἐγένεον μετὰ πολλῆς κατανύξεως καὶ χαρᾶς. Νεεμίας δὲ ὁ Ἰουδαῖος, ὁ οἰνοχόος τοῦ βασιλέως Ἀρταξέρξου (Ἀρθασασθᾶ), ἔλαβεν ἄδειαν παρ' αὐτοῦ καὶ ἐλθὼν ὠκοδόμησε τὰ τεῖχη τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ διωργάνωσε τὸν λαόν. Ὁ Ἔσδρας, ἱερεὺς καὶ γραμματεὺς, ἀνέγνωσε πολλάκις εἰς τὸν λαόν τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, καὶ ὤμοσαν ὅλοι νὰ φυλάξωσι τὸν νόμον αὐτόν. Οἱ Σαμαρεῖται δὲ ἐξηκολούθουν ἀντιπολιτευόμενοι πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, ἰδρυσαν δὲ καὶ ναὸν ἐπὶ τοῦ ὄρους Γαριζίν. Δὲν ὑπῆρχε δὲ οὐδεμίαν πλέον σχέσιν μεταξύ τούτων καὶ ἐκείνων (οὐ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρεῖταις).

Παρατηρήσεις. Καθὼς ἡ ὁρμὴ τοῦ ὕδατος, οὕτω καὶ ἡ καρδία τῶν βασιλέων στρέφεται παρὰ τοῦ Θεοῦ ἅπου ἂν θέλῃ, λέγει ὁ Σολομών. Καὶ αὐτοὶ οἱ ζῶντες ξένοι τῆς ἀληθινῆς θρησκείας, λαμβά-

νουσιν, ὡς ὁ Κύρος, πεποιθήσεις περὶ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ ἀναγνωρίζουσι τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ καὶ ἐκπληροῦσι τὰ προσδιωρισμένα παρ' αὐτοῦ. Οὕτως ὁ ἐθνικὸς Κύρος δίδει ἀδειαν εἰς τοὺς Ἰουδαίους νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν πατρίδα των καὶ νὰ οἰκοδομήσωσι τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ.

Τὰ ἐκ φθόνου παρεμβαλλόμενα ἐμπόδια δὲν κατισχύουσιν ἐπὶ τέλους νὰνατρέψωσι τὰ εὐσεβῆ ἔργα. Οἱ Σαμαρεῖται δὲν ἐπέτυχον νὰ ἐμποδίσωσι τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ, ἀν καὶ πρὸς ὄραν ἡ διαβολὴ αὐτῶν ἔφερε μικρὰν ἀναβολήν.

§ 56. Ἐσθήρ (Βιβλ. Ἐσθήρ).

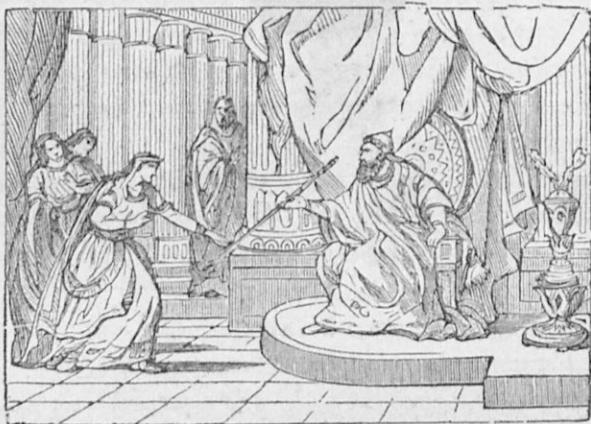
Ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἔμειναν πολλοὶ εἰς τοὺς ξένους τόπους, ὅπου εἶχον ἀπαχθῆ ἐπὶ τῶν αἰχμαλωσιῶν οἱ γονεῖς αὐτῶν καὶ ἐκεῖ ἐτυραννοῦντο, ἀλλὰ καὶ πολλάκις ἡ ἀρετὴ τῶν εὐσεβεστέρων ἐβραβεύετο, ὡς καὶ εἰς τὴν ἐξῆς ἱστορίαν δεικνύεται.

Ὁ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης, ὁ μακρόχειρ, πλειστῶν χωρῶν ἐξουσιαστής γενόμενος, ἔκαμε μέγα συμπόσιον ἐν Σούσοις εἰς τοὺς πρῶχοντας τοῦ κράτους του, τὸ ὅποιον πολλὰς ἡμέρας διήρκεσε. Τὴν τελευταίαν ἡμέραν, χάριν ἐπίδειξιν, ἐζήτησε νὰ ἔλθῃ μὲ ὄλα τῆς τὰ στολίσματα εὐτρεπισμένη ἡ βασίλισσα γυνὴ του Ἀστίν. Αὕτη ὅμως δὲν κατεδέχθη νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸ συμπόσιον· ὅθεν ὁ Ἀρταξέρξης διὰ τὴν παρακοήν τῆς ἀπέβαλεν αὐτήν. Ἐξέλεξε δὲ ἐξ ὄλων τῶν κορασιῶν ὡς νέαν γυναῖκά του τὴν ὠραιότητα κόρην τοῦ βασιλείου· αὕτη δὲ ἦτο ἡ Ἰουδαία Ἐσθήρ, τὴν ὁποίαν, ὀρφανήν, εἶχεν ἀναθρέψει κατὰ τὸν νόμον τοῦ Μωϋσέως ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Βενιαμὴν θεῖός τῆς Μαρδοχαῖος.

Ὁ Μαρδοχαῖος ἐρχόμενος πᾶσαν ἡμέραν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ βασιλέως ὅπου εἶχεν ὑπηρεσίαν, ἔμαθεν ὅτι δύο εὐνοῦχοι ἐσκέπτοντο νὰ φονεύσωσι τὸν Ἀρταξέρξην καὶ ἐφανέρωσεν εἰς αὐτὸν τὴν συνωμοσίαν διὰ τῆς Ἐσθήρ· ἐξετάσας δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ ἀνακαλύψας τὴν ἀλήθειαν τῆς καταγγελίας ἐθανάτωσε τοὺς εὐνοῦχους. Τὸ περιστατικὸν τοῦτο ἐγράφη εἰς τὰ χρονικά τῆς βασιλείας.

Πρῶτον ἄρχοντα εἶχεν ἀναδείξει ὁ Ἀρταξέρξης ἄνδρα

τινά ὀνομαζόμενον Ἀμάν, καὶ τοῦτον ἐχρεώστουν νὰ προσκυνῶσι πάντες κατὰ βασιλικὴν διαταγὴν. Ὁ Μαρδοχαῖος δὲν ἠθέλησε νὰ τὸν προσκυνήσῃ, διότι τοῦτο ἀντέβαινεν εἰς τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ. Ἐκ τούτου ὀργισθεὶς ὁ Ἀμάν ἀπεφάσισε νὰ ἐξολοθρεύσῃ ὅλους τοὺς εἰς τὸ κράτος τοῦ Ἀρταξέρξου εὕρισκομένους Ἰσραηλίτας. Κατέπεισε δὲ διὰ ψευδολογιῶν τὸν βασιλέα καὶ ἐδόθη προσταγὴ νὰ φονευθῶσιν εἰς ῥῆτὴν ἡμέραν ὅλοι οἱ Ἰσραηλίται.

Ἑσθὴρ καὶ Ἀρταξέρξης.

Μαθὼν ὁ Μαρδοχαῖος τὴν ἀπόφασιν ταύτην, εἰδοποιεῖ τὴν Ἑσθὴρ νὰ παρακαλέσῃ τὸν βασιλέα ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ γένους τῆς. Πληροφορηθεὶς παρὰ ταύτης ὁ βασιλεύς, ὅτι ἡ τιαυτὴ διαταγὴ ἐξεδόθη ἐξ αἰτίας τοῦ Ἀμάν, τὸν μὲν Μαρδοχαῖον, ἀνακαλύψας μάλιστα ἐκ τῶν ἀρχείων, ὅτι ἦτο ὁ σώσας αὐτὸν ἀπὸ τῆς συνωμοσίας τῶν δύο εὐνούχων, ἐτίμησεν ἐπαξίως καὶ ἀνύψωσεν εἰς μέγα ἀξίωμα, τὸν δὲ Ἀμάν διέταξε νὰ κρεμάσωσιν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, εἰς τὸν ὁποῖον εἶχεν ἀποφασίσει ὁ πονηρὸς οὗτος ἄρχων νὰ κρεμάσῃ τὸν Μαρδοχαῖον. Οὕτως ἡ Ἑσθὴρ ἔγεινεν αἰτία τῆς σωτηρίας τῶν ὁμογενῶν τῆς.

Παρατηρήσεις. Ἔνεκα τῆς παρακοῆς τῆς ἡ Ἀστὶν ἔχασε τὴν

βασιλικὴν δόξαν τῆς, ἣ δὲ πτωχὴ καὶ ταπεινὴ Ἐσθὴρ ὑψοῦται καὶ γίνε-
ται αἰτία τῆς σωτηρίας τοῦ λαοῦ τῆς ἀπὸ τῆς ἀδίκου σφαγῆς.

§ 56. Οἱ Ἰουδαῖοι ἐπὶ Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν διαδόχων του. Μακκαβαῖοι (Μακ. Β.)

Ἀλέξανδρος ὁ μέγας, ἀφ' οὗ ὑπέταξε τὴν Συρίαν μετὰ τὴν ἐν Ἰσσοῦ μάχην ὑπῆγε καὶ εἰς Ἱερουσαλήμ. Εἰσελθὼν ἐν εἰρήνῃ καὶ μετὰ πομπῆς εἰς τὴν ἀγίαν πό-
λιν, ἀπέδειξε σέβας πρὸς τὰ ἱερά καὶ τὸν μέγαν ἀρχιε-
ρέα καὶ ἐχάρισεν, ὡς λέγεται, εἰς τοὺς Ἰουδαίους τοὺς
φόρους κατὰ πᾶν ἑβδομον ἔτος (σαββατικὸν ἔτος).

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου ἡ Ἰουδαία ἀπε-
τέλεσε μέρος τοῦ κράτους τοῦ βασιλέως τῆς Αἰγύπτου
Πτολεμαίου τοῦ Σωτῆρος.

Ὁ διάδοχος αὐτοῦ, Πτολεμαῖος ὁ Φιλάδελφος, ἐν
ἔτει 283 π. Χ. κατὰ συμβουλήν τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ τότε ὄν-
τος Ἀθηναίου Δημητρίου τοῦ Φαληρέως, διέταξε καὶ με-
τεφράσθη ἐκ τοῦ ἑβραϊκοῦ εἰς τὸ ἑλληνικὸν ὑπὸ 72 Ἰου-
δαίων ἑρμηνευτῶν ἡ Παλαιὰ Διαθήκη. Ἡ μετάφρασις
αὕτη, τὴν ὁποίαν μόνην παραδέχεται ἡ ὀρθόδοξος ἡμῶν
Ἐκκλησία, λέγεται μετάφρασις τῶν ἑβδομήκοντα.

Ἡ Ἰουδαία διετετέλεσεν οὕτως ὑπὸ τοὺς Ἕλληνας βα-
σιλεῖς τῆς Αἰγύπτου σχεδὸν ἓνα αἰῶνα. Ἐπειτα περι-
ῆλθεν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Συρίας Ἀντίοχον τὸν Γ'.

Ὁ διάδοχος αὐτοῦ Σέλευκος ὁ Δ' ἠθέλησε νὰ συλῆσῃ
τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ναὸν καὶ ἀπέστειλε πρὸς τὸν σκοπὸν
τοῦτον εἰς Ἱερουσαλήμ τὸν στρατηγὸν του Ἡλιοδωρον,
ἀλλ' ἀπεκρούσθη οὗτος ὑπ' ἀγγέλου διὰ πυρίνης ῥομφαίας
ἐντὸς τοῦ ναοῦ καὶ οὕτως ἐπέστρεψεν ἄπρακτος.

Ἐπὶ τοῦ διαδόχου τοῦ Σελεύκου, Ἀντιόχου τοῦ Δ'.
(τοῦ Ἐπιφανοῦς), ἤρξατο φονικωτάτη καταδίωξις. Ω-
κοδόμησεν οὗτος ἀκρόπολιν εἰς Ἱερουσαλήμ· ἐμπόδισε τοὺς
Ἰουδαίους νὰ ἐκτελῶσι τὰ τοῦ νόμου τοῦ Μωϋσέως καὶ
ἵδρυσεν ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ ναοῦ ἄγαλμα τοῦ Διός·
οἱ δὲ θέλοντες νὰ τηρῶσι τὸν νόμον ἐβασανίζοντο. Πολ-
Ψηφοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

λοι εὐσεβεῖς προετίμων νὰ θανατώνωνται παρὰ νὰ παραβαίνωσι τὰ τῆς θρησκείας τῶν πατέρων των. Ὁ Ἐλεάζαρος, ἐνενηκοντούτης γέρων εὐσεβῆς, ἀναγκαζόμενος νὰ φάγη παρὰ τὸν νόμον κρέας χοίρινον, προετίμησε νὰ βασανισθῆ καὶ ν' ἀποθάνῃ παρὰ νὰ μιαιοφαγήσῃ καὶ νὰ δώσῃ παράδειγμα ἀπιστίας εἰς τοὺς νεωτέρους. Ἀπέθανε λοιπὸν μάρτυς ὑπὲρ τῆς πίστεώς του.

Τὸ παράδειγμα τοῦ Ἐλεάζαρου ἐμιμήθη ἡ Σολομονὴ μετὰ τῶν ἑπτὰ υἱῶν της. Ἀφ' οὗ ἐφόνευσαν τοὺς ἐξ ἀλλεπαλλήλως, διότι ἐπέμεναν εἰς τὴν πίστιν των, ἤρχισαν νὰ κολακεύωσι τὸν τελευταῖον καὶ νὰ ὑπόσχονται εἰς αὐτὸν πολλά, ἀλλ' ἡ γηραιὰ μήτηρ του λέγει εἰς αὐτόν, « Ἐγὼ σ' ἐκυοφόρησα, σ' ἐγέννησα καὶ σ' ἐβύζαξα, λυπήσου με καὶ μὴ στέρξῃς νὰ παρεκτραπής, μηδὲ νὰ φοβηθῆς τὸν θάνατον· ἀπόβλεπε εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἐκεῖνος θὰ σὲ ἀνταμείψῃ. » Ἐνθαρρυνθεὶς ὁ νέος ὑπέστη τρομερὸν μαρτύριον καὶ ἐθανατώθη· ὕστερον δὲ ἐθανατώθη ὁμοίως καὶ ἡ εὐσεβῆς γυνή, μήτηρ αὐτῶν. Ὀνομάσθησαν δὲ οἱ ἑπτὰ οὗτοι Μακκαβαῖοι.

Παρατηρήσεις. Ὁ Ἐλεάζαρος καὶ ἡ εὐσεβῆς γυνὴ καὶ τὰ τέκνα της διδάκουσιν ἡμᾶς νὰ καταφρονῶμεν καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν μας ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως καὶ τῆς ἀληθείας τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. Ὅλος ὁ χορὸς τῶν ἁγίων μαρτύρων, τοὺς ὁποίους ἡ ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία γεραίρει, ἔχυσαν τὸ αἷμά των ὑπὲρ τῆς πίστεως εἰς Χριστόν, δι' ὃ καὶ ἠξιώθησαν ἀμαράντων στεφάνων ἐν οὐρανοῖς. Ὑπὲρ πίστεως θάνατος εἶναι γλυκύτερος τῆς ἀγοραζομένης ζωῆς δι' ἀποστασίας ἀπὸ τῆς θρησκείας.

§ 57. Ματθαίας (Μακκαβ. Α.).

Ματθαίας ὁ ἱερεὺς, βλέπων τὰ δεινὰ ὅσα ἔπασχεν ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ παρὰ τῶν ἀσεβῶν βασιλέων, ἀνεχώρησεν, ὅπως καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἔπραξαν, ἐξ Ἱερουσαλὴμ καὶ ἦλθεν εἰς τὸ ὄρος Μωδεῖν. Οὗτος εἶχε πέντε υἱούς, Ἰωάννην, Σίμωνα, Ἰούδαν τὸν Μακκαβαῖον, Ἐλεάζαρον καὶ Ἰωνάθαν.

Μετ' οὗ πολὺ ἀπεσταλμένοι τοῦ βασιλέως ἦλθον εἰς

Μωδεὶν διὰ νὰ καταστρέψωσι τὴν λατρείαν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Καὶ ὁ μὲν Ματθαίας καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ διέμειναν πιστοὶ εἰς τὴν πίστιν τῶν πατέρων των, ἀλλὰ τὸ πλεῖστον μέρος τῶν κατοίκων ἐγκατέλιπε τὸ θυσιαστήριον τοῦ Κυρίου, ἐνδίδον εἰς τὴν βίαν.

Ἡμέραν τινὰ ὁ Ματθαίας ἐξ ἀγανακτήσεως ἐφόνευσεν ὄχι μόνον Ἰουδαῖον ἐλθόντα εἰς Μωδεὶν νὰ θυσιάσῃ κατὰ τὴν προσταγὴν τοῦ βασιλέως δημοσίως εἰς τὰ εἶδωλα, ἀλλὰ καὶ τὸν ἄνδρα τοῦ βασιλέως τὸν καταναγκάζοντα αὐτὸν νὰ θυσιάσῃ· κατέστρεψε δὲ καὶ τὸν βωμόν. Ἀνέκραξε δὲ τότε ὁ Ματθαίας, « Πᾶς ὁ ζηλῶν

Τελευταῖαι στιγμαὶ τῆς ζωῆς τοῦ Ματθαίου.

τὸν νόμον καὶ ἰστῶν διαθήκην ἐξεληθέτω ὀπίσω μου,» καὶ ἔφυγε μετὰ τῶν υἱῶν του εἰς τὰ ὄρη. Πολλοὶ συναχθέντες, ἵνα ἐνωθῶσι μετ' αὐτοῦ, προσεβλήθησαν παρὰ τῶν βασιλικῶν ἐν ἡμέρᾳ σαββάτου, διότι προετίμησαν νὰ κατασφαγῶσιν παρ' αὐτῶν παρὰ νὰ βεβηλώσωσι τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου ἀντιπολεμοῦντες. Ἐλυπήθη δὲ πολὺ ὁ Ματθαίας διὰ τὸ συμβᾶν τοῦτο, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ πολεμῶσιν εἰς τὸ ἐξῆς καὶ τὸ σάββατον ἐν ἀνάγκῃ.

Οἱ περὶ τὸν Ματθαίαν ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ ἐπληθύνοντο· διὰ τοῦ μικροῦ δὲ αὐτοῦ στρατοῦ ἠδυνήθη νὰ τιμωρήσῃ

τοὺς παραβάτας τοῦ Θεοῦ νόμου καὶ νὰ καταστρέψῃ τοὺς βωμοὺς τῶν εἰδώλων.

Προϊδὼν τὸ τέλος τῆς ζωῆς του ὁ Ματθαθίας, συνεβούλευσε τοὺς περιεστῶτας οἰκείους νὰ τηρῶσι τὸν νόμον καὶ νὰ θυσιάζωνται ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἄφου δὲ συνέστησε τὸν μὲν υἱὸν του Σίμωνα ὡς διάδοχόν του καὶ σύμβουλον τοῦ λαοῦ, τὸν δὲ ἄλλον υἱὸν του Ἰούδα, τὸν ἐπικληθέντα Μακκαβαῖον, ὡς ὁδηγὸν τοῦ λαοῦ εἰς τὰς μάχας, ἀπεβίωσε.

Παρατηρήσεις. Ὁ ὑπὲρ τῆς πατρίου θρησκείας ζῆλος τοῦ Ματθαθίου ἦτο μέγας. Εἰς μόνος ἄνθρωπος εὐσεβῆς δύναται διὰ τοῦ παραδείγματος αὐτοῦ πολλοὺς νὰ κρατύνῃ εἰς τὴν εὐσεβείαν.

Καὶ ἀποθνήσκων ὁ Ματθαθίας οὐδὲν ἄλλο ἐσυλλογίσθη εἰμὴ νὰ στερεώσῃ τὰ τέκνα του εἰς τὴν πίστιν καὶ νὰ καθοδηγήσῃ αὐτὰ εἰς ἐξακολούθησιν τῶν ὑπὲρ αὐτῆς ἀγώνων του. Ὅ,τι καὶ ἂν ἔχωμεν φεβριεται, μόνῃ ἢ πίστις παραμένει, καὶ δι' αὐτῆς ἀξιούμεθα τῆς αἰωνίου μακαριότητος καὶ καταισχύνομεν τὰς τῶν ἀσεβῶν βουλάς.

§ 58. Ἰούδας ὁ Μακκαβαῖος (Μακκαβ. Α.).

Ὁ ἀνδρεῖος Ἰούδας ὁ Μακκαβαῖος μετὰ τῶν συναθροισθέντων περὶ αὐτὸν ἐδίωξε πανταχόθεν τοὺς ἀπίστους. κατασφάζων ὄχι μόνον αὐτοὺς ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀρνησιθρήσκους Ἰουδαίους. Ταῦτα μαθὼν ὁ βασιλεὺς Ἀντίοχος ἀπεφάσισε νὰ ἐξαλοθρεύσῃ πάντας τοὺς Ἰουδαίους. Ὅθεν ἀπέστειλε τὸν συγγενῆ του Λυσίαν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν πόλεμον κατ' αὐτῶν. Συνάξας οὗτος 40 χιλ. πεζῶν καὶ 7,000 ἰππέων, ἔθεσεν αὐτοὺς ὑπὸ τοὺς στρατηγούς Πτολεμαῖον, Γοργίαν καὶ Νικάνορα. Ὁ Ἰούδας ἐπολέμησε τούτους ὅλους μὲ 3,000 μόνον πολεμιστὰς καὶ διὰ τῆς βοήθειας τοῦ Θεοῦ κατετρόπωσεν αὐτούς.

Τὸ ἐπιὸν ἔτος ἐστρατεύει αὐτὸς ὁ Λυσίας μετὰ 60 χιλ. πεζικοῦ καὶ 5,000 ἰππικοῦ. Τὴν τρομερὰν δὲ ταύτην δύναμιν νικήσας ὁ Ἰούδας μετὰ 10,000 ἰδικῶν του ἔτρεψεν εἰς φυγὴν. Γενόμενος δὲ κύριος τῆς πόλεως Ἱερουσαλήμ, περιέζωσεν εἰς τὸ φρούριον τοὺς κατέχοντας αὐτὸ Σύρους. Ἐπισκευάσας δὲ τὸν ναὸν ἐνεκαίνισε τὸ

νεόδητον θυσιαστήριον, ἀπείρου λαοῦ εἰς τὰ ἐγκαίνια συρρεύσαντος, καὶ συνέστησεν ἑτησίαν ἑορτὴν εἰς ἀνάμνησιν τῶν ἐγκαίνιων τούτων. Τὰ γείτονα ἔθνη, μαθόντα ταῦτα καὶ ὅτι ὠχυρώθη πάλιν ἡ Ἱερουσαλήμ, ἐφοβήθη-

Θάνατος Ἰούδα τοῦ Μακκαδαίου.

σαν, διότι ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ ἀνελάμβανε δύναμιν· ὅθεν ἤρχισαν ἐχθροπραξίας κατ' αὐτοῦ, ἀλλ' ὁ Ἰούδας κτυπήσας αὐτὰ τὰ περιώρισε καὶ τὰ κατέβαλε. Μαθὼν τὰ γεγονότα ταῦτα ὁ Ἀντίοχος, ἀπεφάσισε νὰ ἐκστρατεύσῃ

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ὁ ἴδιος κατὰ τῶν Ἰουδαίων. Ἐν ᾧ δ' ἔπασχε δεινῶς ὑπὸ πόνων τῶν ἐντοσθίων του, ἐπέβη εἰς τὴν ἄμαξάν του καὶ ἐν ᾧ ἤρχετο δρομαίως ἔπεσεν ἐκ ταύτης· ὑπὸ πόνων δὲ καὶ λύπης καταληφθεὶς ἀπέθανεν ὀδυνηρότατα. Πρὶν δὲ ἀποθάνῃ ηὐχέθη εἰς τὸν Θεόν, νὰ τὸν σώσῃ ἀπὸ τῆς ἀσθενείας του, νὰ ἐπανορθώσῃ ὅσα κακὰ καὶ ζημίας ἔπραξε, νὰ καταστήσῃ ἐλευθέρους τοὺς Ἰουδαίους καὶ νὰ γείνη καὶ αὐτὸς ὁμόθηρσκος μὲ αὐτούς· ἀλλὰ κατ' οὐδὲν ὠφέλησαν αὐτὸν αἱ τοιαῦται πρὸς ἰδιότηλειαν μᾶλλον γενόμεναι εὐχαί.

Ὁ διάδοχος αὐτοῦ Ἀντίοχος ὁ Εὐπάτωρ, ἐκστρατεύσας κατὰ τῶν Ἰουδαίων καὶ μηδὲν κατορθώσας, ἠναγκάσθη νὰ κάμῃ εἰρήνην καὶ νὰ ὑποσχεθῇ εἰς αὐτοὺς ἐλευθερίαν θρησκείας. Ἄλλ' ἡ εἰρήνη αὕτη δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ· διότι ὁ Ἰούδας ἠθέλησε νὰ διώξῃ ἐκ τῆς ἐν Ἱερουσαλήμ ἐπὶ τὸ ὄρος Σιών ἀκροπόλεως τὴν τοῦ ἐχθροῦ φρουρὰν καὶ ἐπολιορκήσεν αὐτήν· τότε ὁ νέος βασιλεὺς μετὰ 100,000 πεζῶν καὶ 20,000 ἰππέων καὶ 32 ἐλεφάντων ἐξεστράτευσε κατὰ τοῦ Ἰούδα· διὰ τὸ δυσανάλογον δὲ τῶν δυνάμεων ἐνίκησεν αὐτὸν καὶ κατέλαβε τὴν Ἱερουσαλήμ, παραχωρήσας δικαίωματά τινα εἰς τοὺς ἐν αὐτῇ Ἰουδαίους.

Ὁ διάδοχος τοῦ Εὐπάτορος, Δημήτριος ὁ Σωτήρ, ἀνενέωσε τὰς ἐχθροπραξίας, ἀλλ' ὅμως δις ἠττήθη· ὕστερον δὲ ἀπέστειλε μετὰ πολλοῦ στρατοῦ τὸν στρατηγὸν Βακχίδην. Οἱ μετὰ τοῦ Ἰούδα δειλιάσαντες διεσκορπίσθησαν, αὐτὸς δὲ μείνας μετὰ ὀλιγίστων μόνον ἐπολέμησεν, ἀλλ' εἰς τὴν μάχην ταύτην ἔπεσεν ὁ γενναῖος Ἰούδας ὁ Μακκαβαῖος. Ἐπὶ τῷ θανάτῳ αὐτοῦ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι ἔκραζον θρηνοῦντες, « Πῶς ἔπεσε δυνατὸς σῶζων τὸν Ἰσραήλ. »

Παρατηρήσεις. Ἡ βοήθεια τοῦ Θεοῦ εἶναι ὄπλον ἀκαταμάχητον.

Ὁ Ἰούδας, νικήσας τὸν ἐχθρὸν, εὐθὺς ἐπεχειρίσθη νὰ οἰκοδομήσῃ νέον θυσιαστήριον εἰς τὸν Θεόν· Ὁ ἀληθῶς εὐσεβὴς οὐδέποτε λησμονεῖ τὸν Θεόν. Ὁ ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος θάνατος εἶναι ἐνδοξος καὶ τὸ ὄνομα τοῦ οὕτω πίπτοντος εὐλογεῖται παρὰ πάντων.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Τρομερός είναι καὶ ἐπώδυνος ὁ θάνατος τοῦ ἁμαρτωλοῦ· ὀδυνηρότατον ἦτο τὸ τέλος τοῦ ἀσεβοῦς Ἀντιόχου, διώκτου τῶν Ἰουδαίων. Δὲν ὠφέλησεν αὐτὸν ἢ ἐν τῇ ἀγωνίᾳ ἀπόφασις τοῦ νὰ μεταβληθῇ. Ἐζήτησεν οὕτω νὰ ἐξαγοράσῃ τὴν ζωὴν, ἀλλ' εἰς μάτην ἀπέθανεν ἄθλιος.

§ 59. Ἰωνάθαν, Σίμων, Ἰωάννης Ὑρκανός·

(Μακκαβ. Α.).

Μετὰ τὸν ἥρωϊκὸν θάνατον τοῦ Ἰούδα, ἔγεινε στρατηγὸς τῶν Ἰουδαίων Ἰωνάθαν ὁ ἀδελφός του· πολλάκις δὲ νικήσας οὗτος τὸν Βακχίδην, ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ συνομολογήσῃ μετ' αὐτοῦ εἰρήνην καὶ ν' ἀπέλθῃ ἐκ τῆς χώρας τῶν Ἰουδαίων. Ὁ Ἰωνάθαν ἐζήτησε τὴν ἀνανέωσιν τῆς φιλίας τῶν Ῥωμαίων, τὴν ὁποίαν εἶχε ζητήσει πρῶτον ὁ Ἰούδας· ἔγραψε δὲ καὶ πρὸς τοὺς Σπαρτιάτας περιέργον ἐπιστολὴν, ὑπενθυμίζων τὴν φιλίαν καὶ τὴν συγγένειαν αὐτῶν μετὰ τοὺς Ἰουδαίους (ιδ. Μακκαβ. Α. κεφ. ιβ) τέλος δὲ ἐδολοφονήθη ὑπὸ Τρύφωνος στρατηγοῦ εἰς Πτολεμαῖδα δι' ἀπάτης.

Τὸν Ἰωνάθαν διεδέχθη Σίμων ὁ ἀδελφός του, ὅστις νικήσας τοὺς πολεμίους καὶ ἐκδιώξας αὐτοὺς ἐκ τῆς ἀκροπόλεως τῆς Σιών, διῆγεν ἐν εἰρήνῃ· συνωμολόγησε δὲ καὶ συμμαχίαν μετὰ τοὺς Ῥωμαίους. Ἐξαπατήσας ὁμοῦ αὐτὸν ὁ Πτολεμαῖος ὁ διοικητὴς τῆς Ἰεριχώ νὰ ἔλθῃ εἰς Ἰεριχώ, ἐδολοφόνησεν αὐτὸν καὶ τοὺς δύο αὐτοῦ υἱοὺς Ματταθίαν καὶ Ἰούδαν.

Τοῦτον διεδέχθη ὁ ἀδελφός του Ἰωάννης, ὁ ὀνομαζόμενος Ὑρκανός, διότι καθυπέταξε τοὺς Ὑρκανούς. Ἀπῆλλαξεν οὕτω τὴν Ἰουδαίαν ὅλως ἀπὸ τῆς ἐξουσίας τῶν Σύρων· κυριεύσας δὲ καὶ τὴν Σαμάρειαν κατέστρεψεν αὐτήν. Βιώσας δὲ εὐδαιμόνως καὶ ἄριστα διοικήσας ἐτελεύτησεν ἄρξας ἔτη 31.

Τοῦτον διεδέχθη ὁ υἱός του Ἀριστόβουλος, ὁ ἐπικληθεὶς Φιλέλλην ἕνεκα τῆς πρὸς τοὺς Ἕλληνας εὐνοίας του. Οὗτος ὠνομάσθη βασιλεὺς, πρῶτος διάδημα φορέσας μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν Ἰουδαίων ἐκ τῆς Βαβυλῶνος.

Πιστεύσας εἰς συκοφαντίας ἐθανάτωσεν ἓνα τῶν ἀδελφῶν του τὸν Ἀντίγονον, ὃν ὑπερηγάπα. Εἶχε δὲ φυλακίσει καὶ τὴν μητέρα του καὶ ἀφήσει αὐτὴν ν' ἀποθάνῃ ἐξ ἀσιτίας, διότι αὐτὴ εἶχε λάβει τὴν ἀρχὴν κατὰ θέλησιν τοῦ Ὑρκανοῦ. Καθυπέταξε δὲ τὴν Ἰουραϊαν καὶ ἠνάγκασε τοὺς κατοίκους νὰ παραδεχθῶσι τὸν Ἰουδαϊκὸν νόμον· βασιλεύσας δὲ ἓν ἔτος ἀπέθανεν ὑπὸ φρίκης καὶ λύπης, συνειδὼς ὅτι ἀδίκως ἐφόνευσε τὸν ἀδελφόν του.

Τὸν Ἀριστόβουλον διεδέχθη ὁ ἀδελφός του Ἰωαννέας, ὅστις ὠνομάσθη καὶ Ἀλεξάνδρος, σκληρὸς τοὺς τρόπους, ἀλλὰ καὶ νικητὴς γενόμενος γειτονικῶν λαῶν. Ἀποθανόντος τούτου, ἔλαβε τὴν ἀρχὴν ἡ γυνὴ του Ἀλεξάνδρα, ἣτις καὶ Σαλώμη ὠνομάζετο.

Παρατηρήσεις. Εἰς πάντα τὰ θλιβερά γεγονότα ὁ πιστὸς πρέπει ν' ἀνερευῆ μήπως αὐτὰ ἐξ ἁμαρτιῶν προέρχονται ἢ πρὸς δοκιμασίαν. Ὡσαύτως δὲ τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῶν θλίψεων καὶ τῶν καταδιωγμῶν πρέπει ν' ἀποδίῃ τις εἰς τὴν θεῖαν εὐσπλαγχνίαν.

§ 60. Ὑρκανὸς Β'. Ἡρώδης.

Ἀποθανούσης τῆς Ἀλεξάνδρας, ὁ πρεσβύτερος υἱὸς τῆς Ὑρκανὸς Β', ἔγεινεν ἤδη μέγας ἀρχιερεὺς, καὶ ὑποστηριζόμενος ὑπὸ τῶν Φαρισαίων ἀνεδείχθη καὶ βασιλεὺς. Ὁ δεῦτερος υἱὸς τῆς Ἀλεξάνδρας Ἀριστόβουλος, ὅστις πρὸ πολλοῦ ἤδη συνεννοεῖτο μὲ τοὺς ἀντιπάλους τῶν Φαρισαίων Σαδδουκαίους, ὀπλισθεὶς ἔλαβε τὸ βασιλικὸν ἀξίωμα τοῦ ἀδελφοῦ του Ὑρκανοῦ, ὅστις εὐχαριστήθη νὰ ζῆ ἀναπαυτικῶς, ἀρκούμενός εἰς τὴν ἀρχιερωσύνην. Εἶχε δὲ κατορθώσει ὁ Ὑρκανὸς νὰ ἔχῃ ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὸν Ῥωμαῖον στρατηγὸν Πομπήϊον ὅστις προσέβαλε τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ βοηθούμενος ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Ὑρκανὸν εἰσῆλθεν εἰς αὐτήν. Ὁ Ἀριστόβουλος μὲ τοὺς περὶ αὐτὸν κατέφυγεν εἰς τὸν ναόν, ἀλλὰ μετὰ τριῶν μηνῶν ἀντίστασιν ὑπετάγησαν. Ὁ Ὑρκανὸς κατεστάθη πάλιν ὑπὸ τοῦ Πομπήϊου ἐθνάρχης τῶν Ἰουδαίων, τὸν δὲ Ἀριστόβουλον ἀπέστειλε μετὰ τῶν δύο υἱῶν του δέσμιον εἰς Ῥώμην. Ὁ Ὑρκανὸς εἶχεν ὑπουργὸν τὸν

Ἰδουμαῖον Ἀντίπατρον, τοῦ ὁποίου ὁ υἱὸς Ἡρώδης προήχθη βαθμηδὸν βασιλεὺς τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ τοῦ Ὑρκανοῦ ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων.

Πάντες οἱ τοῦ Ἡρώδου ἐχθροὶ ἀπηνῶς ἐθανατώθησαν παρ' αὐτοῦ καὶ ἐσυλήθη ὁ ναός. Ὁ υἱὸς τοῦ Ἀριστοβούλου Ἀντίγονος ἐφρονεύθη ὑπὸ τοῦ Ῥωμαίου στρατηγοῦ Ἀντωνίου, εἰς τὸν ὁποῖον ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ἡρώδου δέσμιος. Οὗτος ἦτο ὁ τελευταῖος τῶν ἡγεμόνων ἐκ τοῦ γένους τῶν Μακκαβαίων, οἵτινες ἐπὶ 120 ἔτη, ἔχοντες ἐκ διαδοχῆς ἕκαστος τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀρχιερέως καὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡγωνίσθησαν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους των καὶ τῆς πίστεώς των ἐνδόξως.

Ὁ Ἡρώδης ὡς ἐκ ξένης τῶν Ἰουδαίων φυλῆς δὲν ἠδύνατο, κατὰ τὸν νόμον τοῦ Μωϋσέως, νὰ ἦναι βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Ἴνα καταβάλῃ δὲ τὴν κατ' αὐτοῦ ἀντίδρασιν, ἔγεινε σκληρὸς καὶ αἰμοβόρος· ἐσφαξε πάντα σχεδὸν τὰ μέλη τοῦ συνεδρίου τῶν Ἰουδαίων, καὶ ὕστερον ἐθανάτωσε τὸν Ὑρκανόν, τὸν πενθερόν του Ἀριστόβουλον, τὴν πενθεράν του Ἀλεξάνδραν καὶ τὴν γυναῖκά του Μαριάμνην, καὶ μετὰ τούτους ἐθανάτωσε τοὺς ἐκ τῆς Μαριάμνης δύο υἱούς του Ἀριστόβουλον καὶ Ἀλέξανδρον· πέντε δὲ ἡμέρας πρὶν ἀποθάνῃ διέταξε καὶ ἐθανάτωσαν τὸν μεγαλείτερον τῶν υἱῶν του Ἀντίπατρον. Οὕτω βασιλεύσαντος ὑποτελῶς εἰς τοὺς Ῥωμαίους τοῦ μὴ Ἰουδαίου Ἡρώδου, ἐξέλιπον οἱ ἐξ Ἰούδα ἄρχοντες καὶ ἡγικεν ἤδη ὁ χρόνος τῆς ἐλεύσεως τοῦ Μεσσίου, κατὰ τὴν περὶ τοῦτου προφητείαν τοῦ Ἰακώβ (Σελ. 43 § 19).

Παρατηρήσεις. Ὁ μὴ φοβούμενος τὸν Θεόν, οὐδεμίαν ἀγάπην δύναται νὰ ἔχῃ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους εἶναι θηρίον ἀνήμερον καὶ αἰμοβόρον. Ὁ ἄθλιος Ἡρώδης ἐφόνευσε τοὺς οἰκείους του, τὰ τέκνα του αὐτά, νομίζων ὅτι οὕτω κραταιοῦται εἰς τὴν ἀρχήν. Ἡ φιλαρχία καὶ ἡ φιλοδοξία τυφλώνει καὶ ἀποθηριώνει τὸν ἄνθρωπον καὶ ἐξαλείφει ἀπ' αὐτοῦ πᾶσαν συμπάθειαν, πᾶσαν φιλανθρωπίαν.

ΙΕΡΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Ἀπὸ τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
μέχρι τῆς ἐνάρξεως τοῦ κηρύγματος τῶν Ἀποστόλων.

§ 1. Ὁ Εὐαγγελισμὸς (Λουκ. Δ.).

Ὅτε ἐβασίλευεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν Ἡρώδης ὁ μέγας, ὑπῆρχεν ἱερεύς τις ὀνόματι Ζαχαρίας, ἔχων γυναῖκα ὀνομαζομένην Ἐλισάβετ. Ἀμφότεροι οὗτοι κατήγοντο ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Ἀαρών· ἦσαν δὲ δίκαιοι καὶ εὐσεβεῖς, ἀλλὰ δὲν εἶχαν τέκνα, ἐπειδὴ ἡ Ἐλισάβετ ἦτο στεῖρα καὶ ἦσαν ἤδη καὶ οἱ δύο προβεβηκότες τὴν ἡλικίαν.

Μίαν ἡμέραν, ἐν ᾗ ὁ Ζαχαρίας ἐθυμιάζεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, ἐφάνη εἰς αὐτὸν ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ καὶ τῷ ἀνήγγειλεν ὅτι εἰσηκούσθη ἡ δέησις του καὶ ἡ γυνὴ του θὰ γεννήσῃ υἱὸν καὶ νὰ ὀνομάσῃ αὐτὸν Ἰωάννην, καὶ ὅτι θὰ ἦναι ὁ υἱὸς του αὐτὸς μέγας ἐνώπιον τοῦ Κυρίου καὶ πλήρης ἁγίου Πνεύματος. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ζαχαρίας, εἶπε, πῶς θὰ γνωρίσῃ ὅτι τὰ εἰρημένα θὰ γείνωσιν, ὁ ἄγγελος εἶπεν εἰς αὐτόν, ὅτι θὰ μένη ἄφωνος μέχρι τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ἀπαγγελθέντων εἰς αὐτόν. Καὶ τῷ ὄντι ὁ Ζαχαρίας κατέστη ἄφωνος· ὠμίλησε δὲ ὀκτῶ ἡμέρας μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ υἱοῦ του, ὅτε ἐπρόκειτο πῶς νὰ ὀνομασθῇ. Ὀνομάσθη δὲ Ἰωάννης.

Μετὰ μῆνας δὲ ἕξ ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Γαβριὴλ εἰς τὸν Ζαχαριαν, ὁ αὐτὸς ἄγγελος Γαβριὴλ ἐμφαίνεται εἰς παρθένον ὀνομαζομένην Μαρίαν καὶ κατοικοῦσαν εἰς τὴν πόλιν Ναζαρέτ, ἀρράβωνισμένην Ἰωσήφ τὸν τέκτονα· καὶ καταγομένην, ὡς καὶ ὁ μνηστήρ αὐτῆς ἐκ τοῦ γένους

τοῦ Δαβίδ, καὶ λέγει πρὸς αὐτήν, « Χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ, εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν. »

Ὁ Εὐαγγελισμός.

Ἡ Παρθένος ἀκούσασα τὸν χαιρετισμὸν τοῦ Ἀγγέλου ἐταράχθη, καὶ ἠπόρει· αὐτὸς δὲ λέγει τότε πρὸς αὐτήν, « Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ, διότι εὗρες χάριν παρὰ τῷ Θεῷ, καὶ ἰδοὺ θὰ συλλάβῃς καὶ θὰ γεννήσῃς υἱόν, καὶ θὰ ὀνομάσῃς αὐτὸν Ἰησοῦν. Οὗτος θὰ ἦναι μέγας καὶ θὰ ὀνομασθῇ υἱὸς Ὑψίστου, καὶ θὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν Κύριος ὁ Θεὸς

τὸν θρόνον Δαβὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ θά βασιλεύσῃ εἰς τοὺς αἰῶνας.» Ἡ Παρθένος εἶπε πρὸς τὸν ἄγγελον, Πῶς δύναται νὰ γείνη τοῦτο ἀπ' οὐ εἶμαι ἀνύπανδρος; Ὁ ἄγγελος ἀποκριθεὶς εἶπεν εἰς αὐτήν, Πνεῦμα ἅγιον θὰ ἔλθῃ ἐπὶ σὲ καὶ δύναμις τοῦ Ὑψίστου θὰ σ' ἐπισκιάσῃ, διὰ τοῦτο τὸ γεννηθησόμενον ἐκ σοῦ ἅγιον τέκνον θὰ κληθῆ υἱὸς Θεοῦ. Τίποτε δὲν εἶναι ἀδύνατον εἰς τὸν Θεόν. Εἶπε δὲ τότε ἡ Παρθένος, Ἴδου ἡ δούλη Κυρίου, ἄς γείνη κατὰ τὸν λόγον σου· καὶ οὕτως ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος. Οὕτω συνέλαβεν ἡ Παρθένος τὸν Ἰησοῦν· ἄγγελος δὲ Κυρίου ἐξήγησε κατ' ὄναρ τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν μνηστῆρα αὐτῆς Ἰωσήφ, καὶ εἶπεν εἰς αὐτὸν νὰ μὴ φοβηθῆ νὰ παραλάβῃ αὐτήν ὑπὸ τὴν προστασίαν του.

Παρατηρήσεις. Ὁ Ζαχαρίας καὶ ἡ Ἐλισάβετ ἦσαν εὐσεβεῖς, ἀλλ' ὅμως διὰ τὴν ἀτεκνίαν των ἐλυποῦντο. Ἐκ τούτου ἔβλεπον ὅτι δὲν εἶναι ἀμέτοχοι οἰκιακῆς λύπης καὶ οἱ εὐσεβεῖς ἐνίοτε, ἀλλ' ὅμως ὀφειλομέναι καὶ εἰς τὰς θλίψεις νὰ ζητῶμεν παρὰ Θεοῦ παρηγορίαν.

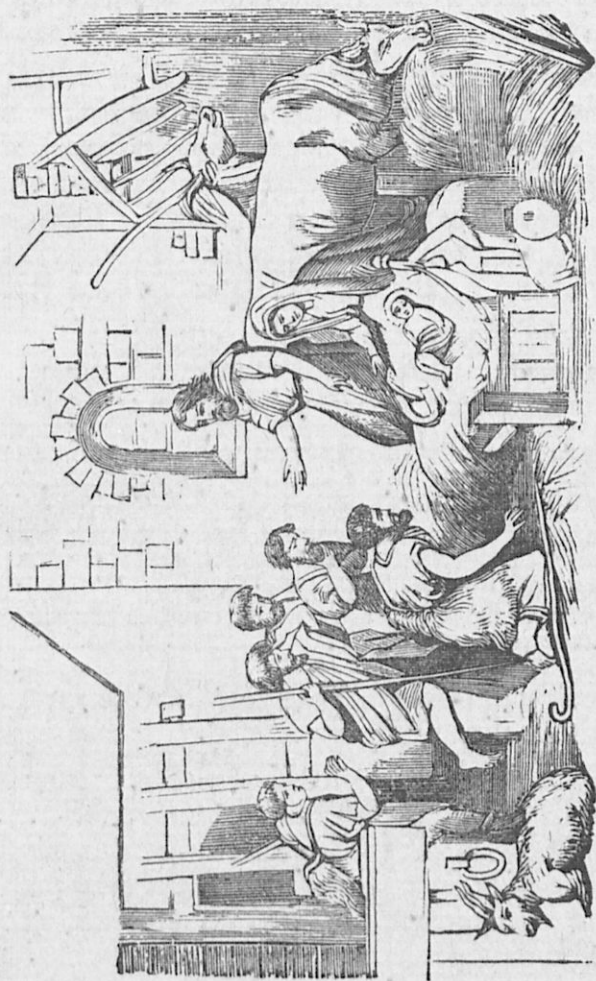
Ἐκ τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῆς ζειπαρθένου καὶ Θεοτόκου Μαρίας διδασκόμεθα πρὸς πολλοὺς ἄλλοις καὶ τὴν ταπεινοφροσύνην. Ἀξιωθεῖσα τούτου τιμῆς οὐδόλως ὑπερηφανεύθη, ἀλλὰ ταπεινῶς εἶπεν, Ἴδου ἡ δούλη Κυρίου, γέννησέν μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. Ἀξιομίμητος εἶναι ἔτι ἡ πίστις αὐτῆς· ἐπίστευσεν ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι παντοδύναμος καὶ ἠχλύθη νὰ γείνη τὸ εἰς αὐτὴν εὐαγγελισθέν. Ἐχούσα τοιαύτην εὐσέβειαν ἔγεινε τῶν ὄντι εὐλογημένη μεταξὺ ὄλων τῶν γυναικῶν καὶ μακαρία.

Ἰστέον ὅτι ἡ Θεοτόκος ἦτο θυγάτηρ τοῦ Ἰωακείμ καὶ τῆς Ἄννης, ἐγεννήθη δὲ ἐξ ἐπαγγελίας, δηλαδὴ ἐν ᾧ ἡ ἅγια Ἄννα ἦτο στεῖρα· ὁ Θεὸς ὅμως ἐπακούσας τῆς δεήσεως αὐτῆς ἔδωκεν εἰς αὐτὴν τέκνον τὴν παναγίαν Παρθένον, τὴν ὁποίαν τριετῆ ἀφιέρωσαν εἰς τὸν ναόν. Τὸ γεγονός τοῦτο τῆς εἰσόδου τῆς Θεοτόκου εἰς τὸν ναόν ἐορτάζει ἡ ἅγια Ἐκκλησία ἡμῶν τὴν 21 Νοεμβρίου.

§ 2. Γέννησις τοῦ Σωτῆρος (Λουκ. Β').

Ὅτε ἐπλησίαζεν ὁ καιρὸς νὰ γεννήσῃ ἡ παρθένος Μαρία, ἐξῆλθε διάταγμα παρὰ τοῦ ἐξουσιάζοντος τότε καὶ τὴν Ἰουδαίαν αὐτοκράτορος τῆς Ῥώμης Καίσαρος Αὐγούστου ν' ἀπογραφῶσιν ὅλοι οἱ ὑπήκοοί του, ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν του πόλιν. Ὁ Ἰωσήφ, ὢν, ὡς καὶ ἡ παρ-

θένος Μαρία ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Ἰούδα καὶ ἐκ τῆς γενεᾶς τοῦ Δαβὶδ, ἤλθε μετ' αὐτῆς ἐκ Ναζαρέτ εἰς Βηθλεέμ, ὅπου ὁ προπάτωρ αὐτῶν Δαβὶδ εἶχε γεννηθῆ, ἵνα κατα-

Ἡ Γέννησις τοῦ Χριστοῦ.

γραφῶσιν. Ἐν ᾧ δὲ ἦσαν ἐνταῦθα, ἐπληρώθη ὁ καιρὸς νὰ γεννήσῃ ἡ ἅγια Παρθένος καὶ ἐγέννησε τὸν Χριστόν. τὸν ἔβαλε δὲ εἰς φάτνην, ἐπειδὴ δὲν ὑπῆρχεν ἄλλος τόπος εὐκαιρὸς εἰς τὸ κατάλυμα.

Ἄμα γεννηθέντος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐφάνη αἰφνιδίως ἄγγελος Κυρίου εἰς τοὺς πλησίον ἐκεῖ ἀγραυλοῦντας ποιμένας, καὶ λάμψις Κυρίου περιεκύκλωσεν αὐτούς· εἶπε δὲ εἰς αὐτούς ὁ ἄγγελος, Ἔρχομαι νὰ σᾶς εὐαγγελίσω μεγάλην χαρὰν, ἣτις θὰ μεταδοθῆ εἰς ὅλον τὸν λαόν· ἐγεννήθη σήμερον εἰς Βηθλεὲμ σωτὴρ, ὅστις εἶναι Χριστὸς Κύριος· θὰ εὑρητε αὐτὸν ἐσπαργανωμένον εἰς τὴν φάτνην. Πάραυτα δὲ ἤκουσαν ἀγγέλων στρατιᾶν αἰνοῦντων τὸν Θεὸν καὶ λεγόντων, Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.» Ἐλθόντες δὲ οἱ ποιμένες εἰς Βηθλεὲμ ἀνεῦρον τὴν Παρθένον καὶ τὸν Ἰωσήφ καὶ τὸ βρέφος εἰς τὴν φάτνην, ὅπως εἶχεν εἰς αὐτοὺς ἀγγελθῆ.

Παρατηρήσεις. Ἡ ἐν τῇ φάτνῃ ἀπόθεσις τοῦ γεννηθέντος Κυρίου τῶν ὅλων διδάσκει ἡμᾶς τὴν ἄκραν αὐτοῦ συγκατάθεσιν Ὁλον του τὸν κατόπιν ἐπὶ τῆς γῆς βίον διήλθεν ἐν μεγάλῃ ταπεινοφροσύνῃ καὶ ἀνευ ἐπιδειξέως. Τὸ ἔργον του ἦτο ἡ σωτηρία τοῦ κόσμου.

Ἄπλοῖ καὶ ταπεινοὶ ποιμένες ἀξιοῦνται οὐρανόθεν εὐαγγελίας καὶ πιστεύουσιν εἰς αὐτήν. Οὐδεμία ἡδύνατο νὰ ἦναι εἰς τὴν γῆν πλέον χαρμόσυνος ἀγγελία ἢ ἡ γέννησις τοῦ λυτρωτοῦ αὐτῆς ἀπὸ τῆς προκατορικῆς ἁμαρτίας. Ἠγγέλθη δὲ αὕτη οὐχὶ εἰς πλουσίους καὶ ἰσχυροὺς, ἀλλ' εἰς ἐκείνους τῶν ὁποίων ἡ καρδιά ἦτο ἐτοίμη ν' ἀκούσῃ τοιοῦτον νέον καὶ νὰ πιστεύσῃ εἰς αὐτό.

§ 3. Περιτομή. Ὑπαπαντή (Λουκ. Β.).

Προσκύνησις τῶν Μάγων.

(Μαθ. Β.).

Τὴν ὀγδόην μετὰ τὴν γέννησίν του ἡμέραν περιετμήθη τὸ παιδίον κατὰ τὸν νόμον τοῦ Μωϋσέως, καὶ ὠνομάσθη Ἰησοῦς, ὅπως ὁ ἄγγελος εἶχεν εἰπεῖ εἰς τὴν ἀειπάσθην Θεοτόκον.

Τεσσαράκοντα ἡμέρας μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ μετέβη ἡ ἁγία Παρθένος μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς εἰς τὸν ναὸν διὰ νὰ ἀφιερῶσῃ αὐτὸν ὡς πρωτότοκον, κατὰ τὸν ἱερὸν νόμον, εἰς τὸν Θεὸν καὶ προσφέρῃ τὰ νενομισμένα δῶρα, ζευγὸς τρυγόνων, ἢ δύο νεοσσαύς περιστερῶν. Ἄμα

εἰσελθούσης τῆς παναγίας Παρθένου εἰς τὸν ναὸν μετὰ τοῦ παιδίου, ὁ εὐλαβῆς καὶ δίκαιος πρεσβύτερος Συμεὼν, εἰς τὸν ὁποῖον ἦτο ἀποκεκαλυμμένος ὑπὸ Πνεύματος ἁγίου, ὅτι δὲν ἔμελλε ν' ἀποθάνῃ πρὶν ἴδῃ τὸν Χριστὸν Κυρίου, λαβὼν τὸν Ἰησοῦν εἰς τὰς ἀγκάλας του, ἠυλόγησε τὸν Θεὸν ὅτι εἶδε τὴν σωτηρίαν τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ἐζήτησε ν' ἀποθάνῃ πλέον. Προεῖπε δὲ εἰς τὴν Παρθέ-
νον, ὅτι θὰ διαπεράσῃ τὴν ψυχὴν αὐτῆς ῥομφαία, (ἐν-
νοῶν τὴν σταύρωσιν τοῦ Κυρίου). Καὶ προφήτις δέ τις

Προσκύνησις τῶν Μάγων.

Ἄννα θυγάτηρ Φανουὴλ χήρα, ὡς ἐτῶν ὀγδοήκοντα, διατριβούσα ἐξ εὐλαβείας πάντοτε εἰς τὸν ναόν, ἐκήρυξε καὶ αὕτη τὰ περὶ τοῦ Κυρίου καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ εἰς τοὺς σωτηρίαν περιμένοντας.

Μάγοι δὲ (δηλαδὴ σοφοὶ καὶ ἱερεῖς τῶν Μήδων καὶ Περσῶν) ἤλθον εἰς Ἱερουσαλὴμ. ἐξ ἀνατολῶν ζητοῦντες τὸν νεωστὶ τεχθέντα βασιλέα τῶν Ἰουδαίων, λέγοντες ὅτι εἶδον τὸν ἀστέρα αὐτοῦ ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθον νὰ προσκυνήσωσιν αὐτόν. Καὶ ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης καὶ ὅλη ἡ Ἱερουσαλὴμ ἐταράχθη ἐκ τῶν λόγων τῶν μάγων· ἠρώτησε δὲ ὁ Ἡρώδης τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς γραμματεῖς ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. Μαθὼν δὲ παρ' αὐτῶν ὅτι

εἰς Βηθλεέμ, εἶπεν εἰς τοὺς μάγους, ἀφ' οὗ εὗρωσι τὸ παιδίον νὰ εἰδοποιήσωσι καὶ αὐτὸν νὰ ἔλθῃ εἰς προσκύνησιν αὐτοῦ· εἶχεν ὁμως σκοπὸν νὰ θανατώσῃ αὐτό.

Οἱ μάγοι ὀδηγηθέντες πάλιν εἰς Βηθλεέμ ὑπὸ τοῦ ἀστέρος, ἕως οὗ ἐστάθη ὑπεράνω τοῦ τόπου ὅπου ἦτο ὁ Ἰησοῦς, ἦλθον καὶ ἐπροσκύνησαν αὐτὸν καὶ προσήνεγκαν εἰς αὐτὸν δῶρα, χρυσόν, λίθον καὶ σμύρναν. Τὴν ἐπιούσαν δὲ νύκτα εἰδοποιηθέντες κατ' ὄναρ παρ' ἀγγέλου νὰ μὴ ἐπανεέλθωσι πρὸς τὸν Ἡρώδη, ἀνεχώρησαν εἰς τὸν τόπον των δι' ἄλλης ὁδοῦ.

Παρατηρήσεις. Ὁ Ἰησοῦς, καίτοι μὴ ἔχων περιτομῆς ἀνάγκην ὅμως ἐξεπλήρωσε τὸν νομον.

Ὅπως ὁ Συμεὼν, οὕτως ἄς προσπαθήσωμεν καὶ ἡμεῖς δι' εὐσεβοῦς βίου νὰ βλέπωμεν καὶ ὑποδεχόμεθα τὸ σωτήριον τοῦ Ἰσραὴλ καὶ παντὸς τοῦ κόσμου πρὶν ἢ ἀποθάνωμεν ἐν ταῖς ἀμαρτίαις ἡμῶν.

Ἄστηρ ὠδήγησε τοὺς μάγους εἰς ἀνεύρεσιν τοῦ Ἰησοῦ. Θεῖα ἔλλαμψις ὠδήγει καὶ τὸν χριστιανισμὸν εἰς τὴν ἀληθῆ ἐπίγνωσιν τοῦ Κυρίου. Ἄγγελος Κυρίου ὠδήγησεν αὐτοὺς νὰ μὴ ἐπανεέλθωσιν εἰς τὸν Ἡρώδη. Ἄς παρακαλῶμεν ἔκτενῶς τὸν Ὑψιστον Θεὸν ἵνα καθοδηγῇ ἡμᾶς εἰς τὴν προέπουσαν ὁδόν, καὶ ἄς ἀποφεύγωμεν τὴν ὁδὸν τῆς ἀμαρτίας, εἰς ἣν ἡμεῖς πρὶν ἢ γνωρίσωμεν καὶ προσέλθωμεν εἰς τὸν Σωτῆρα ἡμῶν.

§ 4. Φυγὴ εἰς Αἴγυπτον. Παιδικὴ ἡλικία τοῦ Ἰησοῦ. (Ματθ. Β. Λουκ. Β.).

Ἀφ' οὗ ἀνεχώρησαν οἱ μάγοι, ἄγγελος Κυρίου φαίνεται εἰς τὸν Ἰωσήφ κατ' ὄναρ καὶ λέγει εἰς αὐτὸν νὰ πάρῃ τὴν Μαριάμ καὶ τὸν Ἰησοῦν καὶ νὰ φύγῃ εἰς Αἴγυπτον, διότι ὁ Ἡρώδης ἤθελε ζητήσῃ νὰ φονεύσῃ τὸ παιδίον. Οὕτως ἀνεχώρησαν διὰ νυκτὸς εἰς Αἴγυπτον. Ὁ Ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων καὶ θυμωθείς ἀπέστειλε καὶ ἐθανάτωσαν ὅλα τὰ εἰς Βηθλεέμ καὶ τὰ περίχωρα αὐτῆς παιδία, ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, πιστεύσας ὅτι μεταξὺ αὐτῶν ἤθελε φονευθῆ καὶ ὁ Ἰησοῦς.

Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου, ὁ ἄγγελος διατάσσει κατ' ὄναρ πάλιν τὸν εἰς Αἴγυπτον Ἰωσήφ νὰ παραλάβῃ τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν

πατρίδα του, και οὕτως ἔπραξεν. Ἐπανελθὼν οὕτως ὁ Ἰωσήφ ἑκατοίκησεν εἰς Ναζαρέτ. Ἐν ᾧ δὲ ἦτο δωδεκαετῆς ἔτι ὁ Ἰησοῦς, ἤλθε μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ τοῦ Ἰωσήφ εἰς Ἱερουσαλήμ, ὅπως συνειθίζον κατ' ἔτος, νὰ ἑορτάσωσιν εἰς τὸν ναὸν τὸ Πάσχα. Μετὰ τὴν ἑορτὴν ἀνεχώρησαν ἡ ἁγία παρθένος Μαρία, καὶ ὁ Ἰωσήφ, νομίζοντες ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦτο εἰς τὴν συνοδίαν μὲ συγγενεῖς τῶν ἄλλους. Ἄλλ' ἐπειδὴ δὲν τὸν εὔρον τὸ ἑσπέρας, ἐπέστρεψαν τὴν ἐπιούσαν εἰς Ἱερουσαλήμ καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας εὔρον τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸν ναὸν καθήμενον ἐν μέσῳ τῶν ἱεροδιδασκάλων, ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς εἰς τὰ τῆς διδασκαλίας τῶν Γραφῶν. Ἐθαύμαζον δὲ πάντες διὰ τὴν σύνεσιν καὶ τὰς ἀποκρίσεις αὐτοῦ. Ἡ δὲ μήτηρ του λέγει εἰς αὐτόν. Τί ἐποίησας οὕτως; ἡμεῖς σ' ἐζητοῦμεν ὀδυνώμενοι. Αὐτὸς δὲ εἶπε, Δὲν ἤξεύρετε ὅτι πρέπει νὰ εὐρίσκωμαι εἰς τὰ τοῦ πατρός μου; Ὑστερον δὲ μετέβη μετ' αὐτῶν εἰς Ναζαρέτ καὶ ἦτο ὑποτασσόμενος εἰς αὐτούς, καὶ ἐπρόκοπτεν εἰς σοφίαν καὶ ἡλικίαν καὶ χάριν παρὰ Θεῶ καὶ ἀνθρώποις.

Παρατηρήσεις. Ἡ ἀπάνθρωπος διαγωγή τοῦ Ἡρώδου δεικνύει καθαρῶς εἰς τί φέρει τὸν ἀνθρωπὸν ἢ φιλαρχία καὶ ὅμως οὐδὲ ἐκ τοιούτων μέτρων ὠφελεῖται, ἀλλὰ καταισχύνεται ἐπὶ τέλους καὶ κακῶς καὶ αἰωνίως ἀπόλλυται ὁ τὴν κακίαν ταύτην ἔχων. Ἡ σωτηρία τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς σφαγῆς τοῦ Ἡρώδου ἔστω εἰς σημεῖον, ὅτι ὁ Θεὸς φροντίζει νὰ φυλάττη σῶαν τὴν ἁγίαν αὐτοῦ Ἐκκλησίαν ἀπὸ πάσης ἐπιβουλῆς.

Ἡ ἐν τῷ ναῷ διατριβὴ τοῦ Ἰησοῦ διδάσκει ἡμᾶς, ὅτι ἐκ παιδικῆς ἡλικίας πρέπει ν' ἀσχολώμεθα εἰς τὴν ἀκρόασιν καὶ τὴν μελέτην τοῦ ἁγίου αὐτοῦ λόγου. Μανθάνομεν ἔτι ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἱστορίας νὰ ὑποτασσώμεθα εἰς τοὺς γονεῖς ἡμῶν, καὶ νὰ ἀδξάνωμεν εἰς χάριν παρὰ Θεῶ, φυλάττοντες τὰ θεῖα αὐτοῦ παραγγέλματα.

§ 5. Κήρυγμα τοῦ Ἰωάννου. Βάπτισις τοῦ Σωτῆρος. Πειρασμός.

(Μαθ. Γ. Μάρκ. Α. Λουκ. Γ. Ἰωάν. Α.).

Ἄνδρωθεις ὁ Ἰωάννης ὁ υἱὸς τοῦ Ζαχαρίου, ἤλθεν εἰς τὰ πέριξ τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ εἰς τὴν ἔρημον τῆς

Ἰουδαίας, καὶ ἤρχισε νὰ κηρύττῃ βάπτισμα μετανοίας λέγων, «Μετανοεῖτε, διότι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.» Ἐκ τῆς Ἱερουσαλήμ δὲ καὶ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ τῆς περιχώρου τοῦ Ἰορδάνου ἤρχοντο πολλοὶ καὶ ἐβαπτίζοντο παρ' αὐτοῦ εἰς τὸν Ἰορδάνην, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας των. Συνεβούλευε δὲ πάντας νὰ κάμνωσι καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας των, λέγων, ὅτι πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καλὸν καρπὸν ἐκκόπτεται καὶ βάλλεται εἰς τὸ πῦρ. Ἐπειδὴ δὲ τινες διελογίζοντο μήπως εἶναι αὐτὸς ὁ περιμενόμενος Μεσσίας, ὁ Ἰωάννης ἐκήρυξεν, ὅτι κατόπιν του ἔρχεται ὁ μέλλων νὰ βαπτίσῃ αὐτοὺς ἐν πνεύματι ἁγίῳ. Ἐφόρει δὲ ὁ Ἰωάννης τρίχινον φόρεμα καὶ ἦτο ἐζωσμένος ζώνην δερματίνην· ἔτρωγε δὲ ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον.

Τότε δὲ ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην ἵνα βαπτισθῇ παρ' αὐτοῦ. Ὁ Ἰωάννης ἐμπόδιζε τὸν Ἰησοῦν λέγων, «Ἐγὼ ἔχω χρεῖαν νὰ βαπτισθῶ παρὰ σοῦ.» Ὁ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη, Ἄφες ἄρτι, διότι πρέπον εἶναι εἰς ἡμᾶς νὰ ἐκπληρώσωμεν πᾶσαν δικαιοσύνην. Τότε ἀφίνει αὐτὸν ὁ Ἰωάννης. Βαπτισθεὶς οὕτως ὁ Ἰησοῦς ἀνέβη εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ὕδατος, καὶ ἰδοὺ ἤνοιξαν οἱ οὐρανοὶ εἰς αὐτὸν καὶ εἶδεν ὁ Ἰωάννης τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καταβαῖνον ὡς περιστερὰν καὶ ἐρχόμενον ἐπάνω εἰς τὸν Ἰησοῦν. Ἠκούσθη δὲ καὶ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα, «Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἠυδόκησα.»

Μετὰ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐφέρθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἵνα πειρασθῇ ὑπὸ τοῦ διαβόλου, νηστεύσας δὲ τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας ὕστερον ἐπεινάσε. Τότε προσελθὼν πρὸς αὐτὸν ὁ πειράζων εἶπεν, «Ἄν εἶσαι υἱὸς τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ νὰ γείνωσιν ἄρτοι οἱ λίθοι οὗτοι,» ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπε «Γέγραπται, οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐν παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος Θεοῦ.» Τότε ἀναβιβάζει αὐτὸν ὁ διάβολος ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ναοῦ εἰς

Ἱερουσαλήμ, καὶ λέγει εἰς αὐτόν, « Ἄν εἶσαι υἱὸς Θεοῦ. ῥίψου κάτω, διότι εἶναι γεγραμμένον, ὅτι θὰ διατάξῃ τοὺς ἀγγέλους του νὰ σὲ λάβωσιν εἰς χεῖράς των, ἵνα μὴ προσκόψῃς εἰς λίθον τὸν πόδα σου.» Ἄλλ' εἶναι γεγραμμένον, λέγει ὁ Ἰησοῦς, καὶ νὰ μὴ ἐκπειράζῃς Κύριον τὸν Θεόν σου. Τελευταῖον ἀνάγει τὸν Ἰησοῦν εἰς ὄρος ὑψηλὸν καὶ δεικνύων ἐκεῖθεν ὅλας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν λέγει, « Θὰ σοὶ δώσω ταῦτα πάντα, ἂν πεσῶν προκυνήσεις με.» Τότε λέγει ὁ Ἰησοῦς εἰς αὐτόν, Ὑπάγε ὀπίσω μου Σατανᾶ, διότι εἶναι γεγραμμένον, « Κύριον τὸν Θεόν σου προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.» Τότε ἀφίνει αὐτόν ὁ διάβολος, καὶ ἔλθόντες ἄγγελοι Κυρίου ὑπηρετοῦν τὸν Ἰησοῦν.

Παρατηρήσεις. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω μανθάνομεν ὅτι πρῶτιστον καθήκον ἡμῶν εἶναι ἡ μετάνοια, ἵνα γείνωμεν ἄξιοι τῆς ἐγγιζούσης βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ἀξιολίμητος εἶναι ἡ περὶ τὴν ἐνδυμασίαν καὶ τὴν τροφήν ἀπλότης τοῦ τιμίου Προδρόμου. Ὁ πολυτελεὴς ἱματισμὸς καὶ ἡ τρυφή εἶναι σημεῖα κενοδοξίας καὶ ἐμπόδια εἰς εὐσεβῆ κατὰ Θεὸν βίον.

Τὸ βάπτισμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ διδάσκει ἡμᾶς ὅτι ὀφείλομεν νὰ ἐκπληρῶμεν πάντα τὰ τοῦ Θεοῦ νόμου.

Μιμούμενοι τὸ παράδειγμα τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς σωτηρίας ἡμῶν, ἄς ἀντιστεκώμεθα διὰ τῆς θείας χάριτος εἰς πάντα πειρασμόν, ἵνα οὕτω φεύγῃ ἀφ' ἡμῶν ἐπὶ τέλους. Πᾶς ὁ ὑπηρετῶν τὴν ἁμαρτίαν δὲν δύναται νὰ νομισθῇ ὅτι προσκυνεῖ Κύριον τὸν Θεὸν καὶ αὐτὸν μόνον λατρεύει. Ὅταν τυχὸν εὐρεθῶμεν εἰς πειρασμόν, ἄς λέγωμεν, ὅπως ὁ Κύριος ἡμῶν εἶπεν, Ὑπάγε ὀπίσω μου Σατανᾶ.

§ 6. Μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου περὶ Χριστοῦ. Πρῶτοι μαθηταὶ του, καὶ πρῶτον θαῦμα (Ἰω. Α. Β.).

Οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται ἀπέστειλαν ἐξ Ἱεροσολύμων νὰ ἐρωτήσωσι τὸν Ἰωάννην τίς ἦτο. Ὁ Ἰωάννης ὁμολόγησεν ὅτι δὲν ἦτο αὐτὸς ὁ Χριστός, ἀλλ' ὁ προπαρασκευαστὴς τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ· εἶπε δὲ ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ἤδη μεταξύ των. Τὴν ἐπαύριον ἰδὼν ὁ Ἰωάννης τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν λέγει. « Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου » καὶ ἐβεβαίωσεν, ὅτι

αὐτὸς εἶναι ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι ἁγίῳ. Δύο ἐκ τῶν μαθητῶν τοῦ Ἰωάννου ἠκολούθησαν τότε τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔμειναν παρ' αὐτῷ τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Εἰς τούτων ἦτο ἀδελφὸς τοῦ Σίμωνος Πέτρου Ἀνδρέας. Τὸ ἑσπέρας εὐρῶν ὁ Ἀνδρέας Σίμονα τὸν ἀδελφόν του, λέγει εἰς αὐτόν, « Εὐρήκαμεν τὸν Μεσσίαν » καὶ φέρει αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, ὅστις παρατηρήσας τὸν Σίμονα λέγει, Σὺ εἶσαι ὁ Σίμων ὁ υἱὸς τοῦ Ἰωνᾶ, εἰς τὸ ἐξῆς θὰ ὀνομάζῃσαι Πέτρος. Τὴν ἐπιούσαν ὁ Ἰησοῦς εὐρίσκει τὸν Φίλιππον καὶ τῷ λέγει, « Ἀκολούθει μοι » Ὁ Φίλιππος ὑπήκουσεν. Εὐρῶν δὲ ὁ Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ τῷ λέγει, « Ὅν ἔγραψε Μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφηταὶ εὐρήκαμεν Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. » Ὁ Ναθαναὴλ ἔρχεται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, ὅστις ἰδὼν αὐτὸν λέγει, « Ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλίτης, εἰς τὸν ὁποῖον δὲν ὑπάρχει δολος. » Ὁ Ναθαναὴλ λέγει, « Πόθεν με γνωρίζεις; » Ὁ Ἰησοῦς ἀποκρίνεται, Πρὶν σὲ καλέσῃ ὁ Φίλιππος σὲ εἶδα ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν. Τότε ὁ Ναθαναὴλ λέγει, « Διδάσκαλε, σὺ εἶσαι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ, » Ὁ Χριστὸς δ' ἐπρόσθεσεν, « Πιστεύεις δι' ὃ, τι σοὶ εἶπον· θὰ ἴδῃς ὅμως μεγαλειότερα πράγματα. Βεβαίως σὰς λέγω ὅτι ἀπὸ τοῦδε θὰ ἴδητε τὸν οὐρανὸν ἀνεωγμένον καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, » Οὗτοι λοιπὸν ἦσαν οἱ πρῶτοι μαθηταὶ τοῦ Κυρίου.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἔγεινε γάμος ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, εἰς τὸν ὁποῖον ἦτο καὶ ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ· προσεκλήθη δὲ εἰς αὐτὸν καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν του. Ἐπειδὴ δὲ ἐτελείωσεν ὁ οἶνος καὶ ἡ πανάχραντος αὐτοῦ μήτηρ παρετήρησε τοῦτο, τὸ ἀνήγγειλεν ἐπ' ἐλπίδι ἀναπληρώσεως εἰς τὸν Ἰησοῦν· παρήγγειλε δὲ εἰς τοὺς ἐν τῷ γάμῳ διακονοῦντας νὰ πράξωσι καθὼς τοῖς εἶπη ὁ Κύριος ἡμῶν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς Χριστὸς μετέβαλε τότε ἕξ μεγάλας ὑδρίας πλήρεις ὕδατος εἰς οἶνον ἐξαίρετον. Τοῦτο εἶναι τὸ πρῶτον θαῦμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ

ἐφάνερωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

Γάμος ἐν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας.

Παρατηρήσεις. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ θυσιασθεὶς ἀμνὸς καὶ διὰ τοῦ τιαλοῦ αἵματος αὐτοῦ ἐξηγοράσθη ἡ σωτηρία ἡμῶν. (Α. Πέτρ. Α. 18—19).

Ὁ ἄδολος Ναθαναὴλ ἐν τῇ καθαρᾷ αὐτοῦ καρδίᾳ ἀνεγνώρισε τὸν Ἰησοῦν ὡς υἱὸν τοῦ Θεοῦ. Ἡ καθαρὰ καὶ ἡγιασμένη καρδιά δὲν ἀφίνει οὐδένα δισταγμὸν εἰς τὴν πρὸς τὸν Σωτῆρα πίστιν.

Διὰ τῆς παρουσίας του ὁ Κύριος, εἰς τὸν γάμον καὶ τοῦ θαύματός του ἡγίασε τὸ μυστήριον τοῦτο, θεόθεν συσταθέν. Τὸ πρῶτον θαῦμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν διδάσκει ἡμᾶς τὴν πρὸς αὐτὸν πίστιν τῆς ἀγίας αὐτοῦ μητρὸς, ἣτις, γνωρίζουσα τὴν καταγωγὴν τοῦ υἱοῦ της, ἦτο πεπεισμένη ὅτι ἠδύνατο νὰ θαυματουργήσῃ. Πολλὴ βεβαίως ἠὲ χαριστήθη ἡ πανάμωμος Παρθένος, ὅτι ὁ υἱὸς παρέσχε διὰ θαύματος οἶνον εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν γάμων, συμφώνως πρὸς τὴν παρατήρησιν καὶ τὴν ἐπιθυμίαν της. Ἡ συμβουλή τῆς Παρθένου πρὸς τοὺς ὑπηρετοῦντας ἐν τῷ γάμῳ νὰ ὑπακούσωσιν εἰς τὸν Ἰησοῦν ἀρμόζει καὶ εἰς ἡμᾶς. Ὁ ὑπακούων εἰς τὸν Κύριον ἀπολαμβάνει τὴν θεραπείαν τῶν ἐλλείψεων του, μάλιστα τῶν πνευματικῶν.

Ἐν ταῖς ἀθώαις καὶ νομίμοις διασκεδάσεσιν ἡμῶν δυνάμεθα εὐσεβῶς νὰ ἐπικαλώμεθα τὴν ἀόρατον παρουσίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Τὸ παράδειγμα του δὲ μᾶς διδάσκει νὰ πληρῶμεν τὰς ἐλλείψεις τῶν ἄλλων.

§ 7. Οἱ πωληταὶ διώκονται τοῦ ναοῦ. Ὁ Νικόδημος.

(Ἰω. Γ. Λουκ. Γ. Μαθ. ΙΔ.).

Πλησιάζοντος ἤδη τοῦ Πάσχα, ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Ἱεροσόλυμα· ἐκεῖ δὲ εὐρών εἰς τὸ ἱερόν τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς καὶ τοὺς ἀργυραμοιβούς, ἐδίωξεν αὐτοὺς ἐκεῖθεν λέγων, « Μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου οἶκον ἐμπορίου. » Οἱ Ἰουδαῖοι εἶπον εἰς αὐτὸν τότε, τί σημεῖον (τῆς ἐξουσίας σου) δεικνύεις ποιῶν ταῦτα ; Ὁ Ἰησοῦς δὲ ἀπεκρίθη, « Καταστρέψατε τὸν ναὸν τοῦτον καὶ εἰς τρεῖς ἡμέρας θὰ τὸν ἐγείρω » (ἐννοῶν τὸ σῶμα αὐτοῦ καὶ τὴν τριήμερόν του ἀνάστασιν).

Μεταξὺ τῶν Φαρισαίων ὑπῆρχέ τις ὀνόματι Νικόδημος, ἀρχῶν τῶν Ἰουδαίων, ὅστις ἔλθων νύκτα πρὸς τὸν Ἰησοῦν ἐδιδάχθη παρ' αὐτοῦ εἰπόντος, Ἐὰν μὴ γεννηθῆ τις ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, δὲν δύναται νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ὅπως δὲ ὁ Μωϋσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτω χρειάζεται νὰ ὑψωθῆ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, διὰ νὰ μὴ ἀπολεσθῆ πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτόν· διότι οὕτως ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε ἔδωκε τὸν μονογενῆ αὐτοῦ υἱόν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτόν μὴ ἀπολεσθῆ, ἀλλὰ λάβῃ ζωὴν αἰώνιον.

Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν του εἰς Ἰουδαίαν καὶ ἐκεῖ διέτριβε μετ' αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζε διὰ τῶν μαθητῶν του πολλούς. Καὶ πάλιν ἐνταῦθα ὁ Ἰωάννης ὁ πρόδρομος τοῦ Κυρίου, γενομένης συζητήσεως περὶ τοῦ βαπτίσματος, ἐμαρτήρησε περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι ἦτο υἱὸς τοῦ Θεοῦ, εἰπὼν ὅτι, ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱόν, ἔχει ζωὴν αἰώνιον, ὁ δὲ ἀπειθῶν εἰς τὸν υἱόν, δὲν θὰ ἴδῃ αἰώνιον ζωὴν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ μένει εἰς αὐτόν.

Τὸν Ἰωάννην δὲ τοῦτον κατέκλεισεν ἤδη ὁ Ἡρώδης εἰς τὴν φυλακὴν, διότι ἤλεγξεν αὐτόν διὰ τὸν παράνομον γάμον του, λαβόντος ὡς γυναῖκα Ἡρωδιάδα τὴν σύζυγον Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ δι' ὅσα ἐπραξε πονηρά. Μετ' ὀλίγον δὲ καιρὸν ἀπεκεφάλισεν αὐτόν ὁ Ἡρώδης δι' ἐνεργείας τῆς Ἡρωδιάδος, τῆς παρανόμου ταύτης γυναικὸς του.

Περὶ τοῦ Ἰωάννου εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, οὐδεὶς ἐγεννήθη ἐκ τῶν ἀνθρώπων μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ἐπρόσθεσεν ὁμῶς, ὅτι ὁ μικρότερος εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν εἶναι μείζων αὐτοῦ.

Παρατηρήσεις. Ἡ ἀποβολὴ ἀπὸ τοῦ γαοῦ τῶν πωλούντων καὶ ἀγοραζόντων διδάσκει ἡμᾶς νὰ ἀποβάλλωμεν ἐκ τῶν καρδιῶν ἡμῶν, εἰσερχόμενοι εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, πᾶσαν βιωτικὴν μέριμναν, αἰσθανόμενοι ὅτι ἐνὸς εἶναι χρεῖα — τῆς ἀκροάσεως τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἀπὸ καθαρᾶς καρδίας προσευχῆς. Ἄς παρακαλῶμεν δὲ τὸν Κύριον, ἵνα, ὅπως τὸν ναόν, οὕτω καθαρῶς καὶ τὰς καρδίας ἡμῶν ἀπὸ παντὸς πονηροῦ αἰσθήματος.

Ἴνα μὴ ἐπέλθῃ ἐφ' ἡμᾶς ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ, ὀφείλομεν, ὡς συνεβούλευσεν ὁ Ἰωάννης, νὰ πιστεύωμεν εἰς τὸν Ἰησοῦν λόγῳ τε καὶ ἔργῳ.

Ὁ Ἰωάννης κηρύττων τὴν ἀλήθειαν καὶ ἐλέγχων τὴν παρανομίαν ὁπέστη διωγμῶς καὶ θάνατον. Οὕτω ποιῶσιν οἱ πιστῶς τὸν Κύριον δουλεύοντες.

§ 8 Ἡ Σαμαρείτις. Ὁ Ἰησοῦς εἰς Ναζαρέτ.

(Ἰω. Δ. Λουκ. Δ. Μάρκ. ΣΤ.)

Ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς ὅτι ὁ Ἰωάννης ἐφυλακίσθη, ἀνεχώρησεν ἐξ Ἰουδαίας ἵνα ἔλθῃ εἰς Γαλιλαίαν. Διερχόμενος δὲ διὰ τῆς Σαμαρείας καὶ ὧν κεκοπιακῶς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας, ἐκάθησε παρὰ τὸ φρέαρ τοῦ Ἰακώβ, πλησίον ὅν τῆς πόλεως Σιχάρ. Ἐρχεται δὲ γυνὴ τις Σαμαρείτις ν' ἀντλήσῃ ὕδωρ, ἐν ᾧ οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ εἶχον ἀπέλθει εἰς τὴν πόλιν νὰ ἀγοράσωσι τροφάς. Ὁ Ἰησοῦς, ἵνα λάβῃ ἀφορμὴν νὰ τὴν διδάξῃ τι πρὸς σωτηρίαν τῆς, ἐζήτησε παρ' αὐτῆς ὕδωρ νὰ πῖν. Ἐπειδὴ δὲ οἱ Ἰουδαῖοι οὐδεμίαν ἐπιμιξίαν εἶχον ἀπὸ πολλοῦ μὲ τὸς Σαμαρείτας, ἡ γυνὴ ἠπόρησε πῶς ὁ Ἰησοῦς ἐζήτησεν ὕδωρ παρ' αὐτῆς, Ἰουδαῖος ὢν. Ὁ Ἰησοῦς εἶπεν εἰς αὐτὴν, ὅτι αὐτὸς ἔχει ὕδωρ ζῶν, ἐκ τοῦ ὁποίου ὅστις πῖν δὲν διψᾷ εἰς τὸν αἰῶνα, δηλαδὴ τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ. Ἡ γυνὴ ἐζήτησε παρὰ τοῦ Ἰησοῦ ἐκ τοῦ ζῶντος τούτου ὕδατος. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλαβεν ἐκ τούτου ἀφορμὴν νὰ ἐλέγξῃ τὴν παράνομον καὶ ἀμαρτανλὴν διαγωγὴν αὐτῆς καὶ οὕτω νὰ τὴν διδάξῃ. Εἶπε δὲ εἰς αὐτὴν ἐπ' ἄλλοις, ὅτι πρέπει νὰ

προσκυνῆται ὁ Θεὸς ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ ἐπειδὴ αὕτη εἶπεν ὅτι ὁ περιμενόμενος Μεσσίας θὰ διδάξῃ τὰ περὶ τούτων, ἐφάνέρωσεν εἰς αὐτὴν ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ Μεσσίας. Ἐν τοσοῦτῳ ἦλθον οἱ μαθηταὶ τοῦ ἐκ τῆς πόλεως· ἡ δὲ Σαμαρεῖτις ἀφείσα τὴν ὑδρίαν τῆς ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ λέγει εἰς τοὺς κατοίκους τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ· οὗτοι δὲ ἐξῆλθον πρὸς αὐτόν. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ οἱ μαθηταὶ τοῦ εἶπαν εἰς αὐτόν τὰ φάγη, ἀλλὰ δὲν ἠθέλησεν· ἐπειδὴ δὲ ἠπόρουν, τοῖς λέγει, «Φαγητόν μου εἶναι νὰ ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ νὰ τελιώσω τὸ ἔργον αὐτοῦ.»

Ὁ Ἰησοῦς καὶ ἡ Σαμαρεῖτις.

Ἐκ τῶν Σαμαρειτῶν δὲ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸν Ἰησοῦν ἐκ τῆς μαρτυρίας τῆς γυναικὸς, καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτόν καὶ ἔμεινε δύο ἡμέρας, καὶ διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ πολλοὶ περισσότεροι ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.

Ἐλθὼν δὲ ὕστερον εἰς Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας, ἐδίδασκε τὸν λαὸν ἐν ἡμέρᾳ Σαββάτου, ἐξηγῶν τὸν νόμον καὶ ἐφαρμόζων εἰς ἑαυτόν τὰς προφητείας. Κατ' ἀρχὰς ἐθαύμαζον οἱ Ναζωραῖοι τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ, ἔπειτα ὅμως, ἐπειδὴ τοὺς ἠλεγξε διὰ τὴν ἀπὸ τῆς φαινομένης εὐτελοῦς καταγωγῆς αὐτοῦ ἀπύριας των, ἐθυμώθησαν

καὶ ἐζήτησαν νὰ τὸν κρημνίσωσιν ἐκ τοῦ ὄρους, ἀλλ' αὐτὸς διέβη διὰ μέσου αὐτῶν καὶ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Καπερναοῦμ, ὅπου ἐξηκολούθει διδάσκων ἐν τοῖς Σάββασι.

Παρατηρήσεις. Ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐλθὼν ἵνα καλέσῃ τοὺς ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν Κύριος ἡμῶν κατηξίωσε τῆς ἑαυτοῦ διδασκαλίας, τὴν Σαμαρείτιδα. Ὅπως δὲ αὕτη, οὕτω καὶ ἡμεῖς οἱ ἁμαρτωλοὶ πρέπει νὰ ζητῶμεν παρὰ τοῦ Κυρίου ζῶν ὕδωρ, δηλαδὴ τὸ ζωοποιὸν Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, τὸ ὁποῖον μόνον δύναται νὰ σῶσῃ τὴν δίψαν τῶν ψυχῶν ἡμῶν εἰς ἀπόλαυσιν τῆς αἰωνίου ζωῆς. Ὡς προσκυνῶμεν δὲ τὸν Θεὸν ὄχι μόνον δι' ἐξωτερικῶν σημείων, ἀλλὰ καὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ.

Οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ μὴ φυλάττοντες αὐτὸν ὁμοιάζουσι μὲ τοὺς Ναζωραίους, οἵτινες ἐζήτησαν νὰ κρημνίσωσι τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ ὄρους.

§ 9. Ὁ Ἰησοῦς θεραπεύει τὸν υἱὸν τοῦ βασιλικοῦ καὶ ἄλλους.

(Ἰω. Δ. Μάρκ. Α. Ματθ. Δ. Λουκ. Ε. ΣΤ.).

Μεταβαίνων ὁ Ἰησοῦς, ὡς εἶπομεν, ἐκ Σαμαρείας εἰς Γαλιλαίαν, ἦλθεν ἐκ δευτέρου εἰς Κανᾶ. Ἐκεῖ ἐλθὼν βασιλικὸς τις ἀνὴρ, παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ θεραπεύσῃ τὸν ἀσθενοῦντα υἱὸν του εἰς Καπερναοῦμ· ὁ δὲ Ἰησοῦς χωρὶς νὰ ὑπάγῃ ἐκεῖ τὸν ἰάτρευσεν, εἰπὼν εἰς τὸν πατέρα, πορευοῦ, ὁ υἱός σου ζῆ. Ἐπίστευσε δὲ οὗτος εἰς τὸν λόγον, τὸν ὁποῖον εἶπεν ὁ Ἰησοῦς καὶ μετέβη εἰς τὸν οἶκόν του, ὅπου εὔρε σωθέντα τὸν υἱὸν του.

Ἰστάμενος δὲ τότε ὁ Ἰησοῦς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρὲτ εἶδε δύο ἀλιευτικὰ πλοῖα· ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν ἐξ αὐτῶν, τὸ τοῦ Πέτρου, ἐδίδασκεν ἐξ αὐτοῦ τὸν παρεστῶτα εἰς τὴν ξηρὰν λαόν· ὕστερον δὲ εἶπεν εἰς τοὺς ἀλιεῖς νὰ ρίψωσι τὰ δίκτυα εἰς τὴν θάλασσαν, αὐτοὶ δὲ εἶπον, Ἄν καὶ εἰς μάττην ἐκοπιάσαμεν ὅλην τὴν νύκτα, ἀλλ' ὅμως ἄς γείνη ὁ λόγος σου· ρίψαντες οὕτω τὰ δίκτυα ἐπίασαν ἄπειρον πλῆθος ἰχθύων. Εἰς τοὺς φοβηθέντας δὲ ἀλιεῖς Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην καὶ τὸν σύντροφόν των Πέτρον εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Μὴ φοβεῖσθε, ἀκολουθήσατέ με καὶ θὰ σᾶς κάμω εἰς τὸ ἐξῆς ἀλιεῖς ἀνθρώπων. Οὗτοι δὲ ἀφέντες

τὸ πλοῖον καὶ τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν τὸν Ἰησοῦν, ὅστις ἔλθων εἰς Καπερναοῦμ. ἑθεράπευσέ τινα δαιμονιζόμενον καὶ τὴν πενθερὰν τοῦ Πέτρου, δεινῶς ἀσθενοῦσαν, καὶ ἓνα λεπρόν.

Ἐξελθὼν ὕστερον ἐκάλεσε τὸν τελώνην Λευὶ (Ματθαῖον), ὅστις ἀφῆσας τὸ κατάστημά του καὶ ὅλα ἠκολούθησε πάραυτα τὸν Ἰησοῦν· ὁ δὲ Ἰησοῦς κατέλυσε καὶ ἔφαγεν εἰς τὴν οἰκίαν τούτου. Οἱ δὲ γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ἐμέμφοντο τὸν Χριστόν, διότι συναναστρέφεται καὶ τρώγει μὲ ἀμαρτωλοὺς καὶ τελώνας· ὁ Ἰησοῦς ὁμως εἶπεν, ὅτι ἦλθε νὰ καλέσῃ οὐχὶ δικαίους, ἀλλὰ τοὺς ἀμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.

Οἱ γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι διερεθιζόμενοι, διότι ὅλος ὁ λαὸς ἔτρεχεν εἰς τὸν Ἰησοῦν καὶ οὐχὶ εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν, παρετήρουν τὰς πράξεις του. Οὕτως ἰδόντες ὅτι οἱ μαθηταὶ του ἐν ἡμέρᾳ σαββάτου διαβαίνοντες διὰ τῶν σπαρτῶν ἐπῆραν καὶ ἔτριβον στάχυα, εἶπον ὅτι παρέβαινον τὸν νόμον. Ὁ Ἰησοῦς τοῖς εἶπεν, ὅτι αὐτὸς εἶναι κύριος καὶ τοῦ σαββάτου, καὶ διὰ διαφορῶν ἐρωτήσεων ἐσύγχυζε τὴν σοφίαν αὐτῶν. Ἄλλο δὲ σάββατον ἑθεράπευσεν ἄνθρωπον ξηρὰν ἔχοντα τὴν χεῖρά του, διὰ νὰ δεῖξῃ εἰς τοὺς φαρισαίους, ὅτι τὰ ἔργα τῆς φιλανθρωπίας δύνανται καὶ τὸ σάββατον νὰ γίνωνται. Οὗτοι δὲ παροργισθέντες διεβουλεύθησαν μετ' ἄλλων νὰ φονεύσωσιν αὐτόν.

Παρατηρήσεις Ἡ ἴασις τοῦ υἱοῦ τοῦ βασιλικοῦ διδάσκει ἡμᾶς ὅτι, ὅπως ὁ Θεὸς εἶναι πανταχοῦ παρών, οὕτω καὶ ἡ δύναμις αὐτοῦ πανταχοῦ φθάνει τὸν μετὰ πίστειως ἐπικαλούμενον αὐτήν.

Τὸ κήρυγμα τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ σαγηνεύει τοὺς ἀνθρώπους ἐκ τοῦ πελάγους τῶν ἀμαρτιῶν, εἰς τὸ ὅποσον καταποντίζονται.

Ὁ Ματθαῖος, ἀν καὶ τελώνης, ἀφῆκε τὰ πάντα καὶ ἠκολούθησε τὸν Χριστόν. Οὐδὲν ἐν τῇ κόσμῳ δύναται νὰ ἦναι ἀντάξιον τῆς σωτηρίας· χάριν αὐτῆς πᾶσα οἰαδήποτε θυσία εἶναι μικρὰ καὶ ἀσημαντος.

Ὁ ἀμαρτωλὸς εὕρισκει παρηγορίαν εἰς τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, ὅτι ἀμαρτωλὸς ἦλθε νὰ καλέσῃ εἰς μετάνοιαν.

Τὸ ἀγαθοεργεῖν δὲν εἶναι ἀπηγορευμένον νὰ γίνηται τὴν ἡμέραν τῆς ἀναπαύσεως.

§ 10. Ὁ 38 ἔτη παράλυτος θεραπεύεται (Ἰω.Ε.).

Οὔσης ἑορτῆς τῶν Ἰουδαίων, ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅπου ὑπῆρχεν εἰς τὴν προβατικὴν λεγομένην πύλην κολυμβήθρα, ἡ ἐπιλεγομένη ἑβραϊστὶ Βηθεσδὰ (δηλαδὴ οἶκος ἐλέους), ἔχουσα πέντε στοάς εἰς τὰς ὁποίας κατέκειτο πλῆθος πολὺ τῶν ἀσθενούντων τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, οἱ ὅποιοι περιέμενον τὴν κίνησιν τοῦ ὕδατος· διότι ἄγγελος κατέβαινε κατὰ καιρὸν καὶ ἐτάραττε τὸ ὕδωρ, καὶ ὁ πρῶτος μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος ἐμβὰς ὑγιὴς ἐγίνετο. Ἦτο δέ τις ἐκεῖ ἀσθενῶν τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἔτη. Τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς ἐν σάββατον κατακείμενόν, καὶ γνωρίσας ὅτι πολὺν ἤδη καιρὸν ἔμενον ἐκεῖ, τὸν ἠρώτησεν ἂν θέλῃ νὰ γείνη ὑγιὴς. Ὁ ἀσθενῶν ἀπεκρίθη, ὅτι δὲν ἔχει ἄνθρωπον νὰ τὸν βάλῃ εἰς τὴν κολυμβήθραν ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ καὶ τὸν προλαμβάνουσιν ἄλλοι. Ὁ Ἰησοῦς τότε λέγει πρὸς αὐτόν, « Ἐγειρε, λάβε τὸν κράββατόν σου καὶ περιπάτει. » Εὐθὺς δὲ ἰάθη ὁ πάσχων, καὶ σηκώσας τὸν κράββατόν του περιεπάτει. » Οἱ Ἰουδαῖοι ἰδόντες αὐτὸν ὅτι σάββατον μεταφέρει τὸν κράββατόν του, εἶπον εἰς αὐτόν, ὅτι δὲν εἶναι συγκεχωρημένον τοῦτο. Αὐτὸς δὲ εἶπεν, Ὁ ἰατρούσας με μὲ διέταξεν. Ἠρώτησαν δὲ αὐτόν, τίς τὸν διέταξεν, ἀλλὰ δὲν ἐγνώριζε ν' ἀποκριθῇ. Μετὰ ταῦτα εὕρισκει αὐτόν ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγει, Ἴδε ὑγιὴς γέγονας, μηκέτι ἁμάρτανε ἵνα μὴ σοι συμβῇ τι χειρότερον. Τότε ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος οὗτος καὶ εἶπεν εἰς τοὺς Ἰουδαίους ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἰατρούσεν αὐτόν, οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐζήτουν διὰ τοῦτο ν' ἀποκτείνωσι τὸν Ἰησοῦν, ποιοῦντα ταῦτα τὸ σάββατον, καὶ μάλιστα διότι ἔλεγε πατέρα του τὸν Θεόν.

Παρατηρήσεις. Ὁ Ἰησοῦς ἰατρούσας τὸν ἀσθενῆ τοῦτον, εἶπεν εἰς αὐτόν, « Μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ σοὶ τι χειρότερον γένηται. » Ἡ ἁμαρτία εἶναι τῶ ὄντι ἡ βίβλα ὄλων τῶν κακῶν καὶ ὄλων τῶν θλίψεων. Ἀκολοθῶντες δὲ τὴν παραγγελίαν τοῦ Σωτῆρος, χρεωστοῦμεν, ὅταν

ἠφιλοποιήθη ἀπὸ τοῦ Νοτιοῦτοῦ Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ἀπαλλασσώμεθα νόσου ἢ ἄλλου δυστυχήματος, νὰ προσέχωμεν νὰ μὴ περιπίπτωμεν εἰς ἁμαρτίαν, διὰ νὰ μὴ πάθωμεν ὕστερον τὰ χειρότερα, καὶ ἀπολέσωμεν τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν ἡμῶν, ὅπερ εἶναι τὸ πάντων χεῖριστον.

Ἡᾶσα ἡ γῆ ὁμοιάζει μὲ τὴν εἰς τὴν προβατικὴν πύλην κολυμβήθαν, εἶναι νοσοκομεῖον πλήρες νοσούντων τὴν ψυχὴν ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν. Ἡ φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς οὕτω πάσχοντας παρέχει μέσα θεραπείας τὸ κήρυγμα τοῦ Θεοῦ λόγου, τὸ ὁποῖον, εὐπρόσδεκτον γενόμενον, φέρει μετάνοιαν καὶ πίστιν εἰς Ἰησοῦν Χριστόν, ἧτις εἶναι ἡ τοιούτων ψυχικῶν νόσων μόνη θεραπεία. Ὁ Κύριος εἶναι ἰατρός τῶν ψυχῶν, ὅταν εἰλικρινῶς λέγωμεν, Κύριε, θέλω νὰ γείνω ὑγιής.

§ 11. Διδασκαλία τοῦ Κυρίου.

(Μαθ. Ε, ΣΤ. Λουκ. ΣΤ.).

Διαβάς ὁ Ἰησοῦς τὴν λίμνην Γεννησαρέτ, ἧτις ἐλέγετο καὶ θάλασσα Τιβεριάδος, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος νὰ προσευχηθῆ καὶ ἐκεῖ διενυκτέρευσεν. Ὅτε δὲ ἐξημέρωσεν, ἐξέλεξεν ἐκ τῶν μαθητῶν του δώδεκα τοὺς ὁποίους ὠνόμασε καὶ ἀποστόλους, τοὺς ἐξῆς, Πέτρον καὶ Ἄνδρέαν τὸν ἀδελφόν του, τοὺς δύο ἀδελφούς Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, Βαρθολομαῖον (ὅστις καὶ Ναθαναήλ ἐλέγετο), Φίλιππον, Ματθαῖον, Θωμᾶν, Ἰάκωβον τὸν υἱὸν τοῦ Ἀλφαίου, Σίμωνα, Ἰούδαν Ἰακώβου καὶ Ἰούδαν τὸν Ἰσκαριώτην.

Καταβάς δὲ μετ' αὐτῶν εἰς πεδινὸν τόπον, ἐστάθη καὶ ὠμίλησε πρὸς τὸν συνελθόντα πολὺν λαὸν μακρὸν λόγον, βλέπων πρὸς τοὺς μαθητάς του.

Ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ μακαρίζονται οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, οἱ πενθοῦντες, οἱ πρᾶεις, οἱ ἀδικούμενοι, οἱ ἐλεήμονες, οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, οἱ εἰρηνοποιοί, οἱ διὰ τὴν δικαιοσύνην διδιωγμένοι, οἱ ὄνειδιζόμενοι καὶ οἱ κακολογούμενοι διὰ τὸν Κύριον. Ἐπειτα νοθετοῦνται παρ' αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ του νὰ γείνωσι παράδειγμα εὐσεβείας εἰς τὸν κόσμον· ἐξηγεῖται ὁ ἠθικὸς νόμος τοῦ Μωϋσέως· συσταίνεται ἡ συγχώρησις πρὸς ἀδικούντας ἡμᾶς· ἀπαγορεύονται τὰ ἄνευ αἰτίας διαζύγια, οἱ ὄρκοι, αἱ ἐκδικήσεις· συσταίνεται ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πρὸς τοὺς μισοῦ-

τας ἡμᾶς ἀγάπη καὶ ἀπόδοσις καλοῦ ἀντὶ κακοῦ, καὶ πρὸς τούτοις τὸ νὰ μὴ γίνηται ἡ ἐλεημοσύνη πρὸς ἐπίδειξιν, ἀλλὰ μυστικῶς. Εἶτα διδάσκει ὁ Κύριος πῶς νὰ προσευχώμεθα καὶ δίδει τύπον προσευχῆς τὸ Πάτερ ἡμῶν, ὃ ἐν τοῖς οὐρανοῖς κτλ. Διδάσκει πῶς πρέπει νὰ γίνηται ἡ ἀληθὴς νηστεία. Ἀπαγορεύει τὴν πλεονεξίαν καὶ τὴν μεγάλην σπουδὴν καὶ τὴν μέριμναν πρὸς τὰς τροφὰς καὶ τὰ ἐνδύματα, καὶ λέγει ὅτι πρὸ πάντων πρέπει νὰ ζητῶμεν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ τότε οὐδὲν θὰ μᾶς λείπη. Ἐμποδίζει τὴν κατάκρισιν καὶ λέγει, ὅσα ἂν θέλωμεν νὰ ποιῶσιν εἰς ἡμᾶς οἱ ἄνθρωποι, νὰ ποιῶμεν καὶ ἡμεῖς ὁμοίως, νὰ μὴ ἀμαρτάνωμεν μηδὲ κατὰ διάνοιαν· νὰ προσέχωμεν ἀπὸ τῶν ὑποκριτῶν καὶ τῶν ψευδοδιδασκάλων καὶ νὰ θεμελιῶμεν τὴν διαγωγὴν ἡμῶν εἰς τὴν πίστιν καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν λόγων αὐτοῦ, ἵνα ἀσάλευτοι εἰς αὐτὸν μένωμεν. Πάντες δὲ ἐξεπλήττοντο διὰ τὴν ἀξιοθαύμαστον ταύτην διδαχὴν καὶ τὴν ἐξουσίαν μεθ' ἧς ἐδίδασκε.

Παρατηρήσεις. Ἡ ἀξιοθαύματος καὶ ὑπεράνθρωπος ὁμιλία τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πρέπει νὰ ᾔται εἰς τὸν ἐπιθυμοῦντα τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν ὁ ἀπαράβατος κανὼν τῆς διαγωγῆς του. Ὡς ἐπικαλῶμεθα νυχθημερὸν τὴν θείαν δύναμιν νὰ ἐνισχύσῃ ἡμᾶς εἰς τὸ νὰ ἐννοήσωμεν τὰς θείας αὐτὰς ἀληθείας καὶ πράττωμεν αὐτάς. Ὅστω δυνάμεθα νὰ γείνωμεν μακάριοι, ἀξιούμενοι τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

§ 12. Διάφορα θαύματα.

(Ματθ. Ζ. Λουκ. Ε. Ζ. Η'. Μάρκ. Α. Β. Γ.)

Ὅτε κατέβη ἀπὸ τοῦ ὄρους ὁ Ἰησοῦς ἰάτρευσε λεπρὸν εἰπόντα, Κύριε, ἐὰν θέλῃς δύνασαι νὰ με καθαρίσῃς.

Ἦλθεν ἔπειτα ὁ Κύριος εἰς Καπερναοῦμ· ἐκεῖ δὲ ἑκατόνταρχός τις παρεκάλεισεν αὐτὸν νὰ ἰατρεύσῃ τὸν ὑπηρέτην του δεινῶς πάσχοντα ἐκ παραλυσίας. Οὗτος ὁ ἑκατόνταρχος εἶχε οἰκοδομήσει καὶ συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων, οἵτινες διὰ τοῦτο παρεκάλουν τὸν Ἰησοῦν ν' ἀκούσῃ τὴν παράκλησιν αὐτοῦ. Ὁ Ἰησοῦς εἶπε, Θὰ ἔλθω

νά τὸν θεραπεύσω, ἀλλ' ὁ ἑκατόνταρχος ἐπανάλαβε, Κύριε, δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ ἔλθῃς εἰς τὴν οἰκίαν μου, ἀλλ' εἰπὲ λόγον καὶ θὰ ἰατρευθῇ ὁ ἄνθρωπός μου. Καὶ ἐγὼ ἔχω στρατιώτας καὶ κάμνουσιν ὅπως διατάξω αὐτούς. Ἀκούσας ταῦτα ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Οὐδὲ εἰς τὸν Ἰσραὴλ εὔρον τοσαύτην πίστιν· εἰς δὲ τὸν ἑκατόνταρχον εἶπε, Πήγαινε καὶ ἄς σοι γείνη καθὼς ἐπίστευσας, καὶ ἴαθη ὁ πάσχων ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

Ἐν ᾧ δὲ ἐπλησίαζεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν πύλην τῆς πόλεως Ναὶν μετὰ τῶν μαθητῶν του καὶ πολλοῦ λαοῦ, ἐξεκομίζετο ἐκ τῆς πόλεως αὐτῆς νεκρός υἱὸς μονογενῆς χήρας. Ἰδὼν ταύτην ὁ Ἰησοῦς τὴν εὐσπλαγχνίσθη καὶ εἶπε, μὴ κλαῖε, καὶ ἀνέστησε τὸν νεανίσκον καὶ ἔδωκεν αὐτὸν εἰς τὴν μητέρα του. Κατέλαβε δὲ φόβος ὅλους τοὺς παρόντας καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν εἰπόντες, ὅτι μέγας προφήτης ἠγέρθη εἰς τὸν Ἰσραὴλ.

Φαρισαῖος δὲ τις παρεκάλεσε τὸν Ἰησοῦν νὰ φάγῃ εἰς τὴν οἰκίαν του μετ' αὐτοῦ. Γυνὴ δὲ τις ἀμαρτωλὴ, ἔλθοῦσα ἐκεῖ, ἤλειψε μὲ μύρον τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ κλαίουσα ἔβρεχεν αὐτοὺς μὲ τὰ δάκρυά της, καὶ ἐσπόγγιζεν αὐτοὺς μὲ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς της.

Ὁ Ἰησοῦς, ἰδὼν τὴν μετάνοιαν αὐτῆς τῇ εἶπεν, Ἀφέωνταί σοι αἱ ἀμαρτίαι σου· οἱ δὲ παρακαθήμενοι διελογίζοντο λέγοντες, «Τίς εἶναι οὗτος ὅστις καὶ ἀμαρτίας συγχωρεῖ!» Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν γυναῖκα, Ἡ πίστις σου σέ ἔσωσεν, ὕπαγε εἰς εἰρήνην.

Ἐξηκολούθει δὲ ὁ Ἰησοῦς διοδοῦν εἰς τὰς πόλεις καὶ τὰς κώμας, κηρύττων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

Παρηκολούθουν δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ γυναῖκές τινες τὰς ὁποίας εἶχε θεραπεύσει ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν. Μαρία ἡ Μαγδαλινὴ, ἐκ τῆς ὁποίας εἶχεν ἐκβάλλει ἑπτὰ δαιμόνια, καὶ Ἰωάννα γυνὴ τοῦ Χουζᾶ ἐπιτρόπου τοῦ Ἡρώδου, καὶ ἡ Σωσάνα καὶ ἄλλαι πολλαί, αἱ ὁποῖαι διηκόνουν αὐτὸν ἐξ ἰδίων των.

Παρατηρήσεις. Ὁ ἑκατόνταρχος δίδει εἰς ἡμᾶς πολλὰ καὶ καλὰ παραδείγματα, οἷον ἐπιμελείας καὶ φροντίδος διὰ τοὺς ὑπηρέτας· ἀγαθοεργίας πρὸς τοὺς ἄλλους (φθοδόμησε συναγωγὴν διὰ τοὺς Ἰουδαίους) καὶ ταπεινώσεως ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ τελείας πίστεως.

Τὰ περὶ τῆς ἀμαρτωλῆς γυναίκος διδάσκουσιν ἡμᾶς, ὅτι ἡ μετάνοια σώζει τὸν ἄνθρωπον. Εἶπε ὡς αἱ θεραπευθεῖσαι γυναῖκες, ἢ ἀκολουθῶμεν καὶ ἡμεῖς τὸν Κύριον, ποιῶντες τὸ θέλημα αὐτοῦ.

§ 13. Ἰασις παραλυτικοῦ.

(Μαρκ. Β. Λουκ. Ε. Μαθ. Θ.)

Ἐν ᾧ ὁ Ἰησοῦς ἦτο εἰς τὴν Καπερναοῦμ διδάσκων εἰς τινα οἰκίαν καὶ θεραπεύων ἀσθενεῖς, παρόντων πολλῶν ἐκ τῶν φαρισαίων καὶ γραμματέων, ἔφερον ἓνα παράλυτον κατακείμενον ἐπὶ κλίνης διὰ νὰ θεραπεύσῃ αὐτόν.

Ἐπειδὴ δὲ διὰ τὸ πλῆθος τῶν συνηθροισμένων νὰ ἀκούσωσι τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ εἰσαγάγωσι τὸν παράλυτον διὰ τῆς θύρας, ἀνέβησαν εἰς τὸ δῶμα καὶ σηκώσαντες μέρος τῆς στέγης κατεβίβασαν αὐτόν διὰ σχοινίων μετὰ τῆς κλίνης του ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ, ὅστις ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν εἰς τὸν παράλυτον, « Ἐχε θάρρος, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. » Ἀκούσαντες οἱ παρόντες φαρισαῖοι καὶ γραμματεῖς τὸν λόγον τοῦτον, διελογίζοντο ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν ὅτι τάχα βλασφημεῖ. Γνωρίζων δὲ ὁ Ἰησοῦς τί διανοοῦντο, λέγει εἰς αὐτούς, Διὰ τί διαλογίζεσθε πονηρὰ εἰς τὰς καρδίας σας; Τί εἶναι εὐκολώτερον νὰ εἶπῃ τις εἰς τὸν πάσχοντα, συγχωροῦνται οἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ ἔγειραι καὶ περιπάτει; Διὰ νὰ γνωρίσητε δέ, ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔχει ἐξουσίαν ἐπὶ τῆς γῆς νὰ συγχωρῇ ἁμαρτίας (τότε λέγει εἰς τὸν παραλυτικόν), Σοὶ λέγω. « Ἐγειραι, ἄρον σου τὸν κράββατον καὶ περιπάτει » ὁ δὲ παραλυτικὸς λαβὼν τὸν κράββατόν του ἐξῆλθεν ἔμπροσθεν πάντων, οἵτινες ἐθαύμασαν καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν καὶ ἐφοβήθησαν, λέγοντες, Ποτὲ τοιοῦτο γεγονός δὲν εἶδαμεν.

Παρατηρήσεις. Παρατηροῦμεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς θεραπεύει τοὺς μετὰ

πίστεως προσερχομένους· πρῶτον δὲ συγχωρεῖ τὰς ἁμαρτίας τοῦ πασχόντος, αἵτινες εἶναι ἡ πηγὴ ὄλων τῶν κακουχιῶν μας ψυχικῶν τε καὶ σωματικῶν.

Ὁ Ἰησοῦς διὰ τῆς δεδομένης παρ' αὐτοῦ συγχωρήσεως τῶν ἁμαρτιῶν, δεικνύει τὴν θεότητα αὐτοῦ. Ὁ παραλυτικός δὲν ἐζήτησεν ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν τὴν πίστιν του, ἔδωκεν ὅ,τι περισσότερον εἰς αὐτὸν ἦτο ἀναγκαῖον, δηλαδὴ τὴν ἴασιν τῆς ψυχῆς του, καὶ ὕστερον ἐθεράπευσε τὴν σωματικὴν του ἀσθένειαν.

§ 14. Παραβολὴ τοῦ σπορέως.

(Μαθ. ΙΓ'. Μάρκ. Δ. Λουκ. Η.).

Παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Τιβεριάδος ἤρχισεν ὁ Ἰησοῦς νὰ διδάσκη καὶ συνήχθη πρὸς αὐτὸν πολὺς κόσμος, ὥστε ἠναγκάσθη νὰ ἔμβη εἰς πλοῖον καὶ ἀπὸ ἐκεῖ νὰ διδάσκη, ὅλοι δὲ ἔμειναν εἰς τὴν ξηρὰν ἀκούοντες· ἐδίδασκε δὲ αὐτοὺς διὰ παραβολῶν, ἐξ ὧν εἶναι καὶ ἡ ἐξῆς.

Γεωργός τις ἐξῆλθεν εἰς τὸν ἀγρὸν νὰ σπείρῃ τὸν σπῶρον του. Ἐν ᾧ δὲ ἔσπειρε, μέρος τοῦ σπῶρου ἔπεσεν εἰς τὴν ὁδὸν καὶ κατεπατήθη καὶ κατέφαγον αὐτὸν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ· μέρος δὲ ἔπεσεν ἐπάνω εἰς πέτρας, καὶ φυτρῶσαν ἐξηράνθη, μὴ ὑπαρχούσης ἐκεῖ ὑγρασίας· μέρος ἔπεσε μεταξὺ τῶν ἀκανθῶν, αἱ ὁποῖαι φυτρώσασαι ἀναμιξ μετ' αὐτοῦ τὸ ἐπνιξαν· μέρος δὲ ἔπεσεν εἰς γόνιμον γῆν καὶ φυτρῶσαν ἔδωκε καρπὸν ἄλλο μὲν τριάκοντα, ἄλλο δ' ἐξήκοντα καὶ ἄλλο ἑκατόν.

Οἱ Μαθηταὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἠρώτησαν αὐτόν, τί σημαίνει ἡ παραβολὴ αὕτη· ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐξήγησεν αὐτὴν οὕτως. Ὁ μὲν σπῶρος εἶναι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁδὸς δέ, ὅπου ὁ σπῶρος ἔπεσεν, εἶναι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ μὴ ἐννοοῦντες αὐτόν· ἔπειτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ ἀρπάζει αὐτόν ἐκ τῶν καρδιῶν των, διὰ νὰ μὴ πιστεύσωσι καὶ σωθῶσι. Πέτραι δὲ εἶναι οἱ ἀκούοντες καὶ μετὰ χαρᾶς δεχόμενοι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ προσωρινῶς πιστεύοντες εἰς αὐτόν, ὅταν δὲ ἔλθῃ πειρασμός δὲν διατηροῦσι τὸν θεῖον λόγον, ἐπειδὴ δὲν ριζώνεται ἐν αὐτοῖς. Ἀκανθαὶ δὲ εἶναι αἱ βιωτικαὶ μέριμναι καὶ φροντίδες, αἵτινες, φυόμεναι καὶ αὐξάνουσαι

εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀκούοντων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, πνίγουσιν αὐτὸν καὶ δὲν καρποφορεῖ. Γῆ δὲ ἀγαθὴ εἶναι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἐννοοῦντες αὐτὸν καὶ κρατοῦντες αὐτὸν εἰς τὰς καρδίας των, καὶ οὕτω μὲ ὑπομονὴν καρποφορεῖ οὗτος καρποὺς ἀρετῆς.

Παρατηρήσεις. Ἄς παρασκευάσωμεν τὰς καρδίας ἡμῶν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τοῦ κηρύγματος τοῦ θείου λόγου, ἵνα καρποφορήσῃ εἰς πίστιν καὶ καλὰ ἔργα.

Ἄς ἀποδιώκωμεν πᾶσαν βιωτικὴν μέριμναν διὰ νὰ μὴ πνίγῃ εἰς τὰς καρδίας μας τὴν θείαν διδασκαλίαν.

Ἄς ἀποκρούωμεν πάντα πειρασμόν, διὰ νὰ ριζώνηται εἰς ἡμᾶς ὁ σπόρος τῶν θείων ἐντολῶν εἰς σωτηρίαν ἡμῶν. Ὅθεν ὀφείλομεν πρῶτον νὰ ἀκούωμεν προθύμως τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· δεύτερον, νὰ καταλαμβάνωμεν αὐτόν· τρίτον νὰ δεχώμεθα αὐτόν μὲ τελείαν πίστιν, καὶ τέταρτον νὰ τηρῶμεν αὐτόν, ἵνα οὕτω καρποφορῇ.

§ 15. Κατάπαυσις τρικυμίας. Ἰασις δαιμονιζομένων.

(Μαθ. Η. Μάρκ. Δ. Ε. Λουκ. Η.).

Ἐν ᾧ διέπλεεν ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν του τὴν λίμνην Γεννησαρέτ, ἀπεκοιμήθη καὶ παρευθὺς ἠγέρθη τρικυμία καὶ ἐκινδύνεον. Οἱ μαθηταὶ φοβηθέντες ἐξύπνισαν τὸν Ἰησοῦν· ἐγερθεὶς δὲ διέταξε τὸν ἄνεμον καὶ ἐκόπασε. Διαβάντες δὲ τὴν λίμνην, ἀπέβησαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γεργεσηνῶν. Ἐκεῖ ἦσαν δύο δαιμονιζόμενοι, ἐξ ὧν ὁ εἰς καὶ τὰς ἀλύσεις συνέτριβε. Καὶ οἱ δύο δὲ ἐξηγριαίνοντο κατὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο διὰ τοῦτο νὰ διαβῇ ἐκεῖθεν. Ἰδόντες οὗτοι τὸν Ἰησοῦν ἔκραζον, «Τί ἡμῖν καὶ σοί, υἱὲ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἦλθες ἐδῶ νὰ μᾶς βασανίσῃς;»

Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἠρώτησε τὸν ἕνα ἐξ αὐτῶν, Πῶς ὀνομάζεσαι; Αὐτὸς δὲ ἀπεκρίθη Λεγεὼν (δηλαδὴ τάγμα), διότι εἴμεθα πολλοί. Τότε ὁ Ἰησοῦς προσέταξε τὰ ἀκαθάρατα πνεύματα νὰ ἐξέλθωσιν ἐξ αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἐπέτρεψεν εἰς αὐτὰ ν' ἀπέλθωσιν εἰς ἀγέλην δισχίλιων περίπου χοίρων, ἧτις ἔβασκεν ἐκεῖπου. Παρευθὺς δὲ οἱ χοῖροι, ἅμα εἰσῆλθον εἰς αὐτοὺς οἱ δαίμονες, ὀρμήσαντες εἰς τὴν θάλασσαν καὶ κατακρημνισθέντες ἐπνίγησαν.

Οἱ χοιροβοσκοὶ ἔφυγον εἰς τὴν πόλιν καὶ ἀνήγγειλαν τὰ γεγονότα ταῦτα· οἱ δὲ πολῖται ἐξελθόντες παρεκάλεσαν τὸν Ἰησοῦν νὰ ἀναχωρήσῃ ἐκ τοῦ τόπου τῶν.

Παρατηρήσεις. Εἰς πάντα κίνδυνον πρέπει νὰ προστρέχωμεν εἰς τὸν Κύριον ἵνα σώξῃ ἡμᾶς. Ἐγένετο ὅ,τι ὁ προφήτης Δαβὶδ εἶπε (ψαλ. 106), « Καὶ ἐπέταξε τῇ καταιγίδι, καὶ ἔστη εἰς αὐραν, καὶ ἐσίγησαν τὰ κύματα αὐτῆς. »

Δύνανται ὄχι μόνον ἔν, ἀλλὰ καὶ πολλὰ δαιμόνια νὰ κατέχωσι τὸν ἄνθρωπον, ὅταν δὲν ᾖναι ὠπλισμένος με πίστιν διὰ ν' ἀποκρούῃ αὐτά. Ὁ πράττων μίαν ἁμαρτίαν καὶ πολλὰς εἶναι ἱκανὸς νὰ πράξῃ. Ὁ πνευματικῶς ὑπὸ τοῦ διαβόλου κατεχόμενος συντριβεῖ τὸ κράτος τοῦ λογικοῦ του καὶ παραδίδεται εἰς τὰς ὁρμὰς τῶν παθῶν του πρὸς βλάβην ἑαυτοῦ καὶ ἄλλων. Μόνον ὁ Θεὸς δύναται ν' ἀπαλλάξῃ τῆς τοιαύτης νόσου τὸν ἄνθρωπον. « Ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης συντριβεῖ τὸν Σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ἡμῶν ἐν τάχει. » (Ῥωμ. 151'. 20).

§ 16. Ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἰακείρου καὶ ἡ αἰμορροῦσα. (Ματθ. Θ. Λουκ. Η.).

Ἐν ᾧ ἐδίδασκεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ἦλθε πρὸς αὐτὸν ἀρχισυνάγωγός τις ὀνομαζόμενος Ἰακείρος, τοῦ ὁποίου ἡ μονογενὴς δωδεκαετῆς θυγάτηρ ἔπνεε τὰ λοιπῆα. Πεσὼν οὗτος εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν του, νὰ ἐπιθέσῃ τὴν χειρὰ του εἰς τὴν κινδυνεύουσαν θυγατέρα του καὶ ἰαθῇ. Ἐν ᾧ δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐπορεύετο μετὰ τῶν μαθητῶν του, ἀκολουθοῦντος καὶ πλήθους λαοῦ, γυνή τις, πάσχουσα αἰμορροῖαν ἀνιάτον, προσελθοῦσα ἐπίασε τὸ κράσπεδον τοῦ ἱματίου τοῦ Ἰησοῦ καὶ εὐθὺς ἰάθη. Ὁ Ἰησοῦς τότε ἠρώτησε, « Τίς ὁ ἀψάμενός μου ; ἐπειδὴ ἐκάλυθα ὅτι δύναμις ἐξῆλθεν ἀπ' ἐμοῦ. » Τότε ἡ γυνὴ παρουσιασθεῖσα προσέπεσεν εἰς αὐτὸν καὶ εἶπεν ὅτι ἰάθη. Ὁ Ἰησοῦς λέγει εἰς αὐτήν, Ἔχε θάρρος, θύγατερ, ἡ πίστις σου σ' ἔσωσε, ὕπαγε εἰς εἰρήνην. Ἐν ᾧ δὲ ἐλάλει, ἔρχεται τις καὶ λέγει εἰς τὸν ἀρχισυνάγωγον, ὅτι ἡ θυγάτηρ του ἀπέθανε καὶ νὰ μὴ ἐνοχλῇ τὸν διδάσκαλον. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν εἰς αὐτόν, Μὴ φοβοῦ μόνον πίστευε καὶ ἡ θυγάτηρ σου θὰ σωθῇ. Φθάσας δὲ εἰς τὴν οἰκίαν,

εἶπεν εἰς τοὺς γονεῖς τῆς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ κλαίετε, δὲν ἀπέθανεν ἡ θυγάτηρ σας, ἀλλὰ κοιμᾶται. Οἱ παρόντες δὲ κατεγέλων τοῦ Ἰησοῦ, βλέποντες ὅτι ἦτο πραγματικῶς νεκρά. Τότε ὁ Ἰησοῦς, ἀφ' οὗ ἐξέβαλεν ὄλους ἔξω, ἐκτὸς τῶν γονεῶν καὶ τοῦ Πέτρου καὶ τοῦ Ἰακώβου καὶ τοῦ Ἰωάννου, ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς τὴν νεκρὰν καὶ εἶπεν, « Ἡ παῖς, ἐγείρου » καὶ παρευθὺς ἀνέστη. Κατεπλάγησαν δὲ οἱ γονεῖς αὐτῆς διὰ τοῦτο· ὁ δὲ Ἰησοῦς παρήγγειλε νὰ μὴ εἴπωσιν εἰς οὐδὲνα τὸ γεγονός.

Ἐν ᾧ δὲ ἀνεχώρει ἐκεῖθεν ἰάτρευσε δύο τυφλοὺς πιστεύσαντας εἰς αὐτόν, καὶ ἓνα δαιμονιζόμενον κωφὸν καὶ ἄλαλον.

Παρατηρήσεις. Ἡ πίστις καὶ ἡ ἐλπίς τῆς αἰμόρροϊαν πασχούσης εἶναι παραδειγματική. Ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῆς εὐηρεστήθη καὶ διὰ λόγου νὰ παρηγορήσῃ αὐτὴν καὶ ν' ἀποδείξῃ, ὅτι μόνῃ ἡ τοιαύτη πίστις σώζει.

Ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὅλως ἀγάπη καὶ ἔλεος. Ἐσηκώθη εὐθὺς ἅμα προκειμένου νὰ πράξῃ τι ἀγαθόν. Ὁ θάνατος εἶναι γλυκὺς ὕπνος εἰς τὴν παντοδυναμίαν τοῦ Κυρίου. Ὅπως τὴν νέαν ταύτην, οὕτω θὰ ἀναστήσῃ καὶ ἡμᾶς τὴν τελευταίαν ἡμέραν. Εὐτυχεῖς δέ, ἂν μετὰ τὴν ἀνάστασιν ταύτην ἔχωμεν νὰ παρατηρήσωμεν εἰς τὸν ἀδέκαστον τότε κριτὴν ἡμῶν ἔργα ἄξια τῆς αἰωνίου ζωῆς, μετὰ τὰ ὅποια πρέπει νὰ ἐφοδιασθῶμεν ἐν ὄσφ ζῶμεν, διότι ἐν τῷ ᾄδῃ οὐκ ἔστι μετάνοια.

§ 17. Ἀποστολὴ τῶν δώδεκα Ἀποστόλων.

(Μαθ. Ι. ΙΙΙ'. Μάρκ. ΣΤ'. Λουκ. Θ.).

Προσκαλέσας ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς του, ἔδωκεν, εἰς αὐτοὺς ἐξουσίαν κατὰ τῶν ἀκαθάρτων πνευμάτων καὶ δύναμιν νὰ θεραπεύωσι πᾶσαν νόσον. Παρήγγειλε δὲ εἰς αὐτοὺς νὰ κηρύττωσιν ὅτι ἐπλησίασεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, καὶ νὰ μὴ φέρωσι μαζὺ τῶν καθ' ὁδὸν μήτε χρήματα, μήτε πήραν, μήτε ἄρτον, μήτε διπλᾶ φορέματα, ἀλλὰ μόνον ράβδον. Ἔλεγε δὲ εἰς αὐτοὺς μεταξὺ πολλῶν σωτηρίων συμβουλῶν καὶ τὰ ἐξῆς.—Ὁπου ἤθελον σᾶς δεχθῆ, νὰ μένητε, καὶ ὅπου δὲν ἤθελον σᾶς δεχθῆ καὶ δὲν ἤθελον ἀκούει τὸ κήρυγμα σας, νὰ φεύγετε ἐκεῖθεν τινάζοντες καὶ τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν σας. Σᾶς

στέλλω ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων καὶ ἔστε προσεκτικοὶ καὶ ἀκέραιοι. Θὰ σᾶς καταδιώξωσι καὶ θὰ σᾶς παραδώσωσιν εἰς ἡγεμόνας καὶ βασιλεῖς· θὰ ὑποφέρητε ἕνεκεν ἐμοῦ. Μὴ φοβηθῆτε τοὺς φονεύοντας τὸ σῶμα, μὴ δυνάμενους δὲ νὰ φονεύσωσι τὴν ψυχὴν. Ὅστις ὁμολογήσῃ ἐμὲ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, θὰ ὁμολογήσω καὶ γὰρ αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ὅστις μὲ ἀρνηθῆ, ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, θὰ ἀρνηθῶ καὶ ἐγὼ αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ ἐν οὐρανοῖς πατρὸς μου.

Ὅστις ἀγαπᾷ τὸν πατέρα του ἢ τὴν μητέρα του ἢ τὰ τέκνα του πλείοτερον ἢ ἐμέ, δὲν εἶναι ἄξιος ἐμοῦ· ὁμοίως δὲ καὶ ὅστις δὲν ἀποφασίζει νὰ πάθῃ ὑπὲρ ἐμοῦ. Ὅστις δέχεται ὑμᾶς, ἐμὲ δέχεται, καὶ ὅστις δέχεται ἐμέ, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. Ὅ,τι δὲ πράξῃ τις καλὸν χάριν ἐμοῦ, θὰ λάβῃ τὴν ἀνταπόδοσιν.

Ἄλλοτε δὲ εἶπεν εἰς αὐτούς, Ὅσα ἂν δέσητε ἐπὶ τῆς γῆς, θὰ ἦναι δεδεμένα καὶ εἰς τοὺς οὐρανοὺς, καὶ ὅσα ἂν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, θὰ ἦναι λελυμένα καὶ εἰς τοὺς οὐρανοὺς. Εἶτα ἐπρόσθεσε, Καὶ πάλιν σᾶς λέγω, ἐὰν δύο ἢ ἕξ ὑμῶν συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος, τὸ ὅποῖον ἤθελον ζητήσῃ, θὰ γείνη εἰς αὐτοὺς παρὰ τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· διότι ὅπου εἶναι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ὄνομά μου, ἐκεῖ εἶμαι καὶ ἐγὼ ἐν μέσῳ αὐτῶν.

Παρατηρήσεις. Οἱ ἀπόστολοι τοῦ Κυρίου ἀκόμη κηρύττουσιν εἰς ἡμᾶς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον, τὰ συγγράμματα τῶν ἁγίων Πατέρων, οἱ ψυχωφελεῖς λόγοι τῶν κηρύκων τοῦ Θεοῦ λόγου, εἶναι οἷον ἀπόστολοι τοῦ Κυρίου. Ὁ βουλούμενος νὰ σωθῆ, πᾶσαν στιγμὴν δύναται νὰ ὠφεληταὶ ἐκ τοῦ κηρύγματος αὐτῶν. Ὅπου συνεργόμεθα ἐν πίστει καὶ εὐλαβείᾳ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, αὐτὸς εἶναι ἐκεῖ μεταξὺ ἡμῶν ἀοράτως.

§ 18. Οἱ 5000 τραφέντες.

(Ματθ. 14. Μάρκ. ΣΤ. Λουκ. Θ. Ἰω. ς.).

Ἀπελθόντες οἱ ἀπόστολοι ἐκήρυξαν εἰς τοὺς λαοὺς μετάνοιαν, ἐξέβαλον δαιμόνια καὶ πολλοὺς ἀρρώστους ἐθεράπευσαν.

Ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώδης τὴν φήμην τοῦ Ἰησοῦ, ἐνόμισεν ὅτι ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν ὁ Ἰωάννης ὁ βαπτιστής, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἀποκεφαλίσει.

Ἐπανελθόντες δὲ οἱ ἀπόστολοι εἶπον εἰς τὸν Ἰησοῦν ὅσα ἔπραξαν καὶ ὅσα ἐδίδαξαν. Τότε λέγει εἰς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, « Ἐλθετε κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον ν' ἀναπαυθῆτε ὀλίγον » διότι πλείστοι ἐπήγαιναν καὶ ἤρχοντο καὶ δὲν εἶχαν διὰ τοῦτο εὐκαιρίαν μηδὲ νὰ φάγωσιν.

Οὕτω λοιπὸν ἀπῆλθον μετὰ τοῦ Ἰησοῦ εἰς ἔρημον τόπον εἰς τὴν περίχωρον τῆς πόλεως Βηθσαϊδᾶ, πέραν τῆς λίμνης Γεννησαρέτ, ἀλλ' ὅμως καὶ ἐδῶ πολλοὶ ἐξ ὄλων τῶν πόλεων συνέδραμον πεζοί. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὸν λαόν, εὐσπλαγγίσθη αὐτὸν καὶ ἤρχισε νὰ διδάσκη. Περὶ δὲ τὸ δειλινὸν εἶπον εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ του, Ἀπόλυσον τὸν λαόν διὰ νὰπέλωσι καὶ ἀγοράσωσιν ἄρτους. Ὁ Ἰησοῦς εἶπε. Δότε εἰς αὐτοὺς σεῖς νὰ φάγωσιν.

Οἱ μαθηταὶ εἶπον, Πῶς εἶναι δυνατόν ν' ἀγοράσωμεν ἄρτους διὰ τοσούτους ἀνθρώπους; Ὁ Φίλιππος δὲ εἶπεν ὅτι οὐδὲ διακοσίων δηναρίων ἄρτοι ἐξαρκοῦσιν. Εἶτα ἠρώτησεν ὁ Ἰησοῦς « Πόσους ἄρτους ἔχετε; » Ὁ Ἀνδρέας ἀπεκρίθη, Εἶναι ἐδῶ παιδίον ἔχον πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια. Ὁ Ἰησοῦς εἶπε τότε νὰ καθήσωσιν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι κατὰ κλισίας ἀνὰ πεντήκοντα καὶ ἀνὰ ἕκαστόν. Λαβὼν δὲ τοὺς ἄρτους καὶ εὐλογήσας ἔδωκεν εἰς τοὺς μαθητὰς νὰ μοιράσωσιν εἰς τοὺς καθημένους, ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων. Ἀφ' οὗ δὲ ἔφαγον πάντες, ὄντες πέντε χιλιάδες χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων, συνήθροισαν τὰ περισσεύματα καὶ ἐγένισαν δώδεκα κοφίνια. Ἰδόντες οἱ ἄνθρωποι τὸ θαῦμα τοῦτο, ἔλεγον, Οὗτος εἶναι ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον. Ἐννοήσας δὲ ὅτι ἐμελλόν νὰ τὸν ἀνακηρύξωσι βασιλέα, ἀνεχώρησεν εἰς τὸ ὄρος μόνος νὰ προσευχηθῆ.

Παρατηρήσεις. Τὸν Ἰησοῦν ὀφείλομεν ν' ἀκολουθῶμεν πάντοτε κατὰ πνεῦμα, καὶ οὐδέποτε πρέπει νὰ παύωμεν ἀναγινώσκοντες τὸν λόγον αὐτοῦ. Εὐσπλαγγῶς δέχεται τὸν προσερχόμενον καὶ ζωογονεῖ Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

καὶ τρέφει τοὺς πεινῶντας, καὶ ποτίζει τοὺς διψῶντας μὲ πνευματικὴν τροφήν.

Πάντες ἔχομεν ἀνάγκην τῆς θείας καὶ νοερᾶς τροφῆς, διότι ὅπως ἡ ὑλικὴ τροφή εἶναι ἀναπόφευκτος εἰς διατήρησιν τῆς ζωῆς, οὕτω καὶ ἡ ἐκ τοῦ Θεοῦ λόγου πνευματικὴ τροφή εἶναι ἀναπόφευκτος εἰς συντήρησιν τῆς πίστεως ἡμῶν. Αὐξάνει δὲ αὕτη καὶ πολλαπλασιάζεται καὶ ἀρκοῦσα καθίσταται διὰ τῆς εὐλογίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

§ 19. Περιπατεῖ ὁ Πέτρος ἐπὶ τῆς θαλάσσης·

Γυνὴ Χαναναία.

(Ματθ. ΙΔ. ΙΕ. Μάρκ. ΣΤ. Ζ. Ἰω. ΣΤ.).

Ἐν ᾧ ὁ Ἰησοῦς εἶχεν ἀναχωρήσει μόνος εἰς τὸ ὄρος, οἱ μαθηταὶ τοῦ ἐπιβάντες εἰς τὸ πλοῖον ἔπλεον εἰς τὴν λίμνην· ἔγεινε δὲ ἤδη σκότος καὶ ἤρχισε νὰ πνέῃ σφοδρὸς ἄνεμος καὶ νὰ γίνηται θαλασσοταραχὴ. Ἐν ᾧ δὲ ἦσαν οἱ μαθηταὶ μὲ τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, εἶδον τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ πλησιάζοντα εἰς τὸ πλοῖον καὶ ἐφοβήθησαν, νομίζοντες ὅτι εἶναι φάντασμα. Ὁ Ἰησοῦς λέγει πρὸς αὐτοὺς τότε, Εἶμαι ἐγὼ, μὴ φοβεῖσθε. Ὁ Πέτρος λέγει, « Ἄν ἦσαι σύ, Κύριε, πρόσταξόν με νὰ ἔλθω πρὸς σέ ἐπὶ τῶν ὑδάτων. » Ὁ Ἰησοῦς τῷ λέγει· « Ἐλθέ. » Τότε καταβάς ὁ Πέτρος ἀπὸ τοῦ πλοίου περιεπάτει εἰς τὴν θάλασσαν ἐρχόμενος πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Φοβηθεὶς ὁμως ἐκ τοῦ ἀνέμου καὶ ἀρχίσας νὰ καταποντίζεται ἐφώναξε, « Κύριε, σῶσόν με. » Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπλώσας τὴν χεῖρά του ἐπίασεν αὐτὸν καὶ εἶπεν, « Ὡ ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας; » Ἀφ' οὗ δὲ ἐμβῆκαν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος καὶ ἔγεινε γαλήνη καὶ ἦλθον εἰς τὴν ξηράν. Οἱ ἐν τῷ πλοίῳ ἰδόντες ταῦτα προσεκύνησαν τὸν Κύριον λέγοντες, ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς εἶσαι.

Μετὰ ταῦτα ἀνεχώρησεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη τῆς Τύρου καὶ τῆς Σιδῶνος. Ἐξελθοῦσα δ' ἐκεῖ γυνὴ Χαναναία ἔκραζε λέγουσα, « Γιὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με, διότι ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται. » Ὁ Ἰησοῦς λέγει εἰς

αὐτήν, ὡς μὴ Ἰουδαίαν οὖσαν, « Δὲν εἶναι καλὸν νὰ λάβῃ τις τὸν ἄρτον τῶν τέκνων του καὶ νὰ ρίπτῃ αὐτὸν εἰς τὰ κυνάρια. » Ἐκείνη ἀπεκρίθη, Ναί, Κύριε, ἀλλὰ καὶ τὰ κυνάρια τρώγουσι τὰ ψυχία τῶν παιδῶν τῶν κυρίων των πίπτοντα ἐκ τῆς τραπέζης. » Τότε λέγει ὁ Ἰησοῦς, Ὡ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθῶτω ὡς θέλεις. Καὶ ἴαθη ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης ἡ θυγάτηρ αὐτῆς.

Ἐπιστρέψας δὲ ἐκεῖθεν καὶ διαβάς τὴν λίμνης, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος καὶ ἐκάθητο ἐκεῖ. Ἐθεράπευσε δὲ ἐνταῦθα πολλοὺς τυφλοὺς, χωλοὺς, κυλλοὺς, κωφοὺς καὶ ἄλλους πάσχοντας. Ἐθρέψε δὲ πάλιν τὸν λαόν, τετρακισχιλίους ἄνδρας χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων, μὲ ἑπτὰ ἄρτους καὶ ὀλίγα ὀψάρια· καὶ ἐπερίσσευσαν ἑπτὰ σφυρίδες πλήρεις.

Παρατηρήσεις. Ὡς τοῦ Πέτρου οὕτω καὶ πολλῶν χριστιανῶν ἡ πίστις κλονίζεται ἐνίοτε, ὅταν μάλιστα εἰς κινδύνους περιπίπτωσιν. Εἰς τοιαύτην περίστασιν πρέπει πρὸς σωτηρίαν νὰ κράζωμεν, Κύριε σῶσόν με.

Ἡ διαγωγή τῆς Χαναanaίας ἐμφυχώνει τὸν ταπεινῶς τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου ἐπιζητοῦντα ἁμαρτωλόν. Ἡ μεγάλη αὐτῆς πίστις ἀποδεικνύει ὅτι δύναται νὰ ὑπάρχωσιν ἄνθρωποι φαινόμενοι εἰς τοὺς ἄλλους ἄθλιοι καὶ ἀνάξιοι θεοῦ ἐλέους, ἀλλ' ὅμως ἔχοντες περισσοτέραν πίστιν ἄλλων ἀξιοῦνται τῆς προσευχῆς τοῦ Κυρίου καὶ τῆς εἰσακουσέως αὐτῶν. Ἡ γυνὴ αὕτη δὲν ἔπαυσεν ἱκετεύουσα, ὑπερ διδάσκει ἡμᾶς νὰ προσκαρτεροῦμεν εἰς τὴν προσευχὴν· καὶ οὕτω δυνάμεθα νὰ ἐλπίσωμεν, ὅτι θὰ εἴπῃ εἰς ἡμᾶς ὁ Κύριος, « Γενηθῶτω σοι ὡς θέλεις, » ἂν τὸ ζητούμενον ᾖναι συμφέρον εἰς τὴν σωτηρίαν ἡμῶν.

§ 20. Μεταμόρφωσις.

(Μαθ. 15Τ. 12. 13. Μάρκ. 8. 9. Λουκ. 9.).

Ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς Βηθσαιδὰ ἐθεράπευσε τυφλὸν διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν αὐτοῦ. Ἐξελθὼν δὲ μετὰ τῶν μαθητῶν του εἰς τὰς κόμας Καισαρείας τῆς Φιλίππου, ἠρώτα καθ' ὁδὸν αὐτοὺς, λέγων, Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι ὅτι εἶμαι; Αὐτοὶ δὲ εἶπον, οἱ μὲν σε νομίζουσιν Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν, ἄλλοι δὲ Ἡλίαν, ἄλλοι δὲ Ἰερεμίαν ἢ ἓνα τῶν προφητῶν. Λέγει τότε ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτοὺς, Σεῖς δὲ τίνα με λέγετε; Ἀποκριθεὶς ὁ

Σίμων Πέτρος εἶπε, Σὺ εἶσαι ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν εἰς αὐτόν, Μακάριος εἶσαι, Σίμων, υἱὸς τοῦ Ἰωάν, διότι τοῦτο δέν σοι τὸ ἀπεκάλυψε σὰρξ καὶ αἷμα, ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Παρήγγειλε δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν εἰς τοὺς μαθητάς του νὰ μὴ εἰπωσιν εἰς κανένα, ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ Χριστός. Ἀπὸ τότε δὲ ἤρχισεν ὁ Ἰησοῦς νὰ προλέγῃ εἰς αὐτούς, ὅτι πρέπει ν' ἀπέλθῃ εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ νὰ πάθῃ πολλὰ ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ὅτι μέλλει νὰ θανατωθῇ καὶ ν' ἀναστῇ τὴν τρίτην ἡμέραν. Ἐνουθέτησε δὲ αὐτούς νὰ ἔχωσιν αὐταπάρνησιν καὶ νὰ ἦναι ἔτοιμοι νὰ πάθωσιν ὑπὲρ αὐτοῦ, προσθέσας ἐπ' ἄλλοις καὶ ὅτι, Τί ὠφελεῖ τὸν ἄνθρωπον ἐὰν κερδίσῃ τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἢ τί δύναται νὰ δώσῃ ὁ ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ.

Μεθ' ἡμέρας δ' ἕξ, παραλαβὼν ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, ἀναβιβάζει αὐτούς εἰς ὄρος ὑψηλὸν νὰ προσευχηθῇ, καὶ μετεμορφώθῃ ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπόν του ὡς ὁ ἥλιος καὶ τὰ φορέματά του ἔγειναν λευκὰ ὡς τὸ ρῶς· καὶ ἰδοὺ ἐφάνησαν συλλαλοῦντες μὲ αὐτόν ὁ Μωϋσῆς καὶ ὁ Ἡλίας. Ὁ Πέτρος τότε λέγει εἰς τὸν Ἰησοῦν, Κύριε, καλὸν εἶναι νὰ μείνωμεν ἐδῶ· ἐὰν θέλῃς, ἄς ποιήσωμεν τρεῖς σκηνάς, μίαν διὰ σέ, καὶ μίαν διὰ τὸν Μωϋσῆν, καὶ μίαν διὰ τὸν Ἡλίαν. Ἐν ᾧ δὲ ἐλάλει ἔτι, ἰδοὺ ἔγεινε νεφέλη καὶ ἐπεσκίασεν αὐτούς καὶ φωνὴ ἐξ αὐτῆς λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἠδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε. Ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἔπεσαν κατὰ πρόσωπον καὶ ἐφοβήθησαν πολύ, ὑψώσαντες δὲ τοὺς ὀφθαλμούςς αὐτῶν δὲν εἶδον ἄλλον εἰμὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον. Ἐν ᾧ δὲ κατέβαινον ἀπὸ τοῦ ὄρους, εἶπεν εἰς αὐτούς ὁ Ἰησοῦς νὰ μὴ εἰπωσιν εἰς οὐδένα ὅσα εἶδον, εἰμὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ.

Παρατηρήσεις. Καλὸν ἐνόμισεν ὁ Πέτρος νὰ μένῃ πάντοτε ἐκεῖ ὅπου Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

εἶδε τὸν Κύριον ἐν δόξῃ μεταμορφωθέντα· ἀλλὰ πόσον καλλίτερον εἶναι ἂν ἀξιωθῶμεν διὰ τῆς πίστεως καὶ τῶν καλῶν ἔργων νὰ εἴμεθα μετὰ τοῦ Κυρίου εἰς τὰς ἐπουρανίους μονὰς ὅπου, καθημένου ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς, θὰ βλέπωμεν τὴν δόξαν αὐτοῦ ἐκεῖ, καὶ ὄχι μόνον τὸν Μωϋσῆν καὶ τὸν Ἥλιον, ἀλλὰ πᾶσαν τὴν χορείαν τῶν ἀπ' αἰῶνος ἁγίων ἀνδρῶν, προφητῶν, ἀποστόλων, ὁσίων, μαρτύρων καὶ πολλῶν ἄλλων τῆς οὐρανιας δόξης ἡξιωμένων.

Ἡ ἐπανελημμένη οὐρανόθεν μαρτυρία, ὅτι αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὁ ἀγαπητός, ἃς ἀυξήσῃ τὴν πίστιν ἡμῶν, ἵνα καταξιωθῶμεν τῆς ἀγάπης αὐτοῦ καὶ τῆς οὐρανιας βασιλείας μέτοχοι γείνωμεν.

§ 21. Οἱ 70 Ἀπόστολοι. (Λουκ. Θ. Ι. Μάρκ. Θ. Μαθ. ΙΖ). Οὐδεὶς ἀναμάρτητος. (Ἰω. Η.).

Καταβάς ἀπὸ τοῦ ὄρους τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐθεράπευσε μονογενῆ υἱόν τινος σεληνιάζομενον, τὸν ὅποιον δὲν εἶχον δυνηθῆ νὰ θεραπεύσωσιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Εἶπε δὲ εἰς αὐτοὺς ἐρωτήσαντας, διατί δὲν ἠδυνήθησαν νὰ θεραπεύσωσι τὸν πάσχοντα; ὅτι διὰ τὴν ἀπιστίαν των δὲν ἠδυνήθησαν, προσθέσας ὅτι, Ὁ ἔχων πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως καὶ τὰ ὄρη δύναται νὰ μετατοπίσῃ, καὶ ὅτι τοῦτο τὸ γένος (τῶν δαιμονίων δηλαδὴ) οὐκ ἐκπορεύεται εἰμὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ Κύριος καὶ ἄλλους ἑβδομήκοντα μαθητὰς καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνά δύο εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον, ὅπου ἔμελλε καὶ αὐτὸς νὰ ἔλθῃ· ἐφωδίασε δὲ αὐτοὺς μὲ τὰς αὐτὰς νουθεσίας, τὰς ὁποίας εἶπε καὶ ὅτε ἀπέστειλε τοὺς δώδεκα. Ὅτε δὲ ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς Καπερναοὺμ μετὰ τῶν μαθητῶν του προσῆλθον οἱ συλλέγοντες τοὺς φόρους καὶ εἶπον εἰς τὸν Πέτρον, Ὁ διδάσκαλός σας δὲν πληρώνει φόρους; λέγει ὁ Πέτρος, Naί, Ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει εἰς τὸν Πέτρον, Πήγαινε εἰς τὴν θάλασσαν, βάλε ἄγκιστρον καὶ ἀνοιξον τὸ πρῶτον ὀψάριον ὅπερ θὰ πιάσῃ καὶ θὰ εὖρης στατῆρα (νόμισμα), δὸς λοιπὸν αὐτὸν εἰς τοὺς ζητοῦντας φόρον καὶ δι' ἐμὲ καὶ διὰ σέ.

Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἠρώτησαν οἱ μαθηταὶ τὸν Ἰησοῦν,

Ποῖος εἶναι μεγαλειότερος εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν; Ὁ Ἰησοῦς προσκαλέσας παιδίον εἶπεν, Ἐὰν μὴ γείνητε ὡς τὰ παιδιά (δηλαδὴ ἄπλοῖ καὶ ταπεινόφρονες), δὲν θὰ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

Μεταθὰς δὲ εἰς Ἱερουσαλήμ, ὅπου ἐτελεῖτο ἡ ἑορτὴ τῆς σκηνοπηγίας,¹ ἐπειράζετο ὑπὸ τῶν γραμματέων καὶ τῶν φαρισαίων, οἱ ὅποιοι, ἵνα λάβωσι καὶ ἀφορμὴν κατηγορίας, ἔφεραν γυναῖκα πράξασαν ἔγκλημα τιμωρούμενον, κατὰ τὸν νόμον τοῦ Μωϋσέως, διὰ λιθοβολίας. Εἶπον δὲ εἰς τὸν Ἰησοῦν, Σὺ τί λέγεις περὶ τούτου; Ἐπειδὴ δὲ ἐπερίμενον, ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν πρῶτος τὸν λίθον ἐπ' αὐτῆς βαλέτω. Οἱ παρόντες δὲ ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τῆς συνειδήσεώς των, ἐξήρχοντο εἰς καθ' εἷς, ἕως οὗ δὲν ἔμεινεν οὐδεὶς. Τότε εἶπεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν γυναῖκα, Πήγαινε καὶ μὴ ἀμάρτανε πλέον.

Παρατηρήσεις. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω διδασκόμεθα, ὅτι χρειάζεται τελεία πίστις ἵνα ᾖναι τις μαθητὴς καὶ ὁπαδὸς τοῦ Κυρίου· διὰ δὲ τῆς τοιαύτης πίστεως, πολλὰ κατορθοῦνται καὶ δυνάμεθα νὰ ἐκριζώσωμεν ἀπὸ τῆς καρδίας ἡμῶν τὴν νόσον τῆς ἀμαρτίας.

Ὅτι ἀγογγύστως ὀφείλομεν νὰ ὑπακούωμεν εἰς τοὺς νόμους τῆς πατρίδος.

Ὅτι οἱ ταπεινόφρονες καὶ ἄπλοῖ καὶ ἀθῶοι ὡς τὰ παιδιά εἰσέρχονται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

Ὅτι ἅπαντες εἴμεθα ἀμαρτωλοὶ, καὶ διὰ τοῦτο δὲν πρέπει ὑπερηφάνως καὶ φαρισαϊκῶς νὰ κατακρίνωμεν τοὺς ἄλλους· ὀφείλομεν δὲ μᾶλλον νὰ παρακαλῶμεν τὸν Θεὸν νὰ φέρῃ καὶ αὐτοὺς καὶ ἡμᾶς εἰς τελείαν μετάνοιαν.

§ 22. Ὁ ἐκ γενετῆς τυφλός (Ἰω. Θ.).

Ἐν ᾧ δὲ περιήρχετο ὁ Ἰησοῦς, εἶδε τινα τυφλὸν ἐκ γενετῆς. Οἱ μαθηταὶ τοῦ δὲ τὸν ἠρώτησαν, ἂν αὐτὸς ὁ τυφλὸς ἤμαρτεν ἢ οἱ γονεῖς του καὶ ἐγεννήθη τοιοῦτος. Ὁ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη, Οὔτε οὗτος ἤμαρτεν, οὔτε οἱ γονεῖς του, ἀλλ' ἐγεννήθη τυφλός ἵνα φανερωθῶσιν ἐν αὐτῷ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ. Ταῦτα δὲ εἰπὼν ἔπτυσε χαμαὶ καὶ

(1) Ἰδὲ § 4 τοῦ ἐπιμέτρου.

ἔκαμε πηλόν, μὲ τὸν ὁποῖον ἔχρισε τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν, νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ. νὰ νιφθῇ. Τοῦτο πράξας ὁ τυφλὸς ἦλθε βλέπων. Οἱ ἰδόντες δὲ αὐτόν καὶ γνωρίζοντες ὅτι ἐκ γενετῆς ἦτο τυφλὸς τὸν προσήγαγον εἰς τοὺς φαρισαίους, καὶ διηγήθη εἰς αὐτοὺς πῶς ἠνοιχθησαν οἱ ὀφθαλμοί του. Ἔλεγον δὲ ἐκ τῶν φαρισαίων τινές, ὅτι ὁ Ἰησοῦς δὲν εἶναι ἄνθρωπος παρὰ Θεοῦ, ἐπειδὴ δὲν φυλάττει τὸ σάββατον. Ἄλλοι δὲ ἔλεγον, Καὶ πῶς δύναται ἁμαρτωλὸς ἄνθρωπος τοιαῦτα νὰ πράττῃ; Ὁ δὲ ἰαθεὶς τυφλὸς ἔλεγεν, ὅτι ὁ θεραπεύσας αὐτόν εἶναι προφήτης. Ἐξήταζον δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς γονεῖς τοῦ πρώην τυφλοῦ καὶ περὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ, αὐτοὶ δὲ εἶπον, αὐτὸς ἔχει ἡλικίαν, αὐτόν ἐρωτήσατε. Ὀργισθέντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι ἐδίωξαν τὸν θεραπευθέντα, τὸν ὁποῖον ἀπαντήσας ὁ Ἰησοῦς τῷ λέγει, Πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ; καὶ ἐκεῖνος εἶπε, Καὶ τίς εἶναι, Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; Ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον βλέπεις καὶ ὁμιλεῖ μετὰ σοῦ. Ὁ τυφλὸς ἀπεκρίθη, Πιστεύω, Κύριε, καὶ ἐπροσκύνησεν αὐτόν.

Παρατηρήσεις. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Ἡμεῖς οἱ ἐν ἁμαρτίαις βεβουλισμένοι χρεῖα νὰ παρακαλῶμεν τὸν Κύριον ν' ἀνοίξῃ διὰ τῆς θείας αὐτοῦ χάριτος τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ψυχῆς ἡμῶν, ἵνα ἴδωμεν τὴν πρὸς αὐτόν ὁδόν, καὶ νὰ διαθέσῃ τὰς καρδίας ἡμῶν νὰ ἀγαπήσωμεν καὶ δεύσωμεν εἰς αὐτὴν τὴν ὁδόν· ἅς ὁμολογήσωμεν δὲ αὐτόν, ὄχι μόνον μὲ λόγους, ἀλλὰ καὶ δι' ἔργων· οὕτω δὲ εἶναι, κατὰ τὸν προφητάνακτα ψαλμῶδόν, « ὀφθαλμοὶ Κυρίου ἐπὶ δικαίους, καὶ ὄτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν » (ψαλμ. 35).

§ 23. Ὁ καλὸς Σαμαρείτης (Λουκ. I.).

Νομικὸς τις ἔλθων πρὸς τὸν Ἰησοῦν, εἶπε, Διδάσκαλε, τί ὀφείλω νὰ πράξω ἵνα κληρονομήσω τὴν αἰώνιον ζωὴν; Ὁ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη, Τί εἶναι γεγραμμένον εἰς τὸν νόμον; πῶς ἀναγινώσκεις εἰς αὐτόν; καὶ ἐκεῖνος εἶπεν, « Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος

σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.» Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη, Ὁρθῶς ἀπεκρίθης οὕτω ποίει καὶ σὺ καὶ θὰ ζήσης (δηλ. θὰ κληρονομήσης τὴν αἰώνιον ζωὴν). Ὁ δὲ νομικός, θέλων νὰ δικαιώσῃ ἑαυτόν, εἶπε, Καὶ τίς εἶναι ὁ πλησίον μου; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη διὰ τῆς ἐξῆς παραβολῆς. « Ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχώ καὶ καθ' ὁδὸν περιέπεσεν εἰς ληστὰς οἱ ὅποιοι γυμνώσαντες αὐτὸν τὸν κατεπλήγωσαν καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἡμιθανῆ ἀνεχώρησαν. Κατὰ τύχην δὲ διέβαινεν ἐκεῖθεν ἱερεὺς τις, ὅστις ἰδὼν αὐτὸν ἐπέρασεν ἀπέναντί του χωρὶς νὰ δώσῃ προσοχὴν, ὁμοίως δὲ διέβαινε καὶ τις Λευίτης, ἀλλ' οὗτος ἐλθὼν πρὸς τὸν πληγωμένον καὶ ἰδὼν τὴν κατάστασίν του, ἀνεχώρησε. Διαβαίνων ἐκεῖθεν καὶ Σαμαρείτης τις, καὶ ἰδὼν τὴν κατάστασιν τοῦ παθόντος τὸν εὐσπλαγχνίσθη, καὶ προσελθὼν ἔδесе τὰς πληγὰς του, ἐπιχύσας ἔλαιον καὶ οἶνον ἐπ' αὐτάς. Ἐπειτα τὸν ἔβαλεν ἐπάνω εἰς τὸ ζῶον του καὶ τὸν ἔφερεν εἰς τὸ πανδοχεῖον καὶ τὸν περιποιήθη· τὴν δὲ ἐπιοῦσαν ἡμέραν ἀναχωρῶν ἔδωκε δύο δηνάρια εἰς τὸν ξενοδόχον καὶ τῷ εἶπεν, Ἐπιμελήσου τὸν ἄνθρωπον τοῦτον καὶ ὅσα ἐξοδεύσης περισσότερα δι' αὐτὸν ἐγὼ θὰ σοὶ τὰ πληρώσω ὅταν ἐπιστρέψω.» Τίς λοιπὸν τῶν τριῶν τούτων σοὶ φαίνεται ὅτι εἶναι πλησίον τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς ληστὰς; Ὁ δὲ νομικός ἀπεκρίθη, ἐκεῖνος ὅστις τὸν ἠλέησε. Λοιπὸν, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, πορεύου καὶ σὺ καὶ ποίει ὁμοίως.

Παρατηρήσεις. Σπουδαῖον καὶ ὠφελίμον εἶναι νὰ ἐξετάζωμεν πάντες τί πρέπει νὰ ποιῶμεν ἵνα κληρονομήσωμεν τὴν αἰώνιον ζωὴν.

Μανθάνομεν ἔτι, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος, ἔχων μάλιστα ἀνάγκην τοῦ ἐλέους καὶ τῆς περιάλψεως ἡμῶν, εἶναι ὁ πλησίον ἡμῶν, ἀδιάφορον ἂν ᾖναι ὁμόφυλος μὲ ἡμᾶς ἢ ὄχι. Ὁφείλομεν νὰ βοηθῶμεν ὕλικῶς καὶ πνευματικῶς τοὺς τοιοῦτους μὲ προθυμίαν.

§ 24. Ὁ Ἄσωτος υἱός. (Λουκ. ΙΕ.).

Εἶπεν ὁ Ἰησοῦς καὶ τὴν ἐξῆς παραβολὴν, ἵνα δείξῃ
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ὅτι ὁ μετανοῶν ἀμαρτωλὸς εἶναι εὐπρόσδεκτος εἰς τὸν Θεόν.

Ἄνθρωπός τις εἶχε δύο υἱούς, ἐξ ὧν ὁ νεώτερος ἐζήτησε παρὰ τοῦ πατρὸς του τὸ ἀνάλογον μέρος τῆς κληρονομίας του. Ὁ δὲ πατὴρ διένειμεν εἰς αὐτοὺς τὴν περιουσίαν του. Οὗτος δὲ ὁ νεώτερος λαβὼν τὸ μερίδιόν του ἀνεχώρησε μετ' ὀλίγας ἡμέρας εἰς μακροῦνόν τόπον, καὶ ἐκεῖ διεσχόρησε τὸν πλοῦτόν του ζῶν ἀσώτως. Ἄφ' οὗ

Ὁ ἄσωτος υἱός.

δὲ κατεδαπάνησεν ὅλα, συνέβη ἐκεῖ μεγάλη πείνα καὶ αὐτὸς μὴ ἔχων νὰ φάγη ἔγεινε δούλος εἰς τινὰ τῶν πολιτῶν, ὅστις τὸν ἀπέστειλεν εἰς τοὺς ἀγρούς του νὰ βόσκη χοίρους. Ἐπεθύμει δὲ ὁ ἄσωτος πεινῶν νὰ γεμίσῃ τὴν κοιλίαν του μὲ τὰ ξυλοκέρατα, τὰ ὁποῖα οἱ χοῖροι ἔτρωγον, ἀλλ' οὐδεὶς τοῦ ἔδιδε. Συνελθὼν τότε εἰς ἑαυτόν, εἶπε, Πόσοι ὑπηρέται τοῦ πατρὸς μου εὐποροῦσιν ἄρτου καὶ ἐγὼ λιμῶττω. Ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ ἐπιστρέψῃ πρὸς τὸν πατέρα του καὶ νὰ προσπέσῃ εἰς τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Ἐπιστρέφοντα δὲ εἶδεν αὐτὸν μακρόθεν ὁ πατὴρ καὶ εὐσπλαγχνισθεὶς ἔτρεξε καὶ ῥιφθεὶς εἰς τὸν τράχηλόν του τὸν κατεφιλήσε. Τότε εἶπεν ὁ υἱός, Πάτερ, ἤμαρτον

εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου καὶ δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ ὀνομασθῶ υἱὸς σου, κατὰστησόν με ὡς ἓνα τῶν δούλων σου. Ὁ δὲ πατὴρ λέγει εἰς τοὺς δούλους του, Φέρετε τὴν πρώτην στολὴν καὶ ἐνδύσατέ τον, καὶ δότε δακτυλίδιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας του, σφάξατε δὲ καὶ τὸν μὸσχον τὸν σιτευτὸν νὰ φάγωμεν καὶ νὰ εὐφρανθῶμεν, διότι οὗτος ὁ υἱὸς μου ἦτο νεκρὸς καὶ ἀνέζησε καὶ ἀπολωλὼς καὶ εὐρέθη. Ἐν ᾧ δὲ ἤρχισαν οὕτω νὰ εὐφραίνωνται, ἔρχεται ὁ πρεσβύτερος υἱὸς ἐκ τοῦ ἀγροῦ. Ἀκούσας δὲ τὰς εὐθυμίας ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς του καὶ πληροφορηθεὶς παρὰ τινος τῶν δούλων τὰ γενόμενα καὶ ἀγανακτήσας, δὲν ἤθελε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς του. Τότε ἐξελθὼν ὁ πατὴρ του τὸν παρεκάλει νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν οἶκον· αὐτὸς δὲ εἶπεν, Ἐγὼ σὲ δουλεύω τόσα ἔτη καὶ οὐδέποτε παρέβην προσταγὴν σου, καὶ ὅμως οὐδέποτε μοὶ ἔδωκας ἐρίφιον διὰ νὰ εὐφρανθῶ μετὰ τῶν φίλων μου· τώρα δὲ ὅτε ἦλθεν ὁ κατασωτεύσας τὸν πλοῦτόν σου υἱὸς σου, ἔσφαξας χάριν αὐτοῦ τὸν μὸσχον τὸν σιτευτόν. Ὁ δὲ πατὴρ εἶπεν εἰς αὐτόν, Σὺ τέκνον, εἶσαι πάντοτε μετ' ἐμοῦ καὶ ὅλα τὰ ὑπάρχοντά μου ἰδικά σου εἶναι, ἔπρεπε δὲ νὰ εὐφρανθῆς καὶ σὺ καὶ νὰ χαρῆς, ἐπειδὴ ὁ ἀδελφός σου ἦτο νεκρὸς καὶ ἀνέζησε, καὶ ἀπολωλὼς καὶ εὐρέθη.

Παρατηρήσεις. Ἡ ἀπομάκρυνσις τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τοῦ Θεοῦ τὸν φερεῖ εἰς ἁμαρτίας, καὶ αἱ ἁμαρτίαι εἰς δυστυχήματα μέγιστα.

Εὐτυχὴς εἶναι ἐκεῖνος ὅστις, συγερχόμενος εἰς ἑαυτόν, ἐνθυμεῖται τὸ πλοῦσιον ἔλεος καὶ τὴν εὐσπλαγγνίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀποφασίζει νὰ ἐπιστρέψῃ δι' εὐκρινουῶς μετανοίας πρὸς αὐτόν.

(1) Θεὸς δέχεται πάντα ἐγκαρδίως μετανουοῦντα καὶ προσπίπτοντα εἰς τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Καθὼς δὲ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀλλαχοῦ, μεγάλη γίνεται χαρὰ εἰς τὸν οὐρανόν, ὅταν εἰς ἁμαρτωλὸς μετανοῇ. Οὐδέποτε ὁ Θεὸς ἀποβάλλει τὸν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, ἀλλὰ μάλιστα εὐμενῶς τὸν δέχεται.

§ 25. Ὁ πλούσιος καὶ ὁ Λαζάρου (Λουκ. ΙΣΤ.).

Καὶ ἄλλην διδακτικὴν περὶ φιλάνθρωπίας παραβολὴν εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς, τὴν ἐξῆς.

Ἦτό ποτε ἄνθρωπός τις πλούσιος, καὶ ἐνεδύετο πορφύραν καὶ βύσσον, καὶ ἔζη καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. Ἦτο δὲ καὶ πτωχός τις ὀνομαζόμενος Λάζαρος, ὁ ὁποῖος ἔκειτο ἔμπροσθεν τῆς θύρας τοῦ πλουσίου καταπληγωμένος καὶ ἐπεθύμει νὰ χορτασθῆ με τὰς ψίχας, αἱ ὁποῖαι ἐπιπτον ἐκ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· οἱ δὲ κύνες ἤρχοντο καὶ ἔλειχον τὰς πληγὰς του. Συνέβη δὲ νὰ ἀποθάνῃ ὁ πτωχός καὶ τὸν ἔφεραν οἱ ἄγγελοι εἰς τοὺς κόλπους τοῦ Ἀβραάμ· ἀπέθνε δὲ ὁ πλούσιος καὶ ἐτάφη. Καὶ ἐν τῷ ἄδῃ εὐρισκόμενος ὁ πλούσιος εἰς τὰ βάσανα ἀτενίσας εἶδε τὸν Ἀβραάμ ἀπὸ μακρὰν, καὶ τὸν Λάζαρον εἰς τοὺς κόλπους του, καὶ κράζας εἶπε, Πάτερ Ἀβραάμ! ἐλέησόν με, καὶ πέμψον τὸν Λάζαρον, νὰ βρέξῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου του εἰς τὸ ὕδωρ καὶ νὰ δροσίσῃ τὴν γλῶσσάν μου, διότι καταβασανίζομαι μέσα εἰς ταύτην τὴν φλόγα. Ὁ δὲ Ἀβραάμ εἶπεν εἰς αὐτόν, Τέκνον, ἐνθυμοῦ ὅτι σὺ ἀπέλαβες τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ ζωῇ σου, ὁ δὲ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακὰ, καὶ τώρα αὐτὸς μὲν εὐφραίνεται, σὺ δὲ βασανίζεσαι· ἔτι δὲ μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν εἶναι μέγα χάσμα, καὶ δὲν δύνανται οἱ θέλοντες νὰ περάσωσιν ἀπὸ ἐδῶ εἰς ὑμᾶς, οὐδὲ ἀπὸ μέρους ὑμῶν εἰς ἡμᾶς. Τότε εἶπεν ὁ πλούσιος, Παρακαλῶ σε λοιπόν, ὦ πάτερ, νὰ στείλῃς τὸν Λάζαρον εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, διότι ἔχω καὶ ἄλλους πέντε ἀδελφούς, νὰ εἶπῃ εἰς αὐτοὺς ταῦτα, ἵνα μὴ ἔλθωσι καὶ ἐκεῖνοι εἰς τοῦτον τὸν τόπον τῆς βασάνου. Καὶ ὁ Ἀβραάμ εἶπεν, Ἐχουσι τὸν Μωϋσῆν καὶ τοὺς προφῆτας καὶ ἄς ἀκούσωσιν αὐτούς. Ὁ δὲ πλούσιος εἶπεν, Οὐχὶ πάτερ Ἀβραάμ, ἀλλ' ἐάν τις ἐκ νεκρῶν πορευθῆ εἰς αὐτούς, θὰ μετανοήσωσιν. Ὁ δὲ Ἀβραάμ εἶπεν, Ἐάν δὲν ἀκούωσι τὸν Μωϋσῆν καὶ τοὺς προφῆτας, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ τῶν νεκρῶν ἀναστῆ, θὰ πεισθῶσιν.

Παρατηρήσεις Διδασκόμεθα ἐκ τῶν ἀνωτέρω ὅτι εἰς τὸν ἄδῃ δὲν γίνεταί μετάνοια. Ἐχοντες δὲ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, δι' οὗ δυνάμεθα νὰ φωτισθῶμεν εἰς τὰ τῆς σωτηρίας ἡμῶν, δὲν δυνάμεθα εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν νὰ προτείνωμεν ἀπολογία.

Θεοῦ, οὐδὲν ἄλλο δύναται νὰ ὠφελήσῃ. Ἐκ τοῦ μαθήματος τούτου διδασκόμεθα καὶ τὴν ἐπίκλησιν τῶν ἁγίων εἰς βοήθειάν μας, καὶ τὴν ὑπὲρ ἡμῶν μεσιτείαν τῶν πρὸς τὸν Κύριον τῆς δόξης, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ἴστανται.

§ 26. Οἱ δέκα λεπροὶ (Λουκ. ΙΖ.).

Ἐρχόμενος ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱερουσαλήμ καὶ διαβαίνων διὰ μέσου τῆς Σαμαρείας καὶ τῆς Γαλιλαίας, ἐν ᾧ εἰσῆρχετο εἰς τινὰ κώμην, ἀπήντησαν αὐτὸν δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἵτινες ἐστάθησαν μακρόθεν φωνάζοντες, Ἰησοῦ ἐπιστάτα ἐλέησον ἡμᾶς. Ἴδὼν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς τοῖς εἶπεν, Ὑπάγετε καὶ ἐπιδείξατε τὸν ἑαυτὸν σας εἰς τοὺς ἱερεῖς. Ἐν ᾧ δὲ ἐπορεύοντο εἰς τοὺς ἱερεῖς, ἐκαθαρίσθησαν. Εἰς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν, ὅτι ἴαθη, ἐπέστρεψε δοξάζων μεγαλοφώνως τὸν Θεόν, καὶ ἔπεσε κατὰ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ εὐχαριστῶν αὐτόν. Ἦτο δὲ ὁ ἐπιστρέψας Σαμαρεῖτης. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἰδὼν αὐτὸν οὕτως εὐγνωμονοῦντα εἶπε, Δὲν ἐκαθαρίσθησαν καὶ οἱ δέκα; Ποῦ εἶναι λοιπὸν οἱ ἐννέα; δὲν εὐρέθησαν νὰ ἐπιστρέψωσι καὶ νὰ δοξάσωσι τὸν Θεόν, εἰ μὴ αὐτὸς ὁ ἀλλογενής; Εἶπε δὲ εἰς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς, Ἀναστάς πορεύου· ἡ πίστις σου σέ ἔσωσε.

Παρατηρήσεις. Ἐκ τῆς ἱστορίας τῶν δέκα λεπρῶν διδασκόμεθα α'. Νὰ ἐπιζητῶμεν παρὰ τοῦ Κυρίου νὰ καθαρῶσιν ἡμᾶς ἐκ τῆς σαπρᾶς καὶ λεπρῶδους ἀσθενείας τῆς ἁμαρτίας, καὶ κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Σαμαρείτου, νὰ δοξάζομεν τὸν Θεὸν θεραπευόμενοι.

β'. Νὰ ἡμεθα εὐγνώμονες εἰς τοὺς εὐεργετοῦντας ἡμᾶς.

γ'. Ὅτι πολλὰκις ἄνθρωποι, νομιζόμενοι ἁμαρτωλοὶ, φέρονται ἀρεστότερον εἰς τὸν Κύριον ἢ οἱ νομιζόμενοι εὐσεβεῖς καὶ πιστοί.

Σημ. Ὁ Ἰησοῦς παρέπεμψε τοὺς λεπροὺς εἰς τοὺς ἱερεῖς. Οὗτοι δὲ πιστευσάντες, ἀπῆλθον εἰς εὐρεσιν τῶν ἱερέων, καὶ μεταξὺ πόρευόμενοι ἴαθησαν.

*Ὁφείλον δὲ νὰ δείξωσιν ἑαυτοὺς καθαρὸς εἰς τοὺς ἱερεῖς, διότι κατὰ τὸν νόμον τοῦ Μωϋσέως, δὲν ἐπετρέπετο ἄλλως εἰς αὐτοὺς μήτε θυσίαν νὰ προσφέρωσιν εἰς τὸ ἱερόν, μήτε μὲ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ν' ἀναμιχθῶσιν ἄνευ ἀδείας τῶν ἱερέων, διδομένης μετὰ τὴν ἴασιν.

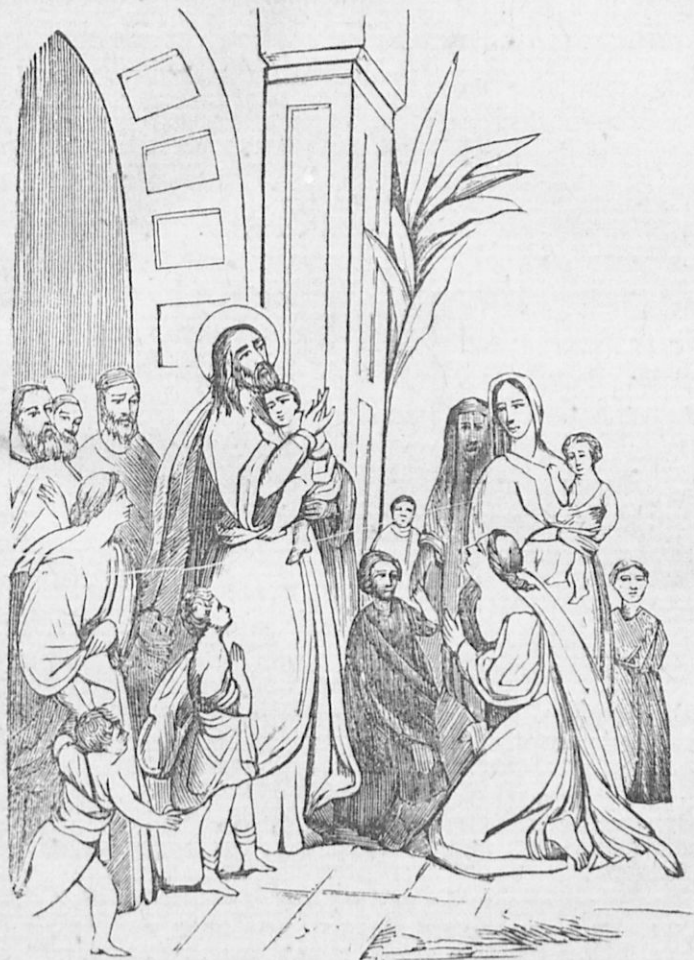
Ὅπως οἱ λεπροὶ ἀποκλείονται τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας, οὕτω καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ, μένοντες ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν, εἶναι ἀποκεκλεισμένοι τῆς ἐν οὐρανῷ κοινωνίας τῶν καθαρῶν καὶ ἁγίων.

§ 27. Ὁ τελώνης καὶ ὁ φαρισαῖος (Λουκ. ΙΗ.).

Εὐλογία τῶν μικρῶν παιδῶν.

(Μαθ. ΙΘ. Μάρκ. Ι. Λουκ. ΙΗ.)

Ἐπειδὴ τινες πεπεισμένοι εἰς ἑαυτοὺς ὅτι εἶναι δι-

Εὐλογία μικρῶν παιδῶν.

καιοι καταφρονοῦσι τοὺς ἄλλους, ὁ Ἰησοῦς εἶπε διὰ τοὺς τοιούτους τὴν παραβολὴν ταύτην. « Ἄνθρωποι δύο ἀνέ-

βησαν εἰς τὸ ἱερόν νά προσευχηθῶσιν, ὁ εἰς ἦτο φαρισαῖος, ὁ δὲ ἄλλος τελώνης. Καὶ ὁ μὲν φαρισαῖος σταθεῖς πρὸς ἑαυτὸν προσηύχετο ταῦτα, Θεέ μου, σὲ εὐχαριστῶ, ὅτι δὲν εἶμαι καὶ ἐγὼ καθὼς εἶναι οἱ λοιποὶ ἄνθρωποι, ἄρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης· νηστεύω δις τῆς ἐβδομάδος καὶ δίδω τὸ δέκατον ἐξ ὄλων, ὅσα ἀποκτῶ. Ὁ δὲ τελώνης ἐξ ἐναντίας ἐστάθη μακρόθεν, καὶ δὲν ἠθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς του νά ὑψώσῃ πρὸς τὸν οὐρανόν, ἀλλ' ἐκτύπα τὸ στῆθός του καὶ ἔλεγεν, « Ὁ Θεὸς ἐλέησόν με τὸν ἁμαρτωλόν. » Ἄφ' οὗ ἐτελείωσε ταύτην τὴν παραβολὴν ὁ Ἰησοῦς εἶπε, Σὰς λέγω, ὅτι οὗτος ὁ τελώνης κατέβη εἰς τὸν οἶκόν του δεδικαιωμένος, οὐχὶ δὲ καὶ ὁ φαρισαῖος· διότι πᾶς ὁ ὑψών ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

Προσέφερον δὲ τινες εἰς τὸν Ἰησοῦν μικρὰ παιδιὰ ἵνα τὰ εὐλογήσῃ, οἱ δὲ μαθηταὶ του ὠνείδιζον τοὺς φέροντας. Τοῦτο ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀγανακτήσας εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἄφετε τὰ παιδιὰ νά ἔρχωνται πρὸς με καὶ μὴ τὰ ἐμποδίζητε, διότι τῶν τοιούτων εἶναι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν· βεβαίως σὰς λέγω, ὅτι ὅστις δὲν δεχθῆ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, δὲν θά εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. Καὶ ἔπειτα τὰ ἐνηγκαλίσθη καὶ τὰ ἠλόγησε, βάλων τὴν χεῖρά του ἐπ' αὐτά.

Παρατηρήσεις. Ἡ ὑπερηφάνια καὶ ἡ ὑπεροψία καταστρέφει ὅσας καὶ ἂν ἔχωμεν ἀρετάς. Δύναται τις νά τηρῆ κατ' ἐπίδειξιν τὰ τοῦ νόμου· ἂν ὅμως δὲν ἔχῃ ἀληθινὴν εὐσέβειαν εἰς τὴν καρδίαν του οὐδὲν κατορθώνει. Ἡ ταπεινοφροσύνη, ἡ συναίσθησις τῆς ἀναξιοτήτος, ἡ εἰλικρινὴς μετάνοια ποιεῖ τὸν ἄνθρωπον εὐπρόσδεκτον εἰς τὸν Θεόν, τὸν βλέποντα εἰς τὰ αἰσθήματα τῆς καρδίας, καὶ οὐχὶ εἰς τοὺς λόγους καὶ τὰς ἐπιδείξεις.

Χρέος τῶν γονέων εἶναι διὰ παντὸς μέσου νά φέρωσι τὰ τέκνα αὐτῶν πρὸς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ νά ἐπικαλῶνται ὑπὲρ αὐτῶν τὴν εὐλογίαν του. Τοιούτων παιδίων εὐσεβῶν εἶναι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, ὡς καὶ παντὸς χριστιανοῦ, ὅστις ἔχει τὴν ἀθωότητα καὶ πίστιν τῶν μικρῶν παιδίων.

§ 28. Ὁ πλούσιος νεανίσκος.
(Μαθ. ΙΘ. Μάρκ. Ι. Λουκ. ΙΗ.)

Ἀπήντησε καθ' ὁδὸν τὸν Ἰησοῦν νεανίσκος πλούσιος, ὅστις ἔδραμε πρὸς αὐτόν, καὶ γονατίσας ἔμπροσθέν του, εἶπε, Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσω ἵνα ζῶν αἰώνιον κληρονομήσω; Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη, τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς εἶναι ἀγαθὸς εἰμὴ εἰς ὁ Θεός. Ἐὰν δὲ θέλῃς νὰ εἰσέλθῃς εἰς τὴν ζωὴν, τήρησον τὰς ἐντολάς. Καὶ ὁ νεανίσκος εἶπεν εἰς αὐτόν, Ποίας; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη, Ταῦτας, οὐ μοιχεύσεις, οὐ φονεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐ ψευδομαρτυρήσεις, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. Ὁ δὲ νεανίσκος εἶπε, Πάντα ταῦτα ἐφύλαξα ἐκ νεότητός μου, τί ἄλλο μοι λείπει; Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν εἰς αὐτόν, Ἐὰν θέλῃς νὰ γείνης τέλειος, ὑπάγε πώλησον τὰ ὑπάρχοντά σου καὶ δός τα εἰς τοὺς πτωχοὺς, καὶ τοιοῦτοτρόπως θὰ ἔχῃς θησαυροὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἔπειτα δὲ ἔλθε καὶ ἀκολούθει μοι. Ἀφ' οὗ ἤκουσε τοῦτον τὸν λόγον ὁ νεανίσκος, ἔγεινε κατηφής καὶ ἀνεχώρησε λυπούμενος, ἐπειδὴ ἦτο πλούσιος καὶ εἶχε πολλὰ κτήματα. Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε, Τῇ ἀληθείᾳ σὰς λέγω ὅτι εἶναι πολὺ δύσκολον νὰ εἰσέλθῃ πλούσιος εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Εὐκολώτερον εἶναι νὰ διέλθῃ κάμηλος διὰ τῆς τρύπας τῆς βελόνης, παρά νὰ εἰσέλθῃ πλούσιος εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐξεπλήσσοντο διὰ ταῦτα καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, Καὶ τίς δύναται νὰ σωθῆ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε, Τὰ ἀδύνατα παρά ἀνθρώποις εἶναι δυνατὰ παρά τῷ Θεῷ.

Παρατηρήσεις. Ὁ θέλων νὰ σωθῆ δὲν ἔχει νὰ ἐπινοήσῃ τί νὰ πράξῃ· εἶναι ὠρισμένον τοῦτο — νὰ τηρῆ τὰς ἐντολάς, πιστεύων εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν.

Τὰ πλοῦτη εἶναι εὐλογία, ἂν γίνεταὶ καλὴ χρῆσις αὐτῶν, ἄλλως εἶναι ἐπικίνδυνα καὶ ἐξολοθρευτικὰ τῆς σωτηρίας τῆς ψυχῆς.

§ 29. Ὁ Ζακχαῖος (Λουκ. ΙΘ.).

Εἰς τὴν πόλιν Ἰεριχώ ἦτο τις ἄνθρωπος πλούσιος καὶ ἀρχιτελώνης, ὀνομαζόμενος Ζακχαῖος. Οὗτος ἐζήτηε νὰ ἴδῃ τὸν Ἰησοῦν, δὲν ἠδύνατο ὁμῶς ἐξ αἰτίας τοῦ πλήθους, διότι ἦτο μικρὸς κατὰ τὸ ἀνάστημα τοῦ σώματος. Ὅθεν ἔτρεξε καὶ ἀνέβη εἰς μίαν συκομωρέαν, ἵνα δυνηθῇ νὰ τὸν ἴδῃ, ἐπειδὴ ἔμελλε νὰ περάσῃ ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς. Ἀφ' οὗ δὲ ἔφθασεν ὁ Ἰησοῦς εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον, εἶδε τὸν Ζακχαῖον καὶ τῷ εἶπε, Ζακχαῖε, κατάβα ταχέως, ἐπειδὴ σήμερον πρέπει νὰ μείνω εἰς τὸν οἶκόν σου. Ὁ δὲ Ζακχαῖος κατέβη εὐθὺς καὶ τὸν ἐδέχθη μετὰ χαρᾶς ὅσοι δὲ εἶδον τὸν Ἰησοῦν ἐγόγγυζον λέγοντες, Ἦλθε νὰ μείνη εἰς τὸν οἶκον ἀνδρὸς ἀμαρτωλοῦ. Ὁ δὲ Ζακχαῖος σταθεῖς εἶπεν, Ἰδοῦ, Κύριε, δίδω τὸ ἥμισυ τῶν ὑπαρχόντων μου εἰς τοὺς πτωχοὺς, καὶ, ἂν τινα ἠδίκησά τι, τὸ ἀποδίδω τετραπλοῦν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε, Σήμερον σωτηρία εἰς τὸν οἶκον τοῦτον ἔγεινε, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ εἶναι, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἦλθε νὰ ζητήσῃ καὶ νὰ σώσῃ τὸ ἀπολωλός.

Παρατηρήσεις. Ὁ Κύριος ἡμῶν παρέχει εἰς τοὺς αἰτούτας ὀλίγον πολλὰς τὰς εὐλογίας αὐτοῦ· οὕτω διότι ἐπεθύμησε νὰ ἴδῃ μόνον αὐτὸν ὁ Ζακχαῖος, ἤξωσεν ὁ Κύριος νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν οἶκόν του καὶ νὰ συμπάγῃ μετ' αὐτοῦ καὶ νὰ σώσῃ τὸν οἶκον αὐτοῦ.

Ἡ μετάνοια τοῦ Ζακχαῖου, εὐλαβικῆς καὶ πραγματικῆς οὕσα, ἐπρακάλεσε τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ καὶ τοῦ οἴκου του. Καὶ πλούσιος λοιπὸν καὶ τελώνης δύνανται νὰ σωθῶσιν, ὑποδεχόμενοι ἐν πίστει καὶ πνεύματι τὸν Κύριον ἡμῶν εἰς τὰς οἰκίας αὐτῶν, καὶ εὐλαβικῶς μετανοοῦντες καὶ ἀποδίδοντες ἂν τυχὸν ἔχωσιν τι ἥρπαγμένον.

§ 30. Ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου (Ἰωάν. ΙΑ.).

Ἦτο εἰς τὴν Βηθανίαν ἀσθενὴς τις ὀνόματι Λάζαρος, ὅστις εἶχε δύο ἀδελφάς, τῶν ὁποίων ἡ μὲν μία ὀνομάζετο Μαρία, ἡ δὲ ἄλλη Μάρθα. Ταῦτα δὲ τὰ τρία ἀδελφία ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς. Ἀφ' οὗ δὲ ἠσθένησεν ὁ Λάζαρος, αἱ ἀδελφαὶ του ἐμήνυσαν τοῦτο τὸ γεγονός εἰς τὸν Ἰησοῦν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ

ἔστι πρὸς θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ δι' αὐτῆς. Καὶ τότε μὲν δὲν ὑπῆγεν, ἀλλ' ἔμεινε δύο ἡμέρας. Μετὰ δὲ ταῦτα εἶπε

Ἡ ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου.

πρὸς τοὺς μαθητάς του, Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν ἐκοιμήθη, ἀλλὰ ὑπάγω νὰ ἐξυπνίσω αὐτόν· οἱ δὲ μαθηταὶ του ἀπεκρίθησαν, Κύριε, ἂν ἐκοιμήθη, θὰ σωθῇ. Τότε ὁ Ἰησοῦς τοῖς εἶπεν, Ὁ Λάζαρος ἀπέθανεν· ἄς ὑπάγωμεν πρὸς αὐτόν. Ἦλθε λοιπὸν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Βηθανίαν, καὶ εὗρε

τὸν Λάζαρον τέσσαρας ἤδη ἡμέρας κείμενον εἰς τὸν τάφον. Ἐρχομένου δὲ τοῦ Ἰησοῦ, ἡ μὲν Μάρθα ἦλθεν εἰς ἀπάντησίν του, ἡ δὲ Μαρία ἐκάθητο εἰς τὸν οἶκον. Ἰδοῦσα δὲ τὸν Ἰησοῦν ἡ Μάρθα εἶπε, Κύριε, ἂν ἦσο ἐδῶ δὲν θὰ ἀπέθνησκεν ὁ ἀδελφός μου· ἀλλὰ καὶ τώρα ἤξεύρω, ὅτι ὅσα ζήτησης παρὰ τοῦ Θεοῦ σοὶ τὰ δίδει. Ἀπῆλθε δὲ καὶ ἐκάλεσε καὶ τὴν ἀδελφὴν της τὴν Μαρίαν, ἥτις ἐλθοῦσα ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, τὰ αὐτὰ λέγουσα. Ὁ δὲ Ἰησοῦς, ἰδὼν καὶ αὐτὴν καὶ τοὺς ἄλλους κλαίοντας, ἐστενοχωρήθη πολὺ καὶ συγκινηθεὶς εἶπε, Ποῦ τὸν ἐβόλατε; Καὶ ἐκεῖνοι ἀπεκρίθησαν, Κύριε, ἔργου καὶ εἶδε, καὶ ὁ Ἰησοῦς ἐδάκρυσεν. Ἐλθὼν δὲ εἰς τὸν τάφον, ἐπρόσταξε νὰ ἀνοιξῶσιν αὐτόν, αἶροντες τὸν λίθον· καὶ τότε μὲν ἐπεκαλέσθη ὁ Ἰησοῦς τὸν οὐράνιον του πατέρα, ἔπειτα δὲ ἔκραξε μεγάλη τῇ φωνῇ, Λάζαρε δεῦρο ἔξω· καὶ ὁ Λάζαρος ἐξῆλθε τοῦ τάφου. Τοῦτο ἰδόντες πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων ἐπίστευσαν εἰς τὸν Ἰησοῦν· τινὲς ὁμῶς ἐξ αὐτῶν ὑπῆγαν εἰς τοὺς φαρισαίους καὶ ἀνήγγειλαν ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς· οὗτοι δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς συνήγαγον συνέδριον καὶ ἀπεφάσισαν νὰ συλλάβωσιν αὐτόν, καὶ ἐπειδὴ ἤκουσαν ὅτι πολὺς ὄχλος συρρέει νὰ ἰδῇ τὸν Λάζαρον ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν, ἀπεφάσισαν νὰ φονεύσωσι καὶ τὸν Λάζαρον.

Παρατηρήσεις Εὐδαίμονες εἶναι αἱ οἰκογένειαι εἰς τὰς ὁποίας ἐπικρατεῖ ἡ τοῦ Θεοῦ ἀγάπη, τὴν ὁποίαν κερδαίνει τις διὰ τῆς πίστεως καὶ τῶν ἀγαθοεργῶν.

Δὲν ἐξαιροῦνται τῶν ἀσθενειῶν καὶ τοῦ θανάτου καὶ αὐτοὶ οἱ παρὰ τοῦ Κυρίου ἀγαπώμενοι, ἀλλ' ἡ ἐλπίς αὐτῶν γίνεται εἰς αὐτοὺς λίαν παρήγορος. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς δὲν ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον νὰ φυλάξῃ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τοιούτων θλίψεων, ἀλλὰ νὰ σώσῃ αὐτόν ἀπὸ τῶν νόσων τῆς ψυχῆς καὶ τῆς μελλούσης ὀργῆς.

Ἡ ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου δεικνύει, ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι κύριος τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου· αὐτὸς εἶναι ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἀνάστασις. Ὅπως δὲ ὁ Λάζαρος, οὕτω πάντες τὴν ἐσχάτην ἡμέραν θ' ἀκούσωμεν τῆς φωνῆς τοῦ Χριστοῦ, « Ἐρχεται ὥρα, ἐν ἣ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀκούσονται ζήσονται, καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως. » (Ἰω. Ε. 28, 29).

§ 31 Περὶ τῶν δύο λεπτῶν τῆς χήρας.

(Μαρκ. ΙΒ. Λουκ. ΚΑ.)

Παραβολὴ τῶν δέκα παρθένων (Ματθ. ΚΕ.).

Καθήμενος ὁ Ἰησοῦς ἀπέναντι τοῦ εἰς τὸν ναὸν γαζοφυλακίου, εἰς τὸ ὅποιον οἱ βουλόμενοι ἔβαλλον δῶρα, ἔβλεπεν ὅτι οἱ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά. Ἐν τούτοις εἶδε καὶ μίαν χήραν πτωχὴν ἢ ὅποια ἔβαλεν ἐκεῖ δύο λεπτά. Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπεν εἰς τοὺς μαθητάς του, Τῇ ἀληθείᾳ, ἡ χήρα αὕτη ἔβαλεν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον περισσότερον πάντων τῶν ἄλλων· ἐπειδὴ πάντες μὲν οἱ ἄλλοι ἔβαλον ἐκ τοῦ περισσεύματός των εἰς τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ, αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματός της ἔβαλεν ὅ,τι καὶ ἂν εἶχε.

Θέλων ὁ Ἰησοῦς νὰ διδάξῃ τοὺς ἀνθρώπους νὰ ὦσι πάντοτε προετοιμασμένοι διὰ τὴν μέλλουσαν ζωὴν, εἶπε πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὴν ἐξῆς παραβολὴν. Θὰ ὁμοιωθῇ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν μὲ δέκα παρθένας, αἱ ὅποια λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας των (φανούς) ἐξῆλθον πρὸς ἀπάντησιν τοῦ νυμφίου, ἐκ τούτων δὲ αἱ μὲν πέντε ἦσαν μωραὶ, αἱ δὲ πέντε φρόνιμοι· καὶ αἱ μὲν μωραὶ ἔλαβον τὰς λαμπάδας, δὲν ἔλαβον ὅμως μεθ' ἑαυτῶν καὶ ἔλαιον ὡς αἱ φρόνιμοι. Ἐπειδὴ δὲ ἐβράδυνεν ὁ νυμφίος, ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκοιμῶντο. Μετὰ δὲ ταῦτα, περὶ τὸ μεσονύκτιον, ἠκούσθη φωνή, Ἴδου ἔρχεται ὁ νυμφίος, ἐξέλθετε εἰς ὑπάντησιν αὐτοῦ. Τότε ἠγέρθησαν ὅλαι αἱ παρθένοι καὶ ἠτοίμασαν τὰς λαμπάδας των, καὶ αἱ μὲν μωραὶ εἶπον πρὸς τὰς φρονίμους, Δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἔλαιου σας, διότι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται· αἱ δὲ φρόνιμοι ἀπεκρίθησαν, Μήπως τὸ ἔλαιον δὲν ἀρκέσῃ καὶ δι' ἡμᾶς καὶ διὰ σας, ὑπάγετε μᾶλλον εἰς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε δι' ἑαυτάς. Καὶ αὗται μὲν ἀπῆλθον νὰγοράσωσιν, ἐν τῷ μεταξὺ δὲ ἦλθεν ὁ νυμφίος, καὶ αἱ μὲν ἔτοιμοι παρθένοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα· αἱ δὲ λοιπαὶ ἦλθον μετὰ ταῦτα, καὶ ἔλεγον, Κύριε, Κύριε, ἀνοιξὸν ἡμῖν· ὁ δὲ νυμφίος

εἶπε, δὲν σᾶς γνωρίζω. Προσέχετε λοιπὸν πάντες, διότι δὲν γνωρίζετε οὔτε τὴν ἡμέραν, οὔτε τὴν ὥραν, καθ' ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

Παρατηρήσεις. Ὁ Θεὸς πάντοτε παρατηρεῖ καὶ ἐκτιμᾷ τὰς ὑπὲρ τῶν πτωχῶν καὶ τῶν ἐχόντων χρεῖαν τῆς βοήθειας ἡμῶν συνδρομὰς. Βέβαια δὲ αἱ ἐκ τοῦ ὑστερήματος διδόμεναι ἔχουσι πλεονα ἀξίαν παρ' αὐτῶ.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ νυμφίος τῆς Ἐκκλησίας, καὶ γάμος ἡ κοινωνία τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ἐκαστος δὲ πρέπει νὰ παρασκευάζεται δι' αὐτὴν ἐν ὅσῳ ζῇ. Ἐπειδὴ δὲ οὐδεὶς γνωρίζει οὔτε τὴν ἡμέραν, οὔτε τὴν ὥραν τῆς τελευτῆς του, οἱ ἀπαρασκευάστοι ἀποθνήσκοντες ἀποκλείονται τῆς οὐρανοῦ βασιλείας. Καὶ ἀλλαχοῦ (Λουκ. ΙΒ. 36) εἶπεν ὁ Κύριος « ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι καὶ οἱ λῶγνοι καιόμενοι ».

Ἡ θύρα τοῦ ἐλεύους θὰ κλεισθῇ, καὶ οἱ ἐργάται τῆς ἀνομίας θὰ μείνωσιν ἔξω. Ἡ ἡμέρα τῆς χάριτος ἔχει τὰ ὅριά της, καὶ εἰς τοὺς μὴ ὠφελουμένους ἐξ αὐτῆς δὲν μένει ἄλλο εἰμῆ, κατὰ τὸν Ἀπόστολον, « ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς τὸν αἰῶνα » (Ἰουδ. στίχ. 13).

§ 32. Παραβολὴ τῶν ταλάντων (Ματθ. ΚΕ.).

Ἄνθρωπός τις ἀποδημῶν ἐκάλεσε τοὺς δούλους του, καὶ παρέδωκεν εἰς αὐτοὺς τὰ κεφάλαιά του. Καὶ εἰς ἄλλον μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα, εἰς ἄλλον δὲ δύο, καὶ εἰς ἄλλον ἓν, κατὰ τὴν ἰκανότητα ἐκάστου· εἶπε δὲ εἰς αὐτοὺς νὰ τὰ ἐμπορευθῶσιν ἕως οὐ ἐπιστρέψῃ. Καὶ ὁ μὲν λαβὼν τὰ πέντε τάλαντα, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ λαβὼν τὰ δύο, ἐργασθέντες κατὰ τὴν παραγγελίαν, ἐδιπλασίασαν αὐτά, ὁ δὲ λαβὼν τὸ ἓν τάλαντον τὸ ἔθαψεν εἰς τὴν γῆν. Ἄφ' οὗ δὲ ἐπέστρεψεν ὁ κύριος, ἐπρόσταξε νὰ κρᾶξωσι τοὺς δούλους ἐκείνους διὰ νὰ ἴδῃ πόσα ἐκέρδισεν ἕκαστος αὐτῶν διὰ τῆς ἐπιμελείας του. Καὶ πρῶτον μὲν ἦλθεν ὁ λαβὼν τὰ πέντε τάλαντα φέρων καὶ ἄλλα πέντε εἰς κέρδος. Ὁ δὲ Κύριος εἶπε πρὸς αὐτόν, Εὖγε δούλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἔγεινες πιστός, ἐπὶ πολλῶν θὰ σε καταστήσω, γενοῦ μέτοχος τῆς χαρᾶς τοῦ κυρίου σου. Ἐπειτα δὲ ἦλθεν ὁ τὰ δύο τάλαντα λαβὼν καὶ ἔφερεν ἄλλα δύο εἰς κέρδος. Καὶ ὁ Κύριος εἶπε καὶ εἰς τοῦτον ὅ,τι καὶ εἰς τὸν πρῶτον. Τελευταῖον δὲ ἦλθε καὶ

ὁ λαβὼν τὸ ἐν τάλαντον, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, Κύριε, ἰδοὺ ἔχεις πάλιν τὸ ἐν τάλαντόν σου. Ἐγὼ ἤξεύρων ὅτι εἶσαι ἄνθρωπος σκληρὸς, θερίζων ὅπου δὲν ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν δὲν διεσκόρπισας, ἔκρυψα τὸ τάλαντόν εἰς τὴν γῆν, καὶ ἰδοὺ ἔχεις τὸ ἰδικόν σου. Ὁ δὲ Κύριος εἶπε πρὸς αὐτόν, Δοῦλε πονηρὲ καὶ ὀκνηρὲ! ἐκ τοῦ ἰδίου σου στόματος σὲ καταδικάζω· ἀφ' οὗ ἤξευρες ὅτι εἶμαι σκληρὸς ἄνθρωπος, καὶ θερίζω ὅπου δὲν ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅπου δὲν διεσκόρπισα, ἔπρεπε νὰ βάλῃς τὸ ἀργύριόν μου εἰς τοὺς τραπεζίτας καὶ ἐγὼ ἐρχόμενος θὰ τὸ ἐλάβω παρ' αὐτῶν μετὰ τόκου. Καὶ εὐθὺς ἐπρόσταξε τοὺς περιεστῶτας, λέγων, Λάβετε ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον, καὶ δότε αὐτὸ εἰς τὸν ἔχοντα τὰ δέκα τάλαντα· ἐπειδὴ εἰς πάντα ἔχοντα δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ· καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον, ὅπου θὰ ᾔηται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

Παρατηρήσεις. Οἱ ὑπηρέται τοῦ Κυρίου δὲν εἶναι πάντες μὲ ἴσα προτερήματα πεπρωτισμένοι. Ἐκαστος δὲ ὀφείλει νὰ χρησιμοποίῃ τὴν ἱκανότητά του καὶ νὰ ἐπαυξάνῃ αὐτὴν εἰς τιμὴν καὶ δόξαν τοῦ Θεοῦ. Ἐκαστος δὲ θὰ κριθῇ ἀναλόγως τῆς τοιαύτης βελτιώσεως αὐτοῦ. Πάντες οἱ ἁμαρτωλοὶ νομίζουν βαρέα τὰ προστάγματα τοῦ Κυρίου καὶ ἐπομένως σκληρὸν αὐτόν δεσπότην, ἀπαιτοῦντα ὅσα δὲν πρέπει. Θὰ κριθῶσιν οἱ τοιοῦτοι ἄνθρωποι ὄχι μόνον διότι δὲν ἔπραξαν κακόν, ὅσοι δηλαδὴ δὲν ἔπραξαν τοῦτο, ἀλλὰ καὶ διότι ἠμέλησαν νὰ πράξωσιν τὸ ἀγαθόν. Ἡ Ἁγία Γραφή λέγει «Ἐκκλινον ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιήσον ἀγαθόν.»

Οἱ καταστρέφοντες διὰ καταχρήσεων τὰς παρὰ Θεοῦ δεδομένας εὐγενεῖς τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ πνεύματος δυνάμεις καὶ οὕτε αὐτοὺς οὕτως ὀφελούντες ἠθικῶς, οὕτε τοὺς ἄλλους, θὰ κατακριθῶσιν καὶ θὰ παραδοθῶσιν εἰς τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον, ὅπου θὰ ᾔηται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

§ 33. Ἐσχάτη ἡμέρα τῆς κρίσεως (Μαθ. ΚΕ.).

Τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς κρίσεως περιέγραψεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὡς ἐξῆς. Ὅταν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ ὅλοι οἱ ἄγγελοι

μετ' αὐτοῦ, τότε θὰ καθίσῃ ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς δόξης του καὶ θὰ συναθροισθῶσιν ἔμπροσθέν του πάντα τὰ ἔθνη, καὶ θὰ τοὺς χωρίσῃ ἀπ' ἀλλήλων, καθὼς χωρίζει ὁ ποιμὴν τὰ πρόβατα ἀπὸ τὰ ἐρίφια, καὶ θὰ βάλῃ τὰ μὲν πρόβατα πρὸς τὰ δεξιὰ του, τὰ δὲ ἐρίφια πρὸς τὰ ἀριστερά του· τότε θὰ εἶπῃ ὁ βασιλεὺς εἰς ἐκείνους οἵτινες εἶναι ἐκ δέξιων, Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου· διότι ἐπέινασα καὶ μοι ἐδώκατε νὰ φάγω· ἐδίψησα, καὶ ἐδώκατέ μοι νὰ πῶ· ξένος ἤμην καὶ μ' ἐδέχθητε εἰς τὸν οἶκόν σας· γυμνὸς ἤμην καὶ μ' ἐνεδύσατε· ἄσθενῆσα καὶ μ' ἐπισκέφθητε· ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἤλυθατε πρὸς με. Ἐκεῖνοι δὲ θὰ εἰπῶσι πρὸς αὐτόν, Κύριε, πότε σὲ εἶδομεν πεινῶντα καὶ σ' ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα καὶ σ' ἐποτίσαμεν; πότε σὲ εἶδομεν ξένον καὶ σ' ἐδέχθημεν; ἢ γυμνὸν καὶ σ' ἐνεδύσαμεν; πότε σὲ εἶδομεν ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ καὶ ἤλυθομεν πρὸς σέ; Καὶ ὁ βασιλεὺς θὰ ἀποκριθῇ, Τῇ ἀληθείᾳ σᾶς λέγω ὅτι ὅσα ἐπράξατε εἰς ἓνα ἐκ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, εἰς ἐμέ τὰ ἐπράξατε. Ἐπειτα δὲ θὰ εἶπῃ καὶ εἰς ἐκείνους οἵτινες εἶναι ἐξ ἀριστερῶν. Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ καταραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ· διότι ἐπέινασα καὶ δέν μοι ἐδώκατε νὰ φάγω· ἐδίψησα καὶ δέν μοι ἐδώκατε νὰ πῶ· ξένος ἤμην καὶ δέν μ' ἐδέχθητε εἰς τὸν οἶκόν σας· γυμνὸς ἤμην καὶ δέν μ' ἐνεδύσατε· ἀσθενῆς ἤμην καὶ ἐν φυλακῇ καὶ δέν μ' ἐπεσκέφθητε. Αὐτοὶ δὲ θὰ ἀποκριθῶσι, Κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα ἢ διψῶντα, ἢ γυμνόν, ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ δέν σε ὑπηρετήσαμεν; Καὶ ὁ βασιλεὺς θὰ ἀποκριθῇ, Ὅσα δὲν ἐπράξατε εἰς ἓνα τῶν ἀδελφῶν μου τούτων τῶν ἐλαχίστων, δέν ἐπράξατε οὐδὲ εἰς ἐμέ. Καὶ οὕτως οἱ μὲν ἐξ ἀριστερῶν θὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν αἰώνιον κόλασιν, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς τὴν αἰώνιον ζώην.

ἀπλῆς περιγραφῆς τῆς τρομερᾶς ἡμέρας τῆς κρίσεως, ἕκαστος βεβαίως ἐξετάζων ἑαυτὸν ἐννοεῖ μετὰ ποίων θὰ συγκαταριθμηθῆ. Αἱ πράξεις του δύνανται νὰ τὸν ὀδηγήσωσιν εἰς τὴν ἀπάντησιν, ἢ διαγωγὴν του πρὸς ἐκεῖνους, τοὺς ὁποίους ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὀνομάζει ἀδελφούς του.

Ἐκαστος ἡμῶν βλέπων πτωχοὺς ἐστερημένους, πάσχοντας, βλέπει ἀδελφούς τοῦ Κυρίου, καὶ πρὸς Κύριον ποιεῖ ὅτι πρὸς αὐτοὺς πράττη.

§ 34. Εἵσοδος τοῦ Ἰησοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ.

(Μαθ. ΚΑ. Μάρκ. ΙΑ. Λουκ. ΙΘ. Ἰω. ΙΒ.)

Ὅτε ἐπλησίασεν ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱερουσαλήμ ἐγγιζόντος τοῦ Πάσχα, ἀπέστειλε δύο μαθητάς του, εἰπὼν εἰς αὐτούς, Ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν ἀπέναντι ἡμῶν, καὶ εὐθὺς θὰ εὔρητε ἐκεῖ μίαν ὄνον δεμένην, καὶ ἓνα πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσατέ τα καὶ φέρετέ τα ἐδῶ· ἂν δέ σας εἴπη τίς τι, εἶπατε εἰς αὐτόν, ὁ Κύριος τὰ χρειάζεται, καὶ εὐθὺς θὰ τ' ἀφήσῃ. Ἐπορεύθησαν οἱ μαθηταί, καὶ ἔπραξαν κατὰ τὴν προσταγὴν τοῦ Ἰησοῦ, ἔφεραν τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἔβαλαν ἐπάνω αὐτῶν τὰ ἐνδύματά των καὶ ἐπεκάθισεν εἰς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς. Ὁ δὲ πολὺς λαὸς ἔστρωσαν τὰ ἱμάτιά των εἰς τὴν ὁδόν, δι' ἧς διέβαινεν ὁ Ἰησοῦς, ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλαδία ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ ἔστρωναν αὐτὰ εἰς τὴν ὁδόν. Τὸ δὲ προπορευόμενον καὶ ἐπακλουθοῦν πλήθος ἔκραζε λέγον, Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβὶδ· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου. Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις! Τινὲς δὲ τῶν φαρισαίων ἔλεγον εἰς τὸν Ἰησοῦν, Διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοὺς μαθητάς σου, ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐὰν οὗτοι σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι θὰ φωνάξωσιν. Εἰσελθόντος οὕτω τοῦ Ἰησοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐσεισθη ὅλη ἡ πόλις καὶ ἔλεγε, Τίς εἶναι οὗτος; Τὸ δὲ πλήθος ἔκραζεν, Οὗτος εἶναι ὁ Ἰησοῦς ὁ προφήτης, ὁ ἀπὸ Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας. Ἀφ' οὗ δὲ ἐμβῆκεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν, οἱ παῖδες ἔκραζον. Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβὶδ! Οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς πειραχθέντες, εἶπον εἰς τὸν Ἰησοῦν, Ἀκούεις τί λέγουσιν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη, Ναί· ἀλλ' οὐδέποτε

ἀνέγνωτε ὅτι ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατήρτισα αἶνον; (ψαλμ. Η, 2). Ἐδίωξε δὲ ἐκ τοῦ ἱεροῦ

Εἶσοδος τοῦ Ἰησοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα.

τοὺς πωλοῦντας εἰς αὐτὸ καὶ ἀγοράζοντας, λέγων, Εἶναι γεγραμμένον, ὁ οἶκός μου εἶναι οἶκος προσευχῆς, καὶ σεῖς ἐποιήσατε αὐτὸν σπήλαιον ληστῶν (Ἰεζ. Ζ. 11).

Παρατηρήσεις. Ἀνωτέρω εἶδομεν ὅτι τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον ἐτίμησαν οἱ συνοδοιπόροι καὶ ὄπαδοι στρώνοντες τὰ φορέματα αὐτῶν ἡφιόποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

εἰς τὴν ὁδὸν καὶ κλάδους δένδρων. *Ἡμεῖς ἀγὶ τούτων δυνάμεθα νὰ περιποιηθῶμεν τὸν Ἰησοῦν ποιῶντες τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ ἀποδεικνύοντες οὕτω τὴν δόξαν τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς πίστεως καὶ σωτηρίας ἡμῶν.

Τὴν εἰσοδὸν ταύτην ἑορτάζει ἡ ἀγία ἡμῶν Ἐκκλησία τῇ Κυριακῇ τῶν Βατίων.

*Ὅπως οἱ δύο ἀπόστολοι ὑπήκουσαν εἰς τὴν παραγγελίαν τοῦ Κυρίου καὶ ἔφεραν τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ὁ ἰδιοκτήτης αὐτῶν τὰ παρεχώρησεν, οὕτως ὀφειλομεν καὶ ἡμεῖς νὰ ὑπακούωμεν εἰς τὴν φωνὴν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ προθύμως νὰ παραχωρῶμεν ὅ,τι πρὸς δόξαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν συντελεῖ.

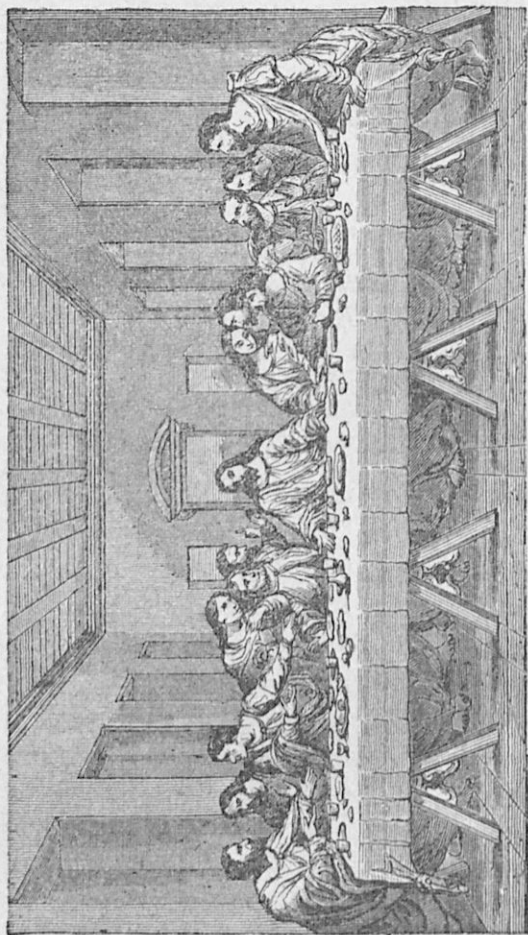
*Ὅλοι εἴμεθα τέκνα Θεοῦ καὶ ὀφειλομεν νὰ ὑμῶμεν τὸν Σωτῆρα, οὐχὶ μόνον νοερώς, ἀλλὰ καὶ μὲ τὰ χεῖλη, ὅπως τὰ παιδιά ἔψαλλον « Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβὶδ, » ἵνα γείνη δὲ ἡ καρδία ἡμῶν ὄντως ναὸς Θεοῦ, πρέπει νὰ καθαρῶμεν αὐτὴν ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἀγνωστὴν ἐν φόβῳ Θεοῦ (Β. Κορινθ. ζ, 1).

§ 35. Ὁ μυστικός δεῖπνος.

(Μαθ. ΚΣΤ. Μάρκ. ΙΔ. Λουκ. ΚΒ. Ἰω. ΙΓ. καὶ Α. Κορινθ. ΙΑ.)

*Ὅτε ἐπλησίαζεν ἡ ἑορτὴ τῶν ἄζύμων, ἡ λεγομένη Πάσχα, ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην ἵνα ἐτοιμάσωσιν αὐτό. *Ὅτε δὲ ἦλθεν ἡ ὥρα τοῦ δεῖπνου ἐκάθησε καὶ αὐτὸς καὶ οἱ δώδεκα Ἀπόστολοι μετ' αὐτοῦ καὶ ἐδείπνησε μετ' αὐτῶν τὸν τελευταῖον δεῖπνον ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Τότε δὲ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς. Ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα νὰ φάγω τοῦτο τὸ πάσχα μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ νὰ πάθω. Σᾶς λέγω δὲ ὅτι δὲν θὰ φάγω πλέον ἐξ αὐτοῦ, ἕως ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. Ἐγερθεὶς δὲ ἤρχισε νὰ πλύνῃ τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν του καὶ νὰ τοὺς σπογγίζῃ. Τοῦτο δὲ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς εἰς ὑπόδειγμα καὶ διδασκαλίαν τῆς ταπεινοφροσύνης. Ἐπειτα καθήσας πάλιν εἰς τὴν τράπεζαν, ἔλαβεν ἄρτον καὶ εὐχαριστήσας ἔκοψεν αὐτὸν καὶ ἔδωκεν εἰς τοὺς μαθητάς του καὶ εἶπε, Λάβετε, φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον, τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. Ἐπειτα ἔλαβε καὶ τὸ ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν εἰς τοὺς μαθητάς του, εἰπὼν, Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες, τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν

ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἑμὴν ἀνάμνησιν.

Ὁ μυστικὸς δεῖπνος.

Παρατηρήσεις. Διὰ τοῦ ἱεροῦ νιπτήρος διδάσχομεθα τὴν ταπεινοφροσύνην. Ἄς αἰσθανθῶμεν βαθέως εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν τὸ παράδειγμα τοῦ πάντων δεσπότη, συγκαταβάτος νὰ νίψη τοὺς πόδας τῶν ἑαυτοῦ μαθητῶν.

Ἐν τῷ μυστικῷ δείπνῳ συνστάθη παρὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν τὸ πανάγιον τῆς Μεταλήψεως μυστήριον. Δι' αὐτοῦ, ὑπὸ τὸ εἶδος τοῦ ἁγιασμένου ἄρτου καὶ ὑπὸ τὸ εἶδος τοῦ ἁγιασμένου οἴνου, μεταλαμβάνομεν αὐτοῦ τοῦ σώματος καὶ τοῦ οἴματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς

ἄφρασι ἀμαρτιῶν καὶ εἰς ζωὴν τὴν αἰώνιον. Πρέπει δὲ νὰ πιστεύωμεν ὅτι μεταβάλλονται πραγματικῶς ὁ ἄρτος καὶ ὁ οἶνος, μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ἱερουργουῦντος ἐπίκλησιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καὶ μεταποιοῦνται εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ σῶμα καὶ εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ αἷμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Πιστεύοντες ἀδιστακτικῶς εἰς τοῦτο, ἅς ἐνοήσωμεν πῶς πρέπει νὰ ἤμεθα παρεσκευασμένοι ὅταν προσερχώμεθα εἰς τὴν ἁγίαν κοινωνίαν. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶπεν, « Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει, καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ. » Ὁ δὲ ἀπόστολος Παῦλος παραγγέλλει, « Δοκιμάζεται ἄνθρωπος ἑαυτὸν. . . ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων ἀναξίως, κρίμα ἑαυτοῦ ἐσθίει καὶ πίνει. »

§ 36. Ἡ προδοσία τοῦ Ἰούδα.

(Μαθ. ΚΣΤ, ΚΖ. Μάρκ. ΙΔ. Λουκ. ΚΒ. Ἰω. ΙΓ—ΙΗ.)

Εἰς ἓκ τῶν δώδεκα μαθητῶν τοῦ Ἰησοῦ, Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, εἰς τὸν ὁποῖον ἐμβῆκεν ὁ Σατανᾶς, εἶχε συμφωνήσει μὲ τοὺς ἀρχιερεῖς νὰ δώσωσιν εἰς αὐτὸν τριάκοντα ἀργύρια, ἵνα παραδώσῃ τὸν Ἰησοῦν εἰς τὰς χεῖράς των, χωρὶς νὰ καταλάβῃ ὁ λαός. Τὸν σκοπὸν τοῦτον τοῦ Ἰούδα γνωρίζων ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν ἐν τῷ δεῖπνῳ, ἀφ' οὗ ἐνιψε τοὺς πόδας τῶν Ἀποστόλων, Βέβαια σὰς λέγω ὅτι εἰς ἐξ ὑμῶν θὰ με παραδώσῃ. Ἀκούσαντες τοῦτο οἱ μαθηταὶ ἐβλεπον εἰς ἀλλήλους, ἀποροῦντες περὶ τίνος το λέγει· καὶ ἐπειδὴ ὁ Ἰωάννης τὸν ὁποῖον ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς ἐκάθητο εἰς τὸ πλευρόν του, ἔνευσε πρὸς αὐτὸν ὁ Πέτρος διὰ νὰ ἐρωτήσῃ ποῖος εἶναι ἐκεῖνος. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τὸν Ἰωάννην, πεσόντα εἰς τὸ στῆθος του καὶ ἐρωτήσαντα μυστικῶς, Εἰς ὅποιον ἐγὼ βάψας εἰς τὸν ζωμὸν τὸ ψωμίον δώσω, ἐκεῖνος εἶναι, καὶ ἐμβάψας ψωμίον τὸ ἔδωκεν εἰς τὸν Ἰούδαν τὸν Ἰσκαριώτην, λέγων συγχρόνως πρὸς αὐτόν, Ὅ,τι θὰ κάμῃς, κάμε το τὸ ταχύτερον, τὸ ὁποῖον ἀκούσαντές τινες ἐνόμισαν ὅτι τοῦ λέγει ν' ἀγοράσῃ τ' ἀναγκαῖα διὰ τὴν ἑορτήν, ἐπειδὴ εἶχε τὰ κοινὰ χρήματα, ἢ νὰ δώσῃ τι εἰς τοὺς πτωχοὺς. Ὁ δὲ Ἰούδας λαβὼν τὸ ψωμίον, εὐθὺς ἐξῆλθε.

Μετὰ τὸν δεῖπνον, ὅτε ἦτο ἤδη νύξ, ὁ Ἰησοῦς συνωμίλησε μὲ τοὺς μαθητάς του· συμβουλευσας δὲ καὶ παρηγορήσας αὐτοὺς καὶ εὐξάμενος ὑπὲρ αὐτῶν, ἐξῆλθε

μετ' αὐτῶν πέραν τοῦ χειμάρρου τῶν Κέδρων, ὅπου ἦτο κῆπος. Ὁ Ἰούδας ἤξευρε τὸν κῆπον τοῦτον, διότι, πολ-
λάκις ἤρχετο ἐκεῖ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν του.

Ἀφ' οὗ ἦλθεν ἐκεῖ ὁ Ἰησοῦς λέγει πρὸς τοὺς μαθητάς του, Μείνατε ἐνταῦθα, ἕως οὗ ὑπάγω νὰ προσευχηθῶ· ἔλαβε δὲ μεθ' ἑαυτοῦ τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάν-
νην, καὶ παραμερίσας εἶπε πρὸς αὐτούς, Περίλυπος εἶναι ἡ
ψυχὴ μου ἕως θανάτου, μείνατε ἐδῶ καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐ-
μοῦ· καὶ παραμερίσας ὀλίγον ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον, καὶ
εἶπε, Πάτερ, εἰ δυνατόν, ἄς παρέλθῃ ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτή-
ριον τοῦτο, πλὴν ἄς γείνη τὸ θέλημά σου καὶ ὄχι τὸ ἰδι-
κόν μου· τοῦτο δὲ εἶπεν ἐκ δευτέρου καὶ ἐκ τρίτου. Ἐ-
φάνη δὲ ἄγγελος καὶ τὸν ἐνίσχυσεν. Ὁ Ἰησοῦς κατήν-
τησεν εἰς μεγάλην ἀγωνίαν, ὥστε ὁ ἰδρῶς αὐτοῦ ἔγεινεν
ὡς θρόμβοι αἵματος καὶ ἔπιπτον εἰς τὴν γῆν. Ἐπειτα δὲ
ἐλθὼν εἰς τοὺς μαθητάς του εὗρεν αὐτοὺς κοιμωμένους,
καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Τί κοιμᾶσθε; γρηγορεῖτε καὶ προσ-
εύχεσθε ἵνα μὴ πέσητε εἰς πειρασμόν. Καὶ ἐν ᾧ ἔλεγε
ταῦτα, ἦλθεν ὁ Ἰούδας μὲ πολλοὺς στρατιῶτας καὶ δού-
λους τῶν ἀρχιερέων, φέροντας μαχαίρας καὶ φανούς καὶ
λαμπάδας, καὶ ὁ Ἰούδας (ἐπειδὴ ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς ση-
μεῖον, ὅτι ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον ἤθελε φιλήσει εἶναι ὁ Ἰη-
σοῦς), πλησιάσας πρὸς τὸν Ἰησοῦν, εἶπε, Χαῖρε διδά-
καλε, καὶ τὸν ἐφίλησεν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν,
Φίλε, διὰ τί ἦλθες; Ἰούδα μὲ φίλημα παραδίδεις τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; Οἱ δὲ στρατιῶται συνέλαβον αὐτόν.
Ὁ Πέτρος εἴλκυσε τότε τὴν μάχαιράν του καὶ ἔκοψε τὸ
δεξιὸν ὠτίον τοῦ δούλου τοῦ ἀρχιερέως, ὀνομαζομένου
Μάλχου· καὶ τὸ μὲν ὠτίον τοῦ Μάλχου ἐθεράπευσεν ὁ
Ἰησοῦς, πρὸς δὲ τὸν Πέτρον εἶπε, Βάλε τὴν μάχαιράν
σου εἰς τὴν θήκην, διότι ὅσοι σύρωσι μάχαιραν ἐναντίον
ἄλλου, διὰ μαχαίρας ἀπολοῦνται.

Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Ἰούδας μετενόησε καὶ ἐπέστρεψεν
ὀπίσω τὰ τριάκοντα ἀργύρια εἰς τοὺς ἀρχιερεῖς λέγων,
Ἥμαρτον παραδούς αἷμα ἀθῶον· οἱ δὲ ἀρχιερεῖς

ἀπεκριθήσαν, Τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄφει· ὁ Ἰούδας τότε ἀπελπισθεὶς ὑπήγε καὶ ἐκρεμάσθη· οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἠγόρασαν μὲ τὰ ἐπιστραφέντα χρήματα ἀγρὸν κεραμέως ἵνα χρησιμεύσῃ πρὸς ταφὴν τῶν ξένων· ὠνομάσθη δὲ ὁ ἀγρὸς οὗτος ἀγρὸς αἵματος, διότι διὰ τῶν χρημάτων τῆς ἀγορᾶς του ἐπροδόθη ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ τὰ δοθέντα χρήματα ἦτο ἀγορὰ αἵματος.

Παρατηρήσεις. Τὸ φρικτὸν κακούργημα τοῦ Ἰούδα ἔστω εἰς ἡμᾶς πρὸς ἀπόδειξιν, ὅτι ἂν καὶ ὀνομαζόμεθα χριστιανοί, δηλαδὴ ὀπαδοὶ τοῦ Χριστοῦ, ἐξομοιούμεθα μὲ τὸν προδότην, ὅταν παραδιδώμεθα εἰς τὸν πειρασμὸν καὶ διὰ τῶν ἔργων ἡμῶν προδίδωμεν τρόπον τινὰ τὸν Χριστόν, ἁμαρτάνοντες χάριν νομιζομένων ἡδονῶν, πολλᾶκις μικρῶν. Ὅπως εἰς τὸν Ἰούδαν, οὕτω καὶ εἰς πάντα μὴ ὀπλισμένον διὰ τῆς πίστεως καὶ τῆς προσευχῆς ἐμβάλλει ὁ διάβολος πονηροὺς στοχασμοὺς. Ὁ Ἰούδας μεταμεληθεὶς ἐπέστρεψε τὸ ἀργύριον καὶ ἐκρεμάσθη (πλοῦτος ἀδίκως συναγόμενος ἐξεμεθίσεται Ἰωβ. Κ. 15). Ὅταν παρέλθῃ ἢ ἐκ τῆς ἁμαρτίας ἡδονῆ, ἢ συνείδησις μᾶς δεικνύει τὴν φρίκην αὐτῆς καὶ μᾶς φέρει εἰς ἀπελπισίαν.

Οἱ μὴ γρηγοροῦντες καὶ μὴ προσέχοντες εἰς τὴν διαγωγὴν αὐτῶν περιπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν. Ὁ διάβολος καιροφυλακτεῖ καὶ ὅταν εὕρῃ τὸν ἄνθρωπον βραθυμοῦντα, ἀρπάζει αὐτόν.

Τὸ παράδειγμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἄς διδάσκῃ ἡμᾶς, ὅτι πᾶσαν ἀποστολὴν ἁγίαν πρέπει νὰ ἐκπληρώωμεν, ὅσον δυσχερῆς καὶ φρικαλέα φαίνεται, Πρέπει νὰ λέγωμεν, Ὑψιστε Θεέ, γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ἐνίσχυσον ἡμᾶς νὰ ὑπομεινώμεν διὰ σέ.

§ 37. Ἄρνησις τοῦ Πέτρου.

(Μαθ. ΚΣΓ. Μάρκ. ΙΔ. Λουκ. ΚΒ. Ἰω. ΙΔ.)

Μετὰ τὸ δεῖπνον εἶχεν εἶπει ὁ Ἰησοῦς εἰς τοὺς μαθητάς του πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ταῦτα· Ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ θὰ σκανδαλισθῆτε πάντες ἐν ἐμοί. Ὁ δὲ Πέτρος ἀπεκρίθη, Ἄν καὶ πάντες σκανδαλισθῶσιν ἐν σοί, ἐγὼ ὅμως δὲν θὰ σκανδαλισθῶ ποτέ, ἔτοιμος εἶμαι νὰ ὑπάγω μετὰ σοῦ καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον. Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπε, Τῇ ἀληθείᾳ σοὶ λέγω, σήμερον κατ' αὐτὴν τὴν νύκτα, πρὶν φωνῆσῃ ὁ ἀλέκτωρ δὶς, σὺ θὰ με ἀρνηθῆς τρίς. Εἶτα ὑπεσχέθη εἰς τοὺς μαθητάς ὅτι θὰ στείλῃ εἰς αὐτοὺς τὸ ἅγιον Πνεῦμα, τὸ ὅποιον ἐκ τοῦ

Πατρός ἐκπορεύεται. Ὅτε δὲ παρέδωκεν ὁ Ἰούδας τὸν Ἰησοῦν, οἱ μὲν ἄλλοι μαθηταί, ἐκτὸς τοῦ Πέτρου καὶ Ἰωάννου τὸν ἀφήκαν καὶ ἔφυγαν, καὶ ὁ μὲν Ἰωάννης, ὢν γνωστός τῷ ἀρχιερεῖ, εἰσῆλθε μετὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὁ δὲ Πέτρος τὸν ἠκολούθει μακρόθεν ἕως εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, ὅπου οἱ δούλοι εἶχον ἀνθρακίαν καὶ ἑθερμαίνοντο· πλησιάσας δὲ ἐκάθητο καὶ αὐτὸς μετ' αὐτῶν. Ἐκεῖ δ' ἐξητάζετο μήπως καὶ αὐτὸς εἶναι ἐκ τῶν μαθητῶν τοῦ Ἰησοῦ, οὗτος δὲ ἠρνήθη τρίς τοῦτο, τὴν τελευταίαν μάλιστα φοράν ἤρχισε νὰ καταρᾶται καὶ νὰ ὀμνύη, λέγων, Δὲν γνωρίζω τὸν ἄνθρωπον, τὸν ὁποῖον λέγετε. Καὶ ἐν ᾧ αὐτὸς ἔλεγε ταῦτα, ἐφώνησεν ὁ ἀλέκτωρ τὸ δεύτερον, καὶ ὁ Ἰησοῦς στραφεὶς, ἠτένισε πρὸς τὸν Πέτρον· ὁ δὲ Πέτρος ἐνθυμηθεὶς τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, ὅστις τῷ εἶπε, πρὶν ἢ φωνήσῃ ὁ ἀλέκτωρ δὶς, σὺ θὰ μὲ ἀπαρνηθῆς τρίς, ἐξῆλθεν ἔξω καὶ ἔκλαυσε πικρῶς.

Παρατηρήσεις. Τοῦ Πέτρου ἡ διαγωγή δεικνύει τὴν ἀνθρωπίνην ἀδυναμίαν, καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν μᾶλλον εὐσεβῶν, ὅταν ἀφίονται εἰς τὰς ἰδίας τῶν δυνάμεις.

Φαίνεται δὲ συγχρόνως καὶ ἡ δύναμις τῆς μετανοίας. Τοῦ Πέτρου ἡ μετάνοια ἐγένετο εὐπρόσδεκτος, διότι ἦτο εἰλικρινής. Τὰ πικρά του δάχρυα ἐξέπλυναν τὸ σφάλμα του. Ἡ ἀληθὴς μετάνοια τοιαύτη πρέπει νὰ ᾖ. Ὁ Πέτρος ἔκτοτε ἔμεινε τῷ ὄντι πιστὸς εἰς τὸν Κύριον. Ἐκήρυξε τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας καὶ ἐθανατώθη διὰ τὴν εἰς τὸν Ἰησοῦν σταθερὰν πίστιν του.

Ἄς μάθωμεν ὅτι μόνον διὰ τῆς θείας βοηθείας δύναται ν' ἀντισταθῇ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν πειρασμόν. Ἄς ἐνθυμηθῶμεν τὸ τοῦ Ἀποστόλου, Ὁ νομιζῶν ὅτι στέκει, ἄς προσέξῃ μὴ πέσῃ (Α. Κορινθ. 1, 12).

§ 38. Ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν ἀρχιερέων.

(Μαθ. ΖΣΤ, ΚΖ. Μάρκ. ΙΔ. Λουκ. ΚΒ, ΚΓ. Ἰω. ΙΗ, ΙΘ.)

Οἱ συλλαβόντες τὸν Ἰησοῦν τὸν ἔδησαν καὶ τὸν ἔφεραν πρῶτον εἰς τὸν Ἄνναν τὸν πρῶτον ἀρχιερέα, πενθερὸν δὲ τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ ἀρχιερέως κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο Καϊάφα. Ἡρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ Ἄννας περὶ τῶν μαθητῶν του καὶ περὶ τῆς διδασκαλίας του· ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐγὼ παρῆρσις ἐλάλησα εἰς τὸν κόσμον, ἐρώτησον τοὺς

ἀκροατάς μου, διότι οὗτοι ἤξεύρουσι τί ἔλεγον εἰς αὐτούς. Ἄφ' οὗ δὲ εἶπε ταῦτα, εἰς τῶν ὑπηρετῶν τὸν ἑρράπισην, εἰπὼν, Οὕτως ἀποκρίνεσαι εἰς τὸν ἀρχιερέα; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη, Ἄν κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ, εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις; Μετὰ δὲ ταῦτα ἀπέστειλεν ὁ Ἄννας τὸν Ἰησοῦν δεμένον εἰς τὸν τοῦ ἔτους ἐκεῖνου ἀρχιερέα Καϊάφαν, ὅπου συνήχθησαν ὅλοι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ· ἐζήτουν δὲ ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ ὅπως τὸν θανατώσωσι καὶ δὲν εὗρον, ἂν καὶ πολλοὶ ἦλθον ψευδομάρτυρες. Ὑστερον δὲ προσελθόντες δύο ψευδομάρτυρες νὰ μαρτυρήσωσι κατὰ τοῦ Ἰησοῦ εἶπον, Ἡμεῖς ἠκούσαμεν ὅτι εἶπεν, ἐγὼ δύναμαι νὰ κρημνίσω τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τρεῖς ἡμέρας νὰ τὸν οἰκοδομήσω πάλιν. Τότε ἐσηκώθη ὁ ἀρχιερεὺς καὶ εἶπεν εἰς τὸν Ἰησοῦν, Δὲν ἀποκρίνεσαι τίποτε εἰς ὅσα σοῦ καταμαρτυροῦσιν οὗτοι; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπίωπα. Καὶ ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν, Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος νὰ εἴπῃς εἰς ἡμᾶς ἂν σὺ ἦσαι ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ· καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη, Σὺ εἶπας· πλὴν σὰς βεβαιῶ, ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θὰ ἴδητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. Ταῦτα ἀκούσας ὁ ἀρχιερεὺς, ἔσχισε τὰ ἐνδύματά του καὶ εἶπεν, Ἐβλασφήμησε· τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων; Καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους εἶπε, Τώρα ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν, τί στοχάζεσθε; ἐκεῖνοι δὲ εἶπον, Ἐνοχος θανάτου εἶναι. Καὶ μετὰ τοῦτο οἱ κρατοῦντες αὐτὸν τοῦ ἔκαμαν μυρίους ἐμπαιγμούς, ἄλλοι μὲν τὸν ἔπτουν καὶ τὸν ἑρράπιζον εἰς τὸ πρόσωπον, ἄλλοι δὲ ἐσκέπαζον τὸ πρόσωπόν του καὶ τὸν ἐκτύπων, λέγοντες, Προφήτευσον, Χριστέ, τίς εἶναι ὁ κτυπήσας σε;

Παρατηρήσεις. Ὁ Ἰησοῦς ἤχθη ἤδη, κατὰ τὴν προφητείαν τοῦ Ἡσαΐου, ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγῆν, καὶ ὡς ὁ ἄμνος ἐναντίον τοῦ κείροντος ἄφρονος (N). Ὁ δὲ διὰ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν εἰς τὸ ἐκούσιον πάθος ἐλθὼν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρχιερέως ὠμολόγησε τὴν ἀλήθειαν ἐρωτηθεὶς, ἂν καὶ ἐγνώριζεν, ὅτι δι' αὐτῆς ἤθελε

καταδικασθῆ εἰς θάνατον. Ὅταν νομίμως καλούμεθα, ὀφείλομεν νὰ λέγωμεν τὴν ἀλήθειαν, οὐδόλως τὰς συνεπείας αὐτῆς συλλογιζόμενοι.

Τὰ πάθη τοῦ Ἰησοῦ ἄς φέρωσιν ἡμᾶς εἰς συναίσθησιν, ὅτι ταῦτα ὑπέστη χάριν τῆς σωτηρίας ἡμῶν.

§ 39. Ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τοῦ Πιλάτου.

(Ἰω. ΙΗ. Λουκ. ΚΓ. Ματθ. ΚΖ. Μάρκ. ΙΕ.)

Ὅτε δὲ ἐξήμερωσεν, ἔφεραν τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ συνέδριον, ὅπου ἦσαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, καὶ τὸν ἠρώτησαν, Σὺ εἶσαι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ; Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη, Σεῖς λέγετε ὅτι ἐγὼ εἶμι. Ἐπειτα εἶπον πάντες, Τί ἔτι ἔχομεν χρεῖαν μαρτυρίας; ἀφ' οὗ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματός του; καὶ εὐθὺς τὸν ἔφεραν εἰς τὸν Πόντιον Πιλάτον τὸν Ῥωμαῖον ἡγεμόνα αὐτῶν. Ὁ δὲ Πιλάτος τοὺς ἠρώτησε, Τίνα κατηγορίαν ἔχετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; Αὐτοὶ δὲ ἀπεκρίθησαν, Ἄν δὲν ἦτο οὗτος κακοποιός, βέβαια δὲν σοι τὸν παρεδίδομεν. Ὁ δὲ Πιλάτος εἶπε, Λάβετε σεῖς αὐτὸν καὶ κρίνατέ τον κατὰ τὸν νόμον σας; καὶ αὐτοὶ ἀπεκρίθησαν, Δὲν μας εἶναι συγκεχωρημένον νὰ καταδικάσωμεν εἰς θάνατον οὐδὲ ἓνα. Ἀφ' οὗ εἶπον αὐτά, ὁ Πιλάτος ἐμβῆκεν εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Σὺ εἶσαι ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη, Ἀφ' ἑαυτοῦ σου λέγεις τοῦτο, ἢ ἄλλοι σοὶ εἶπον περὶ ἐμοῦ; Καὶ ὁ Πιλάτος εἶπε, Μήπως εἶμαι ἐγὼ Ἰουδαῖος; Τὸ ἔθνος σου καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε εἰς ἐμέ, τί λοιπὸν ἔπραξας; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἡ βασιλεία μου δὲν εἶναι ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· ἐπειδὴ, ἂν ἦτο ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, οἱ ὑπηρέται μου ἤθελον πολεμῆσαι ὑπὲρ ἐμοῦ. Καὶ ὁ Πιλάτος εἶπε, Λοιπὸν εἶσαι βασιλεὺς; Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη, Σὺ λέγεις ὅτι εἶμαι βασιλεὺς· ἐγὼ πρὸς τοῦτο ἐγεννήθην καὶ ἦλθον εἰς τὸν κόσμον ἵνα μαρτυρήσω τὴν ἀλήθειαν, καὶ ὅστις εἶναι ἐκ τῆς ἀληθείας, ἐκεῖνος ὑπακούει εἰς τὴν φωνὴν μου. Ὁ δὲ Πιλάτος εἶπε, Τί εἶναι ἀλήθεια;

Καὶ τοῦτο εἰπὼν, πάλιν ἐξῆλθε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ εἶπεν, Ἐγὼ οὐδεμίαν αἰτίαν εὐρίσκω εἰς αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐπέμενον ἰσχυρότερα λέγοντες, ὅτι διεγείρει τὸν λαὸν εἰς ἀποστασίαν, διδάσκων εἰς ὅλην τὴν Ἰουδαίαν, ἀπὸ Γαλιλαίας ἕως τῆς Ἱερουσαλήμ. Ὁ δὲ Πιλάτος ἀκούσας Γαλιλαίαν, ἠρώτησεν ἂν ἦναι Γαλιλαῖος ὁ Ἰησοῦς, καὶ μαθὼν ὅτι ἦτο ἐκ τῆς ἐπικρατείας τοῦ Ἡρώδου, ὄντος τετράρχου τῆς Γαλιλαίας, τὸν ἔστειλε πρὸς αὐτόν, ὅστις διὰ τὰς ἑορτὰς ἦτο εἰς Ἱερουσαλήμ.

Ὁ δὲ Ἡρώδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη· διότι, ἀκούων πάντοτε πολλὰ περὶ αὐτοῦ, ἐπεθύμει νὰ τὸν ἴδῃ· ἐπρότεινε δὲ εἰς αὐτόν πολλὰς ἐρωτήσεις, ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς ἴστατο σιωπῶν, καὶ δὲν ἀπεκρίθη οὐδὲ ἓνα λόγον· οἱ δὲ ἄρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἴσταντο ἐκεῖ καὶ τὸν κατηγόρουσαν σφοδρῶς. Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἤθελε ν' ἀποκριθῇ, ὁ Ἡρώδης ἵνα τὸν περιπαίξῃ, ἐπρόσταξε καὶ τὸν ἐνέδυσαν λαμπρὸν φόρεμα (ὡς βασιλέα τάχα τῶν Ἰουδαίων), καὶ οὕτω τὸν ἔστειλεν ὀπίσω εἰς τὸν Πιλάτον.

Παρατηρήσεις. Ὁ Πιλάτος ἂν καὶ ἔθνικός, ἐξήλεγξε διὰ τῆς παρατηρήσεώς του τὴν κακὸδουλον διάθεσιν τῶν Ἰουδαίων. Πολλάκις συμβαίνει τὰς παρεκτροπὰς τῶν νομιζομένων πιστῶν εἰς τὸν Θεὸν νὰ ἐξελέγχῃ ἢ τῶν ἀπίστων καλλιτέρα ἐνίστε διαγωγή. Ἄξιόμιμητος εἶναι πάλιν ἡ παρῆρησιαν τοῦ Ἰησοῦ εἰς τὰς ἐρωτήσεις τοῦ Πιλάτου. Πόσον ἁμαρτάνομεν ὅταν ἐρωτώμενοι ἢ ἐξετάζομενοι συστελλώμεθα νὰ λέγωμεν τὴν ἀλήθειαν, διότι ἴσως συλλογιζόμεθα, ὅτι δύναται αὕτη ἢ ἡμᾶς μικρὸν νὰ βλάψῃ ἢ τοὺς μισουμένους τυχὸν παρ' ἡμῶν νὰ ὠφελήσῃ.

§ 40. Καταδίκη τοῦ Ἰησοῦ.

(Μαθ. ΚΖ. Λουκ. ΚΓ. Ἰω. ΙΙΙ, ΙΘ.)

Μετὰ δὲ ταῦτα προσκαλέσας ὁ Πιλάτος τοὺς ἄρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν εἶπεν, ὅτι δὲν εὐρίσκει νὰ ἔπραξεν ὁ Ἰησοῦς τι ἄξιον θανάτου· καὶ ἐπειδὴ συνειθίζεν ὁ ἡγεμὼν κατὰ τὴν ἑορτὴν ν' ἀπολύῃ ἓνα κατάδικον, ὄντινα ἤθελεν ὁ λαός, καὶ τότε εἶχεν ἓνα κατάδικον, ληστὴν διαδόχτον, ὀνομαζόμενον Βαραβῆαν, εἶπε πρὸ αὐτούς, Τίνα θέλετε νὰ σᾶς ἀπολύσω, Βαραβῆαν ἢ

Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; καὶ ὅλον τὸ πλῆθος ἔκραζεν. Αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν Βαραββᾶν. Καὶ ὁ Πιλάτος τοὺς ἠρώτησε, Τί νὰ κάμω λοιπὸν τὸν Ἰησοῦν; Καὶ πάντες ἀπεκρίθησαν, Σταυρωθήτω. Ἐν τούτοις ἔστειλε καὶ ἡ γυνὴ τοῦ Πιλάτου εἰς αὐτόν, λέγουσα, Νὰ μὴ ἔχῃς νὰ κάμῃς μὲ τὸν δίκαιον τοῦτον, διότι πολλὰ ἔπαθον εἰς τὸ ὄνειρόν μου δι' αὐτόν· ὅθεν ὁ Πιλάτος εἶπεν εἰς τοὺς Ἰουδαίους περὶ τοῦ Ἰησοῦ, Καὶ τί κακὸν ἐποίησεν; Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐπέμενον μεγαλοφῶως κρίζοντες, Σταυρωθήτω, σταυρωθήτω. Ὅθεν ἀναγκασθεὶς ὁ Πιλάτος τὸν μὲν Βαραββᾶν ἀπέλυσε, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἐμαστίγωσεν. Ἐπειτα ἤρχισαν νὰ τὸν περιπαίξωσιν οἱ στρατιῶται, τὸν ἐνέδυσαν κοκκίνην χλαμύδα καὶ τὸν ἐστεφάνωσαν μὲ στέφανον ἐξ ἀκανθῶν καὶ τῷ ἔδωκαν κάλαμον εἰς τὴν χεῖρα· γονατίσαντες δὲ ἔμπροσθέν του, ἔλεγον περιπαίζοντές τον, Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐμπτύσαντες αὐτόν, ἔλαβον τὸν κάλαμον ἀπὸ τὴν χεῖρά του καὶ ἔτυπτον αὐτόν εἰς τὴν κεφαλὴν. Ὁ δὲ Πιλάτος ἐξῆλθεν ἔξω πάλιν καὶ εἶπεν, ὅτι δὲν εὐρίσκει οὐδὲν πταῖσμα εἰς αὐτόν. Ἐξῆλθε δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον· λέγει δὲ ὁ Πιλάτος, Ἴδου ὁ ἄνθρωπος. Ἄλλ' οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται των ἐφώναζαν ὅλοι ὁμοῦ, Σταύρωσον! σταύρωσον αὐτόν! Καὶ ὁ Πιλάτος εἶπε, Λάθετε αὐτόν σεῖς καὶ σταυρώσατέ τον, ἐπειδὴ ἐγὼ δὲν εὐρίσκω καμμίαν αἰτίαν εἰς αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἀπεκρίθησαν, Ἡμεῖς νόμον ἔχομεν καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν πρέπει ν' ἀποθάνῃ διότι ἔκαμε τὸν ἑαυτόν του υἱὸν Θεοῦ. Ὁ δὲ Πιλάτος ἀκούσας τοῦτο ἐφοβήθη, καὶ εἰσελθὼν εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Πόθεν εἶσαι σύ; Ὁ Ἰησοῦς δὲν ἀπεκρίθη, ὁ δὲ Πιλάτος τῷ εἶπεν, Εἰς ἐμὲ δὲν λαλεῖς; Δὲν ἤξεύρεις ὅτι ἐξουσίαν ἔχω νὰ σὲ σταυρώσω καὶ ἐξουσίαν ἔχω νὰ σὲ ἀπολύσω; Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπε, Δὲν εἶχες τινα ἐξουσίαν κατ' ἐμοῦ, ἂν μὴ σοι ἦτο δεδομένον ἄνωθεν. Καὶ ἐκ τούτου ὁ Πιλάτος ἐζήτηε νὰ τὸν

ἀπολύσῃ· ἀλλ' οἱ Ἰουδαῖοι ἔκραζον, Ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, δὲν εἶσαι φίλος τοῦ Καίσαρος· ἐπειδὴ ὅστις λέγει ἑαυτὸν βασιλέα, ἀντιφέρεται εἰς τὸν Καίσαρα. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Πιλάτος ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ βήματος καὶ δεῖξας τὸν Ἰησοῦν εἶπεν εἰς τοὺς Ἰουδαίους, Ἴδου ὁ βασιλεὺς σας. Αὐτοὶ δὲ ἐφώναζον, Ἄρον! Ἄρον! σταύρωσον αὐτόν· ὁ δὲ Πιλάτος εἶπε, τὸν βασιλέα σας νὰ σταυρώσω; οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀπεκρίθησαν, Δὲν ἔχομεν βασιλέα, εἰμὴ Καίσαρα. Τότε ὁ Πιλάτος βλέπων ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἔνιψε τὰς χεῖράς του ἔμπροσθεν τοῦ ὄχλου, λέγων, Ἀθῶος εἶμαι ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου τούτου, ὑμεῖς ὄψεσθε. Καὶ ὅλος ὁ λαὸς ἀπεκρίθη, Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν! Καὶ τότε ὁ Πιλάτος παρέδωκε τὸν Ἰησοῦν εἰς αὐτοὺς διὰ νὰ σταυρωθῇ.

Παρατηρήσεις. Οἱ Ἰουδαῖοι ἐπροτίμησαν νὰ ἀπολυθῇ ὁ κακοῦργος Βαραββᾶς καὶ νὰ θανατωθῇ ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Οὕτω πᾶς ἁμαρτωλὸς καὶ κακὸς ἄνθρωπος προτιμᾷ τὴν κακίαν παρὰ τὴν ἀρετήν. Ὁ Ἰησοῦς ὑπομένεις ὑμπαίγμους καὶ κακώσεις μετὰ πραότητος καὶ ὑπομονῆς παρέχει εἰς ἡμᾶς παράδειγμα θεῖον. Ὅσακις ἢ διὰ λόγου ἢ καὶ ἄλλως προσβαλλώμεθα, ἐνθυμούμενοι τὸν Ἰησοῦν πρέπει νὰ μὴ ἐπιζητῶμεν ἐκδίκησιν, ἀλλὰ μάλιστα νὰ συγχωρῶμεν τοὺς βλάπτοντας ἡμᾶς.

Ἀπειληθεὶς ὁ Πιλάτος παρέδωκε τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ σταυρωθῆναι, νομίσας ὅτι ἔπραξεν ὅ,τι ἡδυνήθη ἵνα τὸν ἀπολύσῃ καὶ θεωρήσας πλεόν ἑαυτὸν ἀθῶον. Οὕτω πράττουσιν οἱ δειλοὶ καὶ οἱ πράττοντες ἀδικίαν ἐπὶ τέλους, ἵνα στερεωθῶνται εἰς τὴν ἐξουσίαν. Τὸ δίκαιον καὶ τὸ ὀρθὸν πρέπει νὰ πράττῃ ὁ ἄνθρωπος, χωρὶς νὰ φοβῆται ὅ,τι καὶ ἂν ἤθελε πάθει διὰ τοῦτο. Ὁ Πιλάτος διὰ τὴν φιλαρχίαν καὶ τὴν ἀδυναμίαν τοῦ χαρακτῆρός του ἔγεινε συνένοχος μὲ τοὺς Ἰουδαίους εἰς τὸν θάνατον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Οἱ Ἰουδαῖοι, ἀνέλαβον ἐφ' ἑαυτοὺς καὶ τὰ τέκνα των τὸν ἄδικον θάνατον τοῦ Ἰησοῦ. Ἡ ἱστορία μᾶς διδάσκει, ὅτι μετ' οὐ πολλὰ ἔτη (78 μ. Χ.) ἡ Ἱερουσαλήμ καὶ ὁ ναὸς κατεστράφησαν· πλεόν τοῦ ἑνὸς ἑκατομμυρίου Ἰουδαίων ἀπωλέσθησαν· χιλιάδες ἀπέθανον ἐκ πείνης καὶ ἄλλοι διὰ σφαγῆς· τὸ αἷμα των ἔρρεεν ὡς ποταμὸς εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Ἱερουσαλήμ. Ἐσταυρώθησαν τοσοῦτοι, ὥστε, κατὰ τὸν ἱστορικὸν Ἰώσηπον, οὔτε τόπος ἦτο πλεόν διὰ σταυρούς, οὔτε σταυροὶ διὰ τοὺς Ἰουδαίους. Καὶ μέχρι μὲν τῆς σήμερον ἡμέρας διεσπαρμένοι πανταχοῦ τῆς γῆς πάσχουσιν. Εἶθε νὰ προσέλθωσι δι' εἰλικρινοῦς μετανοίας καὶ πίστεως εἰς τὴν πίστιν Ἐκείνου, τὸν ὁποῖον ἠδίκησαν οἱ προπάτορές των.

§ 41. Σταύρωσις τοῦ Ἰησοῦ.

Μάρκ. ΙΕ. Ἰω. ΙΘ. Λουκ. ΚΓ. Ματθ. ΚΖ.)

Ἄφ' οὗ ἔλαβον οἱ στρατιῶται τὸν Ἰησοῦν, τὸν ἐξέδυσαν τὴν χλαμύδα καὶ τὸν ἐνέδυσαν τὰ ἱμάτιά του, καὶ ἐπιθέντες τὸν σταυρὸν εἰς τοὺς ὤμους τὸν ἔφεραν εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης. Ἦκολούθει δὲ πλῆθος πολὺ, καὶ εἰσεβείς τινες γυναῖκες κλαίουσαι καὶ θρηνοῦσαι. Καθ' ὁδὸν δὲ εὗρον Σίμωνά τινα Κυρηναιὸν, καὶ τὸν ἐβίασαν νὰ σηκώσῃ τὸν σταυρὸν τοῦ Ἰησοῦ. Ἄφ' οὗ δὲ ἔφθασαν

Ὁ Ἰησοῦς φέρων τὸν σταυρὸν του.

εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, ἑβραϊστὶ δὲ Γολγοθᾶ, πρῶτον ἔδωκαν εἰς τὸν Ἰησοῦν νὰ πῆ ὄξος μεμιγμένον μὲ χολήν, ὃ δὲ Ἰησοῦς τὸ ἐδοκίμασε μὲν, δὲν ἠθέλησεν ὅμως νὰ τὸ πῆ· ἔπειτα τὸν ἐσταύρωσαν, ἡμέραν παρασκευῆν. Ἐσταύρωσαν δὲ καὶ δύο κακούργους παρ' αὐτῶ, τὸν μὲν ἐκ δεξιῶν, τὸν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάσχων, ἐδέετο λέγων· « Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς, οὐ γὰρ οἶδασιν τί ποιῶσιν.» Ἐπάνω δὲ εἰς τὸν σταυρὸν ἔθηκαν τὴν ἐπιγραφὴν, « Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.» Τῶν συσταυρωθέντων δὲ κακούργων ὃ μὲν ἐβλασφήμει, λέγων, ἂν ἦσαι σὺ ὁ Χριστός,

σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. Ὁ δὲ ἕτερος ἐπέπληττε τὸν οὕτω βλασφημῆσαντα ληστήν, λέγων, Δὲν φοβεῖσαι τὸν Θεόν, ἐν ᾧ καὶ σὺ τὰ αὐτὰ ὑποφέρεις; καὶ ἡμεῖς μὲν πάσχομεν δικαίως, διότι ἀπολαμβάνομεν ἄξια τῶν ἔργων μας, οὗτος δὲ οὐδὲν ἐποίησε· καὶ πρὸς τὸν Ἰησοῦν ἔλεγε, Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη εἰς αὐτὸν, Βεβαίως λέγω σοι, ὅτι σήμερον θὰ ἦσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ. Ἀφ' οὗ δὲ τὸν ἐσταύρωσαν οἱ στρατιῶται, ἐμοίρασαν τὰ φορέματά του μεταξὺ των καὶ εἰς τὸν χιτῶνά του ἔβαλον κλῆρον, καὶ οὕτως ἐπληρώθη ἡ περὶ τούτου προφητεία (Ψαλμ. ΚΑ'. 18).

Παρατηρήσεις. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐκρεμάσθη ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. Ὁ ἀμὸς τοῦ Θεοῦ ἐσταυρώθη αἰῶνα τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. Ὁ ἀνεξίκακος Κύριος παρεκάλεσεν ἐν μέσῳ τῶν πόνων καὶ τῶν ὀδυνῶν του τὸν ἑαυτοῦ πατέρα ὑπὲρ τῶν βασανιζόντων καὶ ἐμπαίζόντων αὐτὸν καὶ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. « Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς, οὐ γὰρ οἶδας τί ποιῶσιν. »

Ἡ μετάνοια τοῦ ληστοῦ δεικνύει εἰς ἡμᾶς τοὺς ἀγαθοὺς καὶ σωτηριοὺς καρποὺς αὐτῆς· ἃς λέγωμεν δὲ πάντες μετ' αὐτοῦ, Μνήσθητί ἡμῶν, Κύριε, ἐν τῇ αἰωνίᾳ βασιλείᾳ σου.

Εἶθε ἡ προσευχὴ τοῦ Κυρίου νὰ ἦναι καὶ δι' ἡμᾶς, οἵτινες δὲν γνωρίζομεν τί πράττομεν, ὁσημέραι ἁμαρτάνοντες καὶ μὴ ἐκτιμῶντες τὸν ὑπὲρ ἡμῶν τὰ φρικτὰ ταῦτα πάθη καὶ τὸν σκληρὸν αὐτὸν θάνατον ὑπομείναντα.

Ἡ κακία ἐτύφλωνε τοὺς Ἰουδαίους καὶ δὲν ἐγνώριζον τί πράττουσι. Καὶ ἡμεῖς πολλάκις τυφλωνόμενοι ὑπὸ τοῦ διαβόλου, παραγνωρίζομεν τὸν Κύριον καὶ τὸν ἅγιον αὐτοῦ λόγον, πράττοντες κακίας, αἱ ὁποῖαι ἐξισοῦνται μὲ τὰς τῶν βασανισάντων τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ Ἰουδαίων.

§ 42. Τελευτὴ τοῦ Ἰησοῦ.

(Λουκ. ΚΓ. Ματθ. ΚΖ. Μάρκ. Ἰω. ΙΘ.)

Ἰστατο παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ ἀγία Παρθένος καὶ Θεοτόκος μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἄλλαι γυναῖκες καὶ ὁ Ἰωάννης τὸν ὁποῖον ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν μητέρα του καὶ τὸν Ἰωάννην, πρὸς μὲν τὴν μητέρα του εἶπε, Γύναι, Ἴδου ὁ υἱός σου, πρὸς δὲ τὸν Ἰωάννην εἶπεν, Ἴδου ἡ μήτηρ σου! Καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς

ὤρας τὴν ἔλαβεν ὁ Ἰωάννης εἰς τὴν οἰκίαν του. Ὅτε δ' ἔγεινε μεσημβρία, μέγα σκότος ἐκάλυψεν ὅλην τὴν γῆν, ἐπικρατήσαν τρεῖς ὥρας. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐφώνησεν ὁ Ἰησοῦς, Θεέ μου! Θεέ μου! ἵνα τί με ἐγκατέλιπες! Μετ' ὀλίγον δὲ πάλιν εἶπε, Διψῶ· δραμῶν δέ τις τῶν ἐκεῖ ἰσταμένων καὶ γεμίσας σπόγγον ὄξους τὸν ἔβαλεν εἰς κάλαμον καὶ ἐπότιζεν αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε, Τετέλεσται! Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι τὸ πνευμά μου, καὶ οὕτω κλίνας τὴν κεφαλὴν ἐξέπνευσε. Καὶ ἰδοὺ εὐθὺς ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ εἰς δύο μέρη ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω, ἡ γῆ ἐσεισθη, αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν καὶ τὰ μνημεῖα ἠνοιχθησαν, καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθησαν καὶ ἐνεφανίσθησαν εἰς πολλούς. Ταῦτα ἰδὼν ὁ ἐκατόνταρχος καὶ οἱ παρεστῶτες ἐφοβήθησαν πολὺ καὶ ἔλεγον, Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς ἦτο οὗτος.

Ἡ ἡμέρα καθ' ἣν ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ δύο κακοῦργοι ἦτο παραμονὴ τοῦ σαββάτου τοῦ πάσχα, τὸ ὅποιον ἦτο καὶ ἡ κυρία ἡμέρα τοῦ πάσχα. Διὰ νὰ μὴ μείνωσι λοιπὸν τὰ σώματα ἐπάνω εἰς τὸν σταυρὸν κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν, παρεκάλεσαν τὸν Πιλάτον οἱ Ἰουδαῖοι νὰ συντρίψωσι τὰ σκέλη τῶν ἐσταυρωμένων ἕν' ἀποθάνωσι καὶ νὰ καταβιβάσωσι τὰ σώματά των ἀπὸ τὸν σταυρὸν νὰ τὰ θάψωσι. Καὶ ὁ μὲν Πιλάτος ἔδωκε τὴν προσταγὴν, οἱ δὲ στρατιῶται τῶν μὲν ἄλλων δύο συνέτριψαν τὰ σκέλη, τοῦ δὲ Ἰησοῦ οὐχί· διότι ἦτο ἤδη ἀποθάνωνος. Εἰς δὲ τῶν στρατιωτῶν ἐκέντησε τὴν πλευρὰν τοῦ Ἰησοῦ μὲ λόγχην, καὶ εὐθὺς ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ.

Παρατηρήσεις. Οὔτε ὁ κίνδυνος οὔτε τὸ σπαραξικάρδιον τοῦ θεάματος οὔτε οἱ ὄνειδισμοὶ τῶν ὄνειδίζοντων ἠδυνήθησαν νὰ ἐμποδίσωσι τὴν πανάχραντον Παρθένον καὶ Θεοτόκον ἀπὸ τοῦ νὰ παρασταθῇ, ὡς μήτηρ φιλόστοργος, εἰς τὰ πάθη καὶ τὰς τελευταίας στιγμὰς τοῦ υἱοῦ αὐτῆς ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. Παράδειγμα εὐγενὲς ζήλου καὶ εὐλαβείας.

Ἰδοὺ ἐκπληρουμένη καὶ ἡ τοῦ θεοδόχου Συμεῶνος προφητεία, διέρχεται τὴν ἁγίαν καρδίαν τῆς Παρθένου ῥομφαία.

Ὁ Κύριος ἡμῶν ἐν τῷ μέσῳ τῶν πόνων καὶ τῶν ὀδυνῶν του ἠτένισε

συμπαθῶς πρὸς τὴν ἁγίαν αὐτοῦ μητέρα, καὶ ὡς φιλόστοργον τέκνον ἐφρόντισε περὶ αὐτῆς, καὶ ἐσύστησεν αὐτὴν εἰς τὸν ἡγαπημένον του μαθητὴν, ὅστις ἠξιώθη τῆς μεγίστης τιμῆς νὰ παραλάβῃ εἰς τὰ ἴδια τὴν ἀειπάρθενον καὶ μητέρα τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

Τὸ παράδειγμα τοῦτο τοῦ Κυρίου ἡμῶν διδάσκει ἡμᾶς νὰ τιμῶμεν τοὺς γονεῖς καὶ νὰ φροντιζώμεν περὶ αὐτῶν φιλοστόργως, εἰς οἵανδήποτε καὶ ἂν εὐρισκώμεθα κατάστασιν, μέχρις ἐσχάτης αναπνοῆς, καὶ ἀποθνήσκοντες δὲ νὰ δίδωμεν τοῖς οἰκειοῖς καὶ φίλοις τὰς δεούσας ὑπὲρ τῶν γονέων ἡμῶν παραγγελίας.

Ὅ,τι οἱ προφῆται προείπον, ὅ,τι προδιετυπώθη, πᾶν ὅ,τι ἀπῆρτετο εἰς ἐξιλίωσιν τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ κόσμου ἐνώπιον τῆς θείας δικαιοσύνης ἐτελείωσεν ἤδη· ὅθεν ὁ Κύριος ἡμῶν εἶπε, — Τετέλεσται· Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου, καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν ἀπέθανεν ὑπὲρ ἡμῶν.

Κατὰ παράδοσιν ἐκκλησιαστικὴν ὁ ἑκατόνταρχος ὠνομάζετο Λογγίνος· ἀγίασαντος δὲ τελεῖται ἡ μνήμη αὐτοῦ τῇ 16 Ὀκτωβρίου.

§ 43. Ἀποκαθήλωσις καὶ ταφὴ τοῦ Ἰησοῦ.

(Μαθ. ΚΖ. Μάρκ. ΙΕ. Λουκ. ΚΓ. Ἰω. ΙΘ.)

Περὶ τὸ ἑσπέρας τῆς παρασκευῆς ἦλθε πρὸς τὸν Πιλάτον ἄνθρωπος τις ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ὀνομαζόμενος Ἰωσήφ· ἦτο δὲ πλούσιος καὶ βουλευτὴς ἐπίσημος, καὶ δὲν εἶχε συγκατανεύσῃ οὔτε εἰς τὴν βουλήν, οὔτε εἰς τὴν πράξιν τῶν ἄλλων κατὰ τοῦ Χριστοῦ, διότι ἦτο δίκαιος καὶ ἀγαθὸς καὶ μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ κεκρυμμένος διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων. Οὗτος λοιπὸν ἐλθὼν εἰς τὸν Πιλάτον, ἐζήτησε τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ Πιλάτος ἐπροσκάλεσε τὸν ἑκατόνταρχον καὶ τὸν ἠρώτησεν, ἂν ὁ Ἰησοῦς εἶχεν ἤδη ἐκπνεύσει. Πληροφορηθεὶς δὲ παρ' αὐτοῦ ὅτι ἀπέθανεν, ἐπρόσταξε νὰ δοθῇ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ εἰς τὸν Ἰωσήφ. Ὅτε δὲ ἐνύκτωσεν, ἦλθεν ὁ Ἰωσήφ, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ σινδόνιον καθαρὸν, ὅπως τυλίξῃ μὲ αὐτὸ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ἦλθε δὲ καὶ ὁ Νικοδήμους, ἀνὴρ ἐκ τῶν φαρισαίων, ὅστις πρὸ τριῶν ἐτῶν εἶχε συνομιλήσει μετὰ τοῦ Ἰησοῦ· εἶχε δὲ μεθ' ἑαυτοῦ μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης σχεδὸν ἑκατὸν λίτρας. Οὗτοι οἱ δύο ἀποκαθήλωσαν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ τὸ ἤλειψαν μὲ τὰ πολύτιμα μῦρα καὶ τὸ περιετύλιξαν μὲ τὸ σινδόνιον. Ἐκεῖ πλησίον ἦτο κῆπος τοῦ

Ἰωσήφ, καὶ ἐν αὐτῷ μνημεῖον λαξευτόν, τὸ ὁποῖον κατεσκεύασεν ὁ Ἰωσήφ δι' ἑαυτόν, καὶ δὲν εἶχεν ἐνταφιασθῆ εἰς αὐτὸ ἄλλος· εἰς αὐτὸ τὸ μνημεῖον ἔθεσαν τὸ σῶμα

Ἀποκαθίλωσις καὶ παράσκευῇ εἰς τὴν ταφὴν τοῦ Κυρίου.

τοῦ Ἰησοῦ, καὶ κυλίσαντες ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημεῖου μέγαν λίθον ἀνεχώρησαν. Ἦσαν δὲ εἰς τὸν ἐνταφιασμόν τοῦ Ἰησοῦ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ μήτηρ τοῦ Ἰακώβου, αἵτινες ἐκάθηντο ἀπέναντι τοῦ τάφου καὶ ἐθεώρουν ποῦ τίθεται τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

Τὴν δὲ ἐπαύριον ἔλθόντες ὁμοῦ πρὸς τὸν Πιλάτον οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι, εἶπον πρὸς αὐτόν, Ἐνθυμήθημεν ὅτι ὁ πλάνος ἐκεῖνος ζῶν ἔτι, εἶπε, Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι· ὅθεν πρόσταξον νὰ φυλαχθῇ ὁ τάφος ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας, μήπως ἔλθωσιν οἱ μαθηταὶ τοῦ τὴν νύκτα καὶ κλέψωσι τὸ σῶμά του, καὶ ἔπειτα εἰπωσιν εἰς τὸν λαὸν ὅτι ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης. Ὁ δὲ Πιλάτος ἀπεκρίθη, Ἐχετε φύλακας, ὑπάγετε καὶ ἀσφαλίσατε τὸν τάφον, καθὼς ἤξεύρετε. Ἐκεῖνοι δὲ πορευθέντες ἠσφάλισαν παρευθὺς τὸ μνημα καὶ ἐσφράγισαν τὸν λίθον, καὶ κατέστησαν εἰς φύλαξιν στρατιώτας.

Παρατηρήσεις. Ὁ Σωτὴρ ἡμῶν θανὼν ἀφῆρεσε πᾶν ἐμπόδιον εἰς τὴν σωτηρίαν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Ἐκτοτε ὁ τάφος τῶν πιστῶν εἶναι ἀναπαύτηριον τοῦ σώματος μέχρι τῆς ἀναστάσεως κατὰ τὴν τελευταίαν ἡμέραν

Πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων, ὡς ὁ Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, χωρὶς ἐπίδειξιν, εἶναι μαθηταὶ καὶ πιστοὶ ὁπαδοὶ τοῦ Χριστοῦ, ὅστις γινώσκει τὰς καρδίας αὐτῶν Ὡς δὲ οὗτος καὶ ὁ ἕτερος μυστικὸς μαθητῆς αὐτοῦ Νικόδημος, ἃς περιποιηθῶμεν νοερῶς τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, πράττοντες ὅ,τι ἀρεστὸν εἰς αὐτόν, κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ διδασκαλίαν.

Πολλάκις δὲ διὰ τῆς διαγωγῆς ἡμῶν προσβάλλομεν τὸν παθόντα ὑπὲρ ἡμῶν Σωτῆρα, ὡς οἱ σταυρώσαντες αὐτόν. Εἴθε διὰ τῆς γνησίας καὶ εὐαγγελικῆς θλίψεως ἐξικλώσωμεν αὐτόν, καὶ διὰ τῶν δακρῶν τῆς μετανοίας πλύνωμεν τὰς πληγὰς, τὰς ὁποίας ἐργαζόμεθα διὰ τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν. Ἄν μὴ διάγωμεν, ὅπως αὐτὸς μᾶς συμβουλεύει, καὶ ἀποθάνωμεν ἐν ταῖς ἀμαρτίαις ἡμῶν, εἰς μάτην ἦλθε δι' ἡμᾶς εἰς τὸν κόσμον καὶ ἔπαθεν.

§ 44. Ἡ ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ.

(Ματθ. ΚΗ. Μάρκ. ΙΣΤ. Λουκ. ΚΔ. Ἰω. Κ.)

Τὴν μετὰ τὸ σάββατον ἡμέραν, ὄρθρου βαθέως, ἦλθον γυναῖκες εἰς τὸν τάφον τοῦ Ἰησοῦ, φέρουσαι ἀρώματα· καὶ ἰδοὺ γίνεται σεισμὸς μέγας· ἄγγελος δὲ Κυρίου κατέβη ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας τοῦ μνημείου, καὶ ἐκάθητο ἐπ' αὐτοῦ· ἡ δὲ ὄψις αὐτοῦ ἦτο ὡς ἀστραπὴ καὶ τὸ ἔνδυμά του λευκὸν

ὡς χιών· οἱ στρατιῶται ἐκπλαγέντες ἔπεσαν κατὰ γῆς
ὡς νεκροί.

Ἡ Ἀνάστασις.

Ὁ δὲ ἄγγελος λέγει πρὸς τὰς γυναῖκας, Μὴ φοβεί-
σθε! Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνόν, τὸν ἐσταυρωμέ-
νον; ἠγέρθη, δὲν εἶναι ἐδῶ· ἔλθετε καὶ ἴδετε τὸν τόπον

ὅπου ἔκειτο ὁ Κύριος. Ὑπάγετε λοιπὸν ταχέως καὶ ἀναγγεῖλατε τὴν ἔγερσίν του εἰς τοὺς μαθητάς του.

Τότε ἀπῆλθον αἱ γυναῖκες ἐκ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου ἅμα δὲ καὶ χαρᾶς μεγάλης καὶ ἔτρεξαν εἰς τὴν πόλιν ν' ἀναγγεῖλωσιν εἰς τοὺς μαθητάς τὴν ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου. Ἐν ᾧ δὲ ἐπορεύοντο ἐκεῖσε, τὰς συνήνητησεν ὁ Κύριος καὶ εἶπεν εἰς αὐτάς, Χαίρετε· αὐταὶ δὲ προσελθούσαι ἐνηγκαλίσθησαν τοὺς πόδας του καὶ τὸν ἐπροσκύνησαν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε, Μὴ φοβεῖσθε, ἀλλ' ὑπάγετε καὶ εἶπατε εἰς τοὺς ἀδελφούς μου νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν καὶ ἐκεῖ θὰ μὲ ἴδωσι. Καὶ αἱ μὲν γυναῖκες ἐπορεύοντο νὰ δώσωσι τὴν εἶδησιν εἰς τοὺς μαθητάς, τῶν δὲ στρατιωτῶν τινες ἦλθον εἰς τὴν πόλιν καὶ ἀνήγγειλαν ὅλα τὰ γενόμενα εἰς τοὺς ἀρχιερεῖς, οἵτινες συνθηροισθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων ἔκαμαν συμβούλιον καὶ ἔδωκαν ἀργύρια ἰκανὰ εἰς τοὺς στρατιώτας καὶ τοὺς ἐρμήνευσαν λέγοντες, Εἶπατε ὅτι, ἐν ᾧ ἡμεῖς ἐκοιμώμεθα, ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν νύκτα καὶ ἔκλεψαν αὐτόν. Οἱ δὲ στρατιῶται λαβόντες τ' ἀργύρια, ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν.

Τὸ ἑσπέρας τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἣτις ἦτο ἡ πρώτη τῆς ἐβδομάδος (δηλ. ἡ Κυριακὴ καθ' ἡμᾶς), ἐν ᾧ ἦσαν συνθηροισμένοι οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ αἱ θύραι ἦσαν κεκλεισμέναι διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ σταθεὶς ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν εἶπεν, Εἰρήνη ὑμῖν. Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐτρόμαξαν, νομίσαντες ὅτι βλέπουσι φάντασμα. Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτούς, Διὰ τί εἴσθε τεταραγμένοι; καὶ διὰ τί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν; ἴδατε τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι αὐτὸς ἐγὼ εἶμαι· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα δὲν ἔχει σὰρκα καὶ ὀστά, καθὼς βλέπετε ὅτι ἐγὼ ἔχω. Καὶ ἅψ' οὗ εἶπε ταῦτα, ἔδειξεν εἰς αὐτοὺς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας του. Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐκ τῆς χαρᾶς τῶν διότι εἶδον τὸν Κύριον, δὲν ἐπίστευον ἔτι καὶ ἐθαύμαζον· εἶπε δὲ τότε ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς, Ἔχετε τι

φαγώσιμον ἐνταῦθα ; Καὶ ἐκεῖνοι τῷ ἔδωκαν μέρος ἰχθύος ὀπτοῦ καὶ μέλι, ὁ δὲ Ἰησοῦς λαβὼν ἔφαγεν ἔμπροσθεν αὐτῶν. Ἐπειτα ἐξήγησεν εἰς αὐτοὺς τὰς Γραφὰς καὶ διήνοιξε τὸν νοῦν των εἰς τὸ νὰ τὰς καταλαμβάνωσι· παρήγγειλε δὲ εἰς αὐτοὺς νὰ μείνωσιν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἕως νὰ στείλῃ εἰς αὐτοὺς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. Ἐπειτα πάλιν τοῖς εἶπεν, Εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ὁ Πατὴρ μου ἔστειλεν ἐμέ, οὕτω καὶ ἐγὼ στέλλω ὑμᾶς. Καὶ εἰπὼν ταῦτα, ἐνεφύσησε καὶ λέγει πρὸς αὐτοὺς, Λάβετε Πνεῦμα ἅγιον, καὶ ἂν τινων συγχωρήσητε τὰς ἁμαρτίας, θὰ ἦναι συγκεχωρημένοι, ἂν δὲ μὴ τὰς συγχωρήσητε, ἀσυγχώρητοι θὰ ἦναι. Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἔγεινεν ἄφαντος ἀπ' αὐτῶν. Οὕτω λοιπὸν ὁ Κύριος αὐθημερὸν ἐπιστοποίησε τὴν ἀνάστασίν του εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ.

Παρατηρήσεις. Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ μεγάλη ἡμέρα τῶν ἐλπίδων τῆς πίστεως ἡμῶν, ἡ ἀναγέννησις τοῦ κόσμου. Ἐν τῇ ἀναστάσει φαίνεται ἡ ἀλήθεια τῆς θείας ὑποσχέσεως. « Οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχὴν σου εἰς ἄδην, οὐδὲ δώσεις τὸν ὄσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν » (Ψαλμ. 15). « Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ἐγένετο » (α'. Κορινθ. ΙΕ.) Εἶθε καὶ ἡμεῖς ν' ἀποθάνωμεν τῇ ἁμαρτίᾳ καὶ τῷ κόσμῳ, « ἵνα ὡσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ Πατρὸς, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν » (Ῥωμ. ΣΤ). Καὶ οὕτω « ὁ ἐγείρας τὸν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ζωοποιήσῃ καὶ τὰ θνητὰ σώματα ἡμῶν διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος ἐν ἡμῖν » (Ῥωμ. Η.).

§ 45. Ψηλάφησις τοῦ Θωμᾶ.

(Ἰω. Κ. Ματθ. ΚΗ. Μάρκ. ΙΣΤ.)

Ὅτε ἐφάνη ὁ Ἰησοῦς εἰς τοὺς μαθητὰς, ὁ Θωμᾶς, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, εἰς ὧν καὶ αὐτὸς ἐκ τῶν δώδεκα, δὲν εὐρέθη ἐκεῖ· οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ ἔλεγον ἔπειτα πρὸς αὐτόν, Εἶδομεν τὸν Κύριον. Καὶ ὁ Θωμᾶς εἶπεν, Ἐὰν μὴ ἴδω εἰς τὰς χεῖράς του τὸ σημεῖον τῶν καρφίων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν καρφίων, καὶ τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευράν του, δὲν θὰ πιστεύσω. Μετὰ ὀκτὼ ἕκτοτε ἡμέρας, ἐν ᾧ ἦσαν οἱ μαθηταὶ ὅπου συνήθως συνηθορίζοντο, ἦτο δὲ καὶ ὁ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν,

καὶ εἶχον τὰς θύρας κεκλεισμένας, ὁ Ἰησοῦς ἐλθὼν ἐστάθη εἰς τὸ μέσον αὐτῶν καὶ εἶπεν, Εἰρήνη ὑμῖν· ἔπειτα εἶπε πρὸς τὸν Θωμᾶν, Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ἐδῶ καὶ εἶδε τὰς χεῖράς μου καὶ βάλε τὴν χεῖρά σου εἰς τὴν πλευράν μου καὶ μὴ γίνου ἄπιστος ἀλλὰ πιστός. Καὶ ὁ Θωμᾶς εἶπεν, ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου! Ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἐπειδὴ μὲ εἶδες, Θωμᾶ, ἐπίστευσας, μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύοντες.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν εἰς τὰς γυναῖκας νὰ εἰπωσιν εἰς τοὺς μαθητάς του νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ὅπου ἤθελον τὸν ἰδεῖ, κατὰ τὴν παραγγελίαν του ἦλθον οὗτοι εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ συνήχθησαν εἰς τὸ ὄρος. Ἐκεῖ ἦλθε καὶ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐπροσκύνησαν, τινὲς ὁμῶς ἐδίστασαν. Ὁ Ἰησοῦς εἶπεν εἰς αὐτούς, Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς· ὑπάγετε λοιπὸν εἰς ὅλον τὸν κόσμον, κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον εἰς ὅλην τὴν κτίσιν καὶ διδάξατε ὅλα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτὰ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, καὶ λέγετε πρὸς αὐτά, ὅτι πρέπει νὰ φυλάττωσι πάντα, ὅσα σᾶς παρήγγειλα, καὶ ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς θὰ σωθῆ, ὁ δὲ ἀπιστήσας θὰ κατακριθῆ, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ εἶμαι μὲ ὑμᾶς πάσας τὰς ἡμέρας μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.

Παρατηρήσεις Ἡμεῖς γινόμεθα ἀπιστότεροι τοῦ Θωμᾶ, ἂν μὴ πιστευωμεν εἰς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἐξαγγελλλόμενον ἡμῖν διὰ τῶν κηρύκων αὐτοῦ καὶ θεοπνεύστως ἐγγραφεύτως καὶ περιελθόντα εἰς ἡμᾶς. Συναισθανόμενοι τὴν ἀπιστίαν ἡμῶν, ἃς προσπέσωμεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Κυρίου ἡμῶν κράζοντες, ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου. Δὲν ἔχομεν τὰς αἰσθητάς εἰς τοὺς ὕλικούς, ὀφθαλμοὺς ἀποδείξεις, αἵτινες ἐκ συγκαταβάσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἐδόθησαν εἰς τὸν Θωμᾶν, ἀλλ' ἃς ἀρκεσθῶμεν ὅτι οἱ Ἀπόστολοι εἶναι οἱ διορισθέντες μάρτυρες πάντων τούτων τῶν γεγονότων καὶ οἵτινες λέγουσιν εἰς ἡμᾶς. • Ὁ ἐωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς ἀπαγγελλομεν ἡμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν. (Α. Ἰωάν, 1 — 3). Ἄς ἀποδεχθῶμεν μετ' εὐχαριστίας τὴν πειστικωτάτην ταύτην μαρτυρίαν, ἵνα ἀκούσωμεν παρὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν τό, • Μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες. • Πιστεύοντες δὲ εἰς τὸν Κύριον, εἰς ὃν ἐβαπτίσθημεν, καὶ φυλάττοντες τὰς παραγγελίας αὐτοῦ θὰ

σωθῶμεν καὶ ὁ Κύριος θά ᾔηται μὲ ἡμᾶς πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν, καὶ κληρονόμοι τῆς αἰωνίου βασιλείας τῶν οὐρανῶν θά γείνωμεν.

Οἱ ἀπιστοῦντες καὶ ἄπιστοι θνήσκοντες θελοῦσι καταδικασθῆ, καὶ ἡ καταδίκη αὐτῶν θά ᾔηται ἀτελεύτητος, διότι εἰς τὸν ἄδην δὲν ὠφελεῖ ἡ μετάνοια.

§ 46. Ἀνάληψις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

(Λουκ. ΚΔ. Πράξ. Α.)

Ὁ Ἰησοῦς μετὰ τὴν ἔγερσίν του ἐφαίνετο ἐπὶ τῆς γῆς τεσσαράκοντα ἡμέρας διδάσκων τοὺς μαθητάς του τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Παρήγγειλε δὲ εἰς αὐτοὺς νὰ μὴ ἀπομακρυνθῶσιν ἀπὸ τῆς Ἱερουσαλῆμ. ἀλλὰ νὰ προσμένωσιν ἐκεῖ, ἕως ὅτου νὰ πληρωθῆ ἡ ὑπόσχεσις, τὴν ὁποίαν ἤκουσαν ἐκ τοῦ στόματός του. Εἶπε δὲ εἰς αὐτούς, Ὁ μὲν Ἰωάννης ἐβάπτιζε μόνον μὲ ὕδωρ, ὑμεῖς δὲ θά βαπτισθῆτε μετ' ὀλίγον ἐν πνεύματι ἁγίῳ. Ἐκεῖνοι δὲ συνελθόντες τὸν ἡρώτων, Κύριε, εἰπέ μας, ἂν ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστᾶς τὴν βασιλείαν τοῦ Ἰσραήλ. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη, δὲν ἀνήκει εἰς σᾶς νὰ γνωρίζετε τοὺς χρόνους ἢ καιροὺς, τοὺς ὁποίους ὁ πατὴρ ἔθεσεν εἰς τὴν ἐξουσίαν του. Σεῖς ὅμως θά λάβητε δύναμιν, ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου Πνεύματος εἰς σᾶς, καὶ θά γείνητε μάρτυρες μου εἰς τὴν Ἱερουσαλῆμ καὶ εἰς τὴν Σαμαρείαν καὶ ἕως τὰ ἔσχατα μέρη τῆς γῆς.

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς τοὺς ἔφερεν ἔξω τῆς πόλεως ἕως εἰς Βηθανίαν εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, ἐνθα εὐλογῶν αὐτοὺς ἐχωρίσθη ἀπ' αὐτῶν· διότι ὁρώντων τῶν Ἀποστόλων, ὑψώθη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ νεφέλη τὸν ὑπεδέχθη ἔμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ τὸν ἔχασαν ἀπ' ἔμπροσθέν των. Ἀναβάς δὲ εἰς τὸν οὐρανόν, ἐκάθησεν ἐκ δεξιῶν τοῦ πατρὸς του Θεοῦ. Καὶ ἐν ᾧ ἐβλεπον εἰς τὸν οὐρανόν, τοῦ Ἰησοῦ ἀνερχομένου, ἰδοὺ παρεστάθησαν εἰς αὐτοὺς δύο ἄνδρες μὲ λευκὰ ἐνδύματα καὶ εἶπον, Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί στέκετε ἐμβλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; Οὗτος ὁ Ἰησοῦς, ὁ ἀναληθφείς ἀπ' ὑμῶν εἰς

τὸν οὐρανόν, θὰ ἔλθῃ ποτὲ οὕτω, καθὼς τὸν εἶδατε ἀναβαίνοντα εἰς τὸν οὐρανόν. Καὶ μετὰ ταῦτα ἐπέστρεψαν οἱ μαθηταὶ περιχαρεῖς ἀπὸ τοῦ ὄρους τῶν Ἑλαιῶν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ ἦσαν διὰ παντὸς εἰς τὸ ἱερόν, αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν.

Ἐλθόντες ὕστερον οἱ ἑνδεκα μαθηταὶ εἰς Ἱερουσαλήμ, ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑπερῶν, ὅπου ἦσαν καταμένοντες, καὶ προσεκαρτέρουν ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ καὶ δεήσει ὁμοῦ μὲ τὰς γυναῖκας καὶ μὲ τὴν ἀειπάρθενον Μαρίαν, καὶ μακαρίαν μητέρα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ.

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις σκεπτόμενοι οἱ μαθηταὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ περὶ ἐκλογῆς ἄλλου ἀποστόλου ἀντὶ τοῦ Ἰουδα τοῦ Ἰσκαριώτου (ἦσαν δ' ἐκεῖ ὡς ἑκατὸν εἴκοσιν ὀνόματα), ἔφερον εἰς τὸ μέσον δύο, Ἰωσήφ τὸν καλούμενον Βαρσαβᾶν, ὅστις ἐπωνομάσθη Ἰούστος, καὶ τὸν Μαθθίαν, καὶ προσευξάμενοι εἶπον, Σὺ Κύριε, καρδιογνώστα πάντων, ἀνάδειξον ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα τὸν ὁποῖον σὺ ἐξελέξας, ἵνα λάβῃ τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς. Καὶ ἔβαλον τοὺς κλήρους αὐτῶν, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Μαθθίαν. Καὶ οὕτως ὁ Μαθθίας συνηριθμήθη μὲ τοὺς ἑνδεκα Ἀποστόλους, καὶ ἔγεινεν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν πάλιν δώδεκα.

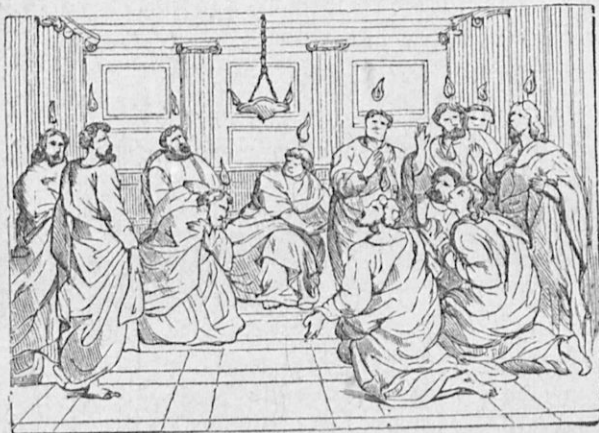
Παρατηρήσεις. Ἄς ἐπικαλώμεθα τὸν Κύριον ἵνα διὰ τοῦ ὑποσχεθέντος εἰς τοὺς ἁγίους αὐτοῦ Ἀποστόλους ἁγίου Πνεύματος ἀγιάξῃ ἡμᾶς καὶ φωτίξῃ ἡμᾶς εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν.

Μὲ πίστιν, ἀγάπην καὶ ἐλπίδα ἄς ἀκολουθήσωμεν τὸν Κύριον ἀλαμβανόμενον εἰς οὐρανοῦς· ἄς ἦναι ἡ καρδία μας ἐκεῖ μετ' αὐτοῦ καὶ ἄς προσδοκῶμεν τὴν δευτέραν αὐτοῦ παρουσίαν « ἐν ἁγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις, σπουδάζοντες ἵνα ἄσπιλοι καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ εὐρεθῶμεν ἐν εἰρήνῃ ». (Β. Πέτρ. γ.).

§ 47. Ἐπιφοίτησις τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐπὶ τοὺς Ἀποστόλους (Πράξ. Β.).

Ὅτε συνεπληρώθη ἡ ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς, ἣτις ἐωρτάζετο εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ νομοθεσίας, ἦσαν ἅπαντες οἱ Ἀπόστολοι ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ

αὐτὸ συνηγμένοι· αἰφνιδίως δ' ἔγεινεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὡς νὰ ἤρχετο ἀνέμου πνοὴ βιαία, καὶ ἐγέμισεν ὅλον τὸν οἶκον, ὅπου ἦσαν καθήμενοι, καὶ ἐφάνησαν εἰς αὐτοὺς διαμεριζόμεναι ὡς γλώσσαι πυρός, αἱ ὁποῖαι ἐκάθησαν ἐπὶ ἓνα ἕκαστον αὐτῶν. Καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες Πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρχισαν νὰ λαλῶσι ζένας γλώσσας, καθὼς τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἐχάριζεν εἰς αὐτοὺς νὰ λαλῶσιν.

Ἐπιφοίτησις τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, κατόικουν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ Ἰουδαῖοι ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῆς γῆς. Ἄφ' οὗ δὲ ἔγεινεν αὐτὴ ἡ φωνή, συνηθροίσθη πλῆθος πολὺ καὶ ἐξέστησαν· ἐπειδὴ εἰς ἕκαστος ἤκουε τοὺς Ἀποστόλους ὅτι ὠμίλουν τὴν ἰδίαν του διάλεκτον, καὶ θαυμάζοντες ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, Οὗτοι πάντες οἱ λαλοῦντες δὲν εἶναι Γαλιλαῖοι; καὶ πῶς ἡμεῖς τοὺς ἀκούομεν ἕκαστος μὲ τὴν ἰδίαν μητρικὴν μας διάλεκτον νὰ ὁμιλῶσιν; Ἀποροῦντες δὲ ἠρώτων ἀλλήλους, Τί εἶναι τοῦτο; ἀκούομεν αὐτοὺς νὰ λέγωσι τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ μὲ τὰς ἡμετέρας γλώσσας. Τινὲς δὲ περιέπαιζον τοὺς Ἀποστόλους λέγοντες, Βέβαια εἶναι μεθυσμένοι οὗτοι. Ὁ δὲ Πέτρος ὁμοῦ μὲ τοὺς ἕνδεκα σταθεῖς ὁμίλησε μεγαλόφωνως καὶ ἀπέδειξεν ὅτι δὲν ἦσαν μεθυσμένοι, ἀλλ' ὅτι

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τοῦτο εἶναι τὸ εἰρημένον ὑπὸ τοῦ προφήτου Ἰωὴλ « Καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ Θεός, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ Πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα κτλ. ». Οἱ δὲ ἀκούσαντες εἶπον πρὸς τὸν Πέτρον καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἀποστόλους, Τί ποιήσωμεν, ἄνδρες ἀδελφοί; καὶ ὁ Πέτρος εἶπε, Μετανοήσατε καὶ βαπτισθήτε ἐν ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ θὰ λάβητε τὴν χάριν τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Καὶ καθ' ἡμέραν δὲ ἠϋξάνεν ὁ ἀριθμὸς τῶν πιστευόντων. Πάντες δὲ οἱ πιστεύοντες συνήρχοντο εἰς τὸ αὐτό, καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά.

Παρατηρήσεις. Ἀναληφθεὶς εἰς οὐρανοὺς ὁ Κύριος ἡμῶν, ἀπέστειλε πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ὅπως ὑπεσχέθη εἰς αὐτοὺς τὸ παρὰ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον ἅγιον Πνεῦμα, ἐν ᾧ πάντες εὐρίσκοντο δημομαδὸν εἰς τὸ αὐτὸ μέρος συνηγμένοι ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ ἑαυτῶν διδασκάλου.

Οὕτως οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι διὰ τῆς ἐπ' αὐτοὺς ἐπιφοιτήσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος συνέστησαν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Ἰησοῦ, ἐκήρυξαν τὸ ἅγιον αὐτοῦ Εὐαγγέλιον εἰς τὰ ἔθνη καὶ ἐγένοντο ἐξ ἁλλείων ἰχθύων, ἄλιεῖς ἀνθρώπων.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶπεν, ὅτι ὁ πατήρ ἐξ οὐρανοῦ θὰ δώσῃ Πνεῦμα ἅγιον εἰς τοὺς αἰτοῦντας αὐτόν (Λουκ. ΙΑ, 13). Ὅθεν ἀδιαλείπτως πρέπει νὰ παρακαλῶμεν τὸν Ἰψίστον Θεὸν νὰ φωτίξῃ ἡμᾶς διὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος εἰς τὸ νὰ κατανοῶμεν καὶ ἐκτελῶμεν τὸ θέλημα αὐτοῦ. Ἄς παρακαλῶμεν ἵνα αὐτὸ σκηνώσῃ ἐν ἡμῖν καὶ καθάρισι ἡμᾶς ἀπὸ πάσης κηλίδος καὶ σώσῃ τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

§ 48. Διάκονοι. Ἐπιστροφή τοῦ Παύλου.

(Πράξ. ΣΤ, Ζ, Η, Θ καὶ Ι. Φιλιππησ. Γ.)

Ἐπειδὴ δὲ διὰ τοῦ θείου κηρύγματος τῶν ἁγίων καὶ πανευφύμων Ἀποστόλων ἠϋξάνεν ὁσημέραι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ἐξέλεξαν οὗτοι μετ' αὐτῆς ἑπτὰ διακόνους νὰ βοηθῶσιν αὐτοὺς πρῶτον μὲν εἰς τὴν ἄλλην ὑπηρεσίαν των, εἶτα δὲ καὶ εἰς τὸ κήρυγμα. Κατεδιώκοντο δὲ πάντες ἔκτοτε, καὶ εἰς μαρτύρια καὶ θάνατον ὑπεβάλλοντο. Ὅθεν καὶ πρῶτος τῶν ἑπτὰ διακόνων, ὁ Στέφανος, ἐλιθοβολήθη παρὰ τῶν σκληροτραχήλων Ἰουδαίων καὶ ἀπέθανε πρῶτος μάρτυς μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ γενόμενος.

Τρομερὸς διώκτης τῶν χριστιανῶν ὑπῆρχε τότε νέος τις λεγόμενος Σαῦλος, φαρισαῖος σοφώτατος εἰς τὰς Γραφάς. Ἐν ᾧ δὲ ἤρχετο οὗτος εἰς Δαμασκὸν μὲ ἐπιστολάς τοῦ ἀρχιερέως ἵνα συλλάβῃ καὶ φυλακίσῃ τοὺς χριστιανούς, εἶδεν ὑπερβολικὸν τι φῶς τὸ ὁποῖον τὸν ἐτύφλωσε, καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσε φωνὴν λέγουσαν πρὸς αὐτόν, Σαούλ, Σαούλ, τί μὲ διώκεις; ἐγὼ εἶμαι ὁ Ἰησοῦς, τὸν ὁποῖον σὺ διώκεις, εἶναι σκληρὸν νὰ λακτίζῃς εἰς κέντρα. Ὁ Σαούλ ἔντρομος ἐπίστευσεν εἰς τὸν Ἰησοῦν. Ἀφ' οὗ δὲ ἦλθε χειραγωγούμενος ὡς τυφλὸς ὑπὸ ἄλλων εἰς Δαμασκὸν, ἀπέστειλεν ὁ Κύριος ἡμῶν ἅγιον ἄνδρα, τὸν Ἀνανίαν, καὶ ἐβάπτισε τὸν Σαῦλον καὶ ἐθεράπευσε τοὺς τυφλωθέντας ὀφθαλμούς του. Ἐκτοτε ὁ Σαῦλος, ὀνομασθεὶς ἔπειτα Παῦλος, ἔγεινε μέγας ἀπόστολος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὰ ἔθνη καὶ προφορικῶς καὶ δι' ἐπιστολῶν, ἔκαμε δὲ καὶ πολλὰ θαύματα.

Παρατηρήσεις. Ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἱστορίας τοῦ Ἀποστόλου Παύλου μαθαίνομεν, ὅτι ὁ Κύριος δύναται τὰς πλέον σκληρὰς καὶ ἀσεβεῖς καρδίας εἰς σκεύη ἐκλογῆς αὐτοῦ νὰ κατασκευάσῃ. Ὅθεν δὲν πρέπει νὰ πελιπίζωμεθα ὅταν βλέπωμεν ἀμειλίχτους διώκτας τῆς ὀρθοδοξίας, ἀλλὰ νὰ παρακαλῶμεν τὸν Θεὸν νὰ φέρῃ αὐτοὺς εἰς μετάνοιαν καὶ καταστήσῃ αὐτοὺς θερμοὺς ὑποστηρικτάς.

Οἱ πολεμοῦντες τὴν ἁγίαν ἡμῶν Ἐκκλησίαν, ἢ ἀπ' εὐθείας ἢ πлагίως, ἄς μάθωσιν ὅτι πρὸς κέντρα λακτίζουσι. Πολέμιοι τῆς Ἐκκλησίας εἶναι καὶ ὅσοι τῶν χριστιανῶν διὰ τῆς ἡμαρτωλῆς καὶ σκανδαλώδους διαγωγῆς αὐτῶν παρέχουσιν εἰς μὲν τοὺς ἀπίστους ἀφορμὰς σκανδάλων, εἰς δὲ τοὺς ἀπλουστέρους χριστιανούς αἰτίαν ψυχρότητος περὶ τὰ θεῖα.

Ἄς παρακαλῶμεν διηνεκῶς τὸν Κύριον, ἵνα ὅπως τοῦ Παύλου, οὕτω καὶ οἱ τῆς ἡμετέρας καρδίας ὀφθαλμοὶ διανοιχθῶσι καὶ γνωρίσωμεν τὰ καθήκοντα ἡμῶν. Οὕτω δὲ διὰ χριστιανικῆς διαγωγῆς, διὰ λόγων καὶ πράξεων ἀποδείξωμεν εἰς τοὺς ἀπίστους τὴν ἀλήθειαν τῆς πίστεως ἡμῶν καὶ συντελέσωμεν ἵνα ἐπὶ τέλους γείνη μία ποιμνὴ καὶ εἷς ποιμὴν, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, τοῦ ὁποίου ἡ χάρις καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς, καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου Πνεύματος εἶθε νὰ ᾖναι μὲ ἕλους ἡμᾶς.

§ 49. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐν Ἀθήναις (Πρξ. ΙΖ.).

Ἀφ' οὗ περιῆλθεν ὁ Παῦλος πολλὰ μέρη κηρύττων

τὸν Σωτῆρα Χριστὸν καὶ ὑπέφερε πολλά, ἦλθε καὶ εἰς Ἀθήνας. Βλέποντος δὲ τὴν πόλιν ταύτην πλήρη εἰδῶλων, παρωξύνετο τὸ πνεῦμά του. Πᾶσαν δὲ ἡμέραν διελέγετο ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐδίδασκεν εἰς τὴν ἀγορὰν ὅσους εὕρισκε. Τινὲς δὲ τῶν φιλοσόφων ἔκαμνον συζητήσεις μετ' αὐτόν, ἄλλοι δὲ ἔλεγον, Τί τάχα κηρύττει ὁ σπερμολόγος οὗτος; Ἐπειδὴ δὲ ἐκήρυττε τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν εἰς αὐτούς, ἐπῆραν αὐτόν καὶ τὸν προσήγαγον εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον, τὸ μέγα καὶ σοβαρὸν αὐτὸ δικαστήριον τῶν Ἀθηνῶν. Σταθεὶς δὲ ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτοῦ ἐξετάζοντας, εἶπε πρὸς τοὺς ἄλλοις καὶ ταῦτα, Ὡ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διερχόμενος καὶ παρατηρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν, εὗρον καὶ βωμὸν ἐπιγεγραμμένον « Ἀγνώστῳ Θεῷ » τὸν Θεὸν λοιπὸν τὸν ὅποιον μὴ γνωρίζοντες τιμᾶτε, τοῦτον ἐγὼ σᾶς ἀναγγέλλω. Ἀφ' οὗ δὲ ἐξήγησεν εἰς αὐτούς τὰ περὶ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ ὠμίλησε περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, οἱ μὲν ἐκ τῶν παρόντων ἀκούσαντες ἀνάστασιν νεκρῶν τὸν περιεγέλων, ἄλλοι δὲ εἶπον, θὰ σὲ ἀκούσωμεν πάλιν ὁμιλοῦντα περὶ τούτου. Τινὲς ὁμῶς προσεκολλήθησαν εἰς αὐτόν καὶ ἐπίστευσαν, ἐν οἷς καὶ ὁ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, ὅστις ἔγεινεν ὕστερον καὶ ἐπίσκοπος Ἀθηνῶν, καὶ γυνὴ τις ὀνόματι Δάμαρις καὶ ἄλλοι μετ' αὐτῶν.

Παρατηρήσεις. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω μανθάνομεν, ὅτι ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐξηκολούθει τὸ ἔργον τῆς ἀποστολῆς του ἐπιμελέστατα. Ὅτι οἱ χριστιανοί, εὕρισκόμενοι τυχόν εἰς πόλεις λαμπρὰς καὶ εὐθύμους, ἢ καὶ εἰς πενιχράς, ὀφείλουσι νὰ ἐξετάζωσι τὴν ἠθικὴν καὶ θρησκευτικὴν κατάστασιν τῶν κατοίκων καὶ ἀφόβως νὰ κηρύττωσιν ὅ,τι πρὸς διόρθωσιν αὐτῶν συντελεῖ καὶ νὰ συζητῶσι τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Τὸ παράδειγμα τοῦ ἀγίου Παύλου εἶναι καλὸν δι' ὅλους τοὺς χριστιανούς. Ὅπου τις καὶ ἂν εὕρισκῆται, μεταξύ πλουσίων ἢ πτωχῶν, πεπαιδευμένων ἢ ἀμαθῶν, φίλων ἢ ξένων καὶ ἀγνώστων, πρέπει κατ' εὐκαιρίαν νὰ γίνηται ὠφέλιμος, νὰ διδάσκῃ καὶ νὰ προσπαθῇ νὰ ὑψώσῃ τὸν χαρακτήρα τοῦ ἀνθρώπου, καὶ νὰ προάγῃ τὴν εὐδαιμονίαν τῶν ὁμοίων του, διαδίδων καὶ ὑποστηρίζων τὰ παραγγέλματα τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ τὰς εὐαγγελικὰς ἀρετάς.

§ 50. Τὸ Κήρυγμα τῶν Ἀποστόλων (1).

Ἄφ' οὗ διέμειναν, κατὰ παράδοσιν, δώδεκα ἔτη μετὰ τὴν ἀνάληψιν ἐν Ἱερουσαλήμ οἱ Ἀπόστολοι, διεσπάρησαν εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, καὶ καθίδρυσαν Ἐκκλησίας καὶ οἰκονόμους τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ. Κατὰ παράδοσιν δ' ἐκήρυξαν οὕτως:

Ὁ μὲν Πέτρος περιοδεύσας πολλὰ τῆς Ἀσίας μέρη, κατήντησε τέλος καὶ εἰς Ῥώμην, ὅπου εἰς τὸν ἐπὶ Νέρωνος διωγμὸν σταυρωθεὶς ἀπέθανεν. Ἐγραψε δὲ καὶ δύο Καθολικὰς ἐπιστολάς.

Ὁ δὲ Ἀνδρέας διὰ Γαλατίας, Καππαδοκίας, Σκυθίας καὶ Βιθυνίας κατήντησεν εἰς Πάτρας τῆς Ἀχαιίας, ὅπου καὶ ἐσταυρώθη.

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, μετὰ τὴν κοίμησιν τῆς Θεοτόκου, μετέβη εἰς Μ. Ἀσίαν καὶ ἰδίως εἰς Ἐφεσον, ὅθεν ἐπεσκέπτετο τὰς Ἐκκλησίας, ἃς ἤδη εἶχε καθιδρῦσει ὁ Παῦλος. Ἐπὶ Δομητιανοῦ ἐξωρίσθη εἰς Πάτμον (95 μ. Χ.) ὅπου εἶδε τὴν Ἀποκάλυψιν. Μετὰ ταῦτα ἔζησεν ἐν Ἐφέσῳ μέχρι Τραϊανοῦ.

Ὁ Φίλιππος ἐκήρυξεν ἐν τῇ Ἄνω Ἀσίᾳ καὶ ἐσταυρώθη ἐν Ἱεραπόλει τῆς Φρυγίας. Ὁ δὲ Θωμᾶς ἐκήρυξεν ἐν Ἰνδίᾳ.

Ὁ Ματθαῖος ἐκήρυξεν ἐν Αἰθιοπία, Ἰάκωβος δὲ ὁ Ἀδελφόθεος ἦτο ἐπίσκοπος Ἱερουσαλήμ μέχρι τοῦ 60 ἔτους μ. Χ. Ὁ δὲ Θαδδαῖος (εἶτε Ἰούδας Ἰακώβου) ἐκήρυξεν ἐν Συρίᾳ. Περὶ δὲ τοῦ Σίμωνος τοῦ ζηλωτοῦ εἶναι μόνον γνωστὸν ὅτι ἐν Ἀσίᾳ ἐκήρυξεν,

Ὁ Παῦλος ἄφ' οὗ ἐκήρυξεν εἰς διάφορα ἔθνη τὸ Εὐαγγέλιον ἐθανατώθη ἐν Ῥώμῃ ἐπὶ Νέρωνος.

(1) Ἡ παράγραφος αὕτη ἐλήφθη ἐκ τῆς Ἱερᾶς Ἱστορίας τοῦ μακαρίου καθηγητοῦ καὶ πρωτοπρεσβυτέρου Κ. Π. Ῥομπότου.

ΕΠΙΜΕΤΡΟΝ

§ 1. Θαύματα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν τοῖς Ἱεροῖς Εὐαγγελίοις μνημονευόμενα.

- Μεταβάλλει τὸ ὕδωρ εἰς οἶνον, Ἰω. Β. 1—11.
Ἐγείρει νεκρούς. Λουκ. Ζ. 11—17, Η. 40—46, Ἰω. ΙΑ. 1—57.
Μαθ. Θ. 18—¹⁹6.
Θεραπεύει ἀσθενεῖς. Μάρκ. Γ. 1—6. Λουκ. Δ. 38—44, Ε. 17—
26, Ζ. 1—10, Η. 48—53, ΠΓ. 10—17, Ἰω. Δ. 43—54. Ε. 1
—16, Λουκ. ΚΒ. 49—51, Μάρκ. Λ. 30—31, Μαθ. Η. 5—13, Θ.
1—8. ΙΒ. 10—13, ΙΕ. 22—28, Λουκ. ΙΔ. 1—6, ΚΒ. 50—51.
Καθαρίζει λεπρούς. Μαθ. Η. 1—4, Λουκ. ΙΖ. 11—19, Μάρκ. Α.
40—55
Ἐκβάλλει δαιμόνια. Λουκ. Δ. 31—37, Μαθ. Η. 28—34. Λουκ.
Η. 1—3, Μαθ. ΙΕ. 21—28, ΙΖ. 14—21, Μάρκ. Α. 22—28,
Μαθ. ΙΒ. 32—33
Ποιεῖ κωφούς ν' ἀκούωσι. Μάρκ. Ζ. 31—37.
Βωβούς ποιεῖ νὰ λαλῶσι. Μαθ. Θ. 32—38, ΙΒ. 22—23.
Θεραπεύει τυφλούς. Μαθ. Θ. 27—31, Κ. 29—34, Ἰω. Θ. 1—7,
Μάρκ. Η. 22—26.
Περιπατεῖ ἐπὶ τῆς θαλάσσης. Μαθ. ΙΔ. 22—23, παραβ. καὶ 24—33.
Κατευναζεῖ τρικυμίαν. Μαθ. Η. 18—27
Τρέφει πεντακισχιλίους. Ἰω. ΣΤ. 14, Μαθ. ΙΔ. 15—21.
Τρέφει τετρακισχιλίους. Μαθ. ΙΕ. 32—39.
Προμηθεύει ἀργύριον διὰ φόρον. Μαθ. ΙΖ. 24—27.
Φεύγει τοὺς Ἰουδαίους. Ἰω. Η. 59.
Ξηραίνει τὴν ἄκαρπον συκῆν. Μαθ. ΚΑ. 18—22.
Προστάζει καὶ ἀγρεύονται πλῆθος ἰχθύων. Λουκ. Ε. 1—4. Ἰω. ΚΑ.
1—4.

§ 2. Παραβολαὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

- Ὁ Σπεύρων. Μαθ. ΠΓ. 3, Μάρκ. Δ. 3, Λουκ. Η. 5.
Τὰ ζιζάνια. Μαθ. ΠΓ. 24.
Ὁ κόκκος σινάπεως. Μαθ. ΠΓ. 31, Μάρκ. Δ. 30. Λουκ. ΠΓ. 18.
Ἡ ζύμη. Μαθ. ΠΓ. 33. Λουκ. ΠΓ. 20.
Κεκρυμμένος θησαυρός. Μαθ. ΠΓ. 44
Ὁ πολύτιμος μαργαρίτης. Μαθ. ΠΓ. 45.
Ἡ ἄκαρπος συκῆ. Λουκ. ΠΓ. 6.
Ὁ ἄσωτος υἱός. Λουκ. ΙΕ. 11.
Ὁ καλὸς Σαμαρεῖτης. Λουκ. Ι. 30.
Ὁ πλούσιος καὶ ὁ Λάζαρος. Λουκ. ΙΣΤ. 19.
Ὁ ἄδικος οἰκονόμος. Λουκ. ΙΕ. 1.

- Τὸ ἀπολωλὸς πρόβατον. Ματθ. ΙΗ. 12. Λουκ. ΙΕ. 4.
 Ἡ ἀπολεσθεῖσα δραχμὴ. Λουκ. ΙΕ. 8.
 Ἡ ἐνοχλητικὴ χῆρα. Λουκ. ΙΗ. 1.
 Ὁ τελῶνης καὶ ὁ φαρισαῖος. Λουκ. ΙΗ. 10.
 Ὁ εὐγενὴς ὅστις ὑπῆγε νὰ λάβῃ βασιλείαν. Λουκ. ΙΘ. 11.
 Ὁ δανειστὴς. Λουκ. Ζ. 41.
 Ἡ ἄμπελος καὶ τὰ κλήματα. Ἰω. ΙΣΤ. 1.
 Ὁ ἀνοιγόμενος σπόρος. Μάρκ. Δ. 26
 Τὸ δίκτυον εἰς τὴν θάλασσαν. Ματθ. ΙΓ. 47.
 Ὁ εὐσπλαχνὸς ὑπηρέτης. Ματθ. ΙΗ. 28.
 Οἱ ἐργάται τοῦ ἀμπελῶνος. Ματθ. Κ. 1.
 Οἱ σταλέντες δύο υἱοὶ εἰς τὸν ἀμπελῶνα. Ματθ. ΚΑ. 28.
 Οἱ πονηροὶ γεωργοί. Ματθ. ΚΑ. 33. Μάρκ. ΙΒ. 1. Λουκ. Κ. 9.
 Ἡ πρόκλησις εἰς τὸ συμπόσιον. Ματθ. ΚΒ. 1. Λουκ. ΙΔ. 16.
 Ὁ μὴ ἔχων φόρεμα γάμου. Ματθ. ΚΒ. 11.
 Αἱ δέκα παρθένοι. Ματθ. ΚΕ. 1.
 Τὰ τάλαντα. Ματθ. ΚΕ. 14.
 Ἡ θύρα καὶ ὁ καλὸς ποιμὴν. Ἰω. 1.

§ 3. Χρονολογικὸς πίναξ.

Δημιουργία τοῦ κόσμου.	π. Χ.	5508
Κατακλυσμὸς.	»	3246
Πυργοποιία (ὅτε ἐγεννήθη Φαλέγ υἱὸς Ἐβερ).	»	2716
Κλήσις τοῦ Ἀβραάμ.	»	2040
Ἐλευσις εἰς Αἴγυπτον τοῦ Ἰακώβ.	»	1825
Ἐξοδος ἐξ Αἴγυπτου.	»	1610
Διάβασις Ἰορδάνου ὑπὸ Ἰησοῦ Ναυῆ.	»	1570
Οἰκοδομὴ τοῦ ναοῦ ὑπὸ Σολομῶντος.	»	1010
Δαίρεσις τοῦ βασιλείου εἰς τὸ τοῦ Ἰούδα καὶ Ἰσραήλ.	»	973
Κατάλυσις τοῦ βασιλείου Ἰσραήλ.	»	722
Κατάλυσις τοῦ βασιλείου Ἰούδα.	»	588
Ἐπιστροφή ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας τῆς Βαβυλῶνος.	»	536
Ἐγκαίνια τοῦ ἀνοικοδομηθέντος ναοῦ.	»	516
Ὁ μέγας Ἀλέξανδρος εἰς Ἱερουσαλήμ.	»	332
Μετὰφρασις τῶν Ἑβδομήκοντα.	»	283
Καταδιωγμοὶ τοῦ Ἀντιόχου.	»	172
Ἰούδας ὁ Μακκαβαῖος.	»	166
Ἡρώδης βασιλεὺς τῆς Ἰουδαίας.	»	48

§ 4. Σημειώσεις ἀρχαιολογικαί.

Τρεῖς μεγάλας ἑορτὰς ἐτησίας εἶχον οἱ Ἰουδαῖοι — τὸ Πάσχα, τὴν Πεντηκοστὴν καὶ τὴν Σκηνοπηγίαν. Ὄφειλον δὲ εἰς αὐτάς πάντες οἱ δυνάμενοι νὰ ὀδοιπορῶσιν ἄνδρες νὰ πηγαίνωσιν ὅπου ἦτο ἡ Κιβωτὸς καὶ ἡ σκηνή, ἀφ' οὗ δὲ ὁ ναὸς ἐκτίσθη εἰς Ἱερουσαλήμ, εἰς αὐτὴν ἤρχοντο, διότι ἐν αὐτῷ ἐτέθησαν ταῦτα.

Τὸ Πάσχα ἐσωρτάζετο εἰς ἀνάμνησιν τῆς Ἐξόδου τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐξ Αἰγύπτου. Ἐλέγετο δὲ καὶ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων.

Ἡ Πεντηκοστὴ ὀνομάζετο οὕτως, ἐπειδὴ ἐσωρτάζετο τὴν πεντηκοστὴν ἡμέραν μετὰ τὸ Πάσχα. Ἐτελεῖτο δὲ εἰς ἀνάμνησιν τῆς νομοδοσίας τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ.

Ἡ ἑορτὴ τῆς Σκηνοπηγίας ἐτελεῖτο εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐν σκηναῖς διατριβῆς τῶν Ἰσραηλιτῶν, ὅτε ἐξελλόντες τῆς Αἰγύπτου διέτριβον ἐν τῇ ἐρήμῳ.

Πᾶν ἑβδομον ἔτος ἐλέγετο Σαββατικὸν καὶ ἦτο ἔτος ἀναπαύσεως· κατ' αὐτὸ οὔτε ἔσπειρον τὴν γῆν, οὔτε ἐκλάδευον τὰς ἀμπέλους, οἱ δὲ αὐτομάτως παραγόμενοι καρποὶ παρεχωροῦντο εἰς τοὺς πτωχοὺς. Οἱ δέσμοι Ἰβραῖοὶ ἀφίνοντο ἐλεύθεροι (Ἐξοδ. ΚΓ. 11).

Ἰωδηλαῖον ἔτος ἐλέγετο ὁ μετὰ ἑπτὰ σαββατικά· ἔτη ἐνιαυτός· δηλ. ἕκαστον πεντηκοστὸν ἔτος. Ἐάν τις Ἰσραηλίτης εἶχε πωλήσει τὰ κτήματά του ἐκ πενίας, ἔπρεπε νὰ ἀποδοθῶσιν εἰς αὐτὸν τὸ ἔτος τοῦτο, οἱ αἰχμάλωτοι ἠλευθεροῦντο καὶ ἀνελάμβανον τὴν κληρονομίαν των.

Ὁ Ἀρχιερεὺς ἦτο πρῶτος ἀρχηγὸς τοῦ Ἰουδαϊκοῦ πολιτεύματος. Οἱ ἱερεῖς ἦσαν λειτουργοὶ τῆς θρησκείας καὶ κατήγοντο ἐκ τοῦ Ἀαρῶν. Οἱ δὲ Λευῖται ἦσαν ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Λευὶ, οὐχὶ δὲ καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Ἀαρῶν. ἦσαν δὲ βοηθοὶ τῶν ἱερέων. Ὅντες δὲ διεσπαρμένοι εἰς τὰς δώδεκα φυλάς, ἐχρησίμευσαν καὶ ὡς διδάσκαλοι τοῦ λαοῦ, ἀρχόντες καὶ κριταί· ἀκτήμονες δὲ ὄντες, ἔζων ἐκ τῶν δεκάτων τῶν γεννημάτων τῆς γῆς.

Προφῆται ἦσαν οἱ θεόπνευστοι διδάσκαλοι τοῦ λαοῦ· προέλεγον δὲ, φωτιζόμενοι ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, τὰ μέλλοντα ὁσάκις ὁ Θεὸς ἠθέλε νὰ δηλώσῃ ταῦτα εἰς τοὺς ἀνθρώπους δι' αὐτῶν.

Οἱ Γραμματεῖς ἦσαν γραφεῖς καὶ ἐξηγηταὶ τοῦ νόμου. Ἐκ τῆς τάξεως τούτων ἦσαν καὶ οἱ λεγόμενοι νομικοί.

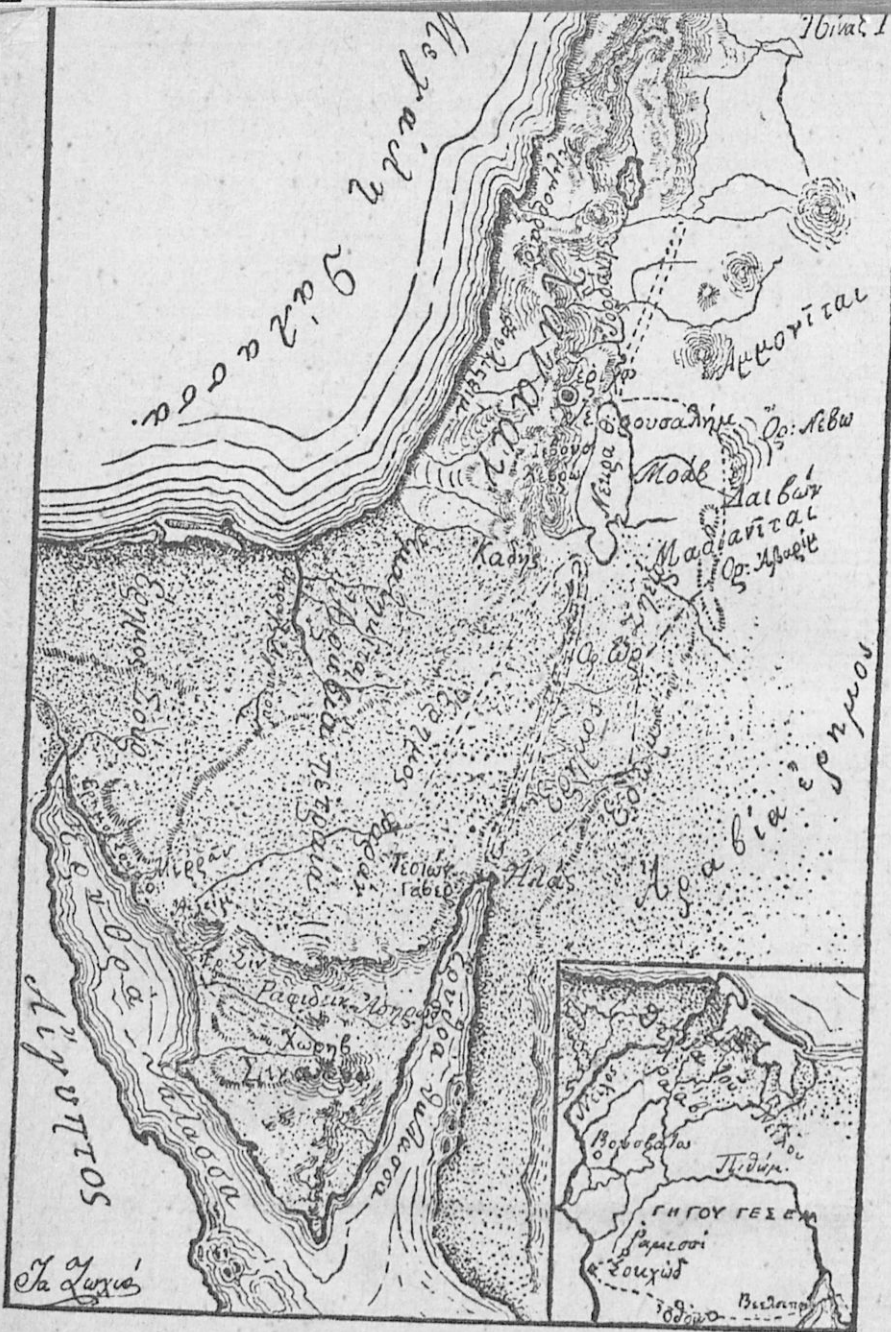
Τελῶναι ἦσαν οἱ εἰσπράττοντες τοὺς φόρους καὶ τὰ δασύματα (τέλη) τὰ ἐπιβαλλόμενα ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, ὅταν ἐξουσίαζον τοὺς Ἰουδαίους· ὅθεν ἐμισθύνοντο ὑπὸ τοῦ λαοῦ μάλιστα διὰ τὰς ἀδικίας των.

Φαρισαῖοι ἐλέγοντο ὅσοι ἐχωρίζοντο ἐκ τῶν ἄλλων, ὑποκρινόμενοι ἀκρίθειαν εἰς τὰ τοῦ νόμου· ἦσαν υπερήφανοι, μεμψίμοιροι καὶ φιλάργυροι.

Σαδδουκαῖοι ἦσαν αἵρεσις τις ἀρνούμενη τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς, τὴν ἀνάστασιν καὶ τὴν ὑπαρξιν τῶν ἀγγέλων ἢ πνευμάτων.

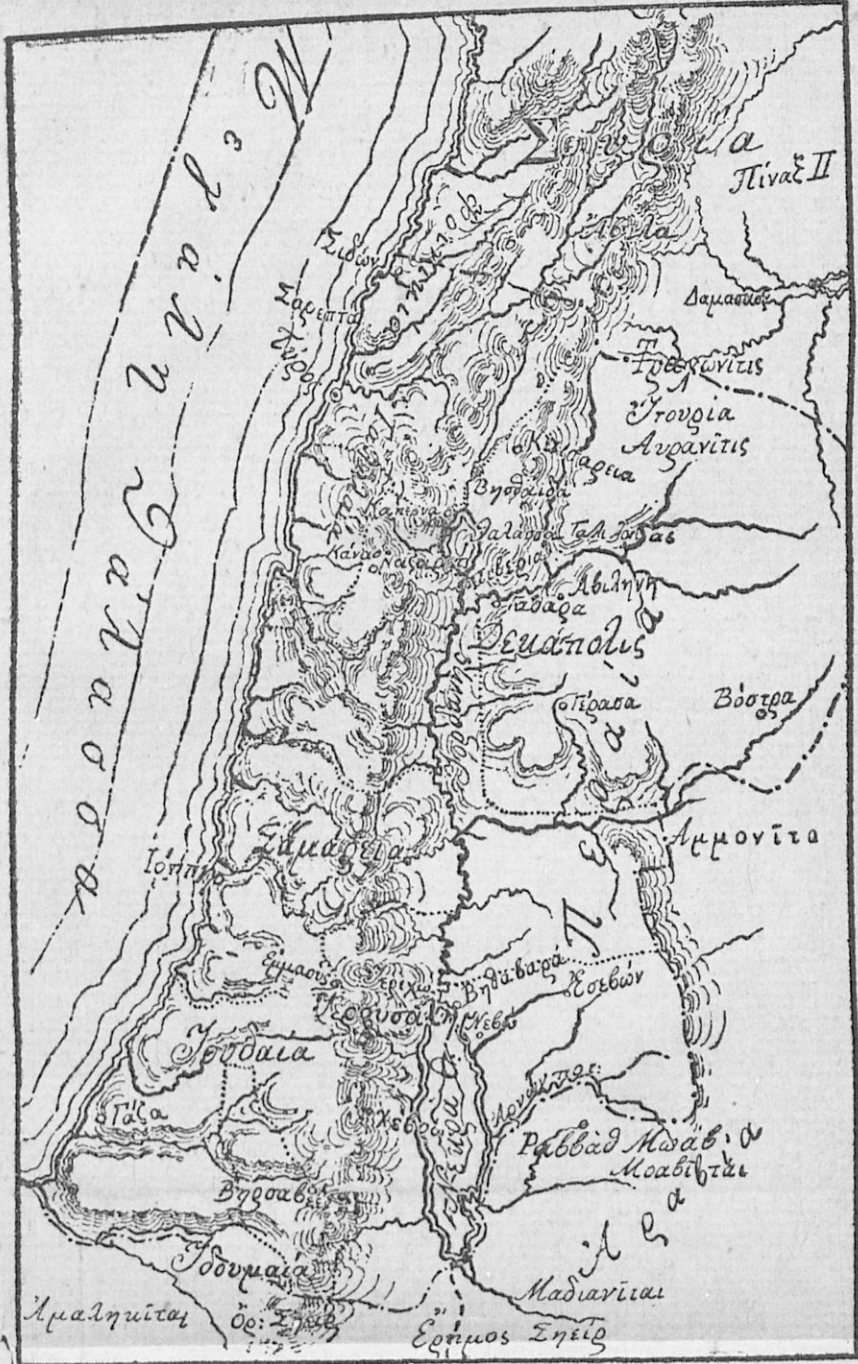
Ἡρωδιανοὶ ἐλέγοντο ὅσοι συγκατένευον εἰς πολλὰς πράξεις τῶν ἐθνικῶν, ἵνα ἀρέσκωσιν εἰς τοὺς κρατοῦντας, ἦσαν δὲ ἐναντίοι τῶν Φαρισαίων.

Οἱ Σαμαρεῖται εἶχον μικτὴν θρησκείαν ἐξ Ἰουδαϊσμοῦ καὶ εἰδωλολατρείας, διὰ τοῦτο ὑπῆρχε μεταξύ αὐτῶν καὶ τῶν Ἰουδαίων μέγα μῖσος. Εἶχον δὲ καὶ ἱερόν ἰδιαιτέρον ἐπὶ τοῦ ὄρους Γαριζείν, τὸ ὅποιον ἔκτισαν ἐκεῖ μὲ τὴν ἄδειαν τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου.

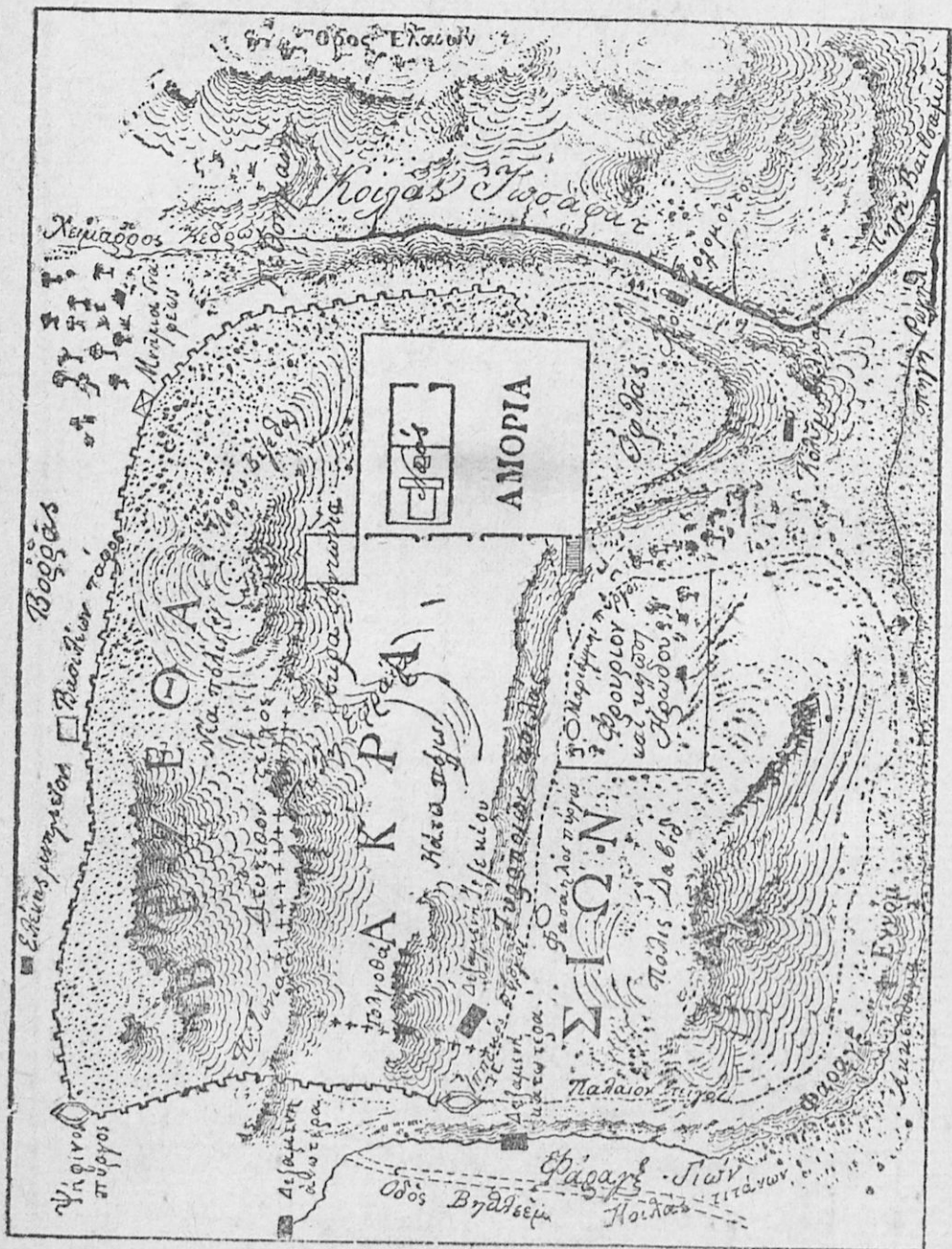
ΣΙΝΑΪΤΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Η ΧΑΝΑΑΝ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελ.		Σελ.
Εισαγωγή γεωγραφική . . .	5	Γολιάθ και Δαβίδ	69
Ἱερᾶς Ἱστορίας ὄρισμός . . .	11	Βασιλεία Δαβίδ	72
Δημιουργία τοῦ κόσμου . . .	12	Ἄβεσσαλώμ	74
Παράδεισος καὶ πτώσις τοῦ ἀνθρώπου	13	Σολομών	76
Ὁ Καὶν φονεῖ τὸν Ἄβελ	16	Οἰκοδομὴ τοῦ Ναοῦ	78
Κατακλισμός	17	Διαίρεσις τοῦ βασιλείου	81
Υἱοὶ Νῶε καὶ Πυργοποιία	20	Βασιλεῖς Ἰούδα	82
Κλήσις τοῦ Ἀβραάμ	22	Βασιλεῖς Ἰσραὴλ	86
Σοδόμων καὶ Γομόρρων κα- ταστροφή	24	Ἥλιού	88
Θυσία τοῦ Ἰσαάκ	25	Ἄμπελος Ναβουθαί. Ἀνά- ληψις Ἥλιού	91
Μνηστεία τοῦ Ἰσαάκ	27	Ἐλισσαίε	93
Εὐλογία τοῦ Ἰσαάκ	29	Ἰωνᾶς ὁ προφήτης	95
Κλίμαξ τοῦ Ἰακώβ	31	Τωβίτ	96
Διπλοῦς γάμος τοῦ Ἰακώβ	32	Ἰουδίθ	98
Ἐπιστροφή τοῦ Ἰακώβ	33	Ἡ εἰς Βαβυλῶνα αἰχμαλω- σία	100
Πώλησις τοῦ Ἰωσήφ	34	Ὁ Δανιήλ καὶ ἡ Σωσάνα	101
Ὁ Ἰωσήφ ἐν τῇ φυλακῇ	36	Ἐνύπνιον Ναβουχοδονόσο- ρος	103
Δόξα τοῦ Ἰωσήφ	37	Οἱ τρεῖς παῖδες ἐν τῇ κα- μίνῳ	104
Ἐλευσις ἀδελφῶν Ἰωσήφ εἰς Αἴγυπτον	38	Ἄτερον ἐνύπνιον τοῦ Να- βουχοδονόσορος	105
Φανέρωσις τοῦ Ἰωσήφ εἰς τοὺς ἀδελφούς του	40	Ὁ Δανιήλ εἰς τὸν λάκκον. τῶν λεόντων	107
Θάνατος Ἰακώβ καὶ Ἰωσήφ	42	Τέλος τῆς αἰχμαλωσίας	109
Ἡ ἐν Αἰγύπτῳ δουλεία	43	Ἔσθθρ	111
Ἱστορία τοῦ Ἰώδ	45	Οἱ Ἰουδαῖοι ἐπὶ Ἀλεξάν- δρου καὶ τῶν διαδόχων του	113
Σκλήρυνσις τῆς καρδίας Φα- ρααὺ	47	Ματθαίας	114
Ἐξοδος ἐξ Αἰγύπτου	49	Ἰούδας ὁ Μακκαβαῖος	116
Τὸ Μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ	50	Ἰωνάθαν, Σίμων, Ἰω. Ὑρ- κανός	119
Δέκα ἐντολαί	51	Ὑρκανός Β'. Ἡρώδης	120
Πλάνη ἐν τῇ ἐρήμῳ	55	Ὁ Εὐαγγελισμός	122
Ἰησοῦς Ναυῆ	58	Γέννησις τοῦ Σωτῆρος	124
Δεδεῶρα, Γεδεών	60	Περιτομὴ Ὑπαπαντή. Προσ- κύνησις τῶν μᾶγων	126
Ῥούθ	63		
Σαμψών	64		
Ὁ Ἥλι	66		
Σαμουὴλ	67		
Σαούλ	68		

Σελ.	Σελ.		
Φυγή εἰς Αἴγυπτον. Παιδική ἡλικία τοῦ Ἰησοῦ . . .	128	μικρῶν παιδίων	161
Κήρυγμα Ἰωάννου. Βάπτισις τοῦ Σωτῆρος. Πειρασμός	129	Ὁ πλούσιος νεανίσκος . . .	162
Μαρτυρία Ἰωάννου περὶ Χριστοῦ. Πῶτοι μαθηταὶ του καὶ πρῶτον θαῦμα	131	Ὁ Ζαχαρίας	164
Οἱ πωληταὶ διώκονται ἐκ τοῦ Ναοῦ. Νικόδημος . . .	133	Ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου . .	"
Ἡ Σαμαρεΐτις. Ὁ Ἰησοῦς εἰς Ναζαρέτ	135	Περὶ τῶν δύο λεπτῶν τῆς χήρας	167
Ὁ Ἰησοῦς θεραπεύει τὸν υἱὸν τοῦ βασιλικοῦ καὶ ἄλλους	135	Παραβολὴ τῶν 10 παρθένων	"
Ὁ 38 ἔτη παράλυτος θεραπεύεται	139	Παραβολὴ τῶν ταλάντων . .	168
Διδασκαλία τοῦ Κυρίου . . .	140	Ἐσχάτη ἡμέρα τῆς κρίσεως	169
Διάφορα θαύματα	141	Εἴσοδος τοῦ Ἰησοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ	171
Ἰασίαι παραλυτικοῦ	143	Ὁ μυστικός δεῖπνος	173
Παραβολὴ σπορέως	144	Ἡ προδοσία τοῦ Ἰούδα . . .	175
Κατάπαυσις τριχυμίας. Ἰασίαι δαιμονιζομένων . . .	145	Ἰασίαι τοῦ Πέτρου	177
Ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἰαερίου, καὶ ἡ αἰμορροῦσα	146	Ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν ἀρχιερέων	178
Ἀποστολὴ τῶν 12 Ἀποστόλων	147	Ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τοῦ Πιλάτου	180
Οἱ 5000 τραπέντες	148	Καταδίκη τοῦ Ἰησοῦ	181
Περιπατεῖ ὁ Πέτρος ἐπὶ τῆς θαλάσσης. Χάναναϊα . .	150	Σταύρωσις τοῦ Ἰησοῦ	184
Μεταμόρφωσις	151	Τελευτὴ τοῦ Ἰησοῦ	185
Οἱ 70 Ἀπόστολοι. Οὐδεὶς ἀναμάρτητος	153	Ἀποκαθλίωσις καὶ ταφή τοῦ Ἰησοῦ	187
Ὁ ἐκ γενετῆς τυφλός	154	Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ	189
Ὁ καλὸς Σαμαρεΐτης	155	Ἡ γλῆψις τοῦ Θωμᾶ	192
Ὁ Ἄσωτος υἱός	156	Ἀνάληψις τοῦ Χριστοῦ	194
Ὁ πλούσιος καὶ ὁ Λάζαρος . .	158	Ἐπιφοίτησις τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐπὶ τοὺς Ἀποστόλους	195
Οἱ δέκα λεπτοὶ	160	Διάκονοι	197
Ὁ τελώνης καὶ ὁ φαρισσαῖος. Εὐλογία τῶν		Ἐπιστροφὴ τοῦ Παύλου . . .	"
		Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐν Ἀθήναις	198
		Τὸ κήρυγμα τῶν Ἀποστόλων	200
		Ἐπίμετρον	101
		Πίνακες τοπογραφικοί	204

ΤΕΛΟΣ